

Hikâyeni bulmak için
ne kadar ileri gidebilirsin?

Kayıp Kitabevi

EVIE WOODS

SUNDAY TIMES ÇOKSATAN YAZARI

OLIMPOS

Çeviren: Beril T. Uğur

*Dublin'in sessiz sokaklarından
birinde, kayıp bir kitabevi
bulunmayı bekliyor...*

Opaline, Martha ve Henry,
çok uzun zamandır kendi hikâyelerinin
yan karakteri olmuşlardı.

Ancak ortadan kaybolan bir kitabevinin
sihri, her şeyden habersiz bu üç yabancıнын
kendi hikâyelerinin de en az çok sevdikleri
kitapların sayfalarında okudukları kadar
sıra dışı olduğunu keşfetmelerini sağlayacaktı.
Rafların sırrını çözdükçe kendilerini hiçbir
şeyin görüldüğü gibi olmadığı bir harikalar
diyarında bulacaklardı.

Kapak tasarımı: Lucy Bennett/HarperCollins Publishers Ltd
Kapak görüntüsü: Stephen Mulcahey / Trevillion Images, Shutterstock.com

ISBN 978-625-6029-91-0

www.olimposdukkani.com
/olimposyayinlari
/olimposyayinlari
/olimposyayinlari
/olimposyayin

Kayıp Kitabevi

Evie Woods

Orijinal Adı: The Lost Bookshop

© 2024, Olimpos Yayınları

© 2023, Evie Woods

Yayın Koordinatörü: Ezgi Bilgi Altınay

Çeviren: Beril Tüccarbaşoğlu Uğur

Editör: Elif Nihan Akbaş

Son Okuma: Aydan Yalçın

Sayfa Tasarımı: Fatma Can Yıldırım

1. Baskı: Aralık 2024

ISBN: 978-625-6029-91-0

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Olimpos Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti'ye aittir. Yayınevinden izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

OLİMPOS YAYINLARI

Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. Yılanlı Ayazma Yolu No:8 K:1 D:2

Davutpaşa / İstanbul

Tel: (0212) 544 32 02 (pbx) Sertifika No: 42056

www.olimposdukkani.com - info@olimposyayinlari.com.tr

Baskı: KA BASIM

Topkapı Mahallesi Topkapı Maltepe Cad. Çaycılar İş Hanı

No:15 Kat:4 Zeytinburnu / İstanbul Sertifika No: 44064

EVIE WOODS

Kayıp
Kitabevi

Çeviren: Beril Tüccarbaşoğlu Uğur

Tüm kitap sevdalılarına

Bu kitabın taraması Ay Işığı ekibi tarafından yapılmış ve ücretsiz olarak paylaşılmıştır. Lütfen pdf'lere para vermeyin ve daha fazla yeni kitap için bizi Telegram'dan takip edin.

<https://t.me/ayisigikita>

GİRİŞ

Soğuk bir kış günü, Dublin'in yağmurlu sokakları küçük bir çocuğun aylaklık edeceği bir yer değildi ama eğer o çocuk şehrin en büyüleyici kitabevinin vitrinine burnunu yapıştırdıysa işler değişirdi. İçeride ışıklar yanıp sönüyor, renkli kitap kapakları onu türlü maceralar ve mucizevi kurtuluşlarla bezeli dünyalarına davet ediyordu. Vitrin cicili bicili ıvır zıvırla doluydu; minyatür sıcak hava balonları neredeyse tavana değiyordu, içlerinde mekanik kuşların ve dönen atlıkarıncaların olduğu müzik kutuları ahenkle çınlıyordu. Dükkândaki kadın çocuğu görünce elini sallayarak onu içeri davet etti. Çocuk başını iki yana salladı ve hafifçe kızardı.

"Okula geç kalacağım," dedi camın arkasından.

Kadın başıyla onaylarken gülümsedi. Cana yakın birine benziyordu.

"Sadece bir dakikalığına," dedi tam üç saniyedir içeri girme arzusuyla mücadele eden çocuk.

"Tamam, öyle olsun." Kadın tezgâhın arkasındaydı, büyük bir karton kutudan yeni kitaplar çıkarıyordu. Çocuğun pantolonunun belinden sarkan gömleğini, kim bilir ne zamandır tarak yüzü görmemiş dağınık saçlarını ve birbiriyle uyumsuz çoraplarını gözden geçirdi. Kendi kendine gülümsedi. Opaline

Kitabevi kız ve erkek çocuklarını bir mıknatıs gibi kendine çekerti. "Kaçınıcı sınıftasın?"

"Aziz Ignatius'ta üçüncü sınıftayım," diye yanıtladı çocuk tonozlu tavandan sarkan tahta uçaklara bakmak için boynunu arkaya atarken.

"Okulunu seviyor musun?"

Bu soru çocuğu güldürdü.

Kadın onu hokkabazlık numaralarıyla ilgili eski bir kitapla baş başa bırakıp gitti ama çocuk çok geçmeden onun masasına yaklaştı ve kırtasiye malzemelerini incelemeye koyuldu.

"İstersen bana yardım edebilirsin. Bir kitap lansmanının davetiyelerini yolluyorum."

Çocuk omzunu silkti ve kadının mektupları katlayıp zarflara koyuşunu ondan biraz daha büyük bir şevkle taklit etti. Harcadığı çaba yüzünden burnunu kırıstırırken yanaklarındaki takımyıldızları andıran çiller şekil değıştirdi.

"Opaline ne demek?" diye sordu kelimeyi hece hece söyleyerek.

"Opaline bir isim."

"Senin ismin mi?"

"Hayır, benimki Martha."

Bu açıklamanın çocuğu tatmin etmediğini görebiliyordu.

"İstersen sana onunla ilgili bir hikâye anlatabilirim. O da okulu pek sevmezdi. Kuralları da öyle."

"Ona söylenenleri yapmayı seviyor muydu peki?" diye atıldı çocuk.

"Ah, hele onu hiç sevmezdi." Martha kıs kıs güldü. "Sen bu mektupları zarflara koymaya devam et, ben de bize çay yapayım. İyi hikâyeler hep çayla başlar."

BİRİNCİ BÖLÜM

Opaline

Londra, 1921

Parmaklarımı kitabın sırtında gezdirerek kabartmalı kapağın girinti ve çıkıntılarının dikkatimi daha eller tutulur bir şeye yönlendirmesine izin verdim; karşımda oynanan mûsamereden daha fazla inandığım bir şeydi bu. Yirmi bir yaşındaydım ve annem evlenme vaktimin geldiğine karar vermişti. Abim Lyndon işgüzarlık edip yakın zamanda ailesinin şirketini miras yoluyla devralan bir kuş beyinli bulmuştu; adam uzak bir yerlerden bir şeyler mi ithal ediyordu ne. Konuşulanları yarım kulak dinlemiştim.

“Senin yaşında bir kadının ancak iki tercihi olabilir,” dedi annem çay fincanıyla altlığını koltuğunun yanındaki sehpayı koyarken. “Biri evlenmek, diğeri asaletine münasip bir vazife edinmek.”

“Asalet mi?” diye yineledim hayretle. Oturma odasının boyaları dökülmüş duvarlarına ve solmuş perdelerine baktığımda annemin kibrine şapka çıkardım. Annem konumca ondan daha alçak biriyle evlenmişti ve bunu babama unutturmamak için kendini paralamıştı.

“Bunu şimdi yapmak zorunda mısın?” diye sormuştu abim Lyndon şöminedeki külleri süpüren hizmetçimiz Bayan Barrett’a.

"Hanımefendi ateş yakmamı söyledi," dedi Bayan Barrett. Sesinde en küçük bir saygı belirtisi yoktu. Kendimi bildim bileli yanımda çalışıyordu ve sadece annemden emir alır, ev ahalisinin geri kalanına adı sahtekârlarmışız gibi davranırdı.

"İşin aslı şu ki artık evlenmelisin," diye tekrarladı Lyndon papağan gibi. Bir yandan da bastonuna dayanıp topallayarak odada gezinmeyi sürdürdü. Benden on sekiz yaş büyüktü, Flanders'taki savaşta bir şarapnel parçası yüzünden vücudunun sağ tarafı işlevini kaybetmişti ve benim tanıdığım adam o savaş meydanının bir yerine gömülmüştü. O gözlerin tanık olduğu dehşetlerden korkuyordum ve bunu kabullenmek hoşuma gitmese de abimden de korkmaya başlamıştım. "Bu iyi bir evlilik olacak. Babamın emekli maaşı annemin evi çekip çevirmesine zar zor yetiyor. Kitaplardan başını kaldırıp gerçeklerle yüzleşme zamanın geldi."

Kitabıma daha sıkı sarıldım. *Uğultulu Tepeler*'in zor bulunan ilk Amerikan baskılarından biriydi, okuma aşkımla gibi bu da babamın bana bir armağanıydı. Sirtında yaldızlı harflerle yazılmış "*Jane Eyre*'in yazarından" gibi aldatıcı bir ibarenin bulunduğu bu kumaş ciltli kitabı bir uğur gibi yanımda taşıyordum. Onu Camden'daki bitpazarında tamamen tesadüfen bulmuştuk (bu aramızda bir sır olarak kalmıştı; anneme asla söyleyemezdik). Emily'nin İngiliz yayıncısının *Jane Eyre*'in ticari başarısından menfaat sağlamak için böyle yanlış bir arfa izin verdiğini sonradan öğrenecektim. Kitap mükemmel durumda değildi; kumaş cildin kenarları aşınmıştı ve arka kapağından V şeklinde bir parça kopmuştu. Eskilikten ve sık kullanılmaktan aşınan iplerin tuttuğu sayfalar iyice gevşemişti. Ama benim için, kâğıda sinen puro dumanı kokusu da dâhil olmak üzere tüm bu ayırıcı özellikler bir zaman makinesi gibiydi. Belki de kitap aşkımla tohumları o zaman ekilmişti. Bir kitap asla görüldüğü gibi değildir. Sanırım babam kitap sevgisinin eğitim hayatıma olumlu etki edeceğini ummuştu ama bilakis dersler-

den iyice soğumama neden olmuştu. Hayal dünyamın içinde yaşamaya meyilli olduğumdan her akşam okuldan eve koşar ve babamdan bana kitap okumasını isterdim. Babam devlet memuruydu, öğrenmeye hevesli, dürüst bir insandı. Kitapların kâğıdın üzerine yazılmış kelimelerden daha fazlası olduğunu sık sık dile getirirdi. Onlar başka yerlere ve hayatlara açılan kapılardı ona göre. Babam sayesinde kitaplara ve içlerinde sakladıkları muazzam dünyalara âşık oldum.

“Eski kitaplara kulak verersen sana sırlarını fısıldadıklarını duyabilirsin,” demişti bir keresinde.

Bir gün, kitaplıkta çok eski bir kitap buldum, cildi dana derisiydi ve sayfaları sararmıştı. Onu kulağıma götürüp gözlerimi sıkıca yumdum; yazarın bana söylemek istediği önemli sırları duyabildiğimi hayal ettim. Ama hiçbir şey duyamadım, daha doğrusu, duyduğum seslerin içinde kelimeler yoktu.

“Ne duyuyorsun?” diye sordu babam.

Sesin kulaklarıma dolmasını bekledim.

“Denizi duyuyorum!”

Bir denizminaresini kulağıma dayamış gibiydim, sayfaların arasında dolaşan hava akımının fısıltısını duyabiliyordum. Babam gülümsedi ve avucunu yanağıma koydu.

“Nefes mi alıyorlar, baba?” diye sordum.

“Ever,” dedi, “hikâyeler nefes alır.”

Babam 1918’de İspanyol gribine yenik düştüğünde tüm gece yanından ayrılmadım, soğuk elini tutarak ona en sevdiği hikâyeyi okudum. Charles Dickens’in kaleminden, *David Copperfield’in Çok Kişisel Hikâyesi*’ni. Saçma bir şekilde, kelimelerin onu hayata döndürebileceğini sanmıştım.

“Ailemin maddi durumuna katkıda bulunmak için hiç tanımadığım bir adamla evlenmeyi kabul etmiyorum. Ne saçma bir fikir!”

Ben konuşurken Bayan Barrett süpürgeyi düşürdü ve mermer zeminde yankılanan metalik ses abimin suratını allak bullak etti. Tüm yüksek seslerden nefret ediyordu.

“Çık dışarı! Derhâl!”

Zavallı kadının dizleri rahatsızdı ve üç başarısız denemeden sonra nihayet ayağa kalkıp odadan çıkabildi. Kapıyı çarpmamayı nasıl başarabildiğini doğrusu hiçbir zaman anlayamayacaktım.

Kendimi savunmaya devam ettim.

“Size bu kadar yük oluyorsam çeker giderim.”

“Nereye gideceğini çok merak ettim. Hiç paran yok,” diye belirtti annem. Şimdilerde altmışlı yaşlarındaydı ve benim aileye katılmamdan daima küçük bir sürpriz olarak bahsederdi, sürprizlerden ne kadar nefret ettiğini bilmeseydim belki kulağa hoş gelebilirdi. Yaşlı bir anne ve babanın çocuğu olarak dünyaya gelmek bir an önce özgür kalıp modern dünyayı tecrübe etme arzumu kamçılamaktan başka bir işe yaramamıştı.

“Arkadaşlarım var,” diye üsteledim. “Bir iş bulabilirim.”

Annem çığılığı bastı.

“Seni lanet nankör yumurcak seni!” diye homurdandı Lyndon ve iskemleden kalkmaya yeltendiğim bileğimi yakaladı.

“Canımı acıtıyorsun.”

“Sözümüzü dinlemezsen daha da çok acıtırım.”

Kolumu kurtarmaya çalıştım ama beni daha sıkı tuttu. Anneme baktığımda gözlerini yerdeki halıya diktığını gördüm.

“Anlaşıldı,” dedim. Görünüşe göre, Lyndon artık ailemizin reisiydi ve kararları o veriyordu.

“Çok iyi.” Ekşi nefesini yüzüme üfleyerek bileğimi tutmayı sürdürdü. “Çok iyi, dedim.”

Onunla göz göze geldiğimde yine kolumu kurtarmaya çalıştım. “Şu damat adayıyla tanışacağım.”

“Onunla evleneceksin,” dedi Lyndon kendinden emin bir tavırla ve kolumu sıkı parmaklarını yavaşça gevşetti.

Eteğimi düzeltip kitabı koltuğumun altına sıkıştırdım.

“Pekâlâ. O zaman mesele tatlıya bağlandı,” dedi Lyndon soğuk bakışlarını arkamdaki bir noktaya dikerek. “Bu akşam Austin’i yemeğe çağıracağım ve her şeyi ayarlayacağız.”

“Peki, abi,” dedim üst kattaki odama çekilmeden önce.

Tuvalet masasının üst çekmecesini karıştırdım ve Bayan Barrett’in mutfaktaki zulasından yürüttüğüm sigarayı buldum. Camı açıp sigarayı yaktım ve filmlerdeki vamp kadınlar gibi yavaş ve uzun bir nefes çektim. Sonra tuvalet masama oturdum ve sigarayı en yakın arkadaşım Jane’le geçen yaz, o evlenmeden önce yaptığımız gamsız bir tatilde kumsaldan topladığım eski bir istiridye kabuğunun kenarına koydum. Kadınların artık oy hakkı olmasına rağmen iyi bir evlilik hâlâ tek seçenekleri olarak görülüyordu.

Aynadaki aksime bakarak ense köküme, saçlarımın bittiği yere dokundum. Annem uzun lülelerime ne yaptığımı gördüğünde az kalsın bayılıyordu. “Artık küçük bir kız değilim,” demiştim ona. Ancak buna gerçekten inanıyor muydum? Benim çağdaş bir kadın olmam gerekiyordu. Risk almalıydım. Ama hiç param olmadığına göre büyüklerimin isteğine uymaktan başka ne yapabilirdim? O zaman, babamın sözlerini hatırladım... *Kitaplar başka dünyalara açılan kapılar gibidir.* Tekrar kitaplığımı baktım ve sigaramdan derin bir nefes daha çektim.

“Nellie Bly böyle bir durumda ne yapardı?” diye sordum sık sık yaptığım gibi. Benim için o bir cesaret timsaliydi. Jules Verne’in kitabından esinlenerek yetmiş iki gün, altı saat ve on bir dakika gibi kısa bir sürede dünyayı gezen öncü bir Amerikalı gazeteciydi. *Enerjinizi doğru yere yönlendirip en uygun şekilde kullanırsanız her şeyi başarabilirsiniz,* diyordu. Erkek olsaydım evlenmeden önce Büyük Avrupa Turu yapma niyetimi rahat-

lıkla açıklayabilirdim. Farklı kültürleri tanımayı çok istiyordum. Yirmi bir yaşındaydım ve hiçbir şey yapmamıştım. Bir kez daha kitaplarıma baktım. Sigaram daha bitmeden kararımı vermiştim.

“Onlar için ne kadar verirsiniz?” *Uğultulu Tepeler ve Notre Dame’ın Kamburu*’nun ciltli nüshalarını inceleyen Bay Turton’ı izliyordum.

Kendisi hiç penceresi olmayan, upuzun bir koridordan ibaret, havasız bir dükkânın sahibiydi. Piposunun dumanı içerideki havayı iyice ağırlaştırıyordu ve gözlerim sulanmaya başlamıştı.

“İki pound ve inan, çok cömert davranıyorum.”

“Asla olmaz. Bana bundan çok daha fazlası lazım.”

Babamın *David Copperfield* kopyasını gördü ve ona engel olamadan sayfalarını karıştırmaya başladı.

“Onu satmıyorum. Manevi değeri var.”

“Bu enteresan işte. Dickens bunu halka açık okumalarında kullandığı için *okuma baskısı* olarak tanınır.” Patlıcan burnu ve düğme gözleriyle bir porsuğa ya da köstebeğe benziyordu. Kıymetli kitabı bir yer mantarı gibi kokladı.

“Evet, biliyorum,” dedim kitabı onun açgözlü pençelerinden kurtarmaya çalışırken. Ama Bay Turton onu bir müzayedede satışı çıkarmış gibi kitaba değer biçme ısrarını sürdürdü.

“Cilalı, kırmızı dana derisiyle kaplı nefis bir cilt. Göz alıcı bir baskı. Sırtındaki yaldızlı kabartmalar, yaldızlı sayfa kenarları ve orijinal, ebrulu ön ve arka sayfalar müthiş.”

“Bu kitabı bana babam hediye etti. Satılık değil.”

Gözlüğünün üzerinden beni dikkatle süzdü. “Bayan?..”

“Bayan Carlisle.”

“Bayan Carlisle, bu şimdiye kadar elime geçen en iyi muhafaza edilmiş nadir baskılardan biri.”

“Ayrıca Hablot K. Browne tarafından resimlendirilmiş. Bakın, şurada mahlası var: Phiz,” diye ekledim gururla.

“Size on beş pound teklif edebilirim.”

İnsanın hayatını değiştiren bir karardan önce genelde olduğu gibi dünya sessizliğe gömüldü. Bir tarafta özgür ama meçhul bir gelecek vardı, diğerinde altın yaldızlı bir kafes.

“Yirmi pound, Bay Turton. O zaman el sıkışırız.”

Gözlerini kısıtı ve dudakları isteksiz bir gülümsemeyle gerildi. Bana istediğim parayı vereceğini biliyordum, ömrümü o kitabı geri almaya adayacağımı bildiğim kadar emindim bundan. Bay Turton bana sırtını döndüğünde *Uğultulu Tepeler*’imi tekrar cebime koydum ve oradan ayrıldım.

Kitapçılık kariyerim işte böyle başladı.

İKİNCİ BÖLÜM

Martha

Dublin, dokuz ay önce...

Soğuk ve karanlık akşam, ceketimden süzülen yağmur damlalarıyla Ha'penny Yolu'ndaki kırmızı tuğlalı, Georgian tarzındaki eve ilk geldiğimde orada kalıcı olmayı planlamamıştım. Telefondaki kadın hiç arkadaş canlısı değildi ama gidecek başka bir yerim yoktu ve çok az param vardı. Ülkenin öbür ucundaki bir köyün biraz dışındaki تنها bir otobüs durağından Dublin'e yaptığım yolculuk bir hafta önce başlamıştı. O otobüs durağında ne kadar oturduğumu, havanın soğuk mu ılık mı olduğunu ya da önümden birilerinin geçip geçmediğini bilmiyorum. Boğucu bir kaçma telaşı tüm duyularımı köreltmmişti. Sağ gözümle o tarafımı göremediğimden durağa nihayet bir otobüs yanaştığını fark etmedim. Bütün vücudum uyuşmuştu ama taş duvarın dibine çökerken kaburgalarım sızladı. Yine de düşüncelerimin beni oraya götürmesine izin veremezdim. Henüz olmazdı. Şoför bavulumu taşımama yardım etmek için otobüsten indiğinde ve bana bir hapisane kaçkınıymışım gibi baktığında bile düşüncelerimin oraya geri dönmesine izin vermedim.

"Nereye?" diye sordu.

Burası dışında herhangi bir yere.

“Dublin,” diye yanıtladım. Dublin yeterince uzak olabiliirdi. Camın ardından akıp giden kırları izledim. O kahrolası kırlardan nefret ediyordum, bir okulu, bir kilisesi ve bir düzine birahanesi olan küçük kasabalardan. Onların kasvetli griliği beni boğuyordu. Bir ara içim geçmiş olacak ki onun yine üzerimde olduğunu sanıp sıçrayarak uyandım. Ellerimle yüzümü korumaya çalıştım. Neremi koruyacağımı şaşırılmışım. Çok hızlıydı. Ocak demirini bulduğunda her şey elimden kayıp gitmişti. Hepsi. Tüm umutlarım. O saf ve aptalca umutlarımın her biri. O anda bir şey öğrenmişim; insan bu hayatta tek başınaydı. Kimse kimseyi kurtarmaya gelmeyecekti. İnsanlar birdenbire değişmezdi, üzgün olduklarını söyleyip sana nazik davranmaya başlamazdı. İnsanlar kırgındı, yaralıydı ve bunun acısını güçlerinin yettiği kişiden çıkarırlardı. Kendimi kurtarmak zorundaydım.

“Sadece kahve ve kızarmış peynirli sandviç, lütfen,” dedim garsona. Menüdeki en ucuz ürün onlardı.

İnternette şansım yaver gitmediği için yerel bir gazete alıp iş aramaya başladım. Bir hafta kadar pansiyonda kaldıktan sonra param bitmek üzereydi. İlanı tam o sırada gördüm: *Yatılı yardımcı aranıyor*. Numarayı aradım ve ertesi gün, kendimi kocaman bir evin önünde buldum. Siyah, cilalı kapıyı çaldım. Madam Bowden –ona böyle hitap etmem söylenmişti– daha önce karşılaştığımı hiç kimseye benzemiyordu. Bir dönem dizisi karakteri gibi kuş tüyü bir otriş ve elmas küpeler takmıştı. Tanışmamızın üzerinden beş dakika bile geçmeden bana Kraliyet Tiyatrosu günlerini anlatmaya başladı. Orada şarkıcı ve dansçı Royalettes’le dans edip adını hiç duymadığım eski oyunlarda oynamıştı.

"İnsanlar benim uçuk kaçık biri olduğumu söyler ama ben de onları sıkıcı bulduğuma göre bu göreceli bir kavram. İsmi ne demiştin?"

Kadının peşinden bodruma inerken üçüncü kez, "Martha," diye yineledim. Madam Bowden'in bir bastonu vardı ve onu gösterişli tavırlarla kullanmasına rağmen yeterince çevik görünüyordu. Kadının seksenli yaşlarda olduğunu tahmin ettim ama zamanda donup kalmayı tercih etmiş bir aktris gibi yaşsız biriydi.

"Pekâlâ, yanımda çalışan son kız burada pek mutluydu," dedi bana aksini düşündüren bir sesle.

Etraf o kadar karanlıktı ki sokakta yürüyen insanların ayaklarını görebildiğim, tavana yakın, yarım bir pencereden başka hiçbir şey seçemiyordum. Madam Bowden bastonuyla elektrik düğmesine bastı ve tavandaki lambanın kocaman ampulünden yayılan keskin ışık bir anlığına gözlerimi kamaştırdı. Az sonra karşı duvarın dibindeki tek kişilik yatağı ve giysi dolabını görebildim. Kapının yanında ufacık bir mutfak vardı ve odanın hemen dışındaki kapı duşlu, küçük bir banyoya açılıyordu. Yerdeki muşamba döşemenin kenarları kıvrılmıştı, duvar kâğıdı da bir o kadar eskiydi ama oraya girer girmez kendimi güvende hissettim. Burası benimdi. Bana ait olduğunu söyleyebileceğim bir yerdi. Kapımı kapadığımda onu kimin kırabileceğinden endişe etmeme gerek yoktu.

"Evet?" dedi Bayan Bowden kaşını kaldırarak.

"Güzelmış," dedim.

"Elbette öyle. Sana ne söyledim."

"İşe alındım mı?"

Gözlerini kısıp darmaduman hâlimi süzdü. Tanrı'ya şükrettim çünkü belli ki gözleri çok az görüyordu. Dayak yemiş suratımı fark etmemiş gibiydi. Ettiyse de umursamamıştı.

"Sanırım öyle oldu," dedi sonunda pes ederek. "Ama hemen havaya girme, seni tamamen mecburiyetten işe aldım. Başka

kimse gelmedi, inanabiliyor musun? Sizin kuşağın problemi bu. Dürüst bir işte çalışmak istemiyorsunuz. Bugünlerde herkes *iki-tokkiden* kolay para kazanma peşinde.”

Yanımdan ayrılıp merdivenleri çıkmaya başladığında bile konuşmayı sürdürdü. Dikkatle yatağa oturdum ve yayların bozuk bir akordeon gibi gıcırdamasını dinledim. Yine de önemi yoktu. Burada beni kimse bulamazdı. Saati sabah yediye kurdum. Görünüşe bakılırsa, işverenim sabah benden bir *fine-dining* deneyimi bekliyordu, dolayısıyla buzdolabındakilerle Michelin yıldızlı bir kahvaltı hazırlamam gerekecekti. Ama bunu daha sonra düşünebilirdim. Jaluzileri kapamadan, hatta nemli giysilerimi bile değiştirmeden huzurlu bir uykuya daldım.

Uyandığım gibi doğrulup oturdum. Burası neden bu kadar aydınlıktı? Neredeydim? Neden alarmım çalıyordu? Zihnim birer birer bu soruları yanıtladı ve eski kotumla bol kazağıma baktım. Bir hizmetçinin ne giymesi gerektiğine dair hiçbir fikrim yoktu ama şu kılıkta gezemeyeceğimi biliyordum. Bavulumu açıp uzun, gri, triko bir elbise çıkardım. Onu bavula attığımı hayal meyal hatırlıyordum ama ütü gerektirmeyen şeyleri yanıma almayı akıl etmiş olmalıydım. Kazağıma çabucak çıkardım ve kotumun fermuarını açarken evin yan duvarındaki bodrum katı penceresinden dışarıda yürüyen bir çift bacağın alt kısmını gördüm. Botları görene kadar nefesimi tuttum. Kahverengi, süet ve bağcıklıydılar. Bunlar onun botları değildi. Kazağıma sütyenimin üzerine tuttum ve o iki ayağın kaldırımda bir aşağı bir yukarı ve yarım turlar atarak yürümesini izledim. Ne yapıyordu bu adam? Sinirlenmeye başladığımı hissettim. Pencereyi zar zor açtım ve ellerimi pervaza koyarak başımı dışarı uzattım. “Affedersiniz?”

Cevap vermedi. Gürültüyle boğazımı temizledim. Yine cevap vermedi.

“Yardımcı olabileceğim bir şey var mı?”

“Ondan son derece kuşkuluyum.”

Bir İngiliz aksanı duymak beni şaşırttı. Bu ayakların bir vücuda bağlı olmadığını düşünmeye başlamıştım. Adamın yüzünü hâlâ göremiyordum ama ona dair birkaç fikir edinmeye başlamıştım. İnsanlar hakkında bazı tahminlerde bulunmak, onları okumaya çalışmak bazen başımı belaya soksa da bir türlü vazgeçemediğim bir şeydi. Dışarıdaki adamın akıllı başka yerdeydi, bir şey arıyordu ve mutsuzdu.

“Burada ne yapıyorsunuz?” diye sordum bacaklarıyla sohbet etmeyi sürdürerek.

“Bunun sizi ilgilendirdiğini sanmıyorum. Siz burada ne yapıyorsunuz?”

“Ben burada yaşıyorum!” dedim jaluzileri kapamadığıma pişman olarak. “O nedenle *Peeping Tom*¹ davranışlarınızı başka bir yerde sergiliyorsanız memnun olurum.” Sesim biraz titriyordu. Bir yabancıyla ağız dalaşı yapacak havada değildim ama mahremiyetime saygı duyulmasını istiyordum. Botlarını yere sürttüğünü duydum, sonra birden önüme çömeldiğinde yüzünü gördüm. Belirgin aksanlı, sert sesine hiç uymuyordu. Kahverengi gözlerinde bir sıcaklık vardı, yoksa yeşil miydiler? Belki de elaydılar. Saçları yerinde durmuyordu, ikide bir alnına düşüyordu. Ama ağzınızdan çıkan her bir kelimeye meydan okuyabilecek birinin meraklı ifadesi yüz hatlarına sinmişti.

“*Peeping Tom* mu dedin?” diye sordu. “Sen seksenlerden filan mı geldin?”

Yok sayılmaktan mı, yoksa alay edilmekten mi daha az hoşlandığıma karar veremedim. Kusurlu dişlerini gözler önüne seren gülümseyişinin bulaşıcı olması sinirimi bozuyordu. Dişlerinin

1 1960 yapımı bir film. *Peeping Tom* dikizci, röntgenci anlamına gelir. —ç. n.

durumu kısa süreli bir spor sevdasının sonucu olabilirdi. Hatta biraz daha ileri gidersem futbol oynadığını söyleyebilirdim. Bir penaltı atışını durdurmaya çalışırken top yüzünde patlamıştı. Gülümsedim ama hemen ciddileştim.

“Bak, eğer beni izlemeyi ya da her ne yapıyorsan onu yapmayı bırakmazsan polisi arayacağım.”

Teslim olurcasına ellerini kaldırdı.

“Özür dilerim. Adım Henry,” dedi bana elini uzatarak.

Eline dik dik baktım ve onu süklüm püklüm indirmesini izledim.

“Bak, gerçekten seni dikizlemiyordum. Ben... Ben bir şey arıyorum.”

Hep aynı hikâye, diye düşündüm.

“Ne kaybettin?”

“Şey...” Madam Bowden’ın eviyle yan komşusununkinin arasındaki boş araziye bakarken zaten dağınık saçlarını elleriyle biraz daha dağıttı. “Aslında onu kaybetmiş sayılmam...”

Gözlerimi devirdim. Bu adam *kesin* röntgenciydi. Ya da her neyse işte. Sonuçta sapığın biriydi! Bu saçmalıktan sıkılmışımdım. Ona çıkışmaya hazırlanıyordum ki hiç beklemediğim bir şey söyledi.

“Kalıntılar! Kalıntıları arıyorum.”

“Aman Tanrım, burada biri mi öldü? Biliyordum, burada bir tuhafılık olduğunu sezmiştim. Geldiğim gibi içime kötü bir his doğdu...”

“Hayır, hayır. Yok canım. O tür bir kalıntı değil.” Benimle göz göze gelmek için yine başını eğdi. “Bak, şüphelenmekte haklısın ama cidden kötü bir niyetim yok. Açıklaması biraz güç, o kadar.”

Bir an konuşmadık. O evin yan duvarının dibine çömelmişti, ben bir mutfak sandalyesinin üzerindeydim ve camdan belime kadar sarkmıştım. Sonra bir çan sesi duydum.

“Neydi o?” diye sordu içeriyi görmeye çalışarak.

Çevreme bakındım ve bir kabloyla tavana bağlı, antika görünümlü bir çan gözüme çarptı. Görünüşe bakılırsa, kendi *Downton Abbey* hikâyemin içine düşmüştüm. Tekrar ona döndüm. Henry'ye.

“Bana bir iyilik yap, ne arıyorsan git başka yerde ara,” dedim ve camı suratına kapadım.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Henry

Önceki ve ondan önceki gün yaptığım gibi aynı pubda 50'lik bir Guinness söyledim. Barın bir köşesindeki taburem bile aynıydı. Fonda "Tainted Love" çalıyordu ve ayakkabımın burnunu barın ahşap döşemesine vurarak tempo tutuyordum.

Sometimes I feel I've got to –TIK TIK– *run away, I've got to* – TIK TIK.

Bir yandan da önceki gün aldığım notlarımı okuyordum:

Ömrünün altı ayını, kaybettiğin şeyleri aramakla geçireceksin. Bir sigorta şirketinin yaptığı araştırmada sıradan bir insanın bir gün içinde dokuz eşyayı yanlış bir yere koyduğu ortaya çıkmış. Demek ki altmış yaşınıza geldiğimizde 200.000 tane eşya kaybetmiş olacağız. Kitaplara gelecek olursak, tarih boyunca kim bilir kaç tane ciltsiz basım kitap, el yazması ve elle yazılmış taslak kayboldu ya da bir köşede unutuldu? Gobi Çölü'nün kıyısında, bin yıldır kapalı duran ve Taocu bir keşişin sigara içerken yaslandığı duvarın yıkılması sonucu tamamen tesadüfen keşfedilen Dunhuang Kütüphanesi gibi kaç kütüphane gizli kaldı? O keşiş yıkılan duvarın arkasında boyları üç metreye varan ve aralarında on yedi farklı dilde yazılmış metinlerin de olduğu yığınlarca kadim belge buldu. Yeniden

keşfedilecek daha ne hazineler, gün yüzüne çıkarılmayı bekleyen ne gibi kayıp şeyler olduğunu kim bilebilir?

Paramın yetmediği bir pansiyonda bir gece daha geçirmeden önce, günlüğüme var olmayan bir kitapçıyla ilgili notlar alırken ben kendime böyle söylüyordum en azından. O kitapçı hiç var olmuş muydu? Elimdeki tek kanıt, dünyanın en büyük nadir kitap koleksiyoncularından birinin kitabevinin sahibi Bayan Opaline Gray'e yazdığı ve kayıp bir el yazmasından bahsettiği mektuptu. Bu kadar sıra dışı bir mektup benim elime nasıl mı geçmişti? İhtimallerin gerçeğe dönüştüğü tek yerde: Bir açık artırma salonunda. Yıllarca nadir kitaplar dünyasında adımları duyurmamı sağlayacak o büyük keşfin peşinden koşmuştum ve bu karşıma çıkan en önemli fırsattı.

Günler önce İngiltere'ye giden o uçağa binmeliydim. İrlandalıların siyah birasından kallavi bir yudum daha içtim. Şu hayatta çeşit çeşit motivasyon vardı ve benim İrlanda'da kalma motivasyonum ahmağın teki gibi görünmekten kaçınmaktı. Herkesin beklediği buydu, ben dâhil. Kimse seni ciddiye almazsa sen kendini ciddiye almayı nasıl umut edebilirsin? Babamı suçladım ve bundan hiç çekinmedim. Ona dair ilk anım bir ihanet öyküsüydü. Benden ayağa kalkmamı ve yeni oyuncak mikrofonumla şarkı söylememi istemişti. Noel zamanı olmalıydı ve birkaç arkadaşını çağırmıştı. Bir, iki şarkı söyledim, hangileriydi hatırlamıyorum. Tek hatırladığım babamın kahkahalarıydı. Gerçekten kafayı bulduğunda hırslayan bir kurt gibi gülerdi. Diğerleri de ona katıldı. Yanaklarım öyle çok yanıyordu ki bacaklarımın arasından süzülen sıcak sıvıyı zar zor fark edebildim.

"Altına işedi!" dedi babam hırıltılı sesiyle ve gülerken iskemlesinden düştü.

Sonrasında ne olduğunu hatırlamıyorum. Annem gelip beni kurtarmış olmalı. Ama o günden sonra mızımız damgası

yedim; fazla hassas olduğum için hep alay konusu oldum. Kız kardeşim Lucinda'nın annemin karnından yumruklarını sıkmış hâlde, âdeta doğuştan kavgacı biri gibi çıkması da işimi iyice zorlaştırdı. Babam ona saygı duydu. Aslına bakılırsa, ondan biraz gözümüz korkardı. Böylece ailenin mızımız büyürü olarak yerimi sağlamlaştırmış oldum.

Rosenbach'ın o mektubunu bulana kadar.

Kütüphanelere kapanarak hayati D vitamini depolarımı boşalttığım onca yılın acısını çıkarırcasına birdenbire büyük işler başarmak için doğmuş bir adam olup çıktım. Kütüphanede kitap okuyarak o kadar çok zaman geçiriyordum ki herkes orada çalıştığımı sanmaya başladı ve sonunda ben de buna inandım. Kendi kendimi kandırma işini çalışanlara görevlerini nasıl yapmaları gerektiğini anlatmaya kadar vardırımdım. Annem bunu öğrendiğinde küplere bindi.

“Sen oku diye su gibi para harcadım! Bir tane sınava bile girmedin, Henry!”

Evet ama o parayla Londra Nadir Kitaplar Okulu'ndaki kurslara katılmıştım, yani boşa harcanmamıştı. Eski kitaplara tutku derecesinde bağlı olmayı kimse bir meslek olarak görmese de bir altın bileziğim vardı.

Gelgelelim, hiç böyle bir ipucunun izini sürmemiştim... Ne de olsa ben Indiana Jones değildim. Lucinda bir keresinde bana ancak bir kova kadar maceracı olduğumu söylemişti. Şimdi kim kova olmuştu ha? Güldüm, belli ki alkol kanıma karışmıştı. O kitabevinin bir zamanlar var olduğuna dair bir ipucu, bir kanıt bulmak için haftalarca Ha'penny Yolu'nda gezinip durmuştum. Kanepeyi kaldırdığınızda halıda izi kalır ya hani, işte öyle bir gölge aramış ama her seferinde elim boş dönmüştüm.

O kızı görünceye kadar.

Birdenbire nereden çıkmıştı? Şimdiye kadar gördüğüm en delici mavi bakışlarla süzmüştü beni. Ben de ona bakmıştım. Kızgın görünüyordu. Hayır; daha çok korkmuşu benziyordu.

Bembeyazdı fakat dolgun yanaklarında toz pembe bir ışıltı vardı. Gözündeki morluğu sarıya boyanmış uzun perçemiyle saklamaya çalışmış ama başaramamıştı. O hâliyle zor günler geçiren bir meleği andırıyordu. Onunla konuşmaya devam etmek istemiş-tim ama ne söyleyebilirdim ki? *Kayıp kitabevini gördün mü? Sizin ev onu yutmuş olabilir mi? Bu akşam boş musun, yemeğe çıkalım mı?* Camı yüzüme çarpıp kazağını göğsüne bastırmaya devam ederek arkasını döndüğünde sırtının tamamını kaplayan kocaman dövme-yi görmüştüm. Bir desen değildi; Ölü Deniz Yazmaları gibi satırlar dolusu, minicik yazılardan oluşuyordu.

Onunla sadece birkaç dakika konuşmamıza rağmen şimdiye kadar tanıştığım en ilgi çekici kadın olduğundan emindim. Ama ne sinir bozucudur ki tanıdığım çoğu kadın gibi, görür görmez bana gıcık olmuştu. Yine de kitabeviyle ilgili bir şeyler biliyor olabilirdi, dolayısıyla onunla tekrar konuşup bir parçacık gözüne girmenin bir yolunu bulmalıydım.

İki saat sonra, kendimi yine pansiyonun klostrofobik duvar kâğıdı ve en az beş papanın çerçevesi portreleri yüzünden olduğundan da dar görünen koridorunda buldum. Turuncu çiçekler bana pis pis sırtıyor gibiydi ve sarmal desenli kahverengi halı insana nefes aldirmıyordu.

“Çay için mi döndün, hayatım?”

Nora tıpkı Hilda Ogden’a benziyordu ama şimdiye kadar duyduğum en ağır İrlanda aksanıyla konuşuyordu. Görmüş geçirmiş bir kadındı. Dirseğini büküp diğer eliyle destekleyerek sigarasını gevşekçe tutarken bu hayatta onu şaşırtan hiçbir şey olamazmış gibi görünüyordu. Böylelerine imrenirdim. Tam şu an bir nükleer patlama olsa ve üzerimize toz toprak yağsa Nora muhtemelen elinde sigarası, saçında bigudilerle orada öylece

dikilip, *Ne bu gürültü yahu?* diye düşündükten sonra çay saati için sahanada yumurta yapmaya giderdi.

“Hayır, sağ ol, Nora. Pubda turta ve patates kızartması yedim.”

Ne yiyip içtiğimle bu kadar ilgilenen biriyle tanışmamıştım. Sohbetlerimiz genellikle Nora’nın benim kilomla ilgili endişelerini dile getirmesiyle son buluyordu; onun zevkine göre fazla zayıftım.

“Oh, iyi yapmışsın. Biraz etlenirsin.” Takdirle başını salladı. “Sabah seni mükellef bir İrlanda kahvaltısı bekliyor,” diye ekledi kesin bir dille.

Başımı kibarca eğerek onayladıktan sonra fırfırlı perdeleri ve parlak kumaşlı bir yatak örtüsü olan odama gitmek için basamakları çıkmaya başladım. Dekora rağmen insan burada kendini evinde gibi hissediyordu. Bizim evle uzaktan yakından ilgisi yoktu ama yuva hissi veriyordu. Belki de Nora’nın karşısındakini yıllardır tanıyormuş gibi teklifsiz olmasından kaynaklanan bir şeydi. Anladığım kadarıyla üç Jack Russell ve pek ortalarda görünmeyen Barry adındaki kocasından oluşan ailesinin bir parçasıymışsın gibi davranıyordu.

“O şu kulübede yaşıyor,” demişti buradaki ilk gecemde bana avokado yeşili bir küvet, lavabo ve klozetin olduğu ortak banyoyu gösterirken. Arka bahçeden tahtayı döven bir çekicinin sesi geliyordu. “Geceleri de orada uyusa ne iyi olur,” diye eklemişti iç geçirerek.

Ben basamakları çıkarken arkamdan, “Bu arada sana bir mektup var,” diye seslendi ve mektubu önlüğünün cebinden çıkardı. “Belediye meclisinden. Resmî bir evrak galiba. Ben okumadım,” diye telaşla ekleyince mektubu okuduğunu doğrulamış oldu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Opaline

Borda iskeleleri gemiye çekilip veda mendilleri sallanırken, kalbim heyecan ve endişe gibi çelişkili duygularla doluydu. Dover'a gelen posta trenindeki soğuk ve uykusuz gecede, Fransa'ya kaçma kararımın doğruluğunu sorgulayacak uzun saatlerim olmuştu. Jane'e alelacele bir telgraf çekebilmişim ve özleyeceğim tek insanla doğru düzgün vedalaşma şansı bulamamam bende buruk bir pişmanlık yaratmıştı. Gelecekte beni nelerin beklediğini bilmiyordum ama neyi ardımda bıraktığımı gayet iyi biliyordum. Gidişim annemi şüphesiz çok üzecekti, kızını kaybettiğine olmasa bile arkamızdan söyleneceklerle ve aile şerefimize leke sürülecek olmasına dertlenecekti. İkisini de rezil edecektim ama başka şansım yoktu. Onların gururuna karşılık benim geleceğim söz konusuydu ve onların beklentilerini karşılamak uğruna kendimi feda edemezdim. Kendimi idare edecek kadar mürekkep yalamıştım. Ya da ben öyle sanıyordum ve hayat üniversitesinin çok daha meşakkatli bir eğitim olduğunu yakında anlayacaktım.

Güvertede valizimi ayağımın dibine koyup ufka baktım. Yolcuların çoğu deniz tutmasına karşı güvertedeki yatar koltuklara yerleşmişti ama ben orada dikilmeye devam ettim. Korkuluklara tutundum ve yabancı bir ülkede tek başıma nasıl ayakta kalacağımı hiç düşünmeden beni bekleyen maceraları hayal

etmeye başladım. Sonra göz ucuyla bir hareket fark ettim ve ne oluyor dememe kalmadan biri valizimi alıp kaçtı. Arkasından seslendim ama rüzgâr sesimi bastırdı ve hırsız son süratle koşarken ben güvertenin kaygan, tahta zemininde tökezledim. Başka biri yıldırım hızıyla yanımdan geçip iskele köprüsünü indi ve hırsız yakaladı. Valizimi çalan taş çatlasa on iki yaşında bir oğlandı. Adam bir eliyle onu ensesinden tutup diğer eline valizimi alarak yanıma geldi. Belirgin bir aksanla bana ne yapılmasını istediğimi sordu.

“Ben... Şey...” diye kem küm ettim utançla. Yaşananların şokunu henüz üzerimden atamamıştım.

“Matmazel dilerse onu kaptana teslim edeceğim,” dedi adam biraz dramatik bir tavırla. Boyunun ne kadar uzun olduğunu fark ettim; bir seksenin üzerindeydi ve esmer yüzü oldukça çarpıcıydı. Siyah saçları, koyu kahverengi gözleri ve koyu renk bir cildi vardı. Fazlasıyla çekiciydi.

“Matmazel?” diye yinelerken gözleri hafif bir gülümsemeyle parladı.

“Şey, evet, olur tabii.” Çocuğa baktım, eziyet görmüş bir kuzu gibi görünmeye başlamıştı. “Ona ne olacak?” diye sordum valizimi geri alırken.

“Gemiden atılacağını ve doğruca hapse gönderileceğini tahmin ediyorum,” dedi adam tarafsızca.

“Ah.”

“Karar sizin, matmazel.”

“Pekâlâ. Valizimi geri aldım ve kimse zarar görmedi. Sen de bir daha böyle bir şey yapmayacaksın, değil mi?” diye sordum ayaklarında ayakkabı olmadığını ve kıyafetlerinin üzerine iki beden küçük geldiğini yeni fark ettiğim çocuğa bakarak. Oğlan başını hararetle iki yana salladı ve adam onu bırakır bırakmaz vahşi bir hayvan gibi kaçarak kalabalığın arasında gözden kayboldu.

"Matmazel çok cömert davrandı," dedi çocuğun arkasından bakan adam. "Kendimi tanıtmama izin verin; adım, Armand Hassan." Hafifçe eğilerek beni selamladı.

İsmi egzotik ve merak uyandırıcıydı, ona bambaşka bir cazibe katıyordu. İyi giyimliydi ama muhtemelen ne giyerse giysin iyi görünürdü çünkü rahat ve doğal bir zarafeti vardı. Gelgelelim gözlerindeki tehlikeli –belki de gizemli demeliydim– ifade içimde bir güvensizlik uyandırıyor.

"Bayan Carlisle," diye karşılık verdim elimi uzatarak ve bir yabancıya adımlı söylediğimi fark ettiğimde artık çok geçti. Bundan sonra biraz daha uyanık olmalıydım.

"*Enchanté*, Matmazel Carlisle. İzin verirseniz, ne kadar güzel bir isminiz olduğunu söylemeliyim. Umarım onu tekrar, hatta sık sık telaffuz etme fırsatım olur." Eldivenli ellerimi dudaklarına götürdü ve kumaşın üzerinden nefesinin sıcaklığını hissedebildiğime yemin edebilirdim. Hemen gözlerimi kaçırdım ve yanaklarımın kızarmadığını umdum. İngiltere kıyılarından henüz ayrılmamıştım ve daha şimdiden taşralı, saf bir kız gibi yabancı bir aksanın cazibesine kapılmıştım.

"Evet, şey, size çok teşekkür ederim, Bay Hassan. Şimdi gitmeliyim," dedim ama sonra bir geminin güvertesinde olduğumuzu, bir acelem olmadığını hatırladım.

Yabancılarla konuşmama konusunda aldığım uyarıları hayal etmiş olmalıydı ki gözleri parladı.

"İzin verirseniz, vedalaşmadan önce sizi uyarmak isterim; sizin gibi genç ve hoş bir hanımın ileride daha dikkatli olması gerekir. Avrupa'da tek başına seyahat eden bir kadın ahlaki değerlerden yoksun bazı insanların tuzağına düşebilir."

Bunu duyduğumda toparlandım, sırtımı dikleştirdim ve çenemi kaldırdım.

"Bay Hassan, İngilizceyi gayet akıcı konuşuyorsunuz ama İngiliz kadınlarını hiç tanıımıyorsunuz. Biz başımızın çaresine bakmakta son derece mahirizdir, size çok teşekkür ederim."

Bununla birlikte, paltomu savurdum ve karşıdan esen rüzgârda kararlı adımlarla oradan uzaklaşırken az kalsın şapkam başımdan uçuyordu. Neyse ki onu son anda yakaladım. “Kibirli şey,” diye söylendim kendi kendime. Ne olursa olsun, kimsenin beni kandırmasına müsaade etmemeye kararlıyım.

Petit Lafayette Oteli dışarıdan bakıldığında epey sık görünüyordu fakat kitaplarda olduğu gibi, dış görünüş insanı yanıltmamalıydı. İç avluyu çepeçevre dönecek her odanın binanın gri ve sıkıcı iç cephesine bakan, balkondan bozma bir alanı olmasını sağlayan merdiven boşluğuna doğru yönlendirildim. Yanımdaki adam *chambre*imin kapısını açtığı anda iyice moralim bozuldu. Bir manastırda hiç bulunmamıştım ama karşımda duran şey benzediğini tahmin ediyordum: rahatsız görünüşlü, daracak bir yatağın olduğu ve hiç penceresi olmayan, dar bir oda.

“Hayır, hayır,” dedim başımı iki yana sallayarak.

“Non?” diye yineledi adam istifini bozmadan.

“Hayır, burada kalmam söz konusu olamaz.”

Adam cevap vermeyince nedenlerimi açıklamaya koyuldum.

“Bu oda,” dedim sesimi yükseltip daha yavaş konuşarak (başka türlü derdimi nasıl anlardı?), “bir manastır odasına benziyor! Ben şey istiyorum... *je voudrais une chambre plus grande. Avec une fenêtre!*”

On dakika sonra, kendimi iki kat daha pahalı ve biraz daha büyükçe bir yatağı olan, orta büyüklükte, pencereli bir odada buldum. Pazarlık etme becerimi geliştirmeye ihtiyacım olduğu çok açıktı ama uzun camı açıp manzarayı gördüğümde sızlanmaktan vazgeçtim. Altın sarısı gün batımında Paris’in çatıları ufka doğru alabildiğine uzanıyordu. Yaptığım şey beni dehşete düşürdü. Arzular ve onların gerçek olması insanda şaşılacak

kadar zıt düşünceler uyandırabiliyordu. Yine de bunu başarmaya kararlıyım. Üstelik kesinlikle gözyaşı dökmeyecektim.

Paris'teki ilk günümde rüzgârlı ama açık bir hava vardı. Bir sokak satıcısından aldığım küçük haritayı elimde sıkıca tutuyordum. Paris umduğum kadar güzel ve ilham vericiydi. Her sokak bir öncekinden daha göz alıcıydı. Zarif ve yüksek pence-reli, gri tenekeden çatıları olan, yağ rengi taş binalar, yumuşak güneş ışığının altında tertemiz ve şık görünüyordu. Quai de la Tournelle boyunca yürürken bir dizi kitapçıya –ya da sonradan öğrendiğim üzere *bouquiniste* olarak anılan dükkâna– rastladım. Fransızca ve İngilizce çeşit çeşit kitaplar, dergiler, gazeteler, hatta eski posterlerle kartpostallar satıyorlardı. Duraksadım ve Seine kıyılarındaki korkuluk duvarlarının üzerinde duran bu yeşil, metal kurucuklara ve içlerindeki hazinelere ilgiyle göz gezdirdim. Oraya park eden bir trenin kapılarını gece çökene dek okuma sevdalılarına açan vagonlarına benziyorlardı.

Parlak gün ışığının aydınlattığı nehir kıyısında kitapların ve yabancı aksanların arasında âdeta cennetteydim. Onu o zaman gördüm, *Histories Extraordinaires*. Edgar Allen Poe'nun Charles Baudelaire tarafından tercüme edilen kısa hikâyelerinin iki ciltlik, gök mavisi kapaklı kopyalarıydı. Birinin kapağını açtığımda ilk baskı olduğunu gördüm. 1856 ve 1857'de, Paris'te, Michel Lévy tarafından yayınlanmışlardı. Babam Bay Poe'nun büyük bir hayranıydı. *Gammaz Yürek*'le *Usher Evi'nin Çöküşü*'nü zevkle okuduğum için bunu bir işaret olarak yorumladım. Kitabın fiyatını sorarken kırık dökük Fransızcam yetersiz kaldı. Satıcı yüz frangı çok bulduğumu sandı ve bir süre işaret diliyle konuştuktan sonra (bir ara onu soyduğumu söylemek ister gibi boş ceplerini dışarı çıkardı) uygun bir fiyatta

anlaştık. Kısıtlı paramı başka bir kitaba harcamak kendimi sorumsuz biri gibi hissetmeme yol açtı. Satıcı paketer kâğıdı ve bir sicimle kitapları sarmaya başladığında tanıdığım birinin bana seslendiğini duydum.

Elimi tutup öptüğünde, “Mösyö Hassan,” dedim şaşkınlıkla. Kızardığımı gören satıcı kıs kıs güldü. Sonra aralarında Fransızca konuşmaya başladılar ve hangi konuda tartıştıkları çok geçmeden anlaşıldı.

“Benim Baudelaire’imi aldığınızı görüyorum,” dedi Mösyö Hassan hınzır bir gülümsemeyle.

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Bu arkadaşta o çeviriyi bana ayırmasını söylemişim ama görüyorum ki onu çok daha yüksek bir fiyata size satmış.”

İma ettiği şey dikkatimden kaçmadı, kolayca aptal yerine konan, saf bir kadın olduğumu söylemeye çalışmıştı. Bunu anlamazdan gelmeyi tercih ettim. “Bu durumda o artık sizin değil, benim Baudelaire’im.” Paketi alıp otelime doğru yürümeye başladım.

“Bu kârlı alışverişi kutlamak için hiç olmazsa sizi akşam yemeğine davet etmeme izin verin,” dedi uzun adımlarıyla bana kolayca yetişerek.

“Hayır, teşekkür ederim. Böyle uygunsuz bir daveti kabul edemem. Sizi tanımıyorum.”

“Ah.” Kalbine bir hançer saplanmış gibi alayla göğsünü tuttu. “Ama daha önce tanışmıştık. Hem Paris’te yalnızsınız ve...”

“Yalnız değilim,” diye kendimi savundum. “Şeyle birlikteyim... Teyzeme.”

“Ah, anlıyorum.” Başını salladı, neredeyse yenilgiyi kabullemiş gibi göründü. “*Alors*, eğer fikrinizi değiştirirseniz, Matmazel Opaline,” diye ekledi bana kartını vererek. “Bu hakareti kolay kolay unutamam ama şansınıza son derece bağışlayıcı bir tabiatım vardır.”

Şapkasının kenarına dokundu ve beni orada sinir içinde bırakıp bir yan sokağa girerek gözden kayboldu. Ne kibirli bir adamdı bu. İnsanı çileden çıkaracak kadar kendini beğenmiş biriydi ve ondan nefret ediyordum. Yine de kartını Seine'e atmak yerine cebime koydum.

O akşam, kitapçıdan aldığım kartpostalların birine Jane için birkaç satır karaladım. Yerimi sır olarak saklayacağına güvenilebileceğimi biliyordum. Jane kendisini görmeden gülüşünü duyabildiğiniz insanlardandı. Açık havada dolaşmaya bayılırdı ama anneme göre bu hanımefendilere yakışmayan bir özellikti. Onu çok özlemiştim fakat ona kart yazmak kısa bir süreliğine de olsa aramızdaki mesafeyi kapadı. Kartı sonuna ünlem koyduğum cümlelerle doldururken neşeli bir üslup benimsemeye çalıştım. *Paris muhteşem!* Pek yaratıcı sayılmazdı ama olsun. Eğer burada kalırsam Jane'in belki bir gün beni ziyarete gelebileceğini hayal ettim. Kalan parama baktığımda bundan o kadar da emin olamadım. Bir iş bulmalıyım. Ertesi gün kütüphaneyi ziyaret etmeyi ve orada şansımı denemeyi aklıma koydum.

Yatmaya hazırlanırken Mösyö Hassan'ın kartvizitini cebimden çıkardım.

Armand Hassan
ANTIQUAIRE
14 Rue Molière
Casablanca
Maroc

Demek ki Mösyö Hassan Faslı bir kitap satıcısıydı. Egzotik görünümünün sebebi ortaya çıkmıştı. O tarz erkeklerden hoşlanıyorsanız tabii. Ben hoşlanmamaya kararlıyım. Okuduğum aşk romanlarındaki kadınlar onun gibi erkeklere ilk görüşte âşık oluyordu. Kartı bu kez bavuluma kaldırdım. Aslında onu yırtıp çöpe atmam gerekirdi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Martha

Ciddi boyutlarda yanılgıları olan, “ileri yaştaki” bir kadının yardımcısı olarak çalışacağım aklımın ucundan geçmezdi. Ama bunun hayatımı düzene koyana kadar yaptığım geçici bir iş olduğunu söyleyip duruyordum kendime. O da ne demekse? Birkaç gün sonra, bu yeni rutine çabucak alıştım ve bunun tam da ihtiyacım olan şey olduğunu fark ettim çünkü hâlâ şoktaydım. İnsan öyle filmlerdeki gibi evini, evliliğini ve diğer her şeyi geride bırakıp yeni bir hayata başlayamıyordu. O ikisinin arasında sadece nefes alıp verdiğiniz bir süre vardı. Boğulmak üzere olan bir adamın bir kayaya tutunması gibi. Sağ olduğunuzu biliyordunuz, hareket edebiliyordunuz, hatta konuşabiliyordunuz ama bir şeyler eksikti.

Dolayısıyla görevlerimi yerine getirdim. Sabah kalkıp Madam Bowden’a kahvaltı hazırladım (haşlanmış yumurta ve marmelatlı İngiliz çörekleri). Sofrayı topladıktan sonra yatağını düzelttim ve o giyinirken odasını topladım. Sonra alt kattaki şömineyi yaktım. Ev eski ve serindi. Madam Bowden merkezi ısıtmaya karşıydı, boruların göz zevkini bozduğunu söylemişti. Her konuda bu kadar sert fikirleri olması doğrusu beni şaşkına çevirmişti. Bunun asıl nedeni benim herhangi bir konuyla ilgili bir fikrim olduğunu hatırlayamamamdı. Bizim evde sadece babamın fikirleri önemliydi. Annemin ağzını bıçak

açmazdı. Bugünlerde öylelerine *sözel olmayan iletişimi tercih eden insanlar* deniyor ama ben çocukken bizim köydekiler ona başka isimler takıyordu.

Öte yandan, Madam Bowden gazeteleri yüksek sesle okuyarak oradaki fikirlerle zıtlıyor ve eğer ülkenin başındaki o olsaydı neyi nasıl yapacağıyla ilgili uzun demeçler veriyordu. Genelde onu duymazdan geliyordum, halıları süpürmeye ve çamaşır yıkamaya devam ediyordum. Kaba bir kadın değildi ama dost canlısı olduğu da söylenemezdi. Bana göre hava hoştu. Yemeklerimi bodrum kattaki küçük odamda yiyordum, çoğunlukla kızarmış ekmek üstü kuru fasulyeyle karnımı doyuruyordum ve beyaz yakalılar evlerine dönüp şehir hiç olmazsa birazcık sessizleştğinde nehir kıyısında yürüyüşe çıkıyordum.

Upuzun bir kıştan sonra buzlarım çözülüyor gibiydi. Kaslarım her geçen gün biraz daha gevşiyordu ve market alışverişi yaparken o beni izliyor mu diye arkamı kontrol etmekten vazgeçmiştim. Ta ki Eileen, yani Madam Bowden yirminci yüzyılın çöküşünün başlıca sebebine boyun eğip bir televizyon sipariş edene kadar. Ben mutfakta ona öğle yemeği hazırlıyordum (somon buğulama ve bebek patates) ve tepsiyi oturma odasına götürdüğümde sokak kapısından giren adamı gördüm. Tepsiyi elimden düşürdüm ve olduğum yerde donup kaldım.

“Ah, kusura bakma, canım. Kapıyı çaldım ama açık olduğunu görünce girdim,” dedi. Belli ki utanmıştı ve ağır koliyi taşımakta güçlük çekiyordu.

Gözlerime güvenmeyi deneyerek ona bakmayı sürdürdüm. *Bu o değil*, diye yineledim içimden. *Bu o değil*. Elimden geldiğince hızlı toparlandım ve yerdekileri toplamaya başladım. Ellerim o kadar titriyordu ki adam bana yardım etmeyi teklif etti. Utançtan yüzüne bile bakamadım.

Ertesi sabah, Madam Bowden çalışma odasının tozunu almamı istedi. Birinci katta yer alan küçük oda sokağa bakıyordu. Çiçekli duvar kâğıdı bir harikaydı ve pencerenin yanında bir yazı

masası vardı. Diğer duvarlar kitaplıklarla kaplıydı ve hepsinin kitaplarla dolu olması ortama bir kütüphane havası veriyordu.

“Burada güzel bir bahar temizliği yapma zamanı geldi,” dedi Madam Bowden ve tüm kitapları indirip nemli bezle iyice silmemi söyledi.

“Aman bez çok ıslak olmasın,” diye uyardıktan sonra bana kitapları kurulumam için bir havlu verdi.

Başta çok zahmetli görünmesine rağmen bir süre sonra işimi kolaylaştıran bir yöntem buldum. Rafları birer birer boşaltıp tüm kitapları yere serdiğim eski bir çarşafın üzerine koyuyordum. Dizlerimin altına bir minder yerleştirdim ve her bir kitabı özenle sildim. Bazıları öyle eskiydi ki elimde parçalanmalarından korktum. Bazıları bilmediğim dillerde yazılmıştı. Madam Bowden iyi bir eğitim almış olmalıydı, doğrusu ona imrenmiştim. Kitaplarla aram hiçbir zaman iyi olmamıştı. Hayır, bu doğru değildi. Kitaplar beni kaygılandırıyordu. Eskiden beridir böyleydi bu. Kendimi bildim bileli onlara karşı böyle bir tepki geliştirmiştim. Onları âdeta bir tehdit gibi görüyordum. Ben insanları okumayı tercih ediyordum. İnsanlar kitaplardan daha kolaydı. Bir insanın hikâyesini onun ağzından tek kelime duymadan okumayı bana annem öğretmişti.

Aynı Madam Bowden gibi: Onun bunamaktan korktuğu için dünyaya bu kadar kızgın olduğunu biliyordum. Annemin kelimelerle ifade edemediği duygusal bir yük taşıdığını biliyordum. Pencereimin önündeki İngiliz adamın Isabelle diye bir kadına âşık olduğunu biliyordum. Uzun bir süre bunu herkesin yapabildiğini sanmıştım ama sonra arkadaşlarım sırlarını öğrendiğim için bana kızdığında bunun bana has bir yetenek olduğunu fark etmiştim. Bir lanet de olabilirdi tabii. Ama bu hayattaki asıl lanetim kocama âşık olduktan sonra onu okuyamamamdı. Aşkın gözü kördür derler ya, bu söz benim için birçok kişi için olduğundan daha doğrudu. Dolayısıyla şiddetin ayak seslerini duymadım. Şimdi düşünüyorum da o da

duymadı, yoksa bunu hissederdim. Neden değişmişti? Benim yüzümden mi? Yanlış bir şey mi yapmıştım?

"Kendini çok özel sanıyorsun değil mi?" diye bağıırırdı. Bu onun en sevdiği hakaretti.

Haklıydı. Öyle sanıyordum. Ama bunun kibirle hiçbir ilgisi yoktu, sadece bu hayatta daha büyük işler başarabileceğimi hissediyordum. Belirli bir konuda gerçekten iyi olduğum için hayat yolumda beni daha iyi şartların beklediğini, bir alın yazım olduğunu seziyordum. Ne var ki o bundan hoşlanmadı. Aslında hiç kimse hoşlanmadı. Ben de bu tür düşüncelerimi gizlemeyi öğrendim. Onları o kadar iyi sakladım ki nereye koyduğumu bile unuttum. Çünkü artık bundan daha iyisini hak ettiğime inanmıyordum. Dağılmış bir surat, bitmiş bir evlilik ve bir başkasının güzel evinde hizmetçilik. Daha iyisini hak etmediğimi biliyordum ama içimde bir yerlerde hâlâ bir umut vardı. Beni mutsuz eden buydu: Ümit etmek. Sonra birinden vazgeçmem gerektiğini fark ettim: Mutluluktan ya da umuttan.

ALTINCI BÖLÜM

Henry

"H'a'penny Yolu, 11 numara... Evet, işte burası," dedi Bay Dunne 10 ve 12 numaranın arasındaki boş araziye işaret ederek. "Ama o burada değil, yani burada öyle bir şey yok," dedi kıs kıs güldüğünü belli etmemek için kuvvetlice öksürerek.

Bay Dunne planlama bürosunda çalışan bir yetkiliydi, haftalar süren ısrarlı aramalarım sonucunda bahsettiğim yere bir ziyaret gerçekleştirmeyi gönülsüzce kabul etmişti.

"Evet," dedim. Başka bir şey söylememi bekliyor gibiydi. "Ama size yolladığım haritaları gördünüz, o dükkânın tam burada olduğunu gösterenleri?"

"Evet, haritayı gördüm, Bay Field ama telefonda da açıkladığım üzere, bu arazide bir bina olduğuna dair herhangi bir kayıt bulunmuyor. Bundan başka," dedi yan evi işaret ederek.

"Ama o 12 numara."

"Kesinlikle. 11 numara yok."

"Ama şimdi bir ev olması bundan önce bir dükkân olmadığı anlamına gelmez. Giriş katını kastediyorum." Bu fikre ısınmaya başlamıştım. Tarihi binalardan hiç anlamazdım ama insanlar evlerinde de ticaret yapabiliirdi.

"Öyle olsa bile, bu bir 11 numaranın olmadığı gerçeğini değiştirmez," dedi Bay Dunne konuya ilgisini kaybederek. "Orunlarla konuşmayı denediniz mi?"

“Efendim?”

Bir tır kamyonu sokağın aşağısına doğru ağır ağır ilerlediğinden birbirimize sesimizi duyurmak için bağırarak zorunda kaldık.

“Bu bölgenin geçmişine dair bir şeyler biliyor olabilirler,” diye gürledi Bay Dunne.

“Neyi bilecekler, ortadan kaybolan binaları mı?” diye sordum.

Bay Dunne bana aklımdan zorum varmış gibi baktı ve belki bulaşıcı filandır diye bir adım geriledi.

“Şaka mı ediyorsunuz?” Saatine baktı. “Sonraki randevuma geç kaldım. Dolayısıyla bu meseleyi sizin takdirinize bırakacağım,” dedi arabasının anahtarını imalı bir tavırla sallayarak. “Size iyi şanslar” –evlerin arasındaki boş araziye işaret etti– “her anlamda.”

Anlaşıldı, diye düşündüm. Bu işte tek başımayım. Var olmayan bir kitabevini bulmaya ta İrlanda’ya gelen aptal.

Bay Dunne gitti ama ben yerimden kıpırdayamadım. 12 numaranın ön cephesine gözlerimi diktim. Sonra 10 numaraya ve tekrar 12 numaraya baktım. Orada ne kadar dikildiğimden emin değildim ama çok geçmeden 12 numaranın kapısının açıldığını fark ettim. Oydu, şu düşmüş melek. Önceki gün, pencereden dışarı eğildiğindeki kadar bezgin, umursamaz bir hava içindeydi. Onda bir şeyler vardı, belki de burada olması gerektiğini bildiği ama bir türlü bulamadığı bir şeyi arayan başka bir kayıp ruhu tanıdığım için ondan etkilenmiştim.

“Affedersiniz! Birkaç dakikanızı alabilir miyim, hanımefendi?”

Diğer adımını atmadan önce duraksadı ve vaktini aldığıma değmeyen bir laf edersem beni doğduğuma pişman edermiş gibi yüzüne baktı.

“Neyle ilgili?”

“Ben... Şey...” Bravo. On üzerinden on. Hızlı hızlı yürümeye devam etti.

“Size kahve ısmarlayabilir miyim? Bir yandan da konuşuruz...”

“Kendi kahvemden kendim alabilirim, teşekkür ederim.”

“Bakın, ben sapık filan değilim...”

“Tüm sapıklar öyle söyler.”

Gitmesine engel olmak için bir bahane bulmaya çalıştım. Son çare olarak dürüst davranmaya karar verdim.

“Yardıminız lazım!”

Durdu, başını öne eğdi ve bir karar vermeye çalışır gibi bir an duraksadı.

“Şurada bir kahveci var,” dedi eski, kemerli bir geçidin ardındaki kaldırım taşlı, dar sokağı göstererek.

Onun peşine takıldığımda tekrar kendimi tanıttım. *Henry, Henry Field*. Evet, aynen böyle söyledim. İngiliz İstihbarat Teşkilatı’nın kilit adamlarından biriymişim gibi!

O adını kendine saklayarak benden daha iyi bir casus olduğunu ispatladı.

“Kimsenin adını duymadığı bir kitaptan söz eden bir mektup buldunuz ve bu kitap var olmayan bir kitabevinde gizli, öyle mi?”

“Aşağı yukarı öyle,” dedim kahvemden bir yudum içip farkında olmadan dudağımın üzerinde bir süt bıyığı oluşmasına neden olarak. Dürüst olmanın insanı özgürleştiren bir tarafı vardı. Kayıp el yazmasını bir başkasının ortaya çıkarması korkusuyla uzun zamandır öğrendiklerimi kendime saklıyordum. Ama bu kızın, Martha’nın (sonunda adını söylemişti ama soyadını hâlâ bilmiyordum) ne konuyla ilgili yeterli bilgisi vardı ne de bilgilenmek gibi bir isteği olduğunu sanıyordum. Dolayısıyla keşfimi çalmaya kalkmazdı.

“Bir terapistle görüşmeyi düşündün mü?”

"Hıh!" Komiklik yapmasını beklemiyordum, şimdiye kadar fazlasıyla ciddi idi. Makyaj yaptığı için çürüklerinin bir kısmını gizleyebilmişti ama çayını içerken dudağındaki yaranın acısıyla yüzünü buruşturuyordu. Onurlu davranarak bunu fark etmemiş gibi yaptım.

"Öyle bir kitabevi olduğunu biliyorum, belediyede kaydı olmasa da antetli mektup kâğıdında adresi yazıyor."

"Benden nasıl bir yardım istiyorsunuz? Buraya geleli yalnızca birkaç gün oldu. Bu şehri hiç bilmiyorum."

"Benimki sadece bir umut. 12 numara sizin değil mi?"

Buna içtenlikle güldü, sonra yine o gergin ve ciddi ifadeyi takındı.

"12 numara Madam Bowden'ın. Ben onun yanında çalışıyorum."

"Ah, anladım. Asistanı filan mısınız?"

Hemen cevap vermedi ve merakıma yenik düştüğüme pişman oldum. Bunun ne önemi vardı? Laf olsun diye konuşmuştum işte.

"Hizmetçisiyim."

"Ah." *Ah mı? Bundan başka söyleyecek bir şey bulamadım mı, şapşal?*

"Çay için teşekkür ederim. Gitsem iyi olur."

Bir şey söylememe fırsat vermeden kalktı ve kapıya doğru yürüdü.

"Belki bunu yine yaparız," diye seslendim.

Fakat arkasını dönmedi, sadece el salladı ve sokaktaki kalabalığa karıştı.

YEDİNCİ BÖLÜM

Opaline

Paris, 1921

Ertesi güne erken başladım ve *offres d'emploi* ilanı gördüğüm tüm işlere başvurdum. Özel bir becerisi ve iş tecrübesi olmayan ve Fransızca'yı çat pat konuşan genç bir İngiliz kadını kimse işe almak istemediği çabucak belli oldu. Safça duygularla yaptığım planın işe yaramaması, daha doğrusu, aslında bir planımın bile olmayışı içimi panikle doldurdu. Sokaklarda amaçsızca dolaşarak başka bir ilan aradım. Nereye gittiğini bilen insanların oluşturduğu kalabalığa karıştım ve muhteşem güzellikteki Pont Neuf'i geçerek kendimi Seine Nehri'nin karşı kıyısında buldum. Notre Dame Katedrali'nin kulelerine bakarken Esmerelda'yla Victor Hugo'yu düşündüm. Elimi heybeme sokup Baudelaire'in üzerine koydum. Kitabı parmak uçlarımdın altında hissetmek bile beni yatıştırdı. Bunu kendime dahi açıklayamasam da kitaplar hayatıma istikrar katıyordu, onlar sayesinde ayaklarımın yere bastığını hissediyordum. Kelimelerin hayatta kalabilmesi bunu benim de yapabileceğime dair bana güven veriyordu.

Çiseleyen yağmurun ıslattığı sokaklarda yürürken ve pes etmek üzere olduğumu hissetmeye başlamışken *Shakespeare and Company* adında bir kitabevine rastladım. Bu ismi görmek bana

moral verdi. Girişte kutular vardı ve onların arkasındaki iki kadın neyi nereye koyacaklarını tartışıyordu. İngilizce konuşuyorlardı, birinde Amerikan aksanı vardı ama diğerinin Fransız olduğu su götürmezdi.

Vitrinde allı pullu kitaplar vardı: dana derisinden rengârenk ciltler, ahşap baskılar ve ilgi çekici sayfa başlıkları. Bir kitapçının vitrinine bakarken daima hissettiğim heyecan ve merak beni ele geçirdi. İçeriye görmek için başımı uzatırken, *Hiçbir şey almamalıyım*, dedim içimden.

“Şunun ucundan tutar mısın?” dedi kadınların daha kısa boylu olanı. Tüvit bir etek, ceket takımı giymişti. Onu bir izci liderine benzettim, kayıtsız şartsız itaat edilecek biriydi.

Kucağındaki büyük kutunun diğer kenarını beceriksizce tuttum; küçük bir fil kadar ağırdı.

“Bizim mesleğin tehlikeleri,” dedi oflayıp puflamama gülerек.

“Korkarım, kaslarım pek güçlü değil,” diye karşılık verdim.

“Duyduğum şey bir İngiliz aksanı mı?”

Başımı salladım ve kendimi tanıttım.

“Adım Sylvia. Sylvia Beach,” dedi. Benimle sertçe tokalaştı.

“Doğru yerdesin. İngilizce romanlar stokluyoruz.”

“Dükkân sizin mi?” diye sordum aptal aptal. Kendi kitabevini işleten bir kadınla ilk kez karşılaşmıştım.

“Borçları da öyle!” dedi gülerек. Gülüşü köpek havlamasına benziyordu ve bulaşıcıydı. Neye güldüğümüzü pek anlamamama rağmen ben de gülmeye başladım.

“Eleman aramıyorsunuz değil mi?” diye yumurtladım ansızın ve çok çaresiz görünmediğimi umdum.

Bayan Beach dalgın bir yüzle arkasındaki kutulara yaslandı.

“Eleman arıyor muyum?” diye söylendi kendi kendine.

“Daha önce bir kitabevinde çalıştın mı?” diye sordu tekrar dükkândan çıkan diğer kadın.

“Bu, Bayan Monnier, karşı kaldırımdaki dükkânın sahibi,” diye açıkladı Bayan Beach.

Sylvia'nın aksine, koyu kahverengi gözleri beni şüpheyle süzüyordu. Beni yetersiz bulduğunu hissettim.

"Pek sayılmaz," diye itiraf ettim. Aralarında bakıştılar. Belki de Parizyen hayallerinin peşine düşen saf kız hikâyesine yabancı değillerdi. "İlk basım bir Dickens satarak mesleğe adım attım ve bakın," dedim heybemden Baudelaire'i çıkararak, "bunu Seine kıyısındaki *bouquinist*lerin birinden satın aldım."

Bayan Beach kitabı dikkatle benden aldı, nazikçe kapağını kaldırdı ve sayfalarını kontrol etti.

"Sayfaları saymak önemli," dedi usulca. "Baskı ne kadar eskitse sayfaların eksik olma ihtimali o kadar artar."

"Öyle mi?"

"Evet, 1800'lerden öncesine el baskısı dönemi diyoruz. O zamanlar kâğıt çok daha değerli bir üründü ve insanlar kitap sayfalarını kullanmak için yırtıyordu. Ama bu gerçek bir ganimet. Tebrikler."

"Teşekkür ederim," dedim kitabı geri alırken.

"Kaliteden anlıyorsun ve kitap satarak Avrupa'yı gezen genç bir kadının bu mesleğe doğal bir kabiliyeti var demektir. Seni çırac olarak yanıma almama ve kitaplarla ilgili bildiklerimi öğretmememe ne dersin?"

Heyecanla konuşmaya yeltendiğimde elini kaldırarak beni susturdu.

"Sana iyi para veremem ve çalışma saatlerin uzun olabilir ama çok şey öğrenip sıkı bağlantılar kurabilirsin."

"Ah, Bayan Beach," diye inledim, "dilimin tutulmasına alışık değilim, hatta bu ilk kez başıma geliyor olabilir."

"Güzel. Duygusallığa gelemem. Şimdi bize şu yeni teslim edilen mallarla ilgili yardım edebilirsin."

"Hemen başlıyor muyum?"

"Şu andan daha iyi bir an var mı?" diye sordu sonraları bu hayattaki her şeyden daha çok itimat edeceğim kadar sakin ve gerçekçi bir tavırla.

Shakespeare and Company büyüleyici bir yerdi. Dükkânın kendisinde tüm kitabevlerinin o sıcak ve samimi havası vardı; koyu renkli, ahşap raflar yıllar içinde yıpranarak yumuşak bir dokuya kavuşmuştu, kâğıt ve deri kokusu her köşeye sinmişti. Ama benden yalnızca birkaç yaş büyük Sylvia ressamlarla yazardan oluşan bohem bir ailenin anaç tavuğu gibiydi. Onlara bir sığınak, kitap ödünç aldıkları bir kütüphane, bir edebiyat kulübü, bir postane ve bir yayınevi (öyle umuyordu) sunuyordu. Joyce adında İrlandalı bir yazarla ahabap olmuştu, üslubuna hayrandı ve onun ilk romanı, *Ulysses*'i yayınlamak istiyordu. Eser son derece yenilikçi olduğundan bu çok büyük bir riskti ve yazar temelli olarak basımının durdurulabileceğinden endişe ediyordu. Kitabın ortalama bir romandan üç kat daha uzun olması ve fahiş baskı maliyeti de başka bir engeldi.

İlk günümde bir oyuncakçının anahtarı eline verilen bir çocuk gibi davranmış olmalıydım. Çeşit çeşit ciltleri olan, her yaştan, her konudaki kitaplar dikkatimi bir o yana bir bu yana çekiyordu. Bir zamanlar kimlerin olduklarını merak etmemek elimde değildi. Buraya nereden gelmişlerdi? Nasıl kokuyorlardı?

“Bir müşteri gibi davranmaya devam edersen işime yaramazsın, Opaline,” dedi Sylvia sertçe ve ilerleyen günlerde gördüğüm her ilginç kitabın büyüüne kapılmamak için —ki bu sık sık oluyordu— düzenli bir çaba harcamam gerekti.

Sylvia bu işi her yönüyle öğrenmem gerektiğini düşünüyordu. Kitapları raflara özenle yerleştirip müşterilere elimden geldiğince iyi hizmet etmeye çalışıyordum. Daha sakin günlerde, kitaplıkların ya da kitapların tozunu alırken, Sylvia bana kitapçılığın inceliklerini anlatıyordu.

“Her eski kitap ille de nadir kitap değildir, Opaline. Sadece az bulunan ve çok aranan kitaplar o sınıfa girer. Ama yalnızca

kitaplar değil, el yazmaları, basılı resimler, gravürler, resmi evrak ve belgeler, hatta mektuplar da koleksiyoncular açısından kıymetlidir. Bilhassa mektuplar. Büyük düşünürlerin doyumsuz merakını besleyebilecek her şey.”

Bundan kuşkulu görünmüş olmalıydım ki yaptığı işe ara verdi ve yüzüme baktı.

“İkna olmadın mı?”

“Ben yalnızca... Birinin başka bir insanın mektuplarını neden biriktirmek istediğini anlayamıyorum. Bir kere, onların hakikiliğinden nasıl emin olabiliyorlar?”

“Çok güzel bir soru, seni bir edebiyat hafiyesi bile yapabiliriz. En sevdiğin yazar kim?” diye sordu.

“Kolay,” dedim. “Emily Brontë.”

“Pekâlâ. Kırılarda sessiz sakın bir hayat yaşadığı dışında, Bayan Brontë’yle ilgili bilmek istediğin bir şey yok mu?”

Bunu birkaç saniye düşündüm. Birçok sorum vardı, mesela hiç âşık olmuş muydu? Mutlu muydu, mutsuz muydu?

“Aslında hep şunu merak etmişimdir. Ölmeden önce ikinci bir roman yazmaya başlamış mıydı ve eğer başladıysa ona ne oldu?”

“Dediğime geldin işte. Sorunu sorduğuna göre cevabını aramaya başlayabilirsin.”

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Martha

“Yerin dibine girmek bu olsa gerek,” diye mırıldandım eve girerken kendi kendime.

“Ne söyleniyorsun?” diye seslendi Madam Bowden beni şaşırtarak. Elinde sigarası, gözlerinde muzip pırıltılarla salonun kapısında dikiliyordu.

“Ah, hiç. Yüksek sesle konuştuğumun farkında değildim,” dedim ceketimi çıkarırken.

“Suratın pancar gibi ve ben çok sıkıldım. O yüzden bana her şeyi anlat.” Omuzlarımı tuttu ve beni misafiriymişim gibi salona götürdü.

“Şey... Şu adamı diyordum...”

“Hangi adam? Neden daha önce söylemedin?” Güldü. Birden keyiflenmişti, gözleri parlıyordu. Perdeleri açıp sokağa göz gezdirdi. “Hani nerede?”

“Yok. Gitti. Önemli bir şey değil. Akşam yemeğini hazırlamaya başlamadan önce bir şeye ihtiyacınız var mı?”

“Şu anda içki saati, Martha ve benim elimde hâlâ bir içki yok,” dedi yanında birileri varken kullandığı o abartılı sosyetik aksanıyla.

“Saat daha üç,” dedim sesimdeki kınamayı gizlemeye gerek duymadan.

“Kesinlikle,” diye yanıtladı, dolayısıyla ona bir *martini* ayarlamak için –o da ne demekse!– mutfağa gittim.

İçki şişelerinin arasında üzerinde *martini* yazanını ararken eski hayatımı düşünmeye başladım. Annemle babamdan hiç haber almamıştım. Gerçi yerimi bilmiyorlardı. Bilseler bile muhtemelen beni aramazlardı. Benden utanıyorlardı. Shane’den bahsetmeye çalıştığımda annem kollarını kavuşturup pencereden dışarı bakardı. Şiddete meyilli bir erkekle evlendiğimden değil de beni onunla ilgili uyardığında sözlerine kulak asmadığım için benden utandığını düşünüyordum. Babam zaten ben yokmuşum gibi davrandığından onun hayatı fazla değişmezdi. Sadece belki pubda zorlanırdı çünkü orada mutlaka konuşanlar olurdu. Babam bundan nefret ederdi. Bunu düşününce kindarca gülümsedim. Beni böyle birine dönüştürmüşlerdi. El birliğiyle. Anılara öyle dalmıştım ki orada ne yaptığımı zar zor hatırlayabildim. Martiniyi bulamadığım için uzun bir bardağa bir ölçek cin ve bir dilim limon koydum. Onu kafaya diktikten sonra bir tane de Madam Bowden için hazırladım.

“Geliyorum!” diye seslendim içeriden bağırdığını duyunca. İçkiyi yanındaki sehpa fırlatır gibi koydum.

“Eee, adam yakışıklı mıydı?”

Evet.

“Öyle bir şey değildi. Eskiden burada olan bir kitapçıyı arıyordu. Bana sorarsanız birkaç tahtası eksikti. Anlarsınız ya.”

“Bir kitapçı mı?” Muhtemelen cin yüzünden bakışları donuklaştı. “Ne komik.”

“Öyle mi?” Kül tablasını alıp şömineye boşalttım.

“Sana küçük bir hikâye anlatacağım,” diye söze başladı önündeki yastıklı tabureye kaldırdığı ayaklarını birbirinin üzerine atarak. “Seksenlerde, ben Ha’penny Yolu’nun en gözde hanımıyken... Ah, burada ne partiler verirdik. O zamanlar, üçüncü kocam Vladimir’le evliydim. Rus bir matematikçiydi. Kulağa sıkıcı gelebilir ama inan bana, hayatım, o adam kesinlikle sıkıcı

değildi. Konuklarına en kaliteli votkayla havayı ikram ederdi. Toplumun her kesiminden insanlar partilerimize akın ederdi.”

Cebimden bir bez çıkarıp şöminenin rafındaki hayali tozları silmeye başladım. Buraya ilk geldiğimde onun hikâyelerini dinlemek ilgimi çekmiyordu ama şimdi onları merak ediyordum. İkimizin de köşeleri biraz törpüleniyor olabilirdi. Onunla hiçbir ortak noktamız yoktu ama belki de birbirimizle geçinmekte o kadar zorlanmadığımızı fark etmeye başlamıştık.

“Neyse, bir gece... Yazın ortası mıydı, yoksa kış mıydı acaba? Hangisi olduğu fark etmez ama hatırladım, kıştı. Kaldırımlar buzluysa. Misafirlerden biri geç geldi ve son derece sarsılmış görünüyordu. Şöminenin önünde ısınırken bize tak-siden indiğini ve bizimki olduğunu sandığı bir eve girdiğini anlattı. Ama sonra oranın bir kitapçı olduğunu fark etmiş. Birbirinden çekici, eski kitaplar ve ıvır zıvırla dolu, küçük, eski moda bir yermiş. Her neyse, kadın sonra tekrar sokağa çıkmış ve arkasını döndüğünde bir de ne görsün! Dükkân ortadan kaybolmuş ve yerinde yine bizim sokak kapısı varmış. Elbette bir şeyler kullandığını ve onun etkisinde olduğunu sandık. O zamanlar, bir sürü insan bir şeyler kullanıyordu. Ama aynı şeyin tekrarlanması komik değil mi?”

İçimde bir ürperti dolaştı. Hayalet hikâyelerinden hoşlanmazdım ve bu bana öyle bir hikâye gibi gelmeye başlamıştı.

“Aslında pek öyle sayılmaz. Bu adam sadece öyle bir yer aradığını söyledi.”

Sahi ne söylemişti? Dükkân bir zamanlar bu evin bitişiğinde filan olmalıydı. Başımı iki yana salladım ve Madam Bowden’in akşam yemeğini hazırlamak için kalktım. Henry benden yardım istediğinde eski hâlimi hatırlamıştım; arkadaş canlısı, yardımsever Martha’yı. Belki de ona bu hikâyeyi anlatmalıydım, araştırmalarına yardımcı olabilirdi, hiç olmazsa elinde bir ipucu olurdu. Ne var ki günümüzde insanlara yardım etmek genellikle başınızı belaya sokardı ve size pişmanlıktan

başka bir şey getirmezdi. Ben de bunu kendime saklamaya ve jaluzilerimi kapalı tutmaya karar verdim.

İnsanların can sıkıntısından şikâyet etmesi ne komikti. Tanrım, Shane'le yaşarken ve onun gelgitli duygularıyla baş etmeye çalışırken sıkıcı bir gün için neler vermezdim. Olabilecek en kötü şeyin fazla bir şey olmamasını beklediğin bir gün için. Şimdi böyle günlerim oluyordu ve onları nasıl değerlendireceğimi bilemiyordum. Gündelik işlerim, onlara alıştıkça giderek daha az vaktimi alır oldu ve öğleden sonraları biraz boş vaktim olmaya başladı. Pek nazik biri olmayan Madam Bowden kıyafetlerimi sönük ve kasvetli bulduğunu her fırsatta dile getiriyordu.

“Silik insanların üniforması!” diye payladı bir gün beni, eliyle gözlerini kapayarak.

Uzun banyo aynasında kot pantolonuma ve kazağıma bakarak kaşlarımı çattım. Benim gözüme iyi görünüyordlardı. Belki biraz eskiydiler. Sonra yüzümü inceledim. Çürükler iyice sararmıştı, belli olmuyorlardı. Bilmeyen biri hiçbir şey anlayamazdı. Sonra bazı kareler bir hız treni gibi süratle gözümün önünden geçti: bir köşeye sinmiştim, mutfak dolaplarına yaslanmıştım, ona durması için bağıırıyordum. Dengemi korumak için duvara avucumu dayadım. İşin sırrı hatırlamamaktı, korkunun seni yakalamasına izin vermemekti. Her zaman ileriye bakmalıydın, kendini meşgul etmeliydin.

Giysilerimi bir kez daha gözden geçirdim ve o küçük kasabayı gördüm, meraklı komşuları ve hiçbir şey yapmayan bekçileri. Birden oradan getirdiğim her şeyi yakmak istedim. Bunun vakti gelmişti. Fazla şişkin olmayan maaş zarfımla (*ücretini elden veririm, vergi memurlarıyla uğraşamam*, demişti Madam Bowden) O'Connell Sokağı'ndaki Penneys'e gittim.

Her şey kot kumaşındandı. Daha fazla kotla eve dönersem o kadın bana bir hizmetçi kıyafeti giydirirdi. Yeni iç çamaşırları almakla işe başlamak istedim. Pamuklu bir sütyenle bir külot seçtim. Cebimde kendi paramla, kendimden başka kimseyi memnun etmeye mecbur olmadan gezinmek tuhaf geldi. Neredeyse kendimi suçlu hissederek etrafıma bakındım. Öğle vakti buradaydım ve şey gibi davranıyordum... Ne? Sanırım özgür bir kadın gibi. Sonra birden uzun süredir hissetmediğim bir duygu doldurdu içimi. Kalbim gülümsüyor gibiydi. Dolayısıyla ayakkabı reyonuna gittim ve siyah, bağciksız bir ayakkabı aldım. Sonra siyah bir kapri pantolon gözüme ilişti ve onu koluma atıp soyunma kabinlerinin yolunu tuttum. Biraz resmî görünümlü beyaz bir bluz buldum ve beyaz puantiyeli, kırmızı bir saç bandı bile aldım! Kendimden ve zevkimden o kadar etkilenmişim ki tedbiri elden bırakarak ortaokuldan beri kullandığım spor çantasından kurtulabilmek için yeni bir sırt çantasını da gözüme kestirdim. Her şeyi denedim ve eski kıyafetlerimi spor çantama koydum. Filmlerdeki gibi, etiketleri kasaya götürürken yeni hayatıma başlamanın heyecanıyla ürperdim.

Eski eşyalarımı dışarıdaki çöp kutusuna attım ve bir süre şehirde dolaştım. Kendime kahve ve şekerli bir çörek alıp Stephen's Green'de gezindim.

Hava ılıktı ve ne kadar hafiflediğimi fark ettim. Kollarımı aşağı sarkıtmış, eskiden yaptığım gibi göğsümde kavuşturmamıştım. Şimdiye kadar hep tetikteydim. Gölün kıyısında insanların attığı ekmekleri gagalayan kuğuları izledim. Kondukları yerden havalanan güvercinlerin kanat çırpışlarını dinledim. Bunun bir nevi komadan çıkmaya benzediğini düşündüm çünkü şimdi her şeyi daha berrak görüyordum ve her şey gözüme daha parlak geliyordu. Çimenlerde oturan çeşitli milletlerden öğrencileri görünce o eski umudun çırpınısını yeniden midemde hissettim; onların önemli konular üzerine akıllıca laflar ettiğini hayal ettim. Belki de yalnızca gittikleri partileri konuşuyorlardı ama

her hâlükârda bu hiç tatmadığım bir hayattı ve içimde müthiş bir açlık vardı. Asla cesaret edemeyeceğimi düşündüğüm bir şey yaptım ve eve dönerken kütüphaneye uğradım. Çocukluğumdan beri onlardan birine, gezgin bir kütüphaneye bile adım atmadığımı hatırlayınca kapıda cesaretim kırılır gibi oldu. Döner bir kapısı olan, büyük ve işlek bir binaydı. Camdaki aksim gözüme ilişti, yeni kıyafetlerimle yepyeni bir kadın olmuştum. Derin bir nefes aldım.

İçeride önce ne yapacağımı bilemedim. Herkes nereye gittiğini biliyor gibiydi, başlarını açık kitapların üzerine eğmişlerdi. İçerisi çok sessizdi ama Tanrım, herkesin ne kadar akıllı olduğunu duyabilirdiniz. Doğrusu biraz korkutucuydu. Resepsiyondaki yaşlıca kadına bir üniversiteye nasıl başvurulduğuyla ilgili bilgisi olup olmadığını sordum.

“Yetişkin eğitimini mi soruyorsunuz?”

“Evet, sanırım,” dedim.

Kadın başka bir şey söylemeden yerinden kalktı ve arkasındaki şeffaf, plastik raftan birkaç broşür aldı.

“Aradığınız her şeyi burada bulabilirsiniz.”

Hepsi bu kadardı. Kadın başka biriyle ilgilenmeye başlamıştı ve kendimi fazla açık ermeden istediğimi aldığım için rahatlamıştım. Sonra adını çok duyduğum bir kitabı gördüm, Sally Rooney’nin *Normal İnsanlar*’ını. İsmi hoşuma gitmişti ve çok uzun bir zaman sonra, bir kitabın bana hitap edebileceğini düşündüm. Normal dışında her şey gibi hisseden birine. Onu aldım ve çantama koymaya yeltendim.

Kütüphanecinin huzur bozan bağırmasını duydum. “Pardon, bakar mısınız?”

Güvenlik görevlileri tarafından durdurulmuşum gibi duraksadım, suçlu suçlu ona baktım.

“Aldığınız kitabın kaydını yapabilmem için kütüphane kartınıza ihtiyacım var,” dedi gereğinden daha yüksek bir sesle.

Sonuçta İrlanda'nın en sessiz binasındaydık. Yanaklarımın kızarmaya başladığını hissettim. Ne yapacağımı bilemedim.

"Kütüphane kartı?" diye yineledi elini uzatarak.

"Şey, kartım yok," diye geveledim. Tüm bakışların bana çevrildiğinin farkındaydım. İnsan haddini bilmeyip büyük hayallere kapılırsa olacağı buydu.

"O zaman, şu formu doldurmanız gerek," dedi kütüphaneci kadın ve benim ziyaretim hayatının ilerleyişini on yıl geri götürmüş gibi iç çekti. Bana sinir olduğunu vücut dilinden anlayabiliyordum, el bileğini bükmesinden ve boynunun gerilmesinden. Gençliğinde bir dansçı olduğunu hayal edebiliyordum ama şimdi burada olduğuna göre belki sakatlanmıştı ya da başka bir engel çıkmıştı. Burada geçirdiği her dakikadan nefret ediyordu.

"En iyisi ben bunu geri vereyim," dedim kitabı tezgâhın üzerine koyarak. Kendimi hiç bu kadar aptal hissetmemiştim. Kütüphaneden kitap almayı bile bilmiyorken üniversiteye nasıl girecektim ki? Broşürleri çantama tıktım ve oradan ayrılmak üzereyken onu gördüm. Henry'yi.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Henry

“Her şey yolunda mı?”

Gürültüyü duymuş ve Martha’yı görünce çok şaşırılmışım. Nedense kütüphaneciyle aralarında bir anlaşmazlık yaşanmıştı ve Martha’nın yüzündeki gerginlik henüz silinmemişti. Kütüphanelerde çokça vakit geçiren biri olarak, görevlilerin tarafını tutma eğilimindeydim ama bugün bir istisna yapabiliyordum.

“Evet, teşekkürler,” diye karşılık verdi. Çantasını omzuna asarken biraz sert davranınca askı koptu ve çantadakiler yere saçıldı.

“Ah, bana bırak,” dedim yardım etmek için çömelirken.

“Dert değil, ben hallederim,” dedi yüksek tonda bir fısıltıyla. “Daha yeni almıştım,” diye ekledi. Çok üzgün görünüyordu.

Moralini düzeltmek için bir şeyler söylemek istedim ama aklıma hiçbir şey gelmedi.

“Ucuz etin yahnisi,” deyiverdim Olimpiyatlarda pot kırma dalında yarışabileceğimi bir kez daha ispatlayarak.

Ben yerdeki broşürleri alırken gözlerini devirdi ve özel eşyalarını toplama işini ona bıraktım.

“Ah, üniversiteye gitmeyi mi düşünüyorsun? Harika,” dedim broşürleri karıştırarak.

“Gerçekten böyle mi düşünüyorsun?” diye sordu.

"Evet, tabii. Özellikle yetişkin bir öğrenci olarak, bence..."
Ayağa kalkıp broşürleri almak için elini uzatırken yüzüne bak-
tım. "Ah. Bu kinayeli bir soruydu."

Buna gülümsemiş olması mümkündü ama sadece bir anlığına.

"Özür dilerim. Beni ilgilendirmez. Çok haklısın."

Derin bir iç çekti.

"Hayır, ben özür dilerim. Her şey üst üste geldi ve..."

"Sessiz olur musunuz?" dedi kütüphaneci oradaki herke-
sin duyabileceği kadar yüksek bir fısıltıyla. "İnsanlar okumaya
çalışıyor."

"Eşyalarımı toplamam için bana bir dakika ver," dedim
Martha'ya el freni arızalı bir arabaymış gibi olduğu yerde kal-
masını işaret ederek.

Dışarı çıktığımızda daha mutlu görünüyordu ama haklı
olarak bana karşı hâlâ ihtiyatlıydı.

"Kayıp el yazmasını aramaya devam mı?"

Bunu benim gibi insanın hayatını değiştirecek bir araştırma
olarak görmediği ses tonundan açıkça belli oluyordu.

"Evet, ara vermeksizin. Aslında 1920'lerde, Opaline'in
yayınladığı eski bir kataloğa denk geldim. Gerçekten çok en-
teresan..."

"Opaline mi? Ne güzel isim," dedi ve yüzüne yayılan gü-
lümsemeye sebep olduğuma aptal aptal sevindim.

"Evet, sıra dışı, değil mi?"

"Ona ne oldu?"

Taş bir kemerin altından geçip şehrin ortasındaki gizli bir
bahçeye girdik. Mermer heykeller ve boş bir süs havuzu vardı.

"Ben de bunu öğrenmeye çalışıyorum. Bu sayede kitapçıya
ne olduğuyla ilgili bir ipucu elde edebileceğimi umuyorum."
Ve o el yazması kitaba. Asıl ilgilendiğim oydu. Burada sükse
yapıp Londra'ya zaferle döndüğümde Isabelle'e bir keresinde
dile getirdiği gibi ancak son çare olarak evlenilecek bir adam
olmadığımı kanıtlayacaktım.

Martha kocaman çantasından bir kutu kola çıkardı ve açarken etrafa fişkırmaması için elini üzerine kapadı.

“Biraz oturalım mı?” diye önerdi bakımsız bir çiçek tarhının önündeki bankı işaret ederek. “Geri dönmek için acelem yok. Yatılı yardımcıların 7/24 çalıştığını yeni öğrendim.”

Ne kadar sevindiğini anlatamam. Görünüşe bakılırsa, benimle ilgili olumsuz izlenimleri değişmişti. Sonra onun dostluğunu neden bu kadar önemsediyimi fark ettim. Ben yalnızdım. Yalnız kurt olmak tam bana göreymiş, hayatım boyunca öyle yaşamıştım ama burada kendimi tamamen yabancı hissediyordum.

“Onunla ilgili saplantının nedeni nedir?”

“Saplantı mı?”

“Şu el yazması kitabı söylüyorum.”

“Ben bunu saplantı olarak görmüyorum.”

“Önceki gün, pencereimin önünde gayet takıntılı bir hâlin vardı.”

“Haklısın. Sanırım biraz öyle davrandım. Kayıp el yazması kitaplarla ve onları neden büyüleyici bulduğumuzla ilgili bir tez önerisi yazıyorum.”

“Öyle mi buluyormuşuz?” diye sordu burnunu kırıştırarak ve kolasından büyük bir yudum içti.

“Yapma, ilgi çekici olduklarını kabul etmelisin. Harper Lee’yi düşün. Yıllar boyunca yalnızca bir tane roman yazdığı zannedildi.”

Martha bana soru sorar gibi baktı.

“*Bülbülü Öldürmek?*” dedim olası bir kafa karışıklığını gidermek için.

“Ah, evet, doğru.”

Garip bir sessizlik oldu, nadir kitaplar ve kayıp el yazmaları uzmanlığının bazen insanlara son derece sıkıcı gelebildiğini fark ettim.

“Sylvia Plath’in ölümünden sonra esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolan ikinci romanı *Double Exposure*’u da unutmamalı.”

“Kim?”

“Kitap okumayı pek sevmiyorsun değil mi?”

Bunu duyunca bana kinle karışık kırılgan bir bakış attı. Onu kızdırmayı gerçekten iyi beceriyordum.

“Tamam, şunu dinle. Sana Walter Benjamin’in hikâyesini anlatacağım. O bir yazar, bir entelektüel ve Nazi işgalindeki Paris’te yaşayan Yahudi bir dâhiydi. Belgeleri eksik olduğu için diğer sığınmacılarla birlikte güneye, Pireneler üzerinden İspanya’ya kaçmak zorunda kaldı.”

“Korkunç bir şey bu,” dedi tüm vücuduyla bana dönerek.

“Ama bu çok tehlikeli yolculukta onu yavaşlatan bir şey vardı: İçinde henüz basılmamış kitabının olduğu siyah, ağır bir bavul. Benjamin yolculuk arkadaşlarından birine onun kendi hayatından daha değerli olduğunu söyledi.”

Martha o yolculuğa bizzat katılmış gibi belirgin mimiklerle beni dinliyordu.

“Sonra ne oldu ona?”

“Benjamin sınıra vardığında İspanyol yetkililer ona Fransa’ya geri dönmesi gerektiğini söyledi. Bunu yaparsa kesinlikle öleceğini bildiğinden bir şişe morfin içti.”

“Aman Tanrım!”

“Maalesef.”

“Kitabına ne oldu? Onu birine mi emanet etti?”

“Benjamin’in intiharından sonra siyah bavul ortadan kayboldu. O kitap hiçbir zaman bulunamadı.”

Martha başını iki yana salladı, ağlamaklı olmuştu. İşte böylece damarlarımda dolaşan zehri ona da bulaştırdım. Zalim kaderin acımasız oyunları olmasa neler yaşanabileceğine dair ihtimallerin büyüğü dünyasına duyulan karşılıksız bir aşktı bu. Isabelle’e de aynı hikâyeyi anlatmıştım ve İspanya’da doğru düzgün bir tatil yapamamış olmasına hayıflanmak dışında bir tepki vermemişti.

“Öyleyse bir başkasının onu kendi adıyla yayınlamış olabileceğinden başka bir şey bilmiyor muyuz?”

“Hımm. Hangisinin daha berbat bir senaryo olduğundan emin değilim. O eserin ebediyen kaybolmasının mı yoksa başka biri tarafından çalınmasının mı?”

Eve döndüğümde bu fikri geliştirerek araştırmama eklemeyi aklımın bir kenarına yazdım.

“Bunun gibi bir sürü hikâye var. Gizli kitaplar, ayakkabı kutularında unutulmuş taslaklar ve yazarların aileleri tarafından yakılan romanlara dair söylentiler. Hemingway’in karısı Paris’teki bir tren istasyonunda içinde kocasının romanının olduğu evrak çantasını çaldırdı!”

Paris. Paris. Kayıp kuşak. Düşündüm de...

“Ne oldu?” diye sordu henüz yerine oturmamış düşüncelerimi hissederek.

“Ah, belki de önemli bir şey çıkmaz. Sadece Opaline Gray’e dair başka kayıtlar bulamıyorum da acaba Paris’te hiç vakit geçirdi mi diye merak ettim.”

Martha telefonunu çıkardı ve bana kalırsa, saygısızca bir davranıştı ama insan dikkatini ancak bu kadar koruyabilirdi.

“Bu o mu?”

“Efendim?”

Telefonunu burnuma sokarak eski bir gazete kupüründen siyah, beyaz, grenli bir fotoğrafı gösterdi.

“Kim bu? Ne yaptın sen?”

“Ne yapacağım, Bay Süslü Pantolon? Google’a *Opaline, kitap ve Paris* yazdım ve bunu buldum.”

Gözlerime inanamayarak fotoğrafa yakından baktım.

“Bu, Ernest Hemingway!”

Karikatürlerdeki kediler gibi sırtı ama gözlerime bakmadı. Fotoğrafın altındaki yazıyı okudum: “Shakespeare and Company’nin sahibi Sylvia Beach, mağaza görevlisi Opaline Carlisle’la.” Bu oydu; koyu kumral, kısa saçlı, genç bir kadın

elinde bir kitapla bir merdivenin ortasında duruyordu ve Hemmingway ayaklarının dibindeydi.

“Carlisle mı? Aman Tanrım, bu büyük bir keşif.”

“Rica ederim.”

“Vay canına, çok teşekkürler.” Ona sarılmaya yeltendim ama geri sıçrayarak bu beceriksizce girişimi savuştururken beni kınadığını hissettim. “Özür dilerim. Ama bunun benim için anlamını bilemezsin.”

“Sanırım biliyorum,” dedi. Sonra telefonunu geri alıp çantasını sırtlandı. “Artık gitsem iyi olur.”

ONUNCU BÖLÜM

Opaline

Paris, 1921

Haftalar ayları kovaladı ve farkında olmadan Paris'te kendimi yuvamda gibi hissetmeye başladım. Sylvia'nın küçük, karman çorman ailesinin bir parçası olmuştum ve Shakespeare and Company'deki yerimi sağlamlaştırmıştım, en azından bana aksi söylenmemişti. Dükkâna yakın, yarım pansiyon bir oda tutmuştum. Armand'ın cazibesine sonunda yenik düştüğüm için hafta sonları onunla buluşuyordum. Beni şehrin gizli kalmış köşelerine götürüyordu, geceleri Paris'in çöplerini karıştıran esikcilerin mallarını sattıkları Saint-Ouen'daki bit pazarları bunlardan biriydi. Armand onlara *les pêcheurs de lune*, yani ay balıkçıları adını takmıştı ve bu beni gülümsetti çünkü Armand'ın ağına takıldığımı biliyordum ve kaçmak için debelendikçe ona iyice tutuluyordum. Jane mektuplarında bu aşka destek veriyordu: *Bir aşık edinmedikten sonra Paris'e kaçmanın ne anlamı var?*

Yazın sonunda, güneşli bir sabah –Parisliler taşrada dinlenmeye çekildiğinden şehir sakindi– dükkânda gayretle çalışarak gelen son kitapları raflara yerleştiriyordum. Sylvia ve Amerikalı yazar Ernest Hemingway arkada çay içip planladıkları edebiyat gecesini konuşuyorlardı. Hemingway şaşılacak kadar yakışıklıydı ve herkes büyüüne kapılmıştı ama bana kalırsa kötücül

bir yanı vardı. Sylvia'ya bayılıyordu, tabii onun takdiri diğer eleştirmenlerinkinden daha mühimdi. Yine de sebebini açıklayamadığım bir şekilde Bay Hemingway'le yalnız kalmaktan hoşlanmıyordum. Bir keresinde, üstteki bir rafa kitap yerleştirirken onu gözünü dikmiş, beni izlerken yakalamıştım.

"Buyurun?" demiştim onu utandırma umuduyla doğrudan gözlerinin içine bakarak.

"Dikkatli olmalısınız, küçük hanım."

Küçük hanım. Cidden mi?

"Nedenmiş o?"

"Yazarlar tabiatları gereği yamyam gibidir."

Nereye varmak istediğini anlayamamıştım ama sözleri kulağımı tırmalamıştı.

"Yani?"

"Orada kışınızı sallamaya devam ederseniz kendinizi kitaplarımın birinde karakter olarak bulabilirsiniz," dedi sırtarak ve görünüşe bakılırsa beni kızdırmaktan büyük bir keyif alıyordu. Doğrusunu isterseniz, yazarlar fazlasıyla bencil olabiliyordu!

Yavaşça merdivenden inerken, Sylvia ile gazeteci olduğunu bildiğim bir adam dükkâna girdi ve adam yıldırım hızıyla fotoğraf makinesini kılıfından çıkarıp flaşla gözlerimizi kör ederek üçümüzün fotoğrafını çekti.

"Yeni sayıda buna yer vereceğim," dedi ve iki adam Hemingway'in bir sarhoş kavgasında Joyce'u savunurken morardıklarını iddia ettiği parmaklarından bahsederek çıkıp gitti.

"Bu ne içindi?" diye sordum fotoğrafımın bir yere basılması fikrine ihtiyatla yaklaşarak.

"*Cosmopolitan* dergisi. Ernest'in hikâyelerinden birini yayınlıyorlar."

Merdivenin ortasındaydım, diye düşündüm. O kareye girdiğimi bile sanmıyorum. Ayrıca Lyndon bir Cosmopolitan okuyucusu değildi. Endişelenmeye lüzum yok, diye avuttum kendimi ve buna neredeyse inandım.

Armand'ın evine sürpriz bir ziyaret yapmaya karar verdim ve dairesine giderken yazarlarla ressamların müdavimi olduğu Les Deux Magots adındaki kafenin önünden geçtim. Parlak yeşil tentesinin gölgesi kaldırıma düşüyordu ve karmaşık desenlerle süslü, demir balkonu birinci katı bir dantel gibi sarmalıyordu. Vitrinde aksimi gördüm ve sonra bir an için Armand'ı görür gibi oldum. Durdum ve gördüğüm kişinin gerçekten o olduğunu fark ettim. Kestane rengi, gür bukleleri olan bir kadınla deri bir kanepede oturuyordu. Birbirlerine iyice sokulmuşlardı ve Armand kadının kulağına bir şey fısıldıyor gibiydi. Parmak uçlarıyla buklelerini ayırmasını gerektiren bir şey. Yıldırım çarpmışa döndüm. Armand bunu hissetti mi bilmiyorum ama birden başını kaldırdı ve göz göze geldik. Nedense onun yerine ben utandım ve nereye gittiğime bakmadan oradan uzaklaştım. Birkaç dakika sonra, adımları seslendiğini duydum ama arkamı dönmedim.

“Opaline, lütfen!” diye yalvardı. Bana yetişip kolumu yakaladı.

“Rahat bırak beni.”

“Ama açıklamama izin vermelisin.”

Bana bir açıklama yapmasını istemiyordum. Ya yalan söyleyecekti ya da daha kötüsü doğruyu söyleyecekti ve ben ikisini de kaldırabileceğimden emin değildim.

“Christine benim eski bir arkadaşım.”

Çocuk gibi ellerimle kulaklarımı örtmek istedim. Kadının adını duymak durumu daha da zorlaştırmıştı. Armand bunu hiçbir zaman öğrenmeyecekti ama ona deli gibi âşıktım ve şimdi kendimi bir merdivenden düşmüş gibi hissediyordum, her yerim ayrı acıyordu. Sonunda kalbimin kırılacağını bilmeme rağmen bu gerçeği kabullenememiştim.

“Armand, lütfen, daha fazla gururumu kırma.”

Yüzünden bir gölge geçer gibi oldu ve geride net bir ifade kaldı.

“Elbette, haklısın. Seni küçük düşürdüm ve bunun için özür dilerim. Ama bana inanmalısın, sana karşı daha önce hiç kimseye hissetmediğim kadar derin hisler besliyorum.”

“Belki de beni toy bir kız olarak görüyorsun ama ucuz sözlerle karnım tok.” Kolumu kurtardım ve yürümeye devam ettim.

“Ama bu doğru!” diye seslendi. “Bir erkeğin duygularını itiraf etmesi kolay mı sanıyorsun?”

Ona döndüm ve alayla yüzüne baktım.

“Senin dilinde açıklamak zor.”

“Elinden geleni yap.”

“Bana hissettirdiklerin muhteşem ama aynı zamanda benim için bir sorun. Beni savunmasız bırakıyorlar ve buna alışkın değilim. Bu sebeple başka kadınlarla flört ediyorum. Şeyi kanıtlamak için... *J'en sais rien.*”

“Hiç mantıklı değil.”

“Kulağa öyle gelebilir. Ama bu sayede kendimi kontrol edebiliyorum.”

Ne diyeceğimi bilemedim. O kadar berbat bir bahaneydi ki ancak gerçek olabilirdi.

“Biraz önce gördüğün şey... Onunla ilişkimi bitirmek üzereydim.”

Duygularımı gizlemeye çalışarak gözlerimi kaçırdım. Sonuçta benim de bir gururum vardı. Belki de yalnızca duymak istediğimi düşündüklerini söylüyordu. İnsan kalbi soğuk gerçekleri tartamazdı. İmkânsızın içinde bir umut görür, tutkuyu aşk sanırdı. Uyumsuz ve mantıksız hareket ederdi. Şimdi kollarımdaydım. Armand artık benden başka hiçbir şeyi önemsemediğini anlatan yumuşak ve nazik sözler söylemeye devam ederken ben kıpırdamadan dikildim.

“Benimle gelir misin? Evimde daha rahat konuşabiliriz.”

Elbette onunla giderdim. Ona inanmaya istekliydim.

Şehrin Montmartre olarak bilinen bir bölgesinde yaşıyordu. Sacré-Coeur'un kenti kollayan, beyaz, ışıltılı kubbelerinin altından geçip kaldırım taşlı bir yolu izleyerek küçük, işlek bir meydana vardık. Place du Tertre bir kartpostalıdan kopup gelmiş gibiydi. Restoranlarla kafelerin üzerinde kepenkli pencereleri olan, zarif binalar yükseliyordu; eserlerini satmaya çalışan ressamlar meydanın çevresine dip dibe dizilmişti. Armand mavi bir kapının kilidini açtı, merdivenlerden ikinci kata çıktık.

İçeri girdiğimizde ikimiz de ne yapacağımızı bilemedik. Meydana bakan uzun pencerenin önündeki küçük bir masayla iki sandalye oldukça davetkâr görünüyordu. Armand oturmamı işaret etti.

"Ben çay yapayım."

Geri döndüğünde gümüş bir tepsideki girift desenleri olan, gümüş, antika bir demlikle üstleri Arapçaya benzeyen yaldızlı yazılarla bezeli küçük cam bardakları masaya koydu. Ne var ki beni en çok şaşırtan nane kokusu oldu.

"Daha önce Fas çayı içmiş miydin?" diye sordu.

Başımı iki yana salladım ve demliğin kapağını açıp sıcak suyun içindeki etli yaprakları karıştırmasını izledim. Sonra çayı şaşılacak bir yükseklikten bardaklara döktü. Demliği tepsideki bardaklardan giderek uzaklaştırmasını seyrederken gözlerim hayretle irileşti ve Armand gülmemeye çalıştı.

"Geleneksel sunum şekli bu," diye açıkladı bana bardağı vermeden önce.

Çayın altın rengi yüzeyini üfledim ve egzotik kokuların burnumu doldurmasına izin verdim.

Meydanda çalgıcılar çalgılarını çalmaya başlamıştı, ritim gitar ve kemanla Çingene müziği çalıyorlardı. Notalar bizim kelimelerimizin yetmediği boşlukları doldurdu. Odada bakış-

larımı gizleyecek bir yer aramaya koyuldum: yerdeki ipek halı, kapının yanındaki sivri burunlu, tuhaf, deri terlikler, altın kakmalı, Mağribi desenli, küçük tahta sehpa. Sonunda ona baktım ve ne zamandır beni izlediğini fark ettim. Benden gözlerini ayırmadan ayağa kalktı, elimdeki bardağı aldı ve tepsiye kendisinin yanına koydu. Elimden tutup beni kaldırdığında ona nefesinin kokusunu alacak kadar yakındım. Başını eğdi ve dudaklarım kendiliğinden aralandı. Ilık dilini ağzımın içinde hissettiğimde tek düşüncem daha fazlasını istediğim oldu. Daha sıkı kucaklaştık ve ancak bir şartla bundan daha yakın olabileceğimizi hissettirdim...

“Opaline,” dedi beni daldığım düşüncelerden uyandıran boğuk bir sesle.

“Efendim?”

“Söyle bana, kalmak mı istiyorsun, gitmek mi?” dedi ağırlaşan nefesiyle. “Bunu sana bir kere daha soracak kadar centilmen olamayacağımdan korkuyorum.”

Zihnim durdu. Hayatımda ilk kez duygularım ağır bastı.

“Kalacağım.”

Oda dardı, ancak pirinç yatağın sığacağı kadardı. Açık pencerenin ince perdesi esintide dalgalanıyordu. Köşedeki masada yanan bodur mum dışında oda neredeyse karanlıktı.

Yeni yetmelik yıllarım boyunca vakti geldiğinde ne yapacağımı bilemeyeceğim diye ne çok endişe etmişim! Hâlbuki bunu bilmek diye bir şey yoktu. Yalnızca içgüdüler vardı. Vücudu mum ışığında altın gibi parlıyordu, tenindeki ter benim için afrodizyak gibiydi.

“Acıdı mı?” diye sordu.

“Birazcık,” dedim. *Acı zevkin bedelidir*, diye okumuştum bir yerlerde. Artık bakire değildim. Bu düşünce beni bir an şaşırttı, sonra hayatımda yeni bir sayfa açıldığını dair yoğun bir duygu aldı bu şaşkınlığın yerini. Yatakta saatlerce konuştuk.

Geç saatte beni eve bıraktı ve pansiyoncu kadına yakalanmadan içeri girmeyi umdum.

Yüksek pencerelerden giren solgun ay ışığı dışında hiç ışık yoktu. Basamaklar her gıcırdadığında top patlamış gibi irkilip dudaklarımı kemirerek bunu kimsenin duymadığını ümit ediyordum. Odama vardığımda kapıyı arkamdan kilitletim ve kendimi yatağa attım. Karşıdaki tuvalet masasının aynasında aksimi görebiliyordum, ay ışığında bir hayalete benziyordum. Yastığıma sıkı sıkı sarıldım. Onu tam o sırada gördüm. Kapının yanında abimin bastonu duruyordu.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Martha

Öğleden sonraki mesaimе tuvalet fırçalayarak başladım. Madam Bowden tiyatrodan eski arkadaşlarını аkşam yemeğine —ya da onun deyimiyle аkşam ziyafetine— çağırmıştı ve evinin pırıl pırıl olmasını istiyordu. Bu şekilde huysuzluk ettiğine ilk kez tanık oluyordum. Her zaman biraz velveleci bir tipti ama şimdi her şeyde bir kusur buluyordu. Kuaförden yüzü asık dönmüş, onu olduğundan daha yaşlı göstermek için saçlarını bilerek fazla kıvrıcık yaptıklarını iddia etmişti ve onu son bıraktığımda tuvalet masasında buklelerini öfkeyle fırçalayarak tüy yumağına dönüştürmekle meşguldü.

“MARTHA!” diye ciyakladığında yatak odasında başına bir iş geldi sanarak tuvalet fırçasını elimden düşürdüm.

“Ne oldu?” diye inledim soluk soluğa.

Ten rengi bir kombinezon ve ipek bir sabahlıkla tuvalet masasında oturuyordu. Gözlerim boynuna ve göğsüne kaydı, cildi ölü Noel hindileri gibi buruşuk ve lekeliydi. Okuldaki ihtiyar bir rahibenin *eşeğin kulağını kesmekle küheylan olmaz* sözünü neyi kastettiğini nihayet anladım.

“İnci küpem kayıp!” Bakışları beni açıkça suçluyordu.

Mücevher kutusunu tuvalet masasına boşaltmıştı, her şey birbirine girmişti. Onlara ve sonra tekrar Madam Bowden’a baktım. İnci küpelerinin biri kulağında, öteki elindeydi.

“Elinizde, Madam,” dedim.

“Bunun elimde olduğunu biliyorum, yarım akıllı. Diğer tekini arıyorum!”

Derin bir nefes aldım. Paraya ihtiyacım olmasaydı ona diğerini nereye sokacağını söyledim.

“Kulağınızda.”

Kulağını yokladığında gevşek kulak memesinden başka bir şey bulamadı.

“Öbür kulağınızda.”

Serin inciye dokundu ve neredeyse utanmış gibi bir hâl takındı. Ama onu tanıyordum, Madam Bowden utanmayacak kadar kibirliydi.

“Madem buradasın, giyinmeme yardım et. Unutma, saat dörtte yeme içme firmasından gelecekler. Onlara yardım edersin. Gümüş takımları çıkarıp parlattın mı?”

Bana düpedüz hırsız dediği için özür dilemeye gerek duymadı, zaten bir özür beklemiyordum. Elbiseyi askıdan çıkardım (Liberace’inmiş gibi duran gümüş pul payetli bir tuvaletti). Bana yaslanarak elbisenin içine girmesi için eğildim. Kollarının titremesini tüm vücudumda hissettim. Madam Bowden sivri dilli ve cin gibiydi ama kuvvetten düşüyordu. Bunu fark edince ona biraz şefkat duydum. Onu böyle görmek tuhaf gelmişti. Her zaman *ben şahaneyim, hiçbir şeyi umursamam* pozlarındaydı. Belki de yalnızca iyi bir aktristi. Eileen Bowden da herkes gibiydi. O da korkuyordu.

Madam Bowden’ın bana gerçekten hizmetçi kıyafeti giydirmeye çalıştığı bir tartışmanın ardından yeni bluzumu ve onun gardırobunki siyah bir kalem eteği giydim. Giysi dolabındaki en sıkıcı parça o etek olabilirdi ve bana çok bol geldiği için Madam Bowden’dan saç bandımla uyumlu, kalın, kırmızı, rugan bir kemer de ödünç aldım. Görünüşümden memnun kalmış olacak ki konukları karşılamama izin verdi. Tam da beklediğim gibi, emeklilik çağındaki üç kadın yaşlı tavuklar gibi kapının önünde

dedikodu yapıp saçlarını kabartıyordu. Kuş rüyeleri içinde ve bolca şamata yaparak içeri girerken bana pek dikkat etmediler. Başımı iki yana sallayıp gülümsedim. Kasvetli mutfağında bir çiftçi tarafından vurulmadan önce bir sülünün cıfcaflı tüylerini görürüm ya da gözüme yabani bir tavşan takılır umuduyla kırları seyrederek oturduğum günleri düşündüğümde, insanların hayatlarına böyle devam ettiklerini hayal etmek zor geliyordu. Eğlenerek. Güzel yemekler yiyerek. Yemek firmalarıyla anlaşır davetler vererek. Bu bambaşka bir dünyaydı.

Yüzüme bir gülümseme ilştirip canlı bir palto askısı gibi dikildim. Hâlâ kürk giyen kalmış mıydı sahiden? Sonunda yemek saati geldi ve hayatı boyunca hizmet sektöründe çalışmış biri gibi görevlerimi başarıyla yerine getirdim, âdeta görünmez oldum. Derken başka birinin *gerçekten* görünmez olduğunu fark ettim. Madam Bowden. Masadaki yeri boştu. Kadınlar bunun farkında değil gibiydi, yemek yiyip dedikodu yapıyor ve başkalarının müsrifliğiyle alay ediyordu.

“Madam Bowden tatlı servisinden önce dönecek mi?” diye sordum hafif bir tereddütle.

“Hiç sanmıyorum,” dedi kadınlardan biri. Boyun çevresi o kadar genişti ki kendi incileri yüzünden boğulma tehlikesi geçirebilirdi. Zaten boynunu tutarak konuşuyordu. Kadınlar birbirlerine imalı bakışlar attıktan sonra bana kalırsa son derece büyük bir kabalık ederek gülmeye başladılar. Bu daha önce olmuş muydu? Madam Bowden kendi partisine katılmamış mıydı?

“Seni nereden buldu?” diye sordu siyah, dar elbisesi sıksa omuzlarından düşecekmiş gibi duran başka bir kadın. Masayı toplarken durdum ve söylemek istediğim şeyleri aklımdan geçirdim. *Cehennemın dibinde!* Nereden olduğunu düşünüyordu acaba?

“Bir yardımcı aradığına dair gazeteye ilan vermişti. Ben de başvurdum.”

“Bir yaşıma daha girdim. Bir yardımcıya neden ihtiyaç duydu ki?” diye söylendi üçüncü kadın. Görünüşe göre, bu grubun lideri oydu. Bir kedi edasıyla sandalyesine yerleşmişti ve incecik purosunu tütürüyordu.

“Ben de kendime iyi bir taşra kızı bulmalıyım. Onların hayallerinin peşine düşmesi daha düşük bir ihtimal gibi görünüyor. Ya da her neyse işte. İyi yere dükkân açtıklarını biliyorlar,” dedi ben yanlarında değilmişim gibi.

Az kalsın tepsiyi düşürüyordum. İnsanların bana tepeden bakmasına alışkındım ama görseniz Külkedisi olduğuma yemin edebilirdiniz.

“Aslında üniversite masraflarımı çıkarmak için çalışıyorum,” dedim savunmaya geçerek.

“Öyle mi?” dedi incili kadın. “Ne okuyorsun?”

Sahi ne okuyordum? Dilim kopsaydı da konuşmasaydım! Avuçlarım terlemeye başladı. Bu soruyu duymazdan gelmeye karar verdim.

“Yemeğinizi bitirdiğinizde salona konyak getireceğim.”

Öfke ve utanç doluydum. Yaşam şartlarımı iyileştirecek kadar becerikli olmadığımı biliyordu. Hepsi biliyordu bunu. Her şeyi mahvetmişim, en yanlış seçimleri yapıp sonunda buraya savrulmuşum, şu gösterişçi yaşlı teyzelerin karşısında ezilip büzülüyordum. Ama yapabileceğim bir şey yoktu. Burası artık benim evimdi. Plansız programsız öylece çıkıp gidemezdim. Keşke gidebilseydim ama bir kurban olmanın utancıyla tökezleyeceğimi biliyordum. O utanç hep orada duruyordu, onunla damgalandığımı hissediyordum. Ben oradan ayrılırken Madam Bowden’in konukları iskambil oynayıp şamata yaparak kafa çekiyorlardı.

Alt kattaki küçük daireme indim, uzun bir duş almak için soyundum. Sonra bir havluya sarınarak yatağıma uzandığımda mutfak masasındaki eğitim broşürlerini gördüm. Kütüphaneden aldıklarımı. Benim için önemlerini kaybetmişlerdi. Hevesim

kırılmıştı. Şu konuklar ne sevimsiz kadınlardı. Madam Bowden'in topuklamasına şaşmamalıydı. İnsanın böyle arkadaşları varken düşmana ihtiyacı olmazdı. Yüreğimin derinliklerinde bir his uyandı, birinin bana sarılmasını istedim. Biriyle kucaklaşmayı özlemiştim. Dublin'e geldiğimden beri sadece Henry'yle konuşmuştum (sinir bozucu işverenim dışında tabii). Henry arkadaş saydığım yegâne insanın kendisi olduğunu bilmiyordu. Öte yandan, buna bile güvenemezdim çünkü o burada yaşamıyordu. El yazması kitabını ya da aradığı her neyse onu bulur bulmaz gidecekti.

Ayrıca onu neden düşünüyordum? Başımdan geçenlerden sonra bir erkeği düşündüğüm için suçluluk duydum, garip bir rahatsızlık hissettim. Ama Henry, Shane'in tam zıddıydı; tanıdığım tüm erkeklerin zıddıydı. Ağır bavulunu sınıra kadar taşıyan yazarla ilgili anlattığı hikâye, kaybolan ve yanlış yerlerde unutulmuş şeyleri bulma tutkusu... Bunların son derece sevimli bir tarafı vardı. Bir de -bunu kendime bile itiraf etmekten hoşlanmasam da- gerçekten çekici biriydi. Ela gözlerini yüzüme diktiğinde bazen nefesim kesiliyordu. Ama sonra benim gibi bir kadında ne bulabileceğini düşünüyordum. O yalnızca aradığı kitabeviyle ilgileniyordu. Tek derdi buydu.

Yan dönüp yastığıma sarıldım. O zaman, duvardaki çatlakları fark ettim. Bunlar daha önce var mıydı? Gerçi olsa kesinlikle dikkatimi çekerlerdi. Giysi dolabının arkasından geçen, çeşitli kalınlıklardaki üç eğri çizgi minik sarmaşık filizleri gibi mavi duvara yayılmıştı. Yattığım yerden onlara bakmayı sürdürdüm. Bir süredir oradaymışlar gibi derin ve son derece belirginlerdi. Sonra giysi dolabını yerinden oynatmaya çalıştım ama antika bir parça olduğundan çok ağırdı. Bir an bir nefes sesi duydum, benden başka birinin nefesini. Arkamı döndüm ama kimse yoktu. İnsanları olduğu gibi, mekânları da okuyabilir miyim diye düşündüm. Bu düşünce beni ürpertti. Belki de burada olanları bilmek istemezdim. Duvarlara *Opaline* ismini fısıldadım.

Hiçbir şey olmadı. Başımı iki yana salladım, saçmaladığımı anladım ve pijamalarımı giydim.

Gece kafamın içindeki hikâyenin başka bir satırıyla uyandım. Gelen kutumdaki bir bildiri gibi, bazen ansızın aklıma düşüyorlardı. Bilinçaltıma fısıldanan sözlerle benziyorlardı ve bunu açıklayamıyordum. Sadece bir şekilde onları hatırlamam gerektiğini biliyordum. Dolayısıyla ertesi gün, yakındaki bir dövmeçiye gidip onları sırtıma yazdırıyordum. Bu hikâyenin bir başı ve sonu yoktu ama ne zaman aklıma bir satır gelse onu tenime kazıtıyordum ve kendimi daha iyi hissediyordum. Bunu kimse bilmiyordu, Shane bile. Herkesten gizli yaptığım küçük bir başkaldırı eylemiydi. Bana özeldi. Bu garip hikâyeyi tüm dünyadan saklayabilmişim ama satırlar gelmeye devam ettikçe onların kaynağını ve anlamını öğrenmeye daha fazla ihtiyaç duyuyordum.

Yeniden uyumakta zorlanacağımı bildiğimden kadınların etrafı ne kadar dağıttığını görmek için parmaklarımın ucuna basa basa aşağı indim. Madam Bowden'in sabah sabah bana fırça çekmesini istemiyordum ve hazır uyanmışken biraz iş yapsam fena olmazdı. Yemek odasına girip ışığı yaktım. Gözlerime inanamadım. Oda toplanmıştı, her şey yerli yerindeydi. Madam Bowden'in arkadaşlarıyla ilgili fikrimi yeniden gözden geçirdim ve arkalarını toplayan misafirlerin o kadar da kötü insanlar olamayacağına karar verdim. Gittiklerini bile duymamıştım. Mutfağa uğradığımda bulaşıkları yıkayıp kuruladıklarını gördüm; kirli bir kaşık bile kalmamıştı. Bu gece sanki hiç yaşanmamış gibiydi.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Henry

Kapı ziline basmayı düşündüm ama işin eğlencesi kaçırdı. Yere çömeldim ve Ha'penny Yolu, 12 numaranın bodrum katının penceresinin tıklattım. Geçtiğimiz birkaç gün çevrimiçi arşivleri ve eski gazeteleri karıştırarak Opaline Carlisle'in izini sürmüştüm ama onunla ilgili hiçbir şey bulamamıştım. Bir mola ihtiyacım vardı. Ayaklarım beni onun kapısına getirdiğinde kendime uydurduğum bahane buydu. Ya da penceresine mi demeliydim? Birkaç dakika sonra jaluzi hızla yukarı katlandı. Kendimi bir anda çok kızgın ve yorgun görünen Martha'yla burun buruna buldum.

Pencereyi açtı ve "Ne oluyor yahu?" diye çıkıştı çatlak bir sesle.

"Biraz erken mi geldim?"

"Saat sabahın yedisi, yani evet, biraz erkencisin."

"Ah, özür dilerim. Benimle küçük bir gezintiye çıkar mısın diye soracaktım."

"Şimdi mi?"

Dün gece uyku tutmadığında pek parlak bulduğum fikrim birdenbire tüm ışıltısını kaybetmişti. Bu kıızı çok az tanıyordum ve sabahın köründe penceresini tıkladmıştım.

"Şey, aslında ne zaman uygunsan."

Kıyafetine baktı ve yine kafasının içindeki zor bir denklemi çözmeye çalışır gibi bir yüz ifadesi takındı.

“Madam Bowden’ın kahvaltısını verip biraz temizlik yapacağım. Ama on bir gibi işim biter.”

“Harika!” diye bağırdım yersiz bir coşkuyla. Birine birlikte takılmayı teklif etmenin ne kadar can sıkıcı olabildiğini unutmuştum. Çocukken bunu hep yaparız, yeni arkadaşlar ediniriz. Ama büyüdükçe daha fazla şeyin tehlikede olduğunu hissederiz, reddedilmeyi daha zor kaldırırız. “Detayları sana mesaj atarım.” Ömrümde ilk kez böyle bir cümle kurmuştum, bu işi kotarabildiğimden pek emin değildim.

“Sende numaram yok.”

“Evet, dolaylı yoldan bunu söylemeye çalıştım, Martha. Bana biraz yardımcı olsan!”

Garip bir sessizlik oldu ve Martha bundan gereğinden fazla keyif alır gibi görünüyordu.

“Numaranı verecek misin?”

“Olabilir.” Gülümsedi.

Benimle flört mü ediyordu? Öyle gibiydi ama vücut dilinin büyük bir kısmı savunmadayken bundan emin olmak zordu.

“Ver,” dedi telefonuma uzanarak. Çabucak numarasını yazdı. “Şimdi gitmeliyim.” Pencereyi kapadı ve jaluziyi indirdi.

Annemin izlediği romantik komedilerdeki sahnelere benziyordu. Başparmağım *gönder* düğmesinin üzerinde duraksamıştı ama sonra kız kardeşimin sıklıkla başvurduğu bir yöntemi hatırladım. Beşten bire kadar say ve yap. Ekranı hafifçe dokundum, telefonumdan bir hışırtı sesi geldi ve mesajım artık gönderilmişti.

Pen Corner’da buluşalım.

Çok esrarengiz olduğumu sanıyordum... Ta ki Martha'nın cevabı gelene kadar:

Kimsiniz?

Ben, Henry. Sapık olmayan.

Ha, şu Henry. Pen Corner nerede?

College Green, Trinity Sokağı kavşağına gel.
Görürsün.

Bana göre bir kitabevi veya bir kütüphaneye boy ölçüşebilecek tek kuruluş iyi bir kırtasiyeydi. Pen Corner da mütevazı yazı araçları alanındaki kutsal topraklardan biri sayılabilirdi. Sokağın tam köşesinde yer alan ve Edward dönemi mimarisıyla inşa edilmiş binanın kulesindeki saat bana modası geçmiş tarzıyla erken geldiğimi bildirdi. Dükkânın siyah ve altın yaldızlı tabelası ve vitrinlerinin üzerindeki mozaik camlı paneller sessiz bir kütüphaneye girmek üzere olduğunuz hissini uyandırıyor. Martha'yı dışarıda beklemeye niyetlenmişim ama iki dakika dayanabildim. Vitrinde yakından incelenmeye değer bir Mont Blanc kalem gözüme çarptı.

İçeri girdiğimde omuzlarımın gevşediğini hissettim, belirgin bir kâğıt, deri ve mürekkep kokusu burnuma çarptı. Sıra sıra Parker ve Cross kalemler ve dolma kalem uçları pahalı mücevherler gibi özenle camekânların ardında sergileniyordu. Tezgâhın arkasında Hemingway'in kayıp romanını akla getiren deri heybeler vardı. Onun bunlar gibi deri bir heybede saklanması daha iyi olmaz mıydı? Omuzlarında şunların tıpatıp aynalarıyla kampüste dolanan tüm edebiyat yüksek lisans öğrencilerinin böyle düşündüğünden emindim.

Dükkânda benden başka birkaç müşteri daha vardı ve kalemimi bulma umuduyla arkamı döndüğümde onu gördüm. Kendinden emin olmayan bir tavırla kapıda dikiliyordu.

“Martha, gelmişsin.” Bariz bir şeyi yineleme fırsatını kaçırdığımı kimse iddia edemezdi.

Sadece gülümsedi ve kapının arkasından yavaşça kapanmasına izin verdi. “Burada ne yapıyoruz?”

“Bir varoluşçu. Biliyordum.”

Bana göz ucuyla baktı.

“Yalnızca küçük bir şakaydı, telaşlanmana gerek yok.” Tanrım, neden kahrolası bir ucube gibi davranıyordum? Normal bir insan gibi konuşabilme yetimi kaybetmiş gibiydim.

“Yardımcı olabilir miyim, beyefendi?” diye seslendi biri tezgâhın arkasından.

“Evet! Yani evet, teşekkürler. Vitrindeki Mont Blanc’a bakıyordum.”

“Ah, Le Petit Prince,” dedi adam zevkimi doğru tahmin ederek. Mükemmel bir satıcı olmanın ilk şartı buydu.

“Beni buraya neden getirdin?” diye sordu Martha adam biraz uzaklaştığında.

“Olağanüstü değil mi? Ama hedefimiz burası değil. Yani buradan sonra başka bir yere gideceğiz.”

“İyi.”

Bunu içtenlikle söylemediği çok belliydi.

“Buyurun, efendim. Meisterstück modeli Le Petit Prince koleksiyonu.”

Çok güzeldi. Bordo rengi kutusunun klipsinde minik, altın bir yıldız vardı.

“Gördüğünüz gibi, üzerinde kitaptan bir alıntı var.”

Yüksek sesle okudum. “*On ne voit bien qu’avec le cœur.*”

“Fransızca biliyor musun?” diye sordu Martha.

“Çat pat. Bir yaz Güney Fransa’daki yazlık bir kulübede çalışmıştım.”

“İyi,” dedi yine ve ayaklarına bakmadan önce gözleri hafifçe irileşti.

“*Gerçeği bir tek kalbiyle baktığında görebilir insan, anlamına geliyor.*”

Bu sözlerin onu ummadığım bir şekilde etkilediğini görebiliyordum. Parkta ona kayıp el yazmalarının hikâyesini anlattığımdaki gibi gerçekten duygulanmıştı. Tutkularımdan söz ettiğimde *sıradan insanların* bana hoşgörüle gülümseyip kafa sallamasına alışkındım ama Martha anlattıklarına samimi bir ilgi duyuyordu. Gururla şişinme arzumu bastırmaya gayret ettim. Kim ne derse desin, Antoine de Saint-Exupéry’den alıntı yapmak her dilde etkileyici bir şeydi.

“Kalemi paketlememi ister misiniz?” diye sordu mağaza sahibi bu ânı bozarak.

“Şey, evet. Ne kadar?”

“Vergilerle birlikte 799 euro.”

Yutkundum. Sadece Martha’yı etkilemek istemiştım ve bu yüzden maddi olarak köşeye sıkışmıştım. Biraz kem küm ettikten sonra adama tezimi yazmayı bitirdiğimde o kalemi kendime hediye edeceğimi söyleyerek paçayı kurtardım. Bana asla geri dönmeyeceğimi bilen bir mağaza sahibinin donuk bakışlarıyla bakmakla yetindi.

“Ama şu Moleskine defterlerden bir tane alacağım!” dedim bu olayı herkesin hafızasından silme ümidiyle. Benimki dışında.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Opaline

Paris, 1921

Derhâl yataktan fırladım, kitaplarımı ve diğer eşyalarımı çantama koydum ve merdivenleri koşarak indim. Dükkâna ulaşabilirsem Sylvia ne yapılacağını bilir, ne yapar eder bana yardım etmenin bir yolunu bulur diye düşünüyordum. Madam Rousseau'nun kahvaltı teklifini elimle reddettim ve apartmanın kapısını açtığımda beni bekleyen abimle burun buruna geldim. Yalnız değildi.

"İşte burada," dedi elindeki yeni, siyah bastonla. "Ne kadar heyecanlı olduğunu görüyor musun, Bingley?"

Aptalın teki gibi ağzım bir karış açık onlara bakakaldım. Abimin yüzünde sakın ve muzaffer bir ifade vardı, Bingley denen adam da kocaman bir buket çiçek tutuyordu.

"Öyle durma, dostum. Versene şunları. Solmalarını mı bekliyorsun?"

"Sonunda tanıştığımıza memnun oldum, Bayan Carlisle," dedi Bingley buketi bana uzatırken.

Yine hiçbir şey söylemedim ama çantanın sapını daha sıkı tutarak şimdi koşmaya başlarsam onları atlatabilir miyim diye düşündüm.

"Endiŕe etme, kardeŕim. İyi yürekli Bingley siz muhabbet-kuŕlarının birbirinizle tanışacağı son buluşmada onu ektiğin için sana hiç kızgın değil."

Abimin ses tonuna hiçbir anlam verememiştım. Sanki o değil de başka biri konuşuyordu. Son derece nazik biri.

"Beni nasıl buldun?" diye sordum sonunda.

"Sence? Sevgili arkadaşın, Jane bir dergide senin bir fotoğrafını görmüş ve kocası bu bilgiyi saygıdeğer ailenle memnuniyetle paylaştı."

Yüzümdeki ifadeyi gözden kaçırdığını sanmıyordum, aptallığımdan örürü kendimi suçladığımı anlamıştı.

"Ah, aldırma," dedi kolumu sıkıca tutarak. "Biz hâlden anlayan insanlarız. Evlenmeden önce yeni şeyler denemek istemeni anlayışla karşılıyoruz. İnsan son bir eğlence isteyebilir. Öyle değil mi, Bingley?"

"Pek tabii," diye onayladı arkadaşı beni baştan aşağı yiyecekmiş gibi süzerek. Uzun boylu, al yanaklı ve gaga burunluydu. Alnı şimdiden açılmıştı. İkisinin de konyak kokması abartılı davranışlarını açıklıyordu. Her şey çok tuhaftı. Abimle arkadaş *benim* Paris'imdeydi. Beni bir otele doğru yönlendirmeye çalıştıklarını hayal meyal fark edebildim.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordum. "Ben işe gitmeliyim."

"İş mi? Aramızda bir sosyalist var, Bingley!" dedi abim mizacına hiç uygun düşmeyen o ŕen ŕakrak sesle konuşmayı sürdürerek. Kurdun Kırmızı Başlıklı Kız'la konuşması gibiydi. "Gerçi sana artık Lord Bingley diye hitap etmeliyim," diye ekledi bizi önüne katıp büyük ve gösterişli bir giriş salonuna sokarken.

"Hepsi iyi güzel de..." diye başladım ama Lyndon sabun köpüğü monoloğuyla bir kere daha sözümü kesti.

"Şampanya, kutlama yapmalıyız!"

Yaşlıca bir çifte kahve servisi yapan bir garsona el etti. Garsonun abimin kibirli tavırlarından hoşlanmadığı belliydi ama bir baş selamıyla masaya bizim için birkaç iskemle çekti.

“Küçük kardeşime bu gece için bir oda ayırtacağım,” dedi Lyndon resepsiyonu işaret ederek. “Âdet yerini bulmalı. Düşünden sonra birbirinizi tanımak için bol bol zamanınız olacak.”

Düşün mü? Bu yabancıyla evleneceğimi düşünüyor olamazdı değil mi? Herkesin önünde olay çıkarmak istemediğimden abim yanımdan ayrılmak için arkasını döndüğünde sesimi alçaltarak onunla konuştum. “Lyndon, sen aklını mı kaçırdın?”

“Yukarıda her şeyi açıklayacağım,” dedi ve beni zorla bir iskemleye oturttu.

Lord Bingley’yle yalnız kaldığımda bir dilsiz gibi davrandım. Paris’te iyi vakit geçirip geçirmediğimi sorduğunda sadece başımla onayladım ve belli belirsiz gülümsedim. Garson geri döndüğünde yanımdaki küçük masaya bir buz kovası koydu. Şampanyayı açtı ve Bingley’nin kadehine bir parmak içki koydu. Doğal olarak önce onun şampanyayı tatması gerekiyordu ve bu maskaralık sırasında içimden sabırsızlık dolu çığlıklar attım. *Doldur şu kahrolası kadehi*, demek istedim. Acilen bir içkiye ihtiyacım vardı.

Bingley kadehini benimkiyle tokuşturarak geleceğimizin şerefine içti. Bir kez daha gülümsedim ve ortak geleceğimizin ömrünü benim abimin elinden kurtulma hızımın belirleyeceğini düşündüm. Lyndon resepsiyon görevlisiyle konuşmaya devam ediyordu. Aklımı çalıştırdım. Belki ikisini de sarhoş edip gizlice sıvışabilirdim.

“Abiniz esaslı bir adam.”

“Öyle.”

“Orduda beraber hizmet ettiğimizi biliyor muydunuz?”

“Yaaa?”

“Bu kadar inançlı biri zor bulunur.”

“Sahi mi?”

“Elbette, Bayan Carlisle. Opaline. Size Opaline diyebilir miyim?”

De bakalım, diye geçirdim içimden. Bir yandan da bu saçmalığa daha ne kadar tahammül edebileceğimi düşünüyordum. Sonra Sylvia'nın bu zoraki nezaketle her hâlükârda nasıl alay edeceği aklıma geldi. Keşke Amerikalı olsaydım!

"Siperlerde savaşırken bir insanın karakteriyle ilgili epey bilgi sahibi oluyorsunuz. Bazen nahoş kararlar vermek zorunda kalabiliyorsunuz."

Neden bahsettiğini biliyordum. Bu Lyndon'la babamın başlıca anlaşmazlık nedeniydi.

"Evet, abimin kendi adamlarından birini korkaklığından örürü vurduğunu biliyorum," dedim sahte gülümsememi daha fazla yüzümden tutamayarak. Bunun düşüncesi bile bende büyük bir nefret uyandırıyor. Sadece korkularına yenik düştükleri için kendi adamlarımızı öldürmek.

"Birini mi? Ah, bunun en az on katıdır," dedi neredeyse övünerek. "Bir lider adamlarına örnek olmalıdır."

"Örnek mi?"

"Ona Orakçı diye isim takmışlardı." Bingley gözlerini kocaman açtı ve sırtında bir ürperti dolaştı.

O sırada, Lyndon odamın anahtarıyla yanımıza geldi.

"Önce seni odana yerleştirelim," dedi beni kolumdan tutup kaldırıarak.

Uygun bir kaçma fırsatı bulana kadar suyuna gitmenin en doğrusu olduğunu hissettim. Asansöre bindik, görevli demir parmaklıklı kapıyı kapayıp düğmeye bastı. Kimse tek kelime konuşmuyordu; gözümü ayakkabılarıma diktim. Çorabımdaki dün geceden kalma yırtığı görebiliyordum. Armand. Kalbim bir köşeye fırlatılan aşk mektubu gibi buruş buruş oldu. Birden kendimi çok yorgun hissettim. Shakespeare and Company'nin rahatlatıcı ortamında Sylvia'yla çalışmayı, kitapları ayırmayı ve müşterileri karşılamayı özledim.

Görevli, "*Troisième étage*," diyerek üçüncü kata geldiğimizi bildirdi ve bize kapıyı açtı.

İki yanında büyük saksı bitkileri olan halı kaplı koridorda yürürken aklımı toplamaya çalıştım ama beceremedim.

“İşte geldik,” dedi Lyndon. “Sana bizimkinin yanındaki odayı tuttum.”

İçeri girdim, çantamı yatağa koyarken birden aklım başıma geldi ve oradan gitmek için arkamı döndüm. “Burada kalamam, Lyndon.”

Kapıda durarak bana engel oldu. “Sana söyleneni yapacaksın, kardeşim.” Sonra ben daha ne olduğunu anlamadan, şimşek hızıyla beni sertçe karşı duvara doğru itti. Alnımı çarptım ve sersemlemiş hâlde yere yığıldım.

Ben orada otururken sakince kapıyı kapadı ve gitti.

Orada ne kadar yattığımı bilmiyordum, yerde dizlerime sarılmıştım. Aradan yirmi dakika ya da iki saat geçmiş olabilirdi.

“*Ménage!*” diye seslendi oda servisi.

Cevap vermeye mecalim yoktu ama ısrarla kapıyı çalmaya devam etti.

“*S’il vous plait?*”

Zar zor kalktım ve kapının kilidini açtım. “Ne oluyor?..” Armand’dı.

Odaya girdi, çantamla paltomu aldı. “Çabuk gel.”

“Ama nereye... Nasıl?”

“Sonra açıklayacağım, *dépêches-toi!*” Elimi tutup beni kapağına yönlendirdi.

Asansörün aksi yönüne, binanın arkasındaki merdivene doğru hızlı hızlı yürüdük. Düşünmeye vakit kalmadı, yalnızca yakalanmamamız için içimden sessizce dua ettim. Armand elimi sıkıca tutuyordu ve giriş katına indiğimizde personel koridorunu takip ettik, mutfakı koşarak geçtiğimiz için aşçılar arkamızdan

seslenmeye vakit bulamadı. Sokağa açılan bir yan kapı bulduk. Dar bir yolun ucuna doğru koştuk, kaldırım taşlı sokaklardan geçtik. Armand sağa sola saparak bir sokak çocuğu gibi şehrin en kestirme sokaklarında kolayca yolunu buluyordu. Çiçek ve meyve satan sokak satıcılarının yanından, köprülerin altından geçtik ve tanıdığım büyük bir bulvara geldik. Shakespeare and Company'nin yolu bu.

"Dur, bekle!" dedim nefes nefese. "Sadece... Bir dakika." Bir sokak lambasına tutundum.

Armand yol boyunca sımsıkı tuttuğu elimi nihayet bıraktı. Dokunuşunun eksikliğini hemen hissederek yüzüne baktım. Kahverengi gözleriyle sokağı gözden geçiriyordu. Önceki gece yaşadıklarımız gözümün önüne geldi.

"Kitapçıyı biliyor," dedim. "Beni arayacağı ilk yer orası."

"Sylvia gelmeni istedi, bir planı var."

"Onunla konuştun mu?"

"Bu sabah, pansiyona geldim..." Duraksadı. "Seni görmek için sabırsızlanıyordum." Kısa süren bir gülümseme yüzünü aydınlattı. "Seni götürdüklerini görünce peşinizden geldim."

"Hangi odada kaldığımı nasıl öğrendin?"

"Öğrenmedim," diye yanıtladı başını iki yana sallayarak. "Kapıları tek tek çaldım."

"Ah." Nedense şaşırmıştım.

"Şimdi acele etmeliyiz."

Sylvia arka kapıda bizi bekliyordu. Bana sımsıkı sarıldı, ardından da elime bir anahtar tutuşturdu.

"Bir arkadaşımın Paris'in dışında bir evi var. Tours'a yakın. Orada kalabilirsiniz, şeye kadar..."

"Anlamıyorsunuz, ben gitmeliyim. Temelli. Kendi düğünümünden kaçtım ve..."

"Düğün mü?" diye yineledi Armand.

Bir açıklama yapmak için ağzımı açtım ama konuşacak hâlde olmadığını fark ettim.

“Stratford-on-Odéon’daki herkes bugün nasıl?” diye sordu Bay Joyce eksantrik bir tavırla kapıdan başını uzatarak. Yüreğim ağzıma geldi, bize görünmeden ön kapıdan girmiş olmalıydı.

“Açıklayacak zaman yok, Jimmy. Opaline bugün ülkeyi terk etmek zorunda,” dedi Sylvia.

Bay Joyce, Armand’a müstehcen imalar barındıran bir tavırla göz kırptı ve Dublin’e kolay yoldan gitmekle ilgili bir öneride bulundu.

“Ülkenle ilgili yalnızca şikâyet ettiğini duydum,” dedi Armand, ki bu doğrudu. Bay Joyce’un İrlanda’nın kültürsüzlüğünden ve onun dehasını görmezden geldiklerinden sızlandığını hepimiz işitmiştik.

“Evet, ancak ben bir yazarım. Bir sanatçıyım. Vatanıma sövmekle mükellefim. Fakat hayır,” dedi duvara yaslanıp bir sigara yakarken, “bence İrlanda tam sana göre.”

Bu fikri değerlendirdim. Bir kere aynı dili konuşuyorduk. Ayrıca şu anlaşımdan önce İrlanda, Büyük Britanya’nın bir parçasıydı.

“Düşündüm de,” dedi Joyce parmaklarını şaklatarak, “orada bir arkadaşım var. Dükkânında nostaljik eşyalar satıyor. Bugünlerde az bulunur cinsten bir beyefendidir. Ona selamımı söylersen sana bir iş verir. Hatta kalacak yer konusunda da yardımcı olur.”

“Bu bana biraz riskli bir plan gibi geldi,” dedim.

“Başka şansın var mı?” diye sordu Sylvia.

Doğru söylüyordu. Joyce arkadaşının ve dükkânının adını bir kâğıda alelacele yazdı. Bu arada arkadaşına durumu bildiren bir telgraf çekeceğine söz verdi.

Aslında bu işi Sylvia’nın üzerine yıkacağını söylemeye çalışıyordu.

Sonra gözyaşlarıyla vedalaştık. Paramparça olduğumu ve bir daha kimsenin beni tamir edemeyeceğini hissettim.

"Pekâlâ, bu kadar yeter," dedi Sylvia adres kâğıdıyla haf-talığını bir zarfın içine koyup verirken. "Sen akli başında, yetişkin bir kadınsın. Kitap taşımak için iki sağlam kolun ve seni istediğin yere götürecek iki güçlü bacağı var."

"Abim beni aramak için buraya gelirse ne yapacaksın?" diye sordum.

"Tabii ki ona bir kitap satacağım!"

Armand beni limana götürdü ve biletimi aldı. Gemiye binme sıramı birlikte beklerken boynundaki zinciri çıkardı. El biçimindeki, altın kolye ucu güneşte pırıl pırıl parlıyordu.

"Buna *hamsa* denir," diye anlattı. "Benim inanışıma göre, onu takanı nazardan korur."

"Bir tılsım gibi mi?"

"*Exactement*. Onu taktığın sürece güvende olacaksın."

Gitme vakti gelmişti.

"Adresimi biliyorsun. Sylvia'yla yazışman için en güvenli yol bu. Abim beni bilmiyor."

Başımın altına onayladım. Ağladığımı fark etmemiştim. Ama şimdi yanağımda kuruyan gözyaşlarını hissedebiliyordum. Ya da belki deniz havasında buharlaşmışlardı. Armand beni son kez sıcak kollarına aldı. Söylenecek hiçbir şey kalmamıştı. Karşıdan karşıya geçti ve arkasına bakmadan uzaklaştı. Kalbimin derin bir denize atılan çapa gibi yavaşça dibe doğru süzüldüğünü hissettim.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Martha

Beni paramın yetmediği kalemlerle dolu bir dükkâna neden götürdüğünü anlayamamıştım. Ayrıca basmalı kalem de neydi? Dükkânın önündeki yazıda basmalı kalem stoklarının mevcut olduğu belirtilmişti ama aptal gibi görünmemek için bunun anlamını soramamıştım. Aklıma bir söz geldi. Birileri çeneni kapayıp aptal gibi görünmek, çeneni açıp tüm şüpheleri ortadan kaldırmaktan daha iyidir demişti. Bu minvalde bir şeydi işte. Öte yandan, Henry'nin hiç öyle dertleri yoktu.

“Ah, eski parlamento binaları,” dedi eski Roma’dan kopup gelmiş gibi duran, büyük, krem rengi bir binayı göstererek. “Palladyan bana kalırsa olağanüstü bir mimari tarzı.”

Durup dururken gayet normalmiş gibi böyle şeyler söylüyordu. Buralı bile değildi ama burayı benden daha iyi biliyordu. Neden bahsettiğine dair hiçbir fikrim olmamasına rağmen her söylediğine onu onaylar gibi kafa sallama kuralıma sadık kaldım.

“Tam olarak nereye gidiyoruz? Ben birazdan geri dönmemeliyim...” *Leydi hazretlerine akşam yemeği hazırlamak için*, diye ekleyecektim ki bunun onun anlattıklarına kıyasla kulağa ne kadar sıradan gelebileceğini düşünerek cümlemi değiştirdim. “Üniversite başvurumu yapmalıyım.”

“Harika! O zaman tam yerine gidiyoruz.”

Başka bir şeyle meşgul olmak bana iyi gelmişti. Önceki gün sırtıma yaptırdığım yeni dövme hâlâ acıyordu. Oradaki satırlara yenilerini eklemiştim. O sırada kendimi iyi hissetmiştim, bu sözleri kalıcı kılmanın beni özgürleştiren bir yanı vardı ama sonradan çok canım acımişti.

Karşıdan karşıya geçtik, birkaç kapıdan girdik ve içinde daha küçük bir kapının olduğu, büyük, kemerli ve tahta bir kapı karşımıza çıktı. Birden beni Trinity'ye götürdüğünü fark ederek ürkek bir at gibi geri yürüdüm.

"Oraya giremem!"

"Niye ki?"

"Çünkü şey... Bilmem. Önceden kayıt yaptırmamız filan gerekmez miydi?"

Bana aptalmışım gibi baktı.

"Vay canına, haklısın. Bunu düşünmemiştim. Ya polise yakalanırsak?"

"Buraya daha önce hiç gelmedim," dedim etrafı görmek için kendi etrafımda dönerken insanlara çarparak. Kaldırım taşları yüzyıllar içinde aşınıp pürüzsüzleşmişti. Tarihi bir filmin setinde gibiydik.

"Sahi mi? Aslında tahmin etmiştim. Buraya geldiğimden beri en çok burada vakit geçirdim. Kaldığım pansiyondakinden bile daha fazla."

Canı sıkıldığında burada gezinen biri. Kesinlikle apayrı dünyaların insanlarıydık. Henry nereye ait olduğunu kesinlikle biliyordu. Midemin burulmasına neden olan kıskançlığa aldırılmamaya çalıştım.

"Şurası Glucksman Kütüphanesi, kartografik materyaller merkezi. Kitabevinin işaretli olduğu bir harita bulmaya çalıştım ama şansım yaver gitmedi."

"Kartografik materyallere özel bir yer mi var?" Aklım başımdan gitmişti. Tüm bunlar gerçekten vardı ve benim haberim bile yoktu. "Şu film gibi... Narnia!"

“C.S. Lewis kitaplarını kastediyorsun.”

Sonunda başarmıştım, bir aptal olduğumu yüksek sesle onaylamıştım.

“Evet, tam olarak onu kastettim. Tıpkı onun gibi.” Bir sokak lambası bile vardı.

“Sanırım bir bakıma öyle. Orada yarım milyonu aşkın harita ve atlas var. Kaybolursak yolumuzu bulmamız için krokilerin olduğu küçük bir labirent. Yine de kitabevimi bulamadım.”

“Kitabevini mi?” Kaşımı kaldırdım.

“Evet. Her neyse, bugün harita aramıyoruz. Şuraya gireceğiz.” *Kells Kitabı* levhasını işaret etti. Önümüzde bir kuyruk vardı, çoğu bu çok eski ve çok ünlü kitabı görmeye gelen turistlerdi. Tüylerim diken diken oldu, kitaplardan daha korkutucu bulduğum tek şey kadim kitaplardı. Ne tür bilgileri içlerinde sakladıklarını, nelere kadir olduklarını kim bilebilirdi? Benimki manasız bir korkuydu tabii. Ama Henry’nin yanındayken içimde minik bir kapının aralandığını hissettim ve *Belki bir bakmaktan zarar gelmez?* diye düşündüğümü fark ettim.

“Ne düşündüğünü biliyorum. İçinden Yeni Ahit’i kim takar diyorsun. Doğru mu?”

Henry yanılmıştı, bunu düşünmüyordum. Shane’le ilk buluşmamızı hatırlamıştım (bugünkü elbette bir buluşma değildi). Bir araba yarışçısının hayatını konu alan bir filmi izlemeye sinemaya gitmiştik. Sonra bir şişe şarapla eve gidip onun tek kişilik yatağında seks yapmıştık.

“Pek dindar sayılmam,” dedim.

“Bekle, göreceksin.”

Yüzyıllar önce, keşişler tarafından yazılan el yazması bir kitabın eski sayfalarını göreceği için heyecandan yerinde duramıyordu. Bunu anlayamıyordum ama hoşuma gittiğini söyleyebilirdim. Bir bakıma Henry’den hoşlanıyordum. Ama gönlünün bir başkasında olduğunu biliyordum ve gerçek hayatına dönmeden önce bu edebiyat harikalarını görmek belli ki onun için küçük

bir eğlenceydi. Onun yanında olmak hem acı hem tatlıydı ve bu duygu –benim için mümkün olabilecek bir hayatın perdesini aralama hissi– beni az kalsın yere serecekti.

Henry haklı çıkmıştı. İçeri girdiğimde diğer her şeyi unuttum. Odanın karanlığı, üzerlerine vuran ışıqla altın yapraklar gibi parlayan sayfalar. Bunlar bende önemli bir şeye tanık olduğum hissini uyandırdı. Kavrayışımın parmak uçlarıyla erişmediğim hâlde ruhumda yankılanan bir şeye.

“Kells Kitabı milattan sonra 800’de, İskoçya’daki Iona adasında, Columba keşişleri tarafından yazıldı.”

Cam vitrinlerde sergilenen el yazmalarına şaşkın şaşkın bakarak önümdeki insanları takip ettim.

“Bunca zaman nasıl sağlam kalmışlar?” diye fısıldadım.

Gözlerinden dudaklarına doğru bir gülümseme yayıldı.

“İlgini çekmeye başladı, değil mi?”

Gözlerimi devirdim ama haksız sayılmazdı. Kells Kitabı’nın kopyalarını kitaplarda, hatta mutfak havlularında bile görmüştüm. Ama ayrıntılı resimlerini ve el yazısı metinlerini canlı canlı gördüğünüzde hikâyesine kendinizi kaptırmamak çok zordu.

“1007’de, Vikingler onu bir kere Kells’den çaldı. Kapağındaki altın yıldızları soydular ve değersiz buldukları sayfaları bir tezек yığınının dibine bıraktılar.”

Bu Latince metinleri yazan insanların hayatlarını merak etmemek elimde değildi. Ne var ki düşünecek fazla vakit yoktu, insanlar akın akın geliyordu ve Uzun Oda Kütüphanesi’ne doğru ilerlememiz gerekiyordu.

Orada ne görmeyi umduğumu bilmiyorum ama içeri girdiğimde tüylerim diken diken oldu. Bir kitap katedraline benzi-

yordu. Ahşap kitaplıklar tonozlu tavandan yere kadar uzanıyordu ve deri ciltli kitaplarla doluydular. Daha önce böyle bir şey görmemiştim. Ana koridor boyunca yürüdük. İki yanımızda mermer büstler vardı, filozofların isimleri tanidik geliyordu ama ne sebeple ünlü olduklarını söyleyemezdim. Bu bilgi mabedinde insan ister istemez ne kadar çalışırsa çalışsın bu odadaki bilgilerin birazına bile sahip olamayacağını hissediyordu.

“Etkileyici, değil mi?” diye sordu Henry. Tepkimi ölçmeye çalıştığını fark etmemiştim.

Bizi ilerlemeye zorlayan kalabalığa aldırmandan ona döndüm.

“Beni buraya getirmenin asıl nedeni ne?”

Bir anlığına duraksadı, ellerini ceplerine koydu ve en yüksek asma katlarda eldiven takarak çalışan kütüphane görevlilerine baktı.

“Sana her şeyin mümkün olduğunu göstermek istedim.” Bir grup şamatacı Amerikalı öğrencinin geçmesi için kenara çekildi. Sonra bana biraz daha yaklaştığında nefesini hissettim. “Kütüphanedeki o günden sonra bir yere ait olmak istediğini anladım ve sana neler yapabileceğini göstermek istedim.”

Çevremdekileri duymaz oldum, yanımdan birilerinin geçtiğini hayal meyal fark edebildim. Bugüne kadar hiç kimse beni Henry kadar iyi anlamamıştı. Anladılarsa bile bana yardım etmeye çalışmamışlardı. Diyecek söz bulamıyordum ve daima kaçındığım türden bir kederle boğazım düğümlenmişti. Şimdiki gibi başını eğdiğinde yüzüne düşmesini engelleyemediği saçlarını arkaya attı.

“Bir yerde bira içelim mi?”

Başımınla onayladım ve geri çekilip ilerlemem için bana yol açtığına gülümsedim.

Henry küçük bir yan sokakta yüz yıldır dekorasyonunu hiç değiştirmemiş gibi duran bir pub bulmuştu. Aşınmış yüzeyleri yılların verniğiyle kalınlaşan, koyu kahverengi ahşaplar ve alçak, cam avizelerin aydınlatığı küçük oturma gruplarıyla sessiz sakin bir yerdi. Barda birkaç müdavim olduğu için mutlak bir mahremiyet istediğinizde kapatabileceğiniz küçük bir kapısı bile olan özel bir oturma alanına geçtik. Kapıyı açık bıraktık ve iki 50'lik Guinness'le iki tane çoban böreği istedik. Yağmur çiselemeye başlamıştı. Cama yağmur damlaları vururken ve sokaktan geçenler şemsiyelerini açarken içim uzun zamandır hissetmediğim bir sıcaklıkla doldu. Yemeklerimiz geldiğinde ikimiz de birer lokma aldık ve keyifle homurdandık. Henry gözlerime bakarken bazen nefesim kesilse de onun yanında kendimi daha rahat hissetmeye başlamıştım.

"Eee, bu işlere nasıl girdin?" diye sordum onunla ilgili daha çok şey öğrenme hevesiyle.

Zaman kazanmaya çalışır gibi birasından büyük bir yudum içti.

"Çocukken babam beni bitpazarlarına götürürdü. İnsanların arabalarının bagajlarında istemedikleri öteberiyi sattığı şu açık hava pazarlarına. Tanrı'nın unuttuğu eski bir tarlada koca koca kamyonetlerin, minibüslerin arasında gezinirdik. Şimdi düşünüyorum da, herhâlde beni ona kakaladıkları günleri böyle değerlendirmeye çalışıyordu. Diğer seçeneğimiz de pubdı zaten. Herkesle birlikte park edip başkalarının eski eşyalarına bakardık. Babam beni heveslendirmek için buna hazine avı derdi. Bir bakıma doğruydü çünkü bazen çok özel parçalar da bulunuyordu. Babam savaştan kalma hatıralara meraklıydı, madalyalara ve onun gibi şeylere. Ben kitaplardan vazgeçemiyordum."

Çatalını alıp böreğini yemeye devam etti ama bir şeye canının sıkıldığını görebiliyordum. Bunu daha önce nasıl kaçırdığımı bilmiyordum. Muhtemelen mükemmel görünen hayatı gözlerimi kamaştırmıştı. Babasıyla arasında bir şey olmuştu.

Yıllardır konuşmuyorlardı. Üzerine gitmek istemedim, hem insanlara yeterince alan tanırırsanız bazen onları rahatsız edenleri içlerinden gelerek söylerlerdi.

“Seninle çok gurur duyuyordur. Uzman bir bilim insanısın.”

Bana o zamana kadar görmediğim bir ifadeyle baktı. Kırgın ve öfkeli bir bakıştı bu. Birasını kafaya dikti ve garsona bir tane daha getirmesini işaret etti.

Başka bir şey söylemeden yemeğimi bitirmeye odaklandım. Sonra izin isteyip tualete gittim ve döndüğümde havası değişmişti. Demin üzerine çöken kasvet yüzünden kendini suçlu hissettiği anlaşılıyordu ve eline dokunup bunu sorun etmediğimi söylemek istedim. Bunlara aşınaydım. Sevdikleriniz sizi incitebilirdi ve bu konuda elinizden hiçbir şey gelmezdi.

“On beş yaşındayken ikinci el kitaplar satan bir kitapçıdan *Yüzüklerin Efendisi*’nin eski bir kopyasını aldım. O sıralar, ben de satıcılığın inceliklerini az çok öğrenmişim.”

Alayla homurdandım. Benim tecrübelerime göre, on beş yaşında bir satıcı tamamen başka bir anlama geliyordu. Başımı sallayarak onu devam etmeye teşvik edip ikinci biramı yudumlamaya başladım. Filmleri izlememiştım ama bir kitap serisinin uyarlaması olduklarını biliyordum.

“Nadir bulunan baskıların değerini ve koleksiyoncuların onlara ne kadar verdiğini öğrenmişim. Cep harçlığını çıkarmak için iyi bir yoldu, kolay para kazanıyordum. Semt pazarlarında ve hayır kurumlarının mağazalarında kitap avına çıkarak gerçek ederini bilmedikleri kitapları ucuza alıyordum. Sonra daha kaliteli antikacılara satıyordum. O zamanlar fazladan paraya ihtiyacım vardı. Babam çok içiyordu ve evdeki durumlar iyi değildi.”

Gözlerini kaçırıp odada gezdirdi ama bana açılmak istediğini hissettim.

“Neyse, eve döndüğümde kitaba doğru düzgün baktım ve kapağının kenarına sıkıştırılmış bir mektup buldum.”

Edebi hazine avları dünyasının büyüüne kapılarak öne eğildim.

"1967 tarihliydi, adreste Oxford yazıyordu ve altındaki imza J.R.R. Tolkien'indi."

"Vay canına."

"Evet. Gerçekten vay canına. Sanırım ona bir hayran mektubu gönderen küçük bir kıza cevaben elle yazılmış bir nottu. Böyle bir şeyin elime geçtiğine inanamıyordum ve o sırada onun gerçekliğini nasıl kanıtlayacağımı bilmiyordum. Dolaşısıyla babama böyle birini tanıyor mu diye sordum ve bu o mektubu son görüşüm oldu."

"Ne oldu?"

"Babam onu beş yüz pounda sattı."

"Fena sayılmaz değil mi?"

"Bunun on katı ederdi. Sadece o da değil, onu bulmanın, kaybolan bir şeyi gün yüzüne çıkarmanın itibarlı bir yanı vardı. Bunu elimden aldı ve kazancının tamamını içkiye yatırdı."

Gözlerini kırptırıp sandalyesinde kıpırdandı.

"Üzgünüm."

"Sana özet geçiyorum. Babamın ayyaşlığı hayatımın her döneminin altına düşülmüş bir dipnot gibidir. Bazen ondan kurtuluşum olmadığını hissediyorum."

Bu kez elimi uzattım ve nazikçe onunkinin üzerine kapadım. Henry gergin bir tavırla gülümseyerek bir içki daha söyledi. O masada karşılıklı otururken zamanı unuttum. Dünyasına girmeme izin vermişti ve benimkinden bir süreliğine uzaklaşmak iyi gelmişti. Kayıp el yazmalarıyla ilgili tezinden söz etti.

"Eline geçen kitabı okumak... Bu yalnızca bir başlangıç. Ben onun hakkında her şeyi bilmek istiyorum. Onu kimin, ne zaman, nerede, nasıl ve neden yazdığını. Onu kimin yayınladığını, ne kadara mal ettiğini, kitabın nasıl sağlam kaldığını, o günden beri nerede olduğunu, ne zaman satıldığını. Onu

kimin ve neden aldığını. Benim elime nasıl geçtiğini. Bir kitap hakkında bilmek istediklerimin sınırı yok.”

Biraz çakırkeyif olduğunu görebiliyordum; kelimeleri yuvarlamaya başlamıştı. Ben de bayağı sarhoştum. Madam Bowden'i tamamen unutmuştum.

“Kitapların çekici yanı bu. İki kapağın arasındaki hikâyelerden ibaret değiller, nereden geldiklerinin, kimlerin eline geçtiklerinin de ayrı ayrı hikâyeleri var. Bir kitap, içeriğinin nakil aracı olmaktan çok öte bir şeydir,” diye devam etti abartılı jestlerle. Ancak güldüğümü fark ettiğinde sustu.

“Ne? Gereğinden fazla konuştum değil mi?”

“Hayır, yalnızca şey... Herhangi bir konuda bu kadar coşkulu konuşan birini görmemiştım! Ama buraya neden geldiğini şimdi anlayabiliyorum.” Beni huzursuz eden bir şey olduğunu fark ederek duraksadım. “İyi ama ya hikâye? Kitabın neyle ilgili olduğunu önemsemiyor musun?”

“Elbette önemsiyorum ama bir koleksiyoncu olduğunda kitapları bir eşya gibi görüyorsun. Çoğu koleksiyoncu onları okumaz bile.”

“Bu bana pek doğru gelmedi.”

“Dedi kitap okumayan insan.”

“O başka!” diye çıktım. Ruh hâlimdeki değişikliği fark etmeden bana takılmayı sürdürdü.

“Felaket tellalı olmak istemem ama üniversite hayatı kitaplarla iç içe olmayı gerektirir.” Sonra yüzümü gördü ve birden ciddileşti. Kolay kolay ağlayabilen biri değildim, hele de halka açık yerlerde. Fakat gözlerim yanmaya başlamıştı ve kaşlarımı çatarak gözyaşlarıma engel olmaya çalışıyordum.

“Martha, özür dilerim. Densizlik ettim.”

Oturduğumuz yer birden bana çok sıcak ve sıkışık geldi. Arkamı dönünde pubın kalabalıklaştığını gördüm. Fazla gürültülüydü, bunaltıcıydı. Buradan çıkmam lazımdı.

“Saat kaç? Gitmeliyim.”

Eşyalarımı aldım ve Henry ayağa fırladı.
 “Seni evine bırakayım. Eğer istersen.”
 Omzumu silktilim. Ne fark ederdi ki?

Sokağa çıktığımızda temiz hava yüzünden kendimi olduğumun iki katı sarhoş hissettim. Mide bulantısı ve rahatsız edici bir hassasiyet önceki sıcak ve puslu mutluluğun yerini almıştı. Hava kararmıştı, insanların işten eve dönüş saati olduğundan trafik durma noktasındaydı ve sabırsız sürücüler kornalarına abanıyordu.

“Gel,” dedi Henry. Elimi tuttu ve beni daha sessiz bir yan sokağa götürdü. Ilık teninin teması bende kuvvetli bir etkiye neden oldu. Bundan sonra benim için mümkün olmadığına inandığım bir güvende olma duygusu hissettim. Köşeyi döndüğümüzde belki de elini bırakmalıydım ama bunu yapmak içimden gelmedi. Onun da bunu ister gibi bir hâli yoktu.

“Seni kırdıysam özür dilerim, Martha.” Benimle öyle nazikçe konuşuyordu ki yüreğim burkuldu.

Onunla tanıştığımda mükemmel bir hayatı olduğunu sanmıştım. Ama babasını anlattıktan sonra işin rengi değişmişti. En sonunda bir karar verdim, derin bir nefes aldım ve ona kimseyle paylaşmadığım bir şey söyledim.

“Kırmak mı? Bunu dert etme. Bir insanı incitmenin daha kötü yolları var, artık bunu biliyorum. İki kaburgam kırıldı, omzum çıktı, böbreklerim ezildi ve dört dişimi kaybettim.”

Henry dehşete kapılmış gibiydi. Bunu anlayabiliyordum, babasıyla yaşadıklarına rağmen şiddet görmemişti. Bunu hiç tecrübe etmediyseniz asla başınıza gelmeyeceği konusunda kendinizi kolayca kandırabilirsiniz. İnsanların sizi görmezden gelmesinin, onlara görünmez olmanızın nedeni odur. Çünkü

sizin hikâyeniz hiç yaşanmamıştır. “Ama bunlar fiziksel yaralar. Zamanla iyileşiyorlar. Belki tam anlamıyla değil ama iyileşiyorlar. Ancak bunun bende yarattığı daimi korku... Asıl iyileşmeyen o. Yalnızca ondan değil, hayattan da korkuyorum.”

“Nasıl...” diye başladı, sonra sustu.

Kendimizi küçük bir kilisenin önünde bulduk. Henry bahçe kapısının ardındaki bankı işaret etti. Gülümsedim. İtiraf için uygun bir yerdi. Günahı ben işlememiştım ama vicdan azabını ben çekiyordum. *Bunların başıma gelmesine nasıl izin verdim?*

“Sorun şu ki en başında neler olduğunu anlamıyorsun. Anladığında da bir şey yapmak için çok geç kalmış oluyorsun. Bunu bir kerelik bir şey sanıyorsun. Karşındaki öyle üzgün görünüyor ki kendini berbat hissediyorsun. Ama sonra yine oluyor. Sonra da bir anda bildiğin tek şey bu oluyor.”

“İstemiyorsan anlatmak zorunda değilsin,” dedi.

Elimi bırakmadığını fark ettim. Ya da belki onun elini tutmaya devam eden bendim. Onu hâlâ yeterince iyi okuyabiliyordum ve sırrımı saklayacağını biliyordum.

“Teknik okuldaki ilk senemde tanıştık. İdari yönetim okumaya karar verip iki kız arkadaşla bir eve çıkmıştım. Hafta içi Galway’de kalıyordum, hafta sonları eve dönüyordum. O zamanlar ailemle yaşıyordum ama çoğunlukla Shane’in daire-sinde kalıyordum. Geçmişi düşünüyorum da, sanırım onu ev ortamından bir kaçış olarak görüyordum. Okuldayken aramız iyiydi. Ara sıra ufak tefek kıskançlıkları oluyordu ama diğer erkeklerden farklı olduğunu düşündürecek bir sebep yoktu.”

Hikâyemi anlatmanın en zor kısmı geçmişi anımsamaktı. Bir dakika önce burada, Dublin’deyken kendimi bir anda yerde bedenimi korumak için büzülmüş hâlde buluyordum. Bunlar gerçekten olmuş muydu, yoksa gördüğüm korkunç bir düş müydü? Bu tür bir tacize kimse dayanamazdı öyle değil mi? İki kız arkadaşımın eve gelip beni odamdaki gardırobun içinde saklanırken bulunduğu günü hatırladım. Oradan çıktığımda tit-

redigini görmesinler diye ellerimi ceplerime koymuştum. İş şakaya vurmuştum, güya Shane'i şaşırtmaya çalışıyordum. Öyle utanmıştım ki o sahnenin gerçekte olduğu gibi görünmemesi için her şeyi söyledim. Shane o geceyi geçirmek üzere Galway'e gelmişti ve ona etrafı göstermek için sabırsızlanıyordum. Ama huysuzluğu üzerindeydi, arkadaşlarımla dalga geçmişti ve sınıfımdaki oğlanları kıskanmıştı. *Adımı nereden biliyorlardı? Onlarla kırıştırıyor muydum?* Gecenin sonunda körkütük sarhoş oldu ve bana sürük dedi. Pubdan eve dönerken sokak ortasında bana bağırdı ve kapıma geldiğimizde öfkeden köpürüyordu. Ben de bağırdım, bana böyle davranmaya hakkı olmadığını söyledim. Sonra *çat* diye bir ses duydum. Bana tokat atmıştı. Şaşkınlıktan dilim tutulmuştu. Benden anahtarları aldı ve kapıyı açtı. Yanımdan geçip içeri girerken bana ne söylediğini asla unutmayacağım.

"Bu sana bana cevap vermemeyi öğretir."

Shane'in arkasından eve girdim, resmen küçük dilimi yutmuştum. Kızları uyandırmak istemedim. Üzerimi bile değiştirmeden Shane'in yanına uzandım. Başını yastığa koyar koymaz horlamaya başladı. Bir süre sonra kalktım ve nereye gideceğimi bilemedim. Dehşete düşmüştüm. Dolayısıyla ertesi sabah çıkıp gittiğini duyana kadar giysi dolabında saklandım. O yılın anlam ve önemi üniversitedeki ilk yılım olmasıydı, en azından öyle olması gerekirdi ama ben bütün sene Shane ve kıskançlıklarıyla uğraşıyordum. Ev arkadaşlarım neler olup bittiğini biliyordu. Ağır makyajıma rağmen çürüklerimi fark etmişlerdi. İşin en kötü kısmı, sınavlardan hemen önce, beni ondan ayrılmaya ikna ettiler. Ben de ilişkimizi bitirdim. Dolu dolu iki ayı ayrı geçirdik. Sonra babası öldü ve ona acıdım. Değiştigine dair yeminler etti, yaptıklarından utanıyordu. O sırada kendinde olmadığını söyledi ve ona inandım çünkü kendi gibi davranmıyordu. Aşık olduğum insan bu değildi. Shane'in kıskançlık krizine kapıldığı ve yaşananların elbette bir daha

tekrarlanmayacağı masalına ikimiz de inandık. Yazın sınavları geçemedim ve o Galway'e son gidişim oldu. Onlara Shane'le yeniden başladığımızı söylediğimde kız arkadaşlarımla bakışlarını gördüm. Sanırım kendilerini ihanete uğramış hissettiler, akılları karıştı. Bana vuran bir adamdan paçamı kurtarmışken ona geri dönmeme anlam veremediler. Beni eleştirmelerine tahammül edemedim çünkü haklıydılar. Shane'in verdiği sözlerin değeri yoktu ve ona inandığım için koca bir budalaydım.

Anılara öyle dalmıştım ki nerede olduğumuzu ve ne yaptığımızı unutmak üzereydim. Henry'ye baktığında gözlerinde empati gördüm. Neyse ki bakışları acıma dolu değildi. Buna dayanamazdım.

“Üzgünüm, bunu yapabileceğimi sanmıyorum.”

“Önemli değil,” dedi ve bana sokulurken duraksadı. “Şey... Sarılmak ister misin?”

Başımınla onayladım. Hem de nasıl isterdim. Evet, bana sarılmasını çok istiyordum. Bugüne kadar kimseden hiçbir şey istememiştim ama ihtiyacım olan şeyin bu şekilde teklif edilmesi bende muhteşem bir rahatlama hissi uyandırmıştı.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Henry

O nu kollarımda tutarken bir erkeğin bu kadını paramparça eden türden bir acı ve dehşeti ona nasıl yaşattığını aklım almadı. Ona sarıldığımda bana hissettirdiği tam olarak buydu, birbiriyle artık uyumlu olmayan kırık parçalardan oluşuyor gibiydi. Anlattığından fazlası var mı diye merak ettim fakat bana ifadesiz bir çehreden başkasını göstermemişti. En azından şimdiye dek. O sırada telefonum çalmaya başlayınca benden uzaklaştı. Cebimi karıştırarak telefonumu kapamaya çalıştım.

“Kahrolası şey,” diye söylendim ve sonunda onu bulduğumda elimden kayıp yere düştü. İkimiz de onu almak için eğilince alınlarımız çarpıştı ve telefonu o aldı.

“Isabelle,” dedi arayanın ismini okuyup telefonu bana uzatarak.

Arama sonlanana kadar ekrana baktım. Isabelle. Onun varlığı nasıl olduysa tamamen aklımdan çıkmıştı. Londra’daki hayatımı kafamın içindeki ayrı bir dosyalama sistemine kaldırmış gibiydim. Martha’yla geçirdiğimiz bu olağanüstü gün, geçmişlerimize dair daha önce hiç kimseyle paylaşmadıklarımızı birbirimize açmamız ve başka bir ülkede olmak kendimi başka biri gibi hissetmeme yol açmıştı. Hiç olmazsa şimdilik koşmaya ara vermiştim. Bu noktaya kadarki hayatım hep bir şeylerden kaçmakla geçmişti. Kitaplarda kendimi kaybedip hayati bir

şeyin eksikliğinin içimde bıraktığı kocaman boşluğu kimsenin fark etmemesi için dua ediyordum. Tekrar Martha'ya baktım, gözlerindeki kırılganlık bana ve insanlara gerçektense duymak istediklerini söyleme eğilimime âdeta meydan okuyordu. *O yalnızca bir arkadaş*, diyebilirdim. Ama bakışlarında bir şey vardı, sanki içimi görebiliyordu.

“Isabelle benim kız arkadaşım.”

“Öyle mi?”

Budalalık ederek aramızdaki boşluğu başka kelimelerle doldurmayı tercih ettim.

“Aslında belki de nişanlım demeliydim. Oradan ayrılmadan önce ona evlenme teklif ettim.”

“Öyle mi?” dedi yine. “Tebrikler!” Daha da kötü hissetmeme yol açan zoraki bir neşeyle gülümsedi.

Ona neden daha önce söylememiştim? Martha'ya bunu en başında söylemeliydim. Normal biri böyle yapardı. Utancını hissedebiliyordum ama bence yersizdi çünkü utanması gereken bendim. Yalan söylemekle gerçeği söylememenin aynı şey olmadığı düşüncesine sığınmıştım ama buna ben bile inanmamıştım. Sonra Martha bana göstere göstere telefonunun saatine baktı ve geri dönmesi gerektiğini söyledi. Tek başına. Bunun özellikle altını çizdi. Bir çuval inciri berbat etmiştim.

Pansiyona döndüğümde, Nora girişteki odada bir yarışma programı izliyordu. Küllüğü oturduğu koltuğun ahşap kolçaklarından birinin kenarında düştü düşecek vaziyette duruyor, kucağında bir Jack Russell mışıl mışıl uyuyordu. Diğer ikisine bakındığımda ayakkabılarımı kokladıklarını fark ettim. Nerede olduğumun ve ne kadar büyük bir aptallık ettiğimin kokusunu alabildiklerinden emindim.

"Ah, dönmüşsün," dedi Nora çıkarken ona haber vermememe rağmen. Evine girip çıkan herkesle sıkı fıkı olmak hoşuna gidiyordu. Bize annelik ediyor gibiydi.

"Bir fincan çay ya da bir sandviç ister misin?" diye sordu şişmiş ayaklarını terliklerine sokarak.

"Ben yaparım," dedim. "Sen otur."

Bana bir azizmişim gibi bakınca insanları mutlu etmenin ne kadar kolay olduğunu ama bunu ne kadar az yaptığımı fark ettim. Dbinde çay lekesi kalmış bir demliği çalkaladım, fincanları bir paket çilekli gofretle birlikte bir repseye koydum.

Nora çayını eline alıp bir sigara daha yakarken ilgisini bana yöneltti.

"Anlat bakalım, kim bu kız?"

"Efendim?"

Televizyonun sesini kısınca iyice huzursuz oldum.

"Bakışların seni ele veriyor."

"Anlamadım, ne bakış?" diye sordum derhâl bakışlarımı değiştirmeye çalışarak. Ama nasıl baktığının farkında değilken bunu yapmak kolay değildi.

"Dünkü çocuk değilim," dedi. Sigarasını küllüğe silkti ve beni sorguya çekmek için koltuğuna iyice yerleşti. "Kara kara düşünüyorsun. Biraz ona benziyorsun." Kocasının gizlendiği kulübeyi başıyla işaret etti. "Emekli olmadan önce cam temizleyicisiydi. Sizin gibiler bu mesleği küçük görebilir ama temizleyecek bir pencere her zaman çıkar."

Başımı salladım çünkü böyle bir mantığa karşı çıkamazdınız. Ayrıca sizin gibiler diye genellediği bendenizin babamın ayyaşlığı yüzünden burs ve öğrenci kredisi kovalamak zorunda kaldığını ona söylemenin bir anlamı yoktu.

"Her neyse. Benimki yıllar evvel biriyle bir ortaklık kurma şansı yakaladı. Müşterileri artacaktı, daha büyük işler alacaklardı. Başladı kara kara düşünmeye. Düşündü, düşündü ve sonunda

geç kaldı. Onunla ortak olmak isteyen adam başka biriyle el sıkıştı ve şehirdeki otellerin yarısıyla anlaşırlar!”

Tam o sırada, kocası atleti ve pantolonuyla merdiveni indi, elindeki gazeteyi holdeki sehpa sertçe vurarak koydu.

“Son kez söylüyorum, bende yükseklik korkusu var be kadın!” dedi sırtına bir gömlek geçirirken ve sonra hışımla çıkıp gitti. Sokak kapısını o kadar sert kapadı ki holde asılı papa portreleri pek de kutsal olmayan bir biçimde sarsıldı. Nora’nın kocasının arkasından ikimiz de hayretle bakakaldık.

“Bunu hiçbir zaman aşamadı,” dedi Nora ve sesindeki hafif yergiyi sezdiğimde bu insanları bir arada tutanın ne olduğunu merak ettim. Karşılıklı küçümseme mi? Kimsenin daha iyi bir seçeneği olmaması mı? “Her neyse işte,” diye devam etti istifini bozmadan. “Arpacı kumrusu gibi düşünmenin kimseye bir faydası yok.”

Çayımı yudumlarken belki de haklı olduğunu düşündüm ve televizyonun sesi yine yükseldi. Hem neyi düşünüyordum? Buraya bir el yazmasını bulmaya gelmiştim, başka bir kadına tutulmaya değil. Ayrıca Martha’yla zaman geçirmek araştırmama devam etmeme engel oluyordu. Bu fikre ısınmaya başladım çünkü böyle düşünürsem suçu bir başkasının üzerine atabilirdim. Nora’dan izin istedim ve odama gidip dizüstü bilgisayarımı açtım. Gelen kutumda iki tane elektronik posta vardı. Biri Isabelle’dendi:

Telefonunu aç!

Tipik Isabelle. Kısa ve öz. O kendisi ve çevresi için yüksek standartları olan bir kadındı. Bir yaşam koçuydu ve *Oynayacaksan büyük oynaya* ya da *Sizi zorlamayan şey sizi değiştirmez* gibi gaza getiren sözler söylemeyi severdi. Onun bitmek bilmeyen enerjisi biraz gözümü mü korkutuyordu acaba? Belki ama bu aynı zamanda beni ona çeken şeydi. Isabelle, olmam gerektiğini hissettiğim her şeydi.

İki yıl önce, kız kardeşimin düğününde tanışmıştık. O zamanlar, düğün organizasyonu işiyle uğraşıyordu. Onun de-yimiyle, yeniden doğma hâli buydu. Birkaç senede bir yeni bir kariyer ediniyordu ve hepsinde son derece başarılıydı. Güve-nilir bir kaynaktan edindiğim bilgiye göre (ki bu kişi nedense bacaklarını hâlâ başının üzerine kaldırabildiğini öğrendiğim damattı) Isabelle bundan önce müthiş bir yoga eğitmeniydi. Özgüveniyle beni derhâl çarpmıştı ve mutlu çifti balayına uğur-larken aklımdan geçen her neyse, bunun onun için yalnızca bir deneme olduğunu açıkça ifade etmişti. Kariyerleri gibi. Çürük bir elmaya bir şans verip vermemeyi düşünen biri gibi süzmüştü beni. Dolayısıyla doğru şartlar oluştuğunda başarıya ulaşabilirim fikriyle kendimi onun gönlünü kazanmaya çalışır-ken bulmuştum. Bir sakı çičeği gibi. Eğer hayatımda Isabelle gibi biri olursa çok daha iyi, büyük ve parlak olacağını biliyor-dum! Hayatımda gurur duyabildiğim, “Bakın bende ne var,” diyebildiğim hiçbir şeyim ve hiç kimsem olmamıştı. Babamın annemi onu yeniden hayatına kabul etmesi için ikna etmeye çalıştığı gözü yaşlı gecelere dair hatıralar bana sık sık musallat oluyordu. Ama bazen de sadece çok yorgun hissediyordum. Kendimi ispat etmekten yorgun düşmüştüm. Birinin bende benim bile varlığından şüphe duyduğum bir şeyi görmesini sağlamaya çalışmaktan yorulmuştum.

Ben de ona tokat gibi bir cevap yollamaya karar verdim.

Tezimle meşgulüm. Yarın konuşalım, olur mu?

İkinci e-postayı açtım. Opaline’in adı geçiyor mu diye Carlisle ailesinin arşivlerini araştıran Londralı bir meslektaşımdaydı. Onun yirmi birinci doğum gününü kutladığından başka bir bilgiye ulaşamamıştı. Opaline birdenbire sırta kadem basmış gibiydi. Gelgelelim abisiyle ilgili bir sürü bilgi vardı; Birinci Dünya Savaşı’nda orduda epey yükselmişti. Hatta Orakçı gibi uğursuz bir lakabı vardı. Ha’penny Yolu’ndaki kayıp kitabeyiyle ilgili gizemi çözmekte bir arpa boyu yol alamamıştım. Yan evde

oturan esrarengiz genç kadını hâlâ doğru düzgün tanıımıyordum. O kadın Opaline'ın gerçek adını bulmama yardım etmişti. Nendense onun tüm bunların kilit noktası olduğuyla ilgili tuhaf bir his vardı içimde. Ya da belki ona her ne pahasına olursa olsun yakın olmak için kendi kendime uydurduğum bir masaldı bu.

ON ALTINCI BÖLÜM

Opaline

Dublin, 1921

“Ne yazık ki Bay Fitzpatrick iki ay önce vefat etti. Dükânını satılığa çıkarmayı...”

Cork’tan Dublin’e yaptığım uzun ve meşakkatli tren yolculuğundan sonra duyduğum ilk sözlerdi bunlar. Uzun, panelli pencereleri işlek bir caddeye bakan George mimarisi bir evin oturma odasında ayakta duruyordum.

“Ama bunca yol geldim,” dedim çaresizlikle. “Telgrafımı almadınız mı?”

Konuştüğüm adam birdenbire hayatına girmem üzerine şaşkına dönmüştü.

“Evet. Bay Joyce Paris’ten telgraf çekti. Bir kitapçıda çalıştığınızdan söz etmiş. Shakespeare bir şey...”

“Shakespeare and Company.”

“Beni affedin ama sizin gibi birinin” –bir an duraksadı– “neden babamın yanında çalışmasını önerdiğini anlayamadım.”

Bu cümledeki imayı duymazdan gelmeye çalıştım.

“Bay Fitzpatrick babanız mıydı? Başınız sağ olsun, beyefendi,” dedim elini sıkarak.

Bana teşekkür etti ve görünüşe bakılırsa, hukukumuz burada sona erdi.

“Zahmet olmayacaksa sizden biraz daha bilgi rica edebilir miyim?”

“Elbette, eğer yardımcı olabilirsem.”

“Bana iyi bir otel önerebilir misiniz? Ya da makul bir fiyata oda tutabileceğim bir pansiyon biliyor musunuz?”

“Kalacak bir yeriniz yok mu?” diye sordu benim gibi görünen ve aksanlı konuşan birinin kendini böyle müşkül bir durumda bulmasına afallamış gibi. Neticede, tek başına seyahat eden, kalacak bir yeri olmayan ve çok az parası olan orta sınıf bir kadındım.

“Paris’ten alelacele ayrılmak zorunda kaldım.” Bu açıklamadan ne anladığını ancak Tanrı bilirdi. Ona bir kanun kaçağı olmadığımı söylemek istedim ama bu, şüphelerini daha beter ayaklandıırabilirdi.

“Fazla bir şey beklemeyin,” dedi. Kapının yanındaki kancadan birkaç anahtar alıp beni dışarı çıkardı ve ön basamakları indik. “Dükkânın bodrum katında küçük bir daire var,” diye açıkladı sağa dönüp dükkânın önünde durduğunda.

Binayı azımsanmayacak bir kuşkuyla süzdüm. Koni biçimindeydi ve iki yanındaki evlerin arasında biten inatçı bir ayrık otuna benziyordu. Yanımdaki adam akşam ışığında yüzümü buruşturduğumu fark etti.

“Aslında burada olmaması gerekiyordu,” dedi imar izniyle ilgili bir şeyler mırıldanarak.

Ben de olmamalıydım, diye düşündüm. Her şey gerçek dışı geliyordu, sanki kendimde değildim; sonraki gelişmeleri bekleyen şaşkın bir izleyici gibiydim. İrlanda’ya geçmek bir gün ve neredeyse bir gece sürmüştü. Bir yolcu feribotu olmadığı için posta ve ticari mal taşıyan bir gemiyle Cork’a seyahat etmiştim. Küçük heybemle bir kez daha özgürlüğüme yelken açmıştım. Üzerinde incecik bir minder olan, banktan bozma yatağımda

uyumaya çalışmıştım. Bir kovaya hem kusmuş hem de gözyaşlarımı akıtmıştım. Kanal'ı geçmeye hiç benzemiyordu. Deniz dalgalıydı. Gemimiz Rosslare'deki limana demir attığında bardak boşanırcasına yağmur yağıyordu, kuvvetli rüzgârda çantamı zor zapt etmiştim. Bir tayfa beni yakınlardaki bir pansiyona göndermişti ve Dublin trenine binmeden önce hiç olmazsa elimi yüzümü yıkayabilmişim.

Matthew Fitzpatrick nazik bir adamdı ve az konuşması da işime geliyordu doğrusu. O sırada ben de pek arkadaş canlısı sayılmazdım. Yorgundum, karnım açtı ve hiç bilmediğim bir yuvanın hasretini çekiyordum. Herhangi bir nezaket gösterisi gözyaşlarına boğulmama sebep olabileceğinden resmiyetimizi korumamızdan memnundum. Binanın daracık cephesini bir kez daha gözden geçirdim. Giriş katında dışarı doğru eğimli, bir tek panelli pencereye zar zor yetecek kadar yer vardı, birinci katın penceresi onun aynısı ama biraz daha küçüğüydü ve en üst kattaki elmas biçimli pencere bir sihirbazın şapkası gibi sivri uçluydu. Vitrinin üzerinde Paris'teki son modaya uygun art nouveau stilinde, zarif dekoratif süslemeleri olan bir tabela asılıydı: *Bay Fitzpatrick'in Nostalji Dükkânı*.

Kapı iç çekmeyi andıran bir sesle açıldı ve onu bir gıcırta takip etti. Matthew arkasını dönüp özür diler gibi gülümsedi ve ben ışıkları açması için ona biraz zaman tanıyarak eşikte bekledim. Bir *çıt* sesi duydum ve sarı bir ampulün sıcak ışıltısıyla dükkânı ilk kez gördüm. Damalı zemin ayaklarımı nostalji dükkânının karman çorman dünyasına buyur etti. Koyu yeşil duvarlar sık bir ormana girdiğiniz hissine kapılmanıza yol açıyordu ve odayı çepeçevre dolaşan tahta raflar ağaç dallarına benziyordu. İçeride sabunlardan el aynalarına, oyuncak askerlere ve şamdanlara dek her türlü biblo ve ıvır zıvır eşya vardı. Bu kadar çok çeşidi ilk kez bir arada görmüştüm. Parlak boyalı ve süslü püslüydüler, altın ve gümüş yaldızları yumuşak ışığın altında parlıyordu.

“Ne kadar güzel,” dedim samimiyetle. “Peri masalı gibi.”

Matthew Fitzpatrick beni tuhaf bakışlarla süzdü ve bir an küçük bir oğlan çocuğunun yüzüne bakıyormuşum gibi hissettim. Şapkalı ve paltolu, o aşırı meşgul ve bezgin adam gitmişti. Görünüşe bakılırsa, o da kılık değiştirmişti.

“Böyle düşünmenize sevindim.”

Bu birkaç kelimenin içinde derin manalar gizliydi. Onun gözünde görünmez bir sınavı geçmiş gibiydim.

“Bakın, buraya babamın yanında çalışmaya geldiğinizi biliyorum ama dükkânı kendiniz işletmeye ne dersiniz?”

“Ben mi?” diye ciyakladım. Onun üzerinde iyi bir intiba bırakmaya çalışmaktan vazgeçmiştim.

“Onu kiralayabilirsiniz. Bir deneme süresi olur. Bu fikir aklımdaydı ama uygun birini bulamadım. Bugüne dek.”

Etrafıma bakınırken birden heyecana kapıldım.

“Kiralık odayla birlikte buna gücüm yeter mi bilmiyorum,” dedim.

“Şansa bakın ki daire de kiraya dâhil. Gelin, size göstereyim,” dedi merdivenleri inmeye başlayarak.

Sarı saçlarının biraz daha koyulduğu ensesini izledim. Son basamakta bir kirişe çarpmamak için eğildi ve bana yol verdi. Yatağı ve küçük mutfağı gösterirken bir yandan da hafif ve müzikal bir aksanla konuşuyordu. Paris’ten alelacele ayrılışımı ilgili kafasında birçok soru olduğunu pek gizleyemiyordu. Beni tuhaf bulduğuna da şüphe yoktu. Ne var ki onda bir merak uyandırdığımı hissediyordum. Orada onunla yalnızken birden fazla samimi olduğumuzu düşündüm ve aramızda anlaşmış gibi bu gezintiyi kısa kestik.

“Mükemmel. İhtiyacım olan her şeyi bulacağımdan eminim,” dedim tez vakitte edineceğimi umduğum bir yetkinlikle.

“Bundan kuşku yok. Hemen bir kira kontratı hazırlatacağım.”

Pırıl pırıl vernikli, dar tahta merdiveni çıkarken her bir basamağın kenarına bir kelime yazıldığını gördüm.

bulundu
şeyler
tuhaf
yerde
bir
adında
kayıp

“Babam burayı kendisi inşa etti, o nedenle binanın eksantrik tabiatını mazur görün,” dedi Matthew. Elini tırabzan babasının üzerine koyarken bakışlarında hassas bir gurur gizliydi. “Tah-taları İtalya’daki eski bir kütüphaneden getirtti. Aslında biraz tuhaf bir hikâyesi var. Babam annemi balayında dağlardaki küçük bir köye götürmüş ve orada terk edilmiş bir kütüphane bulmuşlar. Orayı yıkacaklarmış ama babam tarihi şeylerin heba olmasına göz yumabilen biri değildi. Dolayısıyla binayı satın aldı, söktürdü ve burada yeniden inşa ettirdi.”

“Yerli halk ona sahip çıkmadı mı?”

“Ah, o da ayrı bir konu. Köylülerin çoğu kütüphanenin perili olduğuna inanıyordu.”

“Daha neler!”

“Ama tabii sadece batıl bir inanıştı,” diye güvence verdi.

“Babanızla tanışmak isterdim. Enteresan biri olmalı,” dedim bir yapboz oluşturur gibi bir araya getirilen parçalara yeni bir çerçeveden bakarak.

Matthew kendi kendine gülümsedi.

“Uçuk kaçık, çoğu insan onu böyle tarif ederdi.” Babasına dair acı tatlı hatıraların yüzüne yansımaya engel olamadı.

“Bazılarının hiç hayal gücü yok, hepsi bu.”

Bu değeriendirme onu memnun etmiş gibiydi, muhtemelen bana biraz daha açılmayı güvenli buldu. “İnsanların bu kapıyı bir kitabın kapağını kaldırır gibi açmasını, hayallerinin de ötesinde bir dünyaya adım atmalarını istediğini söylerdi.” Acı acı gülümsedi. Kaybının kederiyle şekillenen bir ifadeydi bu.

“Biraz benim babama benziyor.”

“O da mı kitapçı?”

Başımı iki yana salladım ve gözyaşlarıma engel olmak için gözlerimi yummak zorunda kalana dek buna devam ettim. Neden babamdan bahsetmişim? Onun hatırası hayatımın gerçeklerinin üzerime yıkılmasına neden olmuştu. Başımdan geçen her şeyin: Lyndon, Armand, o korkunç gemi seyahati. Açıkçası hâlâ denizin üzerinde gibiydim. Ben şimdi kimdim? Armand’la geçirdiğim geceden utanıyordum. Babam bunları bilseydi küçük kızının onu hüsrana uğrattığını hissederdi. O sırada şokta olmalıydım. Tüm uğraşıma rağmen kendime engel olamadım ve omuzlarım titremeye başladı. Sonunda inler gibi iç çektim.

“Bayan Carlisle, Opaline, yanlış bir şey mi söyledim?”

Kelimelere dilim dönmedi. Bana destek olmak ister gibi omuzlarımı tuttu ama kollarına yığıldım ve uzun uzun ağladım. Matthew bana sarıldı ve tek kelime söylemeden kederime ortak oldu. Sonunda gözyaşlarım kuruduğunda ve kulaklarım kesik soluklarımın hisirtisinden başka bir şey duyamaz olduğunda kendimi kollarından kurtarmak için acele ettim.

“Lütfen bağışlayın, Bay Fitzpatrick. Bu yersiz fevranımla ikimizi de utandırdım.”

Cevap vermedi ama cebinden çıkardığı mendili bana uzattı. Gözlerimi kurulayıp burnumu sildikten sonra mendili ona geri vermeye çalıştım. Göz göze geldik ve ikimiz de tebessüm ettik.

“Belki de önce onu yıkayıp ütölemeliyim,” dedim ve talihsiz bir kahkaha attım. Bu doğaçlama samimiyet bende yersiz bir neşe yaratmıştı.

Söylenecek fazla bir şey kalmamıştı ve düşünemeyecek kadar bitkindim. Hiçbir şey olmamış gibi davranarak beni bu zahmetten kurtardı.

“Resmî işlemleri halletmek için birkaç gün sonra uğrarım. Tabii sizin için de uygunsa?”

Başım la onayladım ve onu kapıya kadar geçirdim.

“Teşekkür ederim, Bay Fitzpatrick ve şey için tekrar özür dilerim...”

“Hiç gerek yok. Keder sadık bir dostumuz değil midir?”

Şapkasını taktı ve gitmek üzere arkasını döndü.

“Buranın tarihini göz önünde bulundurarak ufak tefek tuhafliklarını hoş görmemiz gerekecek,” dedi yaramaz bir çocuk gibi.

“Bence birbirimizle uyumluyuz,” dedim kolayca pes eden biri olmadığını kanıtlamaya kararlı bir edayla.

Eski heybemi bodruma indirdim ve üzerimdekilerle dönüşümlü olarak giydiğim etekle bluzu giysi dolabına astım. Ocağı yakıp çay yapmak için küçük bir demlikte su kaynattım. Sonra çayım olmadığını hatırladım. Dışarı çıkıp bir şeyler almalıydım. Birden yaşadıklarımın ağırlığı altında ezildim ve hayatıma devam etme gücünü kendimde bulamadım. Yatağa serilsem de yayların kaburgalarımı batmasıyla hemen pişman oldum. Paris'teki şans mıydı cesaret miydi bilmiyordum ama ikisinin de beni terk ettiğini hissediyordum. Belki de Lyndon haklıydı; çocukça hayallere kapılmıştım. Dünyanın düzeni bu değildi. En iyi ihtimalle bana anormal biri gözüyle bakılacaktı. Yan döndüm. Çıplak döşeğin üzerinde yatıyordum. Bir yorganım bile yoktu. Onu da satın almam gerekiyordu.

“Ağlamak yok,” dedim ama kendime söz geçiremedim. Yanaklarımdan ip gibi süzülen yaşları hissedebiliyordum. Sylvia ve hayat arkadaşı Adrienne gibi olabileceğime kendimi inandırmaya çalışsam da bu doğru değildi. Onlar aykırı insanlardı; onları kabullenmeyen bir toplumu önemsemekten çoktan vazgeçmişlerdi. Mevcut durumlarının rahatlığı ve güvenliğine sığınmakansa geleneksel kalıpların dışında bir hayat sürmeyi yeğleyen sanatçıların ve özgür ruhlu kimselerin dünyasında kendilerine bir yer edinmişlerdi. Ve doğrusu, onlar birlikteydi, birbirlerine desteklerdi. Bildiğim tek evden çok uzakta kendimi hiç bu kadar yalnız hissetmemiştim. O gece, ısınmak için üzerime paltomu örtüp uyuyuncaya kadar aç karna ağladım.

Gecenin yarısında, pencereye bir dal çarpıyormuş gibi bir tıkırtıyla uyandım. Sokakta hiç ağaç olmadığından sesin nereden geldiğini anlayamadım. Doğrulup oturdum ve sesin üst kattaki dükkândan geldiğini fark ettim.

Duvardaki düğmeye bastım ama ışık yanmadı. Genç Bay Fitzpatrick binanın değişken mizacıyla ilgili beni uyarmıştı. Neyse ki çantamı bıraktığım mutfak masasında bir mum gözüme çarpmıştı da el yordamıyla o tarafa doğru ilerledim. Yine el yordamıyla bir kutu kibrit buldum ve az sonra oda gölgelelerinden sıyrıldı. Basamakları çıkarken Bay Fitzpatrick'in onlara yazdığı sözcükleri okudum: *Kayıp adında bir yerde tuhaf şeyler bulundu.* Burada kendimi kesinlikle tuhaf ve uyumsuz hissediyordum. Bir an duraksadım ve sesin kaynağını bulduğumda ne yapacağımı düşündüm. Davetsiz bir misafirle karşılaşsam ne olacaktı? Sonra aynı sesi yine duydum, hafif bir tıkırtıydı, rüzgârda sallanan böğürtlen çalılarının çıkardığı sese benziyordu. Derin bir nefes alıp merdiveni çıkmaya devam ettim.

Dükkân sanki beni bekliyormuş gibi tuhaf bir durgunluk ve beklenti içindeydi. Mum ışığı rafları süsleyen ilginç ve harika eşyaların üzerine vuruyordu. Tüm bunların arasında asıl davetsiz misafir benmişim gibi hissederek etrafımdaki şeylere dokunmaktan imtina ettim. Cep saatleri ve oymalı kolyelerin sergilendiği cam bir vitrinin üzerine karmaşık desenli müzik kutuları yerleştirilmişti. Botanik çizimlerin saklandığı uzun ve dar çekmeceli tahta bir dolabın içi eski düğmeler ve pullarla doluydu. Karşı duvardaki guguklu saat öttüğünde sıçradım. Guguk kuşu üç kere görünüp kayboldu. Bu bana Bayan Moleworth'ün kaleme aldığı ve çocukken defalarca okuduğum, çok sevdiğim kitaplardan birini hatırlattı. Romanda, Griselda adında küçük bir kızla bir saatin içinde yaşayan bir guguk kuşunun sıra dışı arkadaşlık öyküsü anlatılıyordu. İlk satırını yüksek sesle tekrarladım: *Bir zamanlar eski bir şehirdeki eski bir sokakta, çok eski bir ev varmış.*

Parlak kırmızı ve mavi renkli bir dizi Rus işi matruşka, rafların birinden beni ümitli bakışlarla süzüyordu. Birini açma arzuma engel olamadım ve içindeki daha küçük bebeği çıkardım. Onun da içini açtım ve sonunda her biri diğerinin içinden çıkan beş bebeği boy sırasına göre yan yana dizdim. Ben de böyle hissediyordum: Yetişkin bir kadındım ama içimdeki küçük çocuk hâlâ orada bir yerdedi.

Pat diye bir ses gelince korkuyla arkamı döndüm. Mumu önüme doğru tuttum.

“Kim o?” diye fısıldadım kendimi biraz aptal gibi hissederek. Belki de açık camdan bir kedi girmişti. Sesin geldiği arka kısma doğru yürüdüm. Orada, içinde kitapların durduğu mütevazı bir camlı dolap vardı ve kapakları açıktı. Yerde ciltli bir kitap duruyordu. Hava buz gibiydi ve benim ayaklarım çıplak olduğundan onu bir an evvel yerine koymak için eğildim. Kapağına göz attığımda kalbim duracak gibi oldu, Bram Stoker'ın *Drakula*'sıydı. Kapakta ürkünç bir vampir resmi vardı.

Çevreme bakındım. Şimdi her yer sessizdi. Kitabı yerine koydum ve aşağı inmek üzereyken başka bir *pat* sesiyle sıçradım. Arkama bakınca kitabın yine yerde olduğunu gördüm.

“Çok garip,” dedim yüksek sesle ve sakın kalmaya gayret ederek. Birinin (ya da bir şeyin) beni dinlediğini düşünmem nasıl bir haleriruhiye içinde olduğumu doğruluyordu. Kitabı aldım ve bir kez daha yüksek sesle konuştum. “Evet, sanırım yatağa bir kitap götüreceğim,” dedim hafif bir tereddütle ve kitabı yanıma alıp aşağı indim. Bu kitabın bir uyarı mı yoksa bir davet mi olduğundan emin olamayarak, korkuyla ve heyecanla mum sönene kadar onu okumaya devam ettim.

ON YEDİNCİ BÖLÜM

Martha

Çatlaklar büyüyordu. Madam Bowden'in kahvaltısını hazırlamaya yukarı çıkmadan önce masaya oturup Weetabix yedim. Her lokmamda başımı kaldırdım ve bir ağacın dalları gibi duvarı kaplayan siyah çizgilere baktım. Alçı ufalanmıyordu ama genişleme gözle görülecek kadar netti. Çatlakların altında koyu renk bir malzeme görünmeye başlamıştı, ona dokunmak için yavaşça elimi kaldırdım. Hafifçe titreyen parmaklarımı çizgilerin sırtlarında gezdirdim ve dokunduğum yüzeyin tahtaya benzediğini keşfettim. Aslında benzemiyordu, düpedüz tahtaydı. Bodrum katında dallar büyüyordu. Bayan Bowden'a söylemeliydim. Bu iyiye işaret değildi. Evin temeli sağlam değilse ne olacaktı?

"Aman, dert edilecek bir şey değil," dedi Madam Bowden sonunda çatlaklara bakmak için aşağı indiğinde. "Eski binalarda olur böyle acayip şeyler. Bu sabah canım kruvasan istiyor, Martha. Fransız fırınına uğrayıp alırsın," dedi gitmek için arkasını dönerek.

Ağzım beş karış açık kalakaldım.

"Ama çatlaklar bayağı derin ve ben buraya taşındığımda yoklardı!" dedim durumun ciddiyetini kavradığından emin olamadığım için. "Bir mühendis çağırmanız gerekmez mi?"

Parmak uçlarını çatlakların üzerine koyarken efkârlı bir ifade takındı. Bir çocuğun yumuşak yanağına dokunur gibi dokunuyordu duvara.

“Pek ruhaf, küçük bir yerdı,” diye fısıldadı kendi kendine söylenir gibi. “Ah, Martha, bu kadar endişelenme. Kaşlarının arası çizgi doldu.”

“Kaşlarımın arası mı?” diye sordum şaşkınlıkla (ve kaşlarımın arasındaki çizgileri iyice derinleştirdim).

Madam Bowden o sırada masadaki broşürleri fark etti.

“Demek kararlısın?” diye sordu inci tanelerinden bir zincirle boynuna astığı okuma gözlüğünü takıp kitapçıklara bakarken.

“Üniversite konusunda mı? Şey, evet. Kendi akşam yemeği davetinize katılsaydınız bunu bilirdiniz. Neredeydiniz?”

Bana maaşlı çalışanı olduğumu ve hâlâ çatısının altında yaşadığımı hatırlatan kötü bir bakış attı.

“O kadınlara katlanamıyorum.”

“Öyleyse onları neden davet ettiniz?”

Odada gezinirken ipek şalına sarındı.

“Belki biraz eğlenmek istemişimdir; onlarla nasıl baş ettiğini görmek istedim. Tüm veriler ışığında, durumu iyi idare ettiğini söyleyebilirim.”

Sahi öyle mi yapmıştım?

“Bir dakika, ne...”

“Eğitimi ve buradaki görevlerini birlikte yürüteceğini varsayıyorum,” diye sözümü kesti.

“Elbette. Önce yarım günlük bir kurs almayı düşünüyorum.”

Hay aksi. Bunu ona nasıl soracağımı planlamamıştım. İşime devam edebilecek miydim? Başımı sokacak bir evim olacak mıydı? Düşüncelerimi susturup onun hikâyesini okumaya çalıştım. Çoğu zaman, birinin geçmişine bakarak nasıl davranacağını kestirebilirsiniz. Yani genelde öyle olur.

Gözlerini bana diktğini fark ettim.

"Kruvasan, Martha. Ve taze kahve. Marş marş!" Böyle söyledikten sonra yukarı geri döndü.

"Bu evi ne zaman satın aldınız?" Elimden geldiğince rahat bir tavır takınmaya çalışıyordum; vereceği cevabın bir önemi yokmuş gibi. Ona olta attığımı anlarsa yemi yutmazdı. Belki de oyunculuk yeteneği yüzünden okunması bu kadar zor biriydi.

"Martha, benim gibiler ev satın almaz, bir ev *edinir*."

Gözlerimi devirmemek için irade gücümü son damlasına kadar kullandım.

"Öyle olsun. 12 numarayı nasıl *edindiniz*?"

"Bunu söylemek güç. Hep buradaymışım gibi hissediyordum. Aslına bakarsan, başka bir yerde yaşadığım zamanları hatırlamakta bile zorlanıyorum."

Şömine rafındaki resim çerçevelerinin tozunu aldım. Sonra siyah beyaz bir küçük fotoğrafını kaldırıp baktım.

"Sene 1965," diye başladı yemek masasına kurduğum mükellef kahvaltı sofrasına oturduğunda. "Güzel bir gelindim. Konukların çoğu beni Grace Kelly'ye benzetmişti. Şimdi öyle düşünmeyebilirsin ama ben doğal bir sarışındım."

Ve doğuştan yalancı, diye düşündüm. Öykülerinin gerçeği mi, yoksa uydurma mı olduğunu anlamak gücü, belki de onları sağdan soldan duyup kendine uyarlamıştı. Fotoğraftaki kadına baktım. Eski bir Hollywood yıldız adayına benzediği doğruydu ama Madam Bowden'la bir benzerliği yoktu. Yanındaki erkek uzun boylu, esmer ve yakışıklıydı. Küçük dağları ben yarattım edasıyla poz vermişti.

"Bir pilottu," dedi Madam Bowden kruvasanına tereyağı sürerken. "Bana göre epey yaşlıydı, en azından, annem öyle söylemişti. Ama ona çılgınca âşıktım. Çok çarpıcı biri oldu-

ğunu düşünüyordum. Amerikalıydı, biliyor musun? Yirmi küsur yaşındaki İrlandalı bir kız için Clark Gable gibi bir şeydi.”

Bir anlığına geçmişe daldı.

“Bu küçük, tuhaf eve bayılıyordu. Ama o bir mükemmeliyetçiydi, durmadan bir şeyleri tamir ediyordu. Eski evlerin türlü acayıplıkları olduğunu kafana sokmalısın. Bazı şeylerin kusurlu olması gerekir. Güzellikleri kusurlarında gizlidir.”

Madam Bowden iyi bir hikâyeciye. Bu duvarların arasında enteresan bir tarih yattığını biliyordum ve bu her neyse, Madam Bowden’in buraya yerleşmesinden uzun yıllar önce yaşanmış olmalıydı.

“Sakıncası yoksa eşinize ne olduğunu sorabilir miyim?”

“Uçak kazası. Uçağı Cebelitarık Boğazı’nın üzerinde düşüşünde daha bir senelik evliydik.”

“Ah, çok üzüldüm,” dedim.

“Evet, zor günlerdi. O sıralar Archie’yle tanıştım.”

“Archie mi?”

“İkinci kocam. Corklu bir doktordu.”

“Rus olduğunu söylememiş miydiniz?”

“Yok, o üçüncü kocamdı.”

“Archie’ye ne oldu?” Bunun beni ilgilendirmedigini fark ettim ama dayanamamıştım. Onun yaşına geldiğinizde belki de bu tür minik ayrıntıların artık bir önemi kalmıyordu.

“Zavallı Archie Afrika’da görev yaparken sıtmaya yakalandı.”

Rus matematikçinin akıbetini merak ettim. Acaba o da sayılarla uğraşırken mi ölmüştü?

“Bu soruların amacı ne? Beni ortadan kaldırıp evime konmayı planlıyorsun umarım?”

“Doğrusunu isterseniz, ortadan kaldırılmaktan endişe etmesi gereken biri varsa o benim, Madam Bowden.”

Yüzüme uzun uzun baktı ve küstahlığım yüzünden beni kovacağından emin olmaya başlamışken bir kahkaha patlattı. Gerçekten yaşitlarıma takılmaya ihtiyacım vardı.

Bütün günü evde dip köşe temizlik yaparak geçirdim. Bu her zaman keyif aldığım bir şeydi, ev işlerine bayılmıyordum ama metodik temizlik düşüncelerimi susturmak için bulduğum en iyi yöntemdi. Şu tür düşünceleri: *Bir zorbayla evlendim, hayatımı boşa harcadım* ve şimdi listeye bir tane daha eklenmişti: *Henry'nin karşısında kendimi küçük düşürdüm*. Onun fikirlerini neden bu kadar önemsiyordum? Bana nişanlısından bahsetmeyi ihmal etmesi benim suçum değildi. Öte yandan, ben bunu zaten biliyordum. Gönülünün bir başkasında olduğunu gözlerinden okuyabiliyorken neden bu bana büyük bir sürpriz olmuş gibi davranmıştım? Hem ne önemi vardı? İstismar edildiği bir evlilikten yeni kurtulan birinin bir başkasına karşı özel duygular beslemeye başlaması aptallıktan başka bir şey değildi. Buna derhâl son vermeliydim. Hiçbir şey hissetmemeliydim.

O gece, yorgun argın bodruma indim. Banyoda dişlerimi fırçaladım ve uyku akan gözlerle üzerimi değiştirdim. Yorganı açıp yatağa girdiğimde onu gördüm. Duvardaki çatlakların yerinde şimdi bir raf ve üzerinde bir kitap vardı. Kitap dik duruyordu. Ne aradığımı bilmeden odada çevreme bakındım. "Bunu benden başka gören var mı?" diye sormak geldi içimden. Yataktan çıkmaya korktuğumda bir dakika kadar orada taş kesildim. Başka bir şey olmadı, çıt çıkmadı. Bunun buraya nasıl geldiğine dair hiçbir fikrim yoktu, ben perdeleri buharla temizleyip banyoyu çamaşır suyuyla silerken Madam Bowden'in onu oraya koyduğundan başka bir ihtimal gelmiyordu aklıma. Sonunda merakıma yenik düşerek kitaba yakından bakmak için kalktım. Sırtında *Kayıp Adında Bir Yer* yazıyordu ama yazarın ismi yoktu. Yatağa geri döndüm, kitabın eski ve güzel kumaş kapağını açtım. Üzerinde eski bir dükkân resmi vardı,

vitrinindeki mozaik camlı desen hemen dikkat çekiyordu. Şunu kabul etmeliydim ki kitap bayağı ilgi çekici görünüyordu.

İlk satırı yüksek sesle okudum: "Bir zamanlar eski bir şehirdeki eski bir sokakta, çok eski bir ev varmış."

İşverenime kitaplarla derdimi ve onları okuma düşüncesi-
nin bile kurdeşen dökmeme neden olduğunu anlatmamıştım.
Dolayısıyla bunu bilemezdi. Ama belki de bana jest yapmak
istemişti ve onu kabul etmemek kabalık olurdu. Bana kitabı
sorarsa diye onu okumayı denemeye karar verdim. Ayrıca üni-
versiteye geri dönme umudu taşıyorsam bu psikolojik engeli
aşmalıyım. Korkularımla yüzleşmeliydim.

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

Henry

Ona söyleyeceklerimi yol boyunca prova etmiştim ama camını tıklattığımda oyununun ilk gösteriminde çuvallayan acemi bir aktör gibi tüm laflarımı unuttum.

“Ne yapıyorsun burada?” diye sordu camı açtığında ve bir tabure yardımıyla bir şekilde pencereden dışarı çıkmayı başardı.

“Dikkat et,” dedim aldığım kahveleri yere bırakarak. Onu kucakladım ama aslında buna gerek yoktu. Narin görünüşüne rağmen çok kuvvetliydi. Eski bir kotla bir *sweatshirt* giymişti, saçlarını gelişigüzel bir topuz yapmıştı ve hatırladığımdan bile daha çekici görüldüğü için dikkatimi toplamakta zorlandım.

“Ben... Her şeyi olduğu gibi bırakamazdım.”

“Önemi yok...”

“Hayır, dinle,” diye sözünü kestim. Ona karşı dürüst olmaya kararlıyım. Başından geçenlerden sonra en azından bunu hak ediyordu. “Bunu daha önce söyleyemedim ve şimdi söylemek istiyorum. Bana anlattıkların... Kocanla ilgili şeyler. Bunlardan bahsetmek büyük bir cesaret ister ve bana güvendiğin için teşekkür ederim.”

Bana biraz rahatlamış gibi baktı.

“Ayrıca sana Isabelle’den bahsetmeliydim. Bunu neden yapmadığımı açıkçası bilmiyorum,” dedim ve o anda, bunu bilmesini neden istemediğimi tüm berraklığıyla görebildim.

Onu her gördüğümde duygularım biraz daha güçleniyordu ama ikimizin de bu konuda yapabileceği hiçbir şey yoktu. O hassas bir dönemden geçiyordu ve ben bir söz vermiştim. Nokta.

“Umarım arkadaşlığımızı sürdürebiliriz,” dedim ama kulağa bir Jane Austen romanından fırlamış gibi geldi. Ne var ki elimden gelenin en iyisi buydu ve sözlerimde samimiydim. Martha’nın arkadaşlığını bu kadar önemseydiğimi daha önce fark etmemiştim ve başka bir şey olmayacaksa bununla yetinmeye razıydım.

“Bunlar donut mı?”

“Efendim?” Söyleyebileceğini hayal ettiğim onca şeyden sonra doğrusu bunu hiç beklemiyordum.

Yer yer çimen ve otların bittiği toprak zemine oturdu, bağdaş kurdu ve kahvesinden büyük bir yudum içerken getirdiğim donut kutusunu açtı.

“Elbette arkadaş olabiliriz, koca aptal!” dedi donutunu ısırırken şekerle kaplanan dudaklarıyla.

Yanına oturup duvara yaslandım. O anda olmak istediğim tek yer orasıydı.

“Yani buraya geldiğimden beri Madam Bowden’i saymazsam senden başka bir arkadaş edinemedim.”

“Ah, anladım. Yokluktan benimle vakit geçiriyorsun,” dedim kahvemın kapağını açıp zaten buz gibi olan şeyi üfleyerek.

“Misafir umduğunu değil bulduğunu yer.” Omzumu silkti ve hınzırca gülümsediğini belli etmemeye çalıştı.

Şakalaşmak daima güvenli bir limandı. Bildiğimden şaşmayarak kremalı bir donut alırken aramızın düzeldiğine memnundum. Bana neden açıldığını bilmiyordum ve ona hayatımın en karanlık günlerini neden anlattığımdan emin değildim ama işin sırrı bunları hiç sorgulamamak olabilirdi. Belki klişe olacaktı ama bir şeyi yaftalamamak en iyisiydi.

“El yazması kitapla ilgili bir gelişme var mı?”

Martha'nın penceresinin önüne gelirken yanımda tatlı bir şeyler getirmeyi aklımın bir kenarına yazdım. Bugün çok neşeliydi.

"Pek sayılmaz. Bir meslektaşım kadının abisi Lyndon'la ilgili bir şeyler buldu. Savaşta askermiş, üst rütbeli bir general ya da onun gibi bir şey. Çok tuhaf," diye ekledim çikolatalı bir donutı ikiye bölüp yarısını ona verirken. "Hemingway'le ahbablık eden ve Amerika'nın başlıca kitap satıcılarından biriyle temas kuran bir kadının ardında bir iz bıraktığını düşünmez misin?"

Martha bunu bir süre düşündü ve donutunun son lokmasını iştahla ağzına atıp ellerini kotuna sildiğinde gözlerimin içine baktı.

"Bir kadının susturulmuş olmasını garip mi buluyorsun? Unutulmasını? Tarihten silinmesini? Henry, sana okulda ne öğretiler?"

"Tamam, haklısın. Aptalca konuştum ama sen ne demek istediğimi anladın."

"Aslında senin problemin Opaline'ı bir erkeğin bakış açısıyla aramaya devam etmen olabilir. Hemingway, abisi, şu diğer adam..."

"Rosenbach."

"Evet, o. Neden Sylvia ve Paris'teki kitabeviyle ilgili daha çok bilgi edinmeye çalışmıyorsun?"

Ben bunu nasıl düşünememiştim?

"Bu işte gerçekten iyisin biliyor musun?"

"Ne işi?"

"Araştırmacılık. Sen ne okumayı düşünüyordun?"

Bir araba galerisinin önündeki havası boşaltılan bir şişme adam gibi neşesi sönüverdi.

"Boş ver, bunu konuşmayalım." Telefonunun saatine baktı ve işe dönmesi gerektiğini söyledi. Bir ayağını pencereden içeri atarken duraksadı. "Madam Bowden bana biraz tuhaf bir şey söyledi. Bir kitabeviyle ilgili."

Tüylerim diken diken oldu.

"Aslında unut gitsin. Nasıl olsa saçma bulursun."

"Böyle diyerek iyice heyecan yarattın. Hadi, çıkar ağzındaki baklayı..." Soyadını söylemek istedim ama bunu bilmediğimi fark ettim.

"Mesele şu ki Madam Bowden hikâyelerini süslemeyi seviyor. O yüzden bunu fazla ciddiye alma ya da ne istersen onu yap."

"Sen söyle."

Bacağını camdan çıkardı ve tekrar yanımda durdu.

"Bir arkadaşı muhtemelen çok sarhoş olduğu bir akşam kitabevini gördüğünü söylemiş. Onu sadece görmemiş, içine de girmiş."

Hiçbir şey söylemedim. Konuşmak için ağzımı açma riskini göze alamadım.

"Bu altmışlarda olan bir olay. O yıllarda halüsinojenik ilaçlar filan yaygındı biliyorsun. Ama bilmek istersin diye düşündüm. Neyse, gerçekten gitmeliyim."

Böyle dedikten sonra, tekrar içeri süzüldü ve arkasından pencereyi kapadı. Ben kitabevinin olması gerektiği yerde kaldım ve bacaklarım açılana kadar yavaş yavaş orada tur attım. Ona söylemek istemiştım ama onun da dediği gibi, kulağa saçma geliyordu. İrlanda'daki ilk gecemde, Ryanair'le yaptığım yolculukta yuvarladığım cin toniklerden sonra, bir taksıyla doğruca Ha'penny Yolu'na gelmişim. Bir kitabevi bulmayı bekliyordum ve onu bulmuştum. Taksi şoförü bile onu görmüş olmalıydı. Yani sanırım. Arabadan inip ona parasını verdiğimi ve kapıya doğru yürüdüğümü hatırlıyordum. İçeride ışıklar yanıyordu ve vitraylı pencerelerinden sokağa altın sarısı bir ışık sızıyordu. Dükkanın içi sıcak ve rahattı. Tam bir kitapçı gibi kokuyordu, eski ciltlerin küflü kokusuyla tarçın gibi baharatımsı bir koku birbirine karışmıştı ve insanı sarmalayan bir atmosferi vardı. Duvarları kaplayan kitaplıklarda rengârenk kapaklı kitaplar diziliydi, onlara dokunma arzusuyla parmaklarımın karıncalan-

dığını hatırlıyordum. Ama önce dükkânın sahibiyle görüşmek istemiştim. Bulduğum mektubu ona gösterip içeriğine dair beni aydınlatabilir mi diye soracaktım. Kapının üzerindeki çanın sesini duyunca kimin geldiğine bakmak üzere arkamı döndüğüm gibi kendimi yine dışarıdaki kaldırımda bulmuştum. Aynen böyle olmuştu. Tek bir adım atmadan yine oradaydım.

Dükkâna bakmak için önüme döndüğümde gece karanlığından başka bir şey görememiştim. O karanlık sanki dükkânı bütün hâlde yutmuştu. Nedense üstümü başımı yoklamıştım, belki de biraz önce içinde olduğum dükkân ortadan kaybolmuşken hâlâ orada olduğuma şaşırmıştım. Burnumun dibindeki şeyi ben mi göremiyorum diye kuşkuya düşerek kuyruğunu kovalayan bir köpek gibi, budalaca kendi etrafımda dönmüştüm. Bir kitabevi nasıl ortadan kaybolurdu? Bunun tek mantıklı açıklaması çok sarhoş olduğumdu. Durmadan kendime bunu söylüyordum. Sarhoştum ve kitapçı bir seraptı. Ama daha önce birçok kez sarhoş olmuştum ve gerçek olmayan bir binanın bırakın içine girmeyi önünde dikildiğimi bile hayal etmemiştim. Şimdi bir iş birlikçim vardı. Başka biri daha dükkânı görmüştü.

Asıl soru şuydu: Kitabevinin kaybolmasına neden olan şey neydi ve onu nasıl geri getirebilirdim?

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

Opaline

Dublin, 1922

Bay Fitzpatrick'in Nostalji Dükkânı'ndaki ilk haftalarımdayken başımdan bir dizi tuhaf olay geçti. Görünüşe bakılırsa, bina beni pek hoş karşılamamıştı ama oranın emin ellerde olduğunu ispatlamaya kararlıyım. Bay Fitzpatrick'in fazla eşyaları koyduğu tavan arasının sarmal merdivenini çıktım. Tepedeki küçük kapıdan girmek için biraz eğildim ve onu ittiğimde tahta sanki bana karşı koydu. Geri geri yürüyüp koşarak kapıya yüklen-dim, üçüncü denememde kapı nihayet açılınca yüzüstü yere kapaklandım.

"Anlaşıldı," dedim yüksek sesle. "Öyle olsun bakalım."

Ayağa kalkıp üstümü silkelerken eski bir binanın tuhaflik-larını üzerime alınmamaya çalıştım. Yosun tuttuğu için matla-şan, küçük, yuvarlak pencere tek ışık kaynağıydı. Victrola bir gramofon buldum ve onu aşağı götürmek için derhâl bir kenara ayırdım. İlk bakışta ışıltılı hazinelerin toz örtülerinin altından size göz kırptığı eski bir müzeye benziyordu. Karşı köşede, birkaç parça eski mobilya ve bir yığın kutunun arkasında bir teleskop vardı. Bir raftaki işçi pantolonu gözüme ilişince bazı yerleri yıpranan ve toza bulanık eteğimin ne kadar kullanışsız olduğuna baktım. Kararımı verdim, eteğimi çıkardım ve ten

rengi pantolonu giydim. Bana o kadar da büyük gelmemiştir, kemerini yuvarlak tokalarından geçirip iyice sıktım. Bay Fitzpatrick ince yapılı bir adam olmalıydı ve pantolonun yepyeni kalmasına bakılırsa eşyalarını dikkatli kullanan biri idi. Gerçi pantolonun paçaları biraz uzun gelmişti, ben de onları botumun topukları görünene kadar iki kere kıvırdım. Kenarında asılı duran otrişle eğlenceli bir görünüme kavuşan ayaklı aynada aksimi görünce kendi kendime gülümsedim.

“Merhaba, Bayan Carlisle,” dedim sağa sola dönerek. Erkekleri görünmek için saçlarımı arkaya topladım. Pantolonun içine soktuğum bluzum jilet gibi duruyordu ve Parisli yazar Colette’e benzemekten beni alıkoyan tek şey bir kravatımın olmayışındı. Belki ben de ilk ismimle tanınıp kimliğimi gizleyebilirdim. Ne var ki Opaline pek bilinen bir isim sayılmazdı. “Merhaba, Bayan...” Tozlu zeminde duran kitabı gördüm. *Dorian Gray’in Portresi*. “Merhaba, Bayan Gray.” Hiç fena değildi.

Dublin kentindeki nadir bulunan kitap satıcılarını araştırmaya ve neler alabileceğimi görmeye heveslenerek dışarı çıktım. Rıhtımdaki Webb Kitabevi’ni ziyaret etmek üzere bir balinanın sırtı gibi kambur ve lambalarla süslü Ha’penny Köprüsü’nü geçtim. Sylvia ben Paris’ten ayrılmadan önce oradan söz etmişti ve bu ismi aklımda tutabilmemin tek nedeni örümcek ağı gibi telaffuz edilmesiydi.² Kısa bir mola verdim ve demir korkuluklara yaslanarak katedralin yeşil kubbeleriyle Four Courts’a baktım. Geçenlerde İrlanda Cumhuriyet Ordusu’nun yaktığı Custom House’a doğru akan Liffey Nehri’ni gözlerimle takip ettim. Joyce buraya kaçmamı önerirken ülkenin bir iç savaşın göbeğinde olduğundan söz etmeyi ihmal etmişti. Yağmurdan kaçıp doluya tutulmak diye buna denirdi.

Altımdaki erkek pantolonu ve takma adımla rolümü oynayan bir aktris gibi hissettim. Nadir bulunan tiplerden olan Bay

2 İngilizce *web* sözcüğü örümcek ağı anlamına gelir. -ç.n.

Hanna dış görünüşüme zerre kadar aldırılmıyordu ve 'akmasa da damlar' mantığıyla bazı popüler kitapları benim için bir kutuya doldurdu. James Joyce'un ismini bir kere zikretmem itibarımı sağlamlaştırmama yetmiş gibi görünüyordu. Babamın *David Copperfield* kopyası aralarında mı diye Dickens koleksiyonunu çabucak gözden geçirdim. Bunu alışkanlık edinmiştim, kendimce babamı kalbimde saklamak için böyle bir yol bulmuştum. O kopya az bulunan bir baskı olduğu için bir bakışta orada olmadığını anladım. *Önemli değil*, dedim içimden. *Bir gün onu bulacağım*.

Yeni kitaplarım ve uğrayabileceğim dağıtımcıların bir listesiyle Ha'penny Yolu'na yepyeni bir kararlılıkla geri döndüm. Dükkânda çevreme bakındım. Koyu yeşil duvarlara ve küçük Tiffany lambaların renkli ışıklarının altında, Bay Fitzpatrick'in ölümünün ardından kapıların yeniden açılacağı günü nefeslerini tutarak bekleyen hazinelere. Uyuyan Güzel'in kuledeki odasında gibiydim ve onu uyandıracak büyüü bulmam gerekiyordu. Bay Fitzpatrick'in tüm stokunu saklamakta ısrar etmiştim, dükkân küçük bir kitaplık dolusu kitapla fazla çıplak görünürdü ama bu iki ürün grubunu nasıl kaynaştıracığımı henüz bilmiyordum. Önce burası kapandığından beri değişmeyen vitrine göz attım. Müşterileri dükkâna çekmek için hayal gücümü kullanmalıydım. Atların neşeli bir panayır melodisi eşliğinde zarıfçe döndüğü bir atlıkarınca vardı. Bir dizi inciyle diğer özel yapım ziynet eşyaları bir mücevher kutusunun üzerine göze hoş görünecek şekilde yerleştirilmişti. Tavana çeşitli renklerde sıcak hava balonları asılmıştı. O sırada, esin perim kapımı çaldı.

Bay Hanna'dan aldığım kitap kutusunu açtım ve tam aradığım şeyi buldum: L. Frank Baum'un Oz serisi. Hepsi büyüü öykülerdi ve sıcak hava balonlarıyla çok uyumlulardı. Bay Fitzpatrick'in ilginç eşyalarını kullanarak kitaplar için görsel bir hikâye oluşturdum. Fikrimi öyle beğenmişim ki kitapları onlarla uyumlu eşyaların arasına yerleştirirken kendimi bir salon

oyunu oynuyormuşum gibi hissettim ve zamanın nasıl geçtiğini anlamadım. Çocukların çok sevdiği birkaç Beatrix Potter kitabım vardı ve şu tesadüfe bakın ki boyunlarında fiyonklar olan iki küçük, kadife tavşan buldum. Vitrin bir hazine sandığının çekici görünümüne kavuşmuştu. Gerçi daha çok genç müşterilere hitap ettiğini söyleyebilirdim. *Önemi yok*, diye düşündüm. Çocuklar ailelerine kılavuzluk ederdi ve istediklerini aldırma için anne ve babalarını götüremeyecekleri bir yer yoktu. Ben yine de yoldan geçenleri cezbedeceğini bildiğim için dışarıda bir sehpanın üzerine bazı ucuz ikinci el kitaplar koydum.

Tek bir eksiğim kalmıştı: Tabela. Aradığım kartı elbette kırtasiye bölümünde buldum, hoş bir dokusu olan, krem rengi bir parşömen kâğıdından imal edilmişti ve mermer bir kalemlikte duran güzel bir kaligrafi kalemini gözüme kestirdim. O sırada, bir yazı masam olmadığını fark ettim. Onun da en mükemmelini buldum. Ceviz ağacından yapılmış konsollu bir masaydı ve çeşit çeşit biçim, ebat ve pozlardaki şaşılacak kadar geniş bir seramik kurbaga koleksiyonuna ev sahipliği yapıyordu. Koleksiyonculuğun eğlenceli tarafı buydu: Neyin kimin için ne kadar değeri olduğunu kestirmek olanaksızdı. Hepimizin sevmeye şartlandığı şeyler yok muydu? Hafızamızdan silinen ama ruhlarımızda yer eden bir çocukluk hatırası? Bana göre, aradığımı bile bilmediğim bir şeyi bulma ihtimali bu oyunu çekici kılan şeydi.

Yazı masasını pencerenin yanındaki köşeye çektim. Orası hem aydınlıktı hem de oturduğum yerden dükkânın tamamını görebiliyordum. Sağlam, oymalı bir sandalye buldum, o da koyu renk ahşaptı, bordo rengi ve altın sarısı, brokar bir döşemesi vardı. Çevremi düzenlerken tamamen bilinçsizce Shakespeare and Company'den ilham aldığımı fark ettim. Orayı hatırlamak yüreğimi burkmuştu, Sylvia'yla konuşup ondan tavsiye almayı nasıl isterdim. Ama onun ne diyeceğini biliyordum, sezgilerime güvenmemi söylerdi. Sezgilerim de bana ilk nadir

kitaplar kataloğumu yayınlama hayalleri kurmakta bir sakınca olmadığını ama önce birkaç müşteri bulmam gerektiğini söylüyordu. İnsanlar burayı yeniden açtığımı öğrenmeliydi.

Bunun üzerine, ilk kez masama oturdum, kartı önüme koydum ve henüz dükkânım için bir isim düşünmediğimi fark ettiğimde kalemi tutan elim havada kaldı.

“Gray Kitapları?” diye sesli düşündüm. Kulağa çok sıkıcı geliyordu. “Lütfen, içeri girin ve gri kitaplarımızdan alın!” diye söylendim yeni takma adımı kullanamayacağımı fark ederek. En sevdiğim kitap isimlerini düşündüm.

“Uğultulu Kitabevi?” Böyle iç karartıcı isimler müşterilerin ilgisini çekmezdi. Emily Brontë’nin takma adı aklıma geldi: Ellis Bell. Bell Kitabevi? Ya da Fransız bir hava katmak için Belle Kitabevi?

“Mükemmel!” dedim kendimi tebrik ederek ve en itinalı el yazımla karta dükkânın ismini ve altına daha küçük harflerle “Satılık Nadir ve İkinci El Kitaplar” yazdım. Kartı vitrine yerleştirdiğimde beğeniyle başımı salladım. Ne olursa olsun, kitaplarım yanımdaydı, sessiz sabah havasında düzenli ve sabırlı nefes alıp verişlerini duyabiliyordum. Bir piyano notasının çalındıktan uzun bir süre sonrasında dahi havada asılı kalan yankısı gibiydi.

Kapının üzerindeki çanın tiz sesiyle sıçradım ve ilk müşterimi görmek için döndüm.

“Sakıncası yoksa bir kitap almaya geldim.”

Matthew’du. Onun yanında gözyaşlarına boğulmamın ve beni kollarına almasının hatırasıyla bir anlığına kızardım. Yan komşum olmasına rağmen o günden beri onu görmemiştim.

“Kesinlikle doğru yerdesiniz!” dedim biraz yersiz bir coşkuyla. Dükkânın içinde gezindi ve başını onaylar gibi sallayarak yaptığım değişiklikleri gözden geçirdi. Uzun boylu bir adamdı, masmavi gözleri ve uçları hafifçe bukleli, sarı saçları vardı. Şapkasını çıkarmaya çekiniyor gibi kenarını parmaklarının arasında tutuyordu. Eğer şapkasını çıkarırsa burada kalmak isteyebileceğinden endişe eder gibiydi.

“Genellikle ne tür kitaplar okumayı seversiniz?” diye sordum kendimi meşgul etmek için kırtasiye malzemelerini düzenlerken.

“Çoğunlukla kurgusal olmayan kitaplar okurum,” dedi ve kısaca bana döndüğünde kılığını gördü. “Bu... Bu babamın iş pantolonu mu?”

Kızardım. Onu fark edeceğini düşünmemiştim. Pantolon giymemi değil (dükkâna gelen herkes bunu fark etmişti) ama pantolonun benim olmadığını.

“Onu tavan arasında buldum. Bir mahzuru yoktur umarım.”

“Yok canım,” dedi bunu komik bulduğunu gizlemekte başarısız olarak.

“Şurada bazı yeni kurgu dışı kitaplar var, tabii bakmak isterseniz...” diye başladım konuyu değiştirerek.

“Ah, kendim için değil, oğlum Ollie için bir kitap arıyorum.”

Ağzından kerpetenle laf alıyordum ama bu durum bana kendisiyle ilgili bilgi vermeye isteksiz olmasından kaynaklanmıyordu, benim anlattıklarıyla ilgilenmediğimi düşünüyor gibiydi. Peki, ilgileniyor muydum? Sanırım ilgilenmem gerekirdi. Ne de olsa, çocuklar kadınların ilgisini çekerdi. Öte yandan, kadın olmanın bir performans sergilemeye benzediğini hayretle fark ettim. Kadınların da ezberlemesi gereken roller ve davranış biçimleri vardı. Nasıl davranmam ve ne söylemem gerektiğini biliyordum, yalnızca bunu yapmak istediğimden emin değildim.

“Hayal gücü çok zengin,” dedi Matthew kısa ama anlamlı cümleler kurmayı sürdürerek.

“Bunu kötü bir şey gibi söylediniz, Bay Fitzpatrick.”

“Matthew deyin lütfen.”

“Oz serisini okudu mu?”

Vitrine gittim ve serinin ilk kitabını raftan indirdim.

“Konusu ne?”

“Zümrüt bir şehirde yaşayan güçlü bir büyücüyle...”

“Bunun uygun olduğunu sanmıyorum, Bayan...”

“Opaline, lütfen.”

“Opaline. Annesi onun aile mesleğini seçmesini istiyor.”

Yine işsiz ve evsiz kalacağımı düşünerek bir anlığına panikle dim.

“Eşimin babasının mesleğini. Bankacılık.”

“Ah,” dedim genç bir bankacıya uygun bir şey arayarak etrafa göz gezdirirken. Hiçbir şey bulamadım. Sessizlik beni huzursuz etmeye başladı ama sonra guguklu saat çalınca ikimiz de sıçradık.

“Çay içer misiniz?” Bunu neden söylediğimi bilmiyordum. Muhtemelen reddedeceğinden emin olduğumdandı ama Matthew evet diyerek ikimizi de şaşırttı. Aşağı indim ve bir tepsie fincanları koydum.

“İşler iyi gidiyor mu?” diye seslendi.

İşimi mi, yoksa kirayı karşılayıp karşılayamayacağımı mı merak ettiğini kestiremedim.

“Fena değil,” diye seslendim.

“Babamın antikalarını kitaplarınızla birleştirdiğinizi gördüm. Çok akıllıca.”

Kapıdan başımı uzattığımda *Moby Dick* ve *Robinson Crusoe*’yu deniz kızları ve minicik şişelerin içindeki gemilerle birlikte mavi, muslin bir okyanusun üzerine yerleştirdiğim deniz temalı bölümü incelediğini gördüm. *Peter Pan*’ın bir kopyasını da aynı yere koymuştum, oyuncak bir timsah kenarını kemiriyordu.

“Gerçekten olağanüstü,” dedi Matthew birden canlanarak. “Dükkân sanki daha bir büyümüş.”

Mutfağa dönüp musluğu açtım ama su akmadı. Borular hazımsızlık çeken biri gibi guruldadı ve öğürdü. Biraz daha bekleyince birkaç damla su etrafa sıçradı, sonra tıkırtılar geldi ve borular sessizliğe gömüldü. Geri çekilip ellerimi belime koydum. Tavan arasındaki kapı ve raftan düşen *Dracula* kitabı gibi bu da anlamsızdı. Elimdeki çaydanlıkla merdiveni çıktım.

“Sizinle ev sahibim olarak konuşabilir miyim?” diye sordum çaydanlığı göstererek. “Korkarım, bir tesisatçıya ihtiyacım olabilir.”

“Ben bakayım,” dedi tipik bir erkek davranışı sergileyerek. Erkekler daima bu tür sorunların kendilerinin tamir edebileceği kadar önemsiz olduğunu varsayardı. Hemen ceketini çıkardı ve yere yatıp eviyein altındaki boruları kurcalamaya başladı. Evde bir İngiliz anahtarı olduğunu bile bilmiyorum ama onlardan birini yanında taşıması pek olası gelmedi. Az kalsın ona ne yaptığını biliyor musun diye soracaktım fakat bunun yerine, sorunun ne olduğunu anlayıp anlamadığını sordum.

“Sanırım bir tıkanıklık var,” dedi zorlandığını belli eden bir sesle. “Derhâl tamir ettiririm. Önce şunu sıkıştırayım...”

Cümlesini bitirmeden musluk yerinden çıktı ve borudan su fışkırmaya başladı. Onun yanına koşup deliğe bir paçavra sıkıştırdım ve Matthew ana vanayı kapayana kadar suyun etrafa fışkırmasına engel oldum.

“Keşke bir tesisatçı çağırıyaydım,” diye inledi ve yerden kalkıp ıslak saçlarını alnından çekti.

Birbirimize baktık ve sırlıslıkla olduğumuzu fark ettik. Bir kıkırdamanın göğüs kafesimden boğazıma doğru yavaşça yükseldiğini hissedebiliyordum ve onu bastırmaya çalıştım ama sonra Matthew’un gömleğinin uçlarını burarak sıkıştığını gördüm. Öyle tuhaf görünüyordu ki sarsıla sarsıla gülmeye başladım. O zaman bana baktı, çatık kaşları yumuşadı ve yüzüne kocaman bir gülümseme yayıldı.

"Seni eğlendiriyor muyum?" diye sordu ben gülmekten katılırken.

"Ö-özür dilerim," dedim ve bu yersiz gülme krizini atlatma ümidiyle Matthew'a arkamı döndüm. Tekrar ona döndüğümde ıslak gömleğini çıkarıp eviyede sıktığını gördüm. Üzerinde atleti vardı ama o da ıslanmıştı.

"Şunu bir dakikalığına ocağın önüne asabilir miyim?"

"Elbette," dedim ve ateşe biraz daha odun ekledim. Gömleğini bir sandalyenin arkasına asıp ateşe yaklaştırdım. Evine dönebilirdi, hemen bitişikte oturuyordu ama bunun ayrıntılı bir açıklama gerektirdiği konusunda aramızda sözsüz bir anlaşmaya varmıştık. Benim giysilerim de ıslanmıştı fakat onun yanında soyunmayacağım için bir şala sarınarak yanında durdum ve alevleri izledim.

"Yarın musluğu tamir etmesi için birini yollayacağım."

Ses tonu yine değişmişti. Bunu hayal etmediğimi biliyordum, tekrar kabuğuna çekilmeden önce kısaca izin verdiği bir yakınlıktı bu. Ona karşı hissettiğim şu aptalca çekimden kurtulmalıydim. Memleket hasreti ve yalnızlık yüzünden karmaşık duygularımı yanlış bir yere yönlendirmiştim. Matthew rahatlamaya ihtiyaç duyduğum bir zamanda bana nazik davranıyordu ama bunun tehlikeli olduğunu ve aramıza mesafe koymam gerektiğini biliyordum.

"Teşekkür ederim, Bay Fitzpatrick."

Aradan birkaç saniye geçti ve birinin uzaktan ona seslendiğini duymuş gibi, nemli gömleğini sırtına geçirdi. Bu beni harekete geçirdi ve ceketini yerden alıp ona verdim. Ceket elimden alırken parmak uçlarımız birbirine değdi. Onunla göz göze gelmedim ama başımı öne eğerek boynunun göğsüyle birleştiği yerdeki çukurla aynı hizada tuttum. Ona dokunmayı aklımdan geçirmemiştım fakat elimi göğsüne, kalbinin üzerine koyduğumu fark ettim. Nefes alıp verışı derinleşti ve bir hamlede beni kendine çekti. Dudaklarımız çarpıştı ve önce beceriksizce,

sonra tutkuyla, çılgın gibi öpüşmeye başladık. Dudakları nazik fakat şehvetliydi. Bana karşı hissettiklerini böyle aniden öğrenmek göz kapaklarımın ardında havai fişekler patlamasına neden oldu. Bunun bir daha tekrarlanmaması gerektiğini, asla tekrarlanmayacağını bildiğimizden ikimiz de bitmesini istemiyorduk. Birbirimizin kollarında öyle ne kadar dikildiğimizi bilmiyorum. Hiç konuşmadık. Ara sıra enseme okşuyordu ama çoğunlukla beni daha da sıkı, sımsıkı kucaklıyordu. Hiçbir yere kıpırdamak istemedim. Düşünmek istemedim. Bunun anlamını merak etmedim. Tek istediğim o yakınlıktı. Az sonra, her şey sona erdi. Nasıl ayrıldığımızı bilmiyordum ama artık birbirimize dokunmuyorduk. Ceketini giyip ilikledi. Benimle kısacık bir an göz göze geldi ve bakışları korku doluydu.

“Özür dilerim.”

Cevap vermeye çalıştım ama dilim tutuldu. Dudaklarımı büzdüğümle kaldım, hiç sesim çıkmadı. Sonra Matthew gitti ve kapının üzerindeki çanın şingirtisini duydum. Titreyerek küçük masama oturdum. Ne yapıyordum ben? Matthew evliydi, çocukları vardı. Diğer kadın olamazdım, olmayacaktım. Ama aramızdaki çekim yadsınamazdı ve bu duyguyu nasıl bastıracağımı bilmiyordum.

Paris'teyken, Armand'ın kalbimi kıracağını anlamıştım fakat Matthew irademi kıracaktı, ki bu ondan kat kat daha kötüydü.

Ertesi sabah, sorunun çözümü postacıyla birlikte ayağıma geldi. Arkasında yaldızlı harflerle yazılmış bir iade adresi bulunan ve Honresfield Kütüphanesi'nden gönderilen bir mektup içimi heyecanla doldurdu. Onlara yazarak eski evraklar, el yazmaları ve mektuplardan oluşan geniş koleksiyonlarını incelemek için izin istemiştim. Özellikle Brontë kardeşlerle ilgili olanlarla ala-

kadar olduğumu belirtmiştim. Kütüphanenin sahipleri Alfred ve William Law kardeşler kendi kendilerini yetiştirmiş iki sanayiciydi ve Brontëlerin evine yakın bir yerde büyümüşlerdi. Edebi eserler alıp satan birinden onların bazı el yazmalarını edinmişlerdi. Sylvia'nın Shakespeare and Company'de fitilini ateşlediği ikinci bir Emily Brontë romanını ele geçirme tutkusu sayesinde bir edebiyat hafiyesi olma yolunda ilk sarsak adımlarımı atıyordum. Bir tek sorun vardı: Daha ayrıntılı bir araştırma için İngiltere'ye dönmem gerekiyordu.

Bu bir riskti ama burada kalmak şimdi gözüme daha riskli görünüyordu. Matthew'la arama mesafe koymalıydım. Bunun yanı sıra, başka bir lanetli gönül macerasına enerji harcamak-tansa tüm dikkatimi işime vermem daha doğru olmaz mıydı? Kendi düşüncemi onaylarcasına başımı salladım. İşim ağır basıyordu, gerçek tutkumu ancak onunla tatmin edebilirdim. Bir seyahat planı yapmaya çalıştım; Honresfield Kütüphanesi Rochdale'deydi, Lawların fabrikasına yakındı. Londra'yla arasında üç yüz küsur kilometre vardı, dolayısıyla tanıdığım birine rastlamam pek olası görünmüyordu. Emily'nin "Hiçbir Korkak Ruh Benim Değil" şiirini düşündüm ve farkında bile olmadan, oraya gitmeye karar verdiğimi anladım.

Opaline Carlisle adındaki kızı en sonunda ardımda bırakmak üzere olduğumu hissediyordum. Bayan Gray her zaman olmak istediğim kadın olacaktı. Sokağa bakarken mozaikli desenlerin değiştiğini ve şimdi uçsuz bucaksız ve engebeli kırlardaki büyük bir çiftlik evine doğru ilerleyen bir patikayı tasvir ettiğini gördüm.

"Uğultulu Tepeler," diye fısıldadım kendi kendime.

YIRMINCI BÖLÜM

Martha

Geceleri kitap okumaya başladım. O sessiz ve karanlık saatlerin onları özel kılan, kutsal bir yanı vardı. Birkaç mum yakıyordum (Madam Bowden beni buna karşı ısrarla uyarmasına rağmen) ve yere minderler koyuyordum. Bazen kendimi bir ruh çağırma seansında gibi hissediyordum çünkü ben kitap okumaya oturana kadar duvarlardaki tuhaf sesler kesilmiyordu. Duvarı kaplayan dallar sıvalardan kurtulmaya başlamıştı, bir gün yaprak verdiklerini görürsem hiç şaşırmayacaktım. Ne var ki onların yerine yeni bir kitap peydahlandı. Sally Rooney'nin *Normal İnsanlar*'ı. Hani şu kütüphanede gördüğüm kitap.

Kesinlikle Madam Bowden'in işiydi. Bunu nasıl yaptığını bilmiyordum ama öyle bir tiyatro geçmişiyle her şey mümkündü. Beni okumaya teşvik etmek için başvurduğu acayip yöntemler doğrusu pek sevimliydi. Tenimde bir başkasının hikâyesini taşıdığımı bilseydi acaba ne düşünürdü? O sabah, parkeleri cilalarken bir satır daha gelmişti. Onu tenime kazıtana dek içimin rahat etmeyeceğini biliyordum. Hikâyenin anlamını, uzunluğunu ve bunların kimin kelimeleri olduğunu bilmiyordum ama en büyük gizem, neden bana söylendikleriydi. Bunu kimseye anlatamazdım; gaipten sesler duyanlara bildiğim kadarıyla hâlâ iyi gözle bakılmıyordu. Ama problem buydu zaten, ses duyduğum falan yoktu, kelimeler öylece beliriveriyordu.

Kayıp Adında Bir Yer çok daha anlaşılır bir öyküydü ve görünüşe bakılırsa çocuklar için yazılmıştı, ki bana göre hava hoştu. Hiç olmazsa çocuk kitaplarında korkunç şeyler olmazdı ve olsa bile sonunda mutlaka her şey tatlıya bağlanırdı. Öykü ıssız bir İtalyan köyündeki bir kütüphaneyi anlatıyordu. Burası öyle kuş uçmaz kervan geçmez bir yerdi ki onu ancak yollarını şaşırp umutsuzca kaybolan insanların bulabildiği söyleniyordu. Kütüphane güzel, ahşap bir binaydı, içinde belirli bir düzen gösterilmeksizin üst üste dizilmiş ve boyları tavana ulaşan kadim kitap yığınları vardı. Kütüphane görevlisi çok yaşlıydı, onun orada olmadığı zamanları kimse hatırlamıyordu.

Ne var ki bu kütüphaneci bir akşam bahçe kapısını kilitlerken ansızın şiddetli bir fırtına çıkmıştı ve zavallı adam yıldırım çarpması sonucu ölmüştü. Ama hikâye burada bitmiyordu. Yollarını şaşıran yolcular sapa bir yerdeki bu kütüphaneye rastlıyordu, kütüphaneci artık orada olmamasına rağmen belirli bir kitabı çekici bulup okuyorlardı ve hayatlarının akışı tamamen değişiyordu. Kütüphanenin kendisi, kumaşındaki bir şey, hangi kitabın kayıp bir ruhun gerçek yolunu bulmasına yardımcı olabileceğini sezebiliyor gibiydi. Ama yöre halkı anlam veremediklerinden korkuyordu ve kütüphanenin yıkılmasını istiyordu. Binanın perili olduğuna, kitapların sayfaları arasında rutsak ruhların bir okuyucunun onları serbest bırakmasını beklediğine inanıyorlardı. Sonunda kitaplar kütüphaneden çıkarılıp sağa sola dağıtıldı ama bina yıkılmadan önce orada balayı yapan genç bir adam yöre halkına bir teklifte bulundu. Kütüphanenin tahtalarıyla İrlanda'da kendi dükkânını inşa etmek istiyordu.

Bu öykünün sıradan bir tesadüf olmadığını biliyordum. Aslına bakarsanız, bazen her bir sayfadaki sihirli satırları yavaşça okurken hayatımın şimdi, bu şartlar altında, burada ve bu insanlarla birlikte bir anlam kazanan, incelikle işlenmiş bir hikâye olduğunu hissediyordum. Ya da bir tek insanla birlikte. Henry. Onu okuma becerimin azaldığını hissedebiliyordum ve

bunun anlamını biliyordum. Hayatımın geri kalanında asla hissetmemem gereken bir duygu muhakeme yeteneğimi bulandırıyor. Aşk.

Mumu söndürmeden önce okuduğum bir satır sayesinde kararımı verdim. Hikâyede, evinden kilometrelerce uzaktaki kütüphaneye gelen genç bir kadın vardı. O genç kadın bir yol ayrımında yanlış kararı vermekten korktuğu için olduğu yerde kalıp bir ağaç kovuğuna saklanan bir kızla ilgili bir hikâye okuyordu. Birkaç gün sonra yanına yaşlı bir kadın geliyor ve kıza bir bulmaca soruyordu: "Hiçbir şey yapmadığında bile yaptığın şey nedir?" Cevap, seçim yapmaktır. Hiçbir şey yapmamayı seçmek bile bir seçimdi.

Ben çok korktuğum için üniversiteye kaydolmamayı seçiyordum. Şimdiye kadar fark etmediğimse, etkin bir şekilde olduğum yerde saymayı seçtiğimdi, ki bu beni daha fazla korkutuyordu.

Ertesi sabah, kayıt bürosunu aradım ve sonraki güne bir görüşme ayarladım. Kendimi özgüvenli, güçlü, korkmuş ve heyecanlı hissettim. *Bunun geri dönüşü yok*, diye kendimi cesaretlendirdim ve Madam Bowden'a kahvaltısını verdikten sonra kapı çalındığında bu konuyu artık düşünmüyordum. Kapıyı açarken gülümsüyordum ama onu gördüğüm gibi yüzüm asıldı.

Kaçmak için geç kalmıştım. Ayrıca yine o tavrı takınmıştı. Bana yepyeni bir başlangıç vadetmeye hazırlanan, pişman tavrını. Elindeki boynu bükük çiçekleri gördüm. Onlar bile kırgın ve isteksiz görünüyordu. Neler olacağını biliyordum; bunları defalarca yaşamıştık. Ona yaklaşırken üzerime bir ağırlık çöktü, onun yanında olmanın yükünü şimdiden hissetmeye başladım.

"Nasılsın?" dedi başı önde, mahcup bir tavırla. Yine masum pozları atıyordu.

"Ne işin var burada, Shane?"

Cevap vermek için ağzını açtı ama sonra başka bir düşünce ağır bastı. "Nasıl buldun beni?" diye sordum.

"Bir arkadaş izin gününde eşiyle gezerken seni görmüş."

"Nerede?"

"Grafton Sokağı'nda."

"Yani?" İçimden bir hesap yapmaya çalıştım. "Burada yaşadığımı nereden öğrenmiş? Be-beni takip mi etmiş? Mitch mi?" Bunu sormama bile lüzum yoktu. Mitch olduğunu biliyordum. O Shane'in en yakın arkadaşıydı ve beni gözetlemekten çekinmezdi.

"Bak," dedi ve bana bir adım yaklaşıncaya geri çekilmek zorunda kaldım. Ondan korkmam aşırı bir tepkiymiş gibi buna gerçekten üzülmüş göründü. "Martha, seni nasıl bulduğum önemli mi?"

"Aslında, evet. Haydutlarının beni takip etmesini normal mi buluyorsun?"

"Mitch haydut filan değil. Tanrım."

Yoldan geçen bir çift bizi ihtiyatlı bakışlarla süzdü.

"İçeri girebilir miyiz?" diye sordu Shane. "Sadece konuşmak istiyorum."

Yanıt vermedim. *Hayır, git buradan ve bir daha geri dönme, beni unut, yaşadığımı bile unut*, demek istedim ama hiçbir şey söyleyemedim. Sadece başımı çevirdim ve sokağa baktım.

"Annen iyi değil."

Başımı ona çevirdim.

"Onun için geldim. Eve dönmeni istiyor."

"Neyi var? Ciddi bir şey mi?"

"Öyle. Hastanede."

"Aman Tanrım." Elimini göğsüme götürdüm. Vücudumda hiç oksijen kalmamış gibi hissettim. Sersemlemiştim, artık hiçbir şey gerçek gibi gelmiyordu. Binalar, bu sokak, hatta Dublin'deki eften püften hayatım. Kolumu tuttu ve bu sefer irkilmedim. O

Shane'di. O beni tanıyordu, ben onu tanıyordum. Aramızda geçenlerden bağımsız olarak, buraya bana yardım etmeye gelmişti. Gözlerine baktım ve babası öldüğündeki kederi gördüm. Ne hissettiğimi biliyordu. Bana yardım etmek istiyordu.

"İyi, gel," dedim. Koridorda bodrum katına inen merdivene doğru yürüdüm ama arkama baktığımda peşimden gelmediğini gördüm. "Aşağıdaki dairede kalıyorum," dedim merdiveni göstererek.

"Hadi be. Doğru düzgün bir yer mi bari?" dedi çiçekleri antredeki masaya koyup girişteki odaya doğru yürüyerek.

"Oraya giremezsin."

Shane görüş alanımdan çıktı. Az sonra ben de peşinden gittim. Madam Bowden dışarı çıkmıştı, dolayısıyla bunun bir sakıncası olmadığını düşündüm.

"Kaza mı geçirdi, yoksa hasta mı?" diye sordum.

"Ne? Ah, kanser."

Dizlerimin bağı çözüldü ve kanepeye çöktüm. Buna inanmıyordum. Kâbus gibi bir şeydi.

"Bana neden söylemedi?" Cevap vermesini beklemedim; sadece durumu anlamaya çalışıyordum.

"Nasıl söyleyebilirdi? Hiçbirimiz nerede olduğunu bilmiyorduk. Bir not bile bırakmadan gittin, Martha. Senin için çok endişelendim."

"Sahi mi?" Böyle söylememem gerektiğini biliyordum. Yüzünü hava durumu gibi okuyabiliyordum ve bu onu kızdırmıştı. Beni bir süpürge'nin başıyla dövüşü gözümün önüne geldi. Gayriihtiyari kaburgalarım'a sarıldım. Bana sırtını döndü ve odada yavaşça yürüdü.

"Gerçi sen yolunu bulmuşsun. Aileni neden unuttuğunu görebiliyorum."

"Sandığın gibi değil."

Tüm bunlar çok saçmaydı. Bu meseleyi medeni bir yolla çözmek için ona onu hâlâ sevdiğimi ispatlama ihtiyacı duy-

yordum. Hâlbuki onu sevmiyordum. Ondan nefret ediyordum. Kalktım ve koridora açılan kapıya doğru yürüdüm.

“Nereye gidiyorsun?”

“Bir çanta yapayım. Hangi hastanede?”

“Bölge hastanesi.”

Birkaç saniye geç cevap vermişti, bu bile ondan şüphelenmeme yetti.

“Sen kimsin?” Arkamızdan Madam Bowden’in otoriter sesi geldi. Salonun kapısında duruyordu. Geldiğini duymamıştım ve mükemmel zamanlamasından ötürü boynuna sarılmak istedim. Bastonunu bir destekten ziyade bir silah gibi tutuyordu.

“Başka bir arkadaşın mı?”

Eyvah, böyle söyleme.

“Bu... Bu benim kocam, Madam Bowden.” Baştan aşağı titriyordum. O yanımdayken kötü bir şey olacağını düşünmüyordum, yine de emin olamıyordum.

“Kocan mı? Hadi canım? Neden daha önce söylemedin?”

Susmasını tercih ederdim. Durumu daha da zorlaştırıyordu. Felce uğramış gibiydim. Geçmiş ve gelecek çarpışmıştı ve bunun ne kadar korkutucu olduğunu kimse anlamamış gibiydi. İğneleyici bir üslupla havadan sudan konuşmayı sürdürdüler ve ben birbiriyle yarışan düşüncelerimle orada öylece dikildim. Birden Henry’nin eksikliğini hissettiğimi fark ettim.

“Artık yola çıksak iyi olur,” dedi Shane yanıma gelip kolumu tutarak. Bunu hatırladım. Parmaklarını etime geçirdiğini kimse görmediği için ne kadar normal görüldüğünü.

“Ah, nereye gideceksiniz? Güzel bir yere mi? Bewleys’in öğle menüsü nefis...”

“Sligo’ya döneceğiz. Martha’nın annesi hastanede. O nedenle onu eve götürüyorum.”

Madam Bowden gerçekten üzülmüş gibiydi. Gerçi bana acıdığı için mi yoksa kendi kahvaltısını hazırlamak zorunda kalacağı için mi üzüldüğünü anlayamamıştım. Sağı solu hiç

belli olmuyordu. Bir an sevecen ve nazikken sonraki an soğuk ve umursamaz olabiliyordu. Onun beni bu durumdan kurtarmasına güvenemezdim.

“Bunu duyduğuma çok üzıldüm,” dedi Shane’in kolumu tutan eline kısaca göz atarak.

“Önce eşyalarımı toplamalıyım,” dedim çatallı bir sesle.

“Vaktimiz yok. Trafiği atlatmak için şimdi çıkmalıyız.”

“Bunu duyduğuma üzülüğümü söyledim çünkü Martha bugün gidemez. Korkarım bu akşam çok önemli bir yemek davetim var ve onsuz bunun üstesinden gelemem. Sabah eminim oraya kendisi gelebilir. Son derece güvenilir bir toplu taşıma sistemimiz var,” diye ekledi Madam Bowden Shane’in sözünü kesmek için kıvranmasından gözle görülür bir keyif alarak.

“Martha’nın annesinin hastalığı ciddi. Bence bu sizin yemek davetinizden daha önemli.”

Bir ona, bir Madam Bowden’a baktım. Ne yapacağımı bilemedim.

“Sakıncası yoksa Martha’nın fikrini sormak istiyorum.”

Madam Bowden bana zaman kazandırmaya çalışıyordu ve en azından işin aslını öğrenene kadar bu oyunu sürdürmeliydim.

“Şey, ben bu gece burada kalsam daha iyi olur,” dedim. Sesimin yalvarır gibi çıkmasından nefret etmiştim. Shane’le beş dakika geçirdikten sonra yine gardıroba saklanan o korkak kıza dönüşmüştüm. Bana böyle hissettirdiği için ondan nefret ediyordum ama kendimden de nefret ediyordum. Neden daha güçlü olamıyordum?

Shane başını iki yana salladı ve hayretle gözlerini açtı. “Önceliklerini öğrendiğim iyi oldu.”

“Bu benim işim, Shane. Bu gece evi arayacağım ve yarın ilk orobüsle geleceğim.”

“Cevabınızı aldınız,” dedi Madam Bowden önüme geçerek.

“Boşuna arama, evde kimse yok.” Shane pes etmek üzere gibi görünüyordu. Madam Bowden’ın yanında başka şansı yoktu.

Son kez etrafa baktı, ağzını tükürükle doldurdu ve sokak kapısını çarparak çıkıp gitmeden önce yere tükürdü. Ciğerlerimdeki hava boşaldı ve kim bilir ne zamandır nefesimi tuttuğumu fark ettim. Shane'in gidişinin bende yarattığı rahatlamayı gölgeleyen tek şey işverenimin karşısındaki utancımdı.

"Hemen temizlerim," dedim önlüğümün cebinden bir bez çıkarıp ağladığımı gizlemek için o tarafa doğru koşturarak.

"Martha Winter, öyle bir şey yapmayacaksın!" diye buyurdu Madam Bowden. "Bence bana neler olduğunu anlatma zamanı geldi."

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM

Henry

“Yeni bir iz üzerindeyim.”

Hattın öbür ucundan gelen iç çekiş yoruma açık değildi.

“Sadece merak ediyorum, tüm bunlara gerçekten değer mi?” diye sordu Isabelle.

Ben de bıkkınlıkla iç çektim. Hiçbir fikri yoktu. Nasıl olabilirdi? Uzun zamandır araştırmamı öyle gizli yürütüyordum ki Isabelle onunla ilgilenmekten vazgeçmişti, artık soru bile sormuyordu.

“Bana göre değer.”

“İyi. Öyleyse sanırım seni özlediğimi söylememin bir anlamı yok, bu seni pek ilgilendirmiyor.”

“Elbette ilgilendiriyor, ben de seni özlüyorum, Issy.” İşte söylemiştim. İlk yalanım. Ya da daha ziyade, son derece farkında olduğum ilk yalanımdı. Güneşe bakmak ve en kötü tarafının gölgede kaldığını görmek gibiydi. İnsanlara duymak istediklerini söyleyen biri olmak istemiyordum fakat gerçeğin ne olduğunu artık ben de bilmiyordum. Belki de biliyordum ama görmezden gelmeyi yeğliyordum. Bir şeyleri erteliyordum. Bu beni kötü biri yapar mıydı?

“Annen aradı.”

“Ne? Annem seni mi aradı?”

“Evet, Henry. O benim kayınvalidem olacak. Evlenebilirsek tabii.”

Yurtkundum.

“Baban bir rehabilitasyon merkezine yatmış.”

Aradan kaç saniye geçtiğini kestiremedim.

“Henry? Orada mısın?”

Hafifçe öksürdüm. Bastırmaya çalıştıklarım boğazımda düğümlenmişti.

“Evet, buradayım.”

“Hiçbir şey söyleyemeyecek misin?”

Annemin huyu böyleydi, kendisinin söylemesi gerekenleri başkalarına söyletirdi. Bir yandan bu huyundan nefret ediyordum bir yandan da anneme acıyordum. Her zaman birinin ya da bir şeyin arkasına saklanıyordu. Belki de bu durumdan utanıyordu. Ben utandığımı biliyordum.

“Ne söyleyebilirim? Takdir mi bekliyor? İki, hadi bilemedin üç hafta ayık dolaşacak, tam değiştiğini düşünmeye başladığımız sırada bir gece eve gelmeyecek ve birkaç yıl ondan haber alamayacağız. Hep aynı hikâye.”

“Anladım. Özür dilerim.”

Yumruğumu sıkıp alnıma vurdum. Isabelle’e böyle şeyler söylemekle elime ne geçecekti?

“Hayır, ben özür dilerim. Senin arada kalmanı istemiyorum. Annemle konuşacağım ve sana söz, yakında eve döneceğim.”

Yirmi dakika boyunca, telefonda Princeton Üniversitesi’nin arşiv görevlisini kafalamaya çalıştım. (Benim kafalamaktan anladığım İngiliz aksanına güvenerek karşımdakinde önemli biri olduğunum izlenimini uyandırmayı ummaktı.) Sonunda, ikna

kabiliyetimin ya kullanılmamaktan köreldiği ya da fazlasıyla abartıldığı ortaya çıktı. Benim tarafımdan.

“Bayım, buradaki okuma odalarını ziyaret edebilirsiniz. Sadece randevu almanız yeterli ve...”

“Evet, onu anladım ama şu anki maddi durumum böyle bir seyahate elverişli değil,” diye yineledim üçüncü kere. New York’a gitmeyi ne kadar istesem de cebimdeki para buradaki pansiyonuma bile ucu ucuna yetiyordu. “Zahmet olmayacaksa siz Sylvia Beach’in mektuplarına göz atıp Opaline Carlisle diye biriyle yazışmış mı diye bana bilgi verebilir misiniz?”

“İşimi gücümü bırakıp sizin için araştırma yapmamı istiyorsunuz, doğru mu, Bay Field?”

“Şimdi siz böyle söyleyince...”

“Dediğim gibi, özel koleksiyonlara erişim izni için diğer herkes gibi çevrimiçi bir kayıt formu oluşturabilirsiniz.”

“Anlıyorum ama kaybedecek zamanım yok.”

“Herkesin zamanı değerli, Bay Field. *Benim* de öyle ve bu görüşme yüzünden yeterince vakit kaybettim. Hoşça kalın.”

Telefonuma bakakaldım. “Bence fena gitmedi,” diye söyledim ve yataktan cüzdanımı aldım.

Üniversitenin bahçe kapısının önünde onunla karşılaştım.

“Ne hoş bir tesadüf!” dedim daha orijinal bir şey söylemediğime üzülererek. Neyse ki bunu fark etmedi. Yüzü her zamankinden daha solgundu ve gözleri kanlanmıştı. Ağlamış mıydı?

“Her şey yolunda mı?”

“Ah, evet, iyiyim.”

Girişte kıpırdamadan durduğu için insanlar bize çarpıyordu.

“İçeri mi giriyordun?”

Gergin bir tavırla etrafına bakındı, sonra başını iki yana salladı. "Açıkçası ne yaptığımı bilmiyorum."

"Gel, yol ortasında durmayalım," diye önerdim ve koluna girip onu avlunun sessiz bir köşesine götürdüm.

"Burada ne yaptığımı bilmiyorum. Sanırım fikrimi değiştirdim," dedi kapana kısılan bir hayvan gibi korku dolu gözlerle etrafı izleyerek.

"Ben yardımcı olabilir miyim?"

Beni dinlemediği belliydi. Akli başka bir yerdeydi.

"Annemin hasta olduğunu sanıyordum. Telefonla görüşemedik, babam da telefonunu açmıyor. Şeyden beri..." Duraksadı.

Şiddete meyilli kocasını terk ettiğinden beri mi? Bir aile bunu nasıl yapardı?

"Erkek kardeşime mesaj attım. Annemin iyi olduğunu söyledi. Bir yanlış anlama oldu herhâlde."

"Bu iyi bir haber."

Neler döndüğünü anlayamamıştım ama Martha'nın üzül-düğü ortadaydı.

"Biraz yürümek ister misin? Beni kütüphanedeki sıkıcı bir öğleden sonradan kurtarmış olursun."

Bu düpedüz yalandı. Kütüphaneleri hiçbir zaman sıkıcı bulmamıştım. Bilakis. Ama insanların bazen böyle söylediğini biliyordum ve Martha *evet* anlamında başını sallayınca rahatladım. Belirli bir hedefimiz yoktu fakat bunun onun için pek önemli olmadığını sezdim. Sessiz kaldığımız sürece. İşlek caddeden küçük dükkânlarla sevimli kafelerin olduğu daha sakin sokaklara saptık. Sonunda kutsal kâseyi buldum: Üst katında bir çay salonu olan ve ikinci el kitaplar satan *Tomes & Tea* adında bir kitapçıydı. Tekrar konuşmak için Martha'nın önüne bir demlik çay ve ilave reçelli bir çörek gelmesini bekledim.

"Biz arkadaş değil miyiz?"

Çöreğinin üzerine bir kaşık az yağlı krema koyarken çekimser bir tavırla başını sallayarak onayladı.

"Arkadaşlar birbirlerine açılabilir. Birbirlerini yargılamadan dinlerler."

"Henry, ben..."

"Ama arkadaşlar birbirlerine bir şey anlatmadan da destek olabilir. Tabii isterlerse. Aslına bakarsan gelmiş geçmiş en acemice üslupla sana söylemeye çalıştığım şey şu: Bana anlatıp anlatmamak sana kalmış. Ama ben ne olursa olsun buradayım."

"El yazması kitabını bulana kadar."

"Evet, şey..." İçimi görebiliyordu. Ona verecek hiçbir şeyim yoktu; bir zeytin dalı niyetine uzattığım bu dostluk eli gerçek duyularımın özensiz bir yedeği idi.

"Madem birbirimize karşı dürüst olacağız, birine evlenme teklif ettikten hemen sonra muhtemelen var olmayan bir şeyi aramak için uçağa atlayıp başka bir ülkeye gitmeni anlayamıyorum."

Bu tür bir dürüstlüğü kastetmemiştim.

"Bana aşk hayatımla ilgili akıl öğretecek durumda değilsin," diye misilleme yaptım ve hemen pişman oldum. "Öyle demek istemedim..."

Geriye ittiği iskemlesi zemine sürtünerek gıcırdadı ve ayağa kalktı. Bakışlarında ateşli bir kırgınlık, hatta belki de hınç vardı. Kendimden nefret ettim. Ne aptalca bir yorum yapmıştım. Arkasından merdiveni koşarak indim ve dikkat çekmek istemediğim için usulca beni beklemesini söyledim. Martha kitapçının içinde yürürken yanlışlıkla bir odaya girdik ve yalnız kaldık.

"Lütfen, Martha. Çok özür dilerim. Düşünmeden söylenmiş aptalca bir cümleydi."

Gözyaşlarını durdurmak için yüzünü tavana dönmüştü.

"Önemli değil, öyle dememeliydim. Kabalık ettim."

"Haklıydın," dedim ona bir adım yaklaşarak. "Isabelle'den kaçtım. Belki bilinçli olarak yapmadım ama orada olmamanın bir yolunu buldum. Bilmiyorum," dedim elimi saçlarımın

arasından geçirerek. “İstedığimin bu olduğunu sandım. Sonra da korktum.”

Çevremizdeki kitaplıklar dış dünyanın seslerinin bize ulaşmasını engelliyordu. Birkaç tutam sarı saç yüzüne düşmüştü, duygularının yoğunluğundan yanakları kızarmıştı.

Dudağını ısırdı ve bir kitaplığa yaslandı. “Aşk korkutucu bir şey,” dedi düşünceli bir tavırla.

“Biri böyle bir kitap yazmalı.”

Gülümsedi ve bir karar vermeye çalışır gibi gözlerimin içine baktı. “Sen âşık mısın?”

Aslında çok basit bir soruydu ama bu ortamda ve ondan gelince cevabımdan emin olamadım. Aşk denen duyguyu gerçekten biliyor muydum? Hiç âşık olmuş muydum? İlk başta bir çekim vardı, ondan sonraki rahatlamayı başka bir duygu izlemişti... Huzursuzluk. Başından beri en mantıklı yolu izlediğimi biliyordum ve şimdi o yolda attığım her adımdan pişman olmuş gibiydim. Üniversitede yanlış bölümü seçmeye ve kendimi her gün biraz daha kapana kısılmış hissetmeye benziyordu. Yaşamam gereken hayata omzumun üzerinden bakıyordum ve kendi hayatımda asla tam anlamıyla var olamıyordum.

Martha benden bir cevap beklemekten vazgeçti.

“Aşkın belki de korkutucu olmaması gerektiğini düşünmeye başladım. Belki de Shane’i hiç sevmedim. Sevdığimi sandım fakat bu işin tuzaklı yanı da bu değil mi? Her şeyin senin hatan olduğunu sanarak kendini kandırman. Ama bunun gerçek bir aşk olmadığını bilseydim ondan çok daha önce ayrılırdım.”

Sözleri kulağa mantıklı gelse de Martha artık benimle konuşmuyordu. Bu konuşmayı kendi kendine defalarca yapmışa benziyordu.

“Aşkın ne olursa olsun birinin yanında kalmak olduğunu sanmıştım. Başta âşık olduğum insanın geri dönmesini bekledim.”

Ona dokunmak, sarılmak istedim ama bunun doğru olup olmayacağından emin olamadım.

“Seni nasıl incitebildi?” diye fısıldadım Martha’nın içindeki kız çocuğunu görerek. O kız sevilme istemişti, öldürsün diye dövmek değil. Tamamen savunmasız bir ifadeyle bana baktı. Bu kez fazla düşünmedim, yanağına elimi uzattım ve gözyaşlarını sildim. Yüzüne dokunmama izin verdi ve bu dokunuşu teslim olduğunu hissettim. Sonra her şey kendiliğinden gelişti; Martha artık kollarımdaydı ve başını omzumla göğsümün arasına gömmüştü. Daha fazla konuşmadık. Çevremizdeki kitapların bizi koruğunu hissettim ve bu ânın sonsuza dek sürmesini istedim. Enselerini okşayan parmaklarım dolaşık saçlarının arasında kayboldu.

“Tanrım,” dedim sonunda ve geri çekilip yüzüme bakana kadar bunu yüksek sesle söyledikten emin olamadım.

“Ne oldu?”

Onu korkutup kaçırmayacak ve beni aptal durumuna düşürmeyecek kelimeleri aradım. “Senden gerçekten hoşlanıyorum. Hem de çok. Ve ne yapacağımı bilmiyorum.”

Ciddi ifadesi bir tebessümle yer değiştirdi ve sonra güldü.

“Ah, teşekkürler. Cidden çok sağ ol,” dedim alayla. Ona sarılmaya devam ediyordum.

“Sanırım ben de senden çok hoşlanıyorum ve ben de ne yapacağımı bilmiyorum.”

Az sonra, bunun doğru olmadığı ortaya çıktı çünkü Martha ne yapacağını gayet iyi biliyordu. Yavaşça başını kaldırdı, gözlerime baktı ve dudaklarımız birbirine değene dek yüzünü benimkine yaklaştırdı. Gözümün önünde havai fişekler patladığını söylemem abartılı kaçabilirdi fakat tüm dolaşım sistemimde havai fişekler patlıyormuş gibi hissettiğimi söylemem yüzde yüz doğru olurdu. Başımı eğdim ve ilk kez birini öper gibi öptüm onu. Her şey yepyenyidi. Bizimkisi mükemmel bir uyumdu. Parmaklarını göğsümden çeneme ve sonra saçlarıma doğru kaydırdı. Onu kalçasından tutup kendime yaklaştırdığımda iç çektiğini duydum.

Bir anlığına duraksadım ve Barry White'inki gibi alçak ve boğuk çıkan sesimi tanıyamadım. "İyi misin?"

Başıyla onayladı ve yine öpüşmeye başladık. Orada ne kadar kaldığımızı bilmiyorum, yirmi dakika ya da yirmi saniye olabildi. Sonra bir müşteri geldi ve gürültüyle boğazını temizledi. İçimden onu uykusunda öldürmeye yemin ederken Martha'nın elini yakaladım ve sıkıca tuttum.

"Benimle kaldığım yere gelmek ister misin?"

"Ondan önce yapmam gereken bir şey var," dedi ve beni dükkândan sürükleyerek çıkarıp koşmaya zorladı.

"Nereye gidiyoruz?"

"Trinity. Kursa kaydolmak için beş dakikam kaldı!"

YIRMİ İKİNCİ BÖLÜM

Opaline

İngiltere, 1922

Seyahatim planladığım gibi Brontë Derneği'ni ziyaretimle başladı. Brontë kardeşlerin baktığı yerden Emily'nin eserlerine ilham veren kırları izlemek dokunaklı bir tecrübeydi. Ev bir kaleye benziyordu; gri tuğladan örülmüş duvarlarında sürgülü pencereler vardı. BaĒnaz bir babanın kızları olarak, sert tabiat koşullarının hüküm sürdüğü bir arazide yaşamamanın nasıl bir şey olduğunu hayal etmeye çalıştım. Bu genç kadınlar da tıpkı benim gibi evlenmemiştii ve erkek egemenliğindeki bir dünyada edebiyat çevreleri tarafından görmezden gelindikleri için eserlerini Currer, Ellis ve Acton Bell gibi takma erkek isimleriyle, ancak yürekten bir tutkuyla kaleme almışlardı. Bay Fitzpatrick'in pantolonu ve uzun bir paltoyla ben de hemcinslerime dayatılan kısıtlamalara ters düşerek orada dikiliyordum. Bu kılıĒım ayrıca Lyndon'ın olası casuslarına karşı da bir önlemdi.

Patrick Brontë'nin ölümünden sonra, evin tüm eşyaları ya açık artırmayla satılmış ya da Haworth'te çalışanlara armaĒan edilmişti. Dernek bu eşyaların birçoğunu bünyesine katabildiği için şanslıydı ve son derece etkileyici bir arşivleri vardı. Emily'nin, ablası Charlotte tarafından küçük notlar eklenen bazı şiirlerine rastladım ve bunlara bakarken kardeşler arasında sevgi dolu ama

çekişmeli bir güç kavgası olduğunu sezinledim. Charlotte'ın kız kardeşinin başyapıtını eleştirdiği hemen herkesçe biliniyordu. Emily'nin yazarlığının nihayet kabul gördüğü *Uğultulu Tepeler*'in 1850 baskısının önsözünde Charlotte şöyle yazmıştı:

Heathcliff gibi insanlar yaratmak doğru ya da akıllıca bir şey mi bilmiyorum. Ben pek öyle olduğunu düşünmüyorum. Uğultulu Tepeler hırpani bir atölyede, her evde bulunan malzemelerle ve basit araç gereçlerle kabaca yontulmuştur.

Kardeşler arasında yalnızca Charlotte evlenmişti. Kocası Arthur Bell Nicholls, Charlotte'ın babasıyla çalışan bir papaz yardımcısıydı ve köyde pek sevilen biri değildi. Evlenmelerinden yalnızca dokuz ay sonra Charlotte ölünce de tüm malına ve mülküne konduğunu okumuştum. Belki de Charlotte'ın mizacı evliliğe uygun değildi. Nicholls daha sonra anavatanı İrlanda'ya dönüp kuzeniyle evlenmişti. Honresfield Kütüphanesi onun elindeki el yazmalarıyla kişisel eşyaların çoğunu satın almıştı, bu bana ertesi gün oraya gerçekleştireceğim ziyarette bir ipucu bulma umudu verdi.

Pansiyonumdan çok da uzak olmayan bir handa akşam yemeği yemeye karar verdim. Büyük bir porsiyon çoban böreği ısmarladım ve pencerenin kenarına oturup önden küçük bir bardak cin içtim. Brontëlerle ilgili her konuda oldukça bilgili gibi görünen hancıyla kısaca sohbet ettim. Papaz evinin ziyaretçilerinden epey para kazanmaya başlamışlardı ve turistleri müze küratörünün eksik bıraktığı konularda aydınlatmayı vatandaşlık vazifesi edinmişlerdi. Orada oturup Elizabeth Gaskell'in Charlotte Brontë biyografisini okudum. Emily hakkında bilinenler ne yazık ki bir sayfayı zar zor dolduruyordu. Gelgelelim papaz evinde görev yapan Martha Brown diye birinden söz edilmişti. Hancının oğlu tabağımı kaldırıp masayı silerken bir içki daha

söyledim ve bu yörede yaşadığı için belki biliyordur diye ona Martha Brown'u sordum.

"Ah, evet, zangocun kızı. Hiç evlenmedi," dedi pek kederli bir ifadeyle.

Cinimi yudumladım. Evlilik neden daima mutluluğun anahtarı olarak görülmüştü?

"Hastalandığında ona bakacak bir ailesi yoktu." Hiç evlenmemiş bu kadının itibarını katletmeyi şevkle sürdürdü. "Bence küçük bir kulübede yapayalnız ölüp gitmiştir."

Bir yudum daha içtim. Geleceğim birden gözüme fazlasıyla kasvetli göründü.

"Kitabımda Brontëlerin ailesine ait hatıraların büyük bir kısmının ona miras kaldığı yazıyor. Onları bırakabileceği başka bir akrabası var mıydı diye merak ettim."

"Şu tesadüfe bakın. John amcam onun yeğenlerinden biriyle okudu."

El çırpıttım. Doğru bir iz üzerinde olduğumu hissediyordum.

"Onunla konuşabilir miyim? Yani amcanla?"

"Geçtiğimiz yıl öldü."

"Ah, bunu duyduğuma üzıldüm," dedim merhumun ruhu için dua eder gibi ellerimi kavuşturarak.

"Amcam o iki erkek kardeşin Londra'da bir kitapçısı olduğunu söylemişti. Biri hâlâ orada yaşıyor. Belki ona sorabilirsiniz."

"Çok güzel. İsmi hatırlıyor musun?"

Bir ilham beklercesine yukarı baktı.

"Brown Kitabevi'ydi galiba."

"Harika," dedim ve yemeğin karşılığı olarak ona birkaç bozukluk verip pansiyonumun yolunu tuttum.

Honresfield'deki koleksiyonu incelemek için sabah dokuza randevu almıştım. Bay Law bir iş gezisinde olduğundan beni son derece çalışkan bir genç kadın olan yardımcısı Bayan Pritchett karşıladı. Arazi genişti ve mülk sahibinin zenginliğini yansıtıyordu ama evin kullanışlı atmosferi korunmuştu. Bir kanat tamamen dikkate değer bir İngiliz edebiyatı koleksiyonuna ayrılmıştı. Burada, Robert Burns, Sör Walter Scott ve Jane Austen'in el yazması kitapları vardı.

"Mektubunuzda Brontë koleksiyonuyla ilgilendiğinizi belirtmişsiniz," dedi Bayan Pritchett daha küçük bir odanın büyük, ahşap kapılarını açarken. "İhtiyacınız olan her şeyi burada bulacağınızdan eminim," dedi bana bir kütüphane kataloğu ve bir çift yumuşak, beyaz eldiven vererek. "Bay Law tüm ziyaretçilerin bunları takmasını rica ediyor. Eski kitapları korumalıyız."

"Elbette," diye onaylarken keşfedilmeyi bekleyen hazinelerle dolu kitaplıklara göz gezdirdim. *Gurur ve Önyargı* ve *Northanger Manastırı*'nın şüphesiz son derece ilgi çekici mülkiyet tarihleri olan ilk baskıları da oradaydı ama dikkatimi dağıtmamalıydım. *Uğultulu Tepeler*'in ilk baskısını büyük bir itinayla rafından indirdim. Onu üzerinde kitapların konulacağı bir rahle bulunan masaya götürdüm. Orijinal kumaş kapağı gayet iyi bir durumdaydı. İlk sayfadaki imza dikkatimi çekti. Peder Patrick Brontë kitabı ailenin kâhyası ve muhtemelen değerli bir üyesi Martha Brown için imzalamıştı. Zihnim aradaki bağlantıları kurmaya çalışırken heyecandan kulaklarım uğuldamaya başladı. Martha Brown'a başka neler miras kalmıştı ve eğer açık arttırmada satılmadıysa şimdi neredeydiler?

Kız kardeşlerle Ellen Nussey'nin eğlenceli ama konuyla ilgisiz mektuplarıyla dolu birçok kutunun yanı sıra Charlotte ve eski biyografi yazarı Elizabeth Gaskell arasındaki daha enteresan yazışmalar da vardı. Sonra işler daha ilginç bir hâl aldı. Charlotte'ın kendi yayıncılarına *Uğultulu Tepeler* ve *Agnes Grey*'i yayınlayan Thomas Cautley Newby adındaki adamı şikâyet

ettiği bir mektup buldum. Görünüşe bakılırsa, bu kişi hinin tekiydi, Bell isminin yarattığı kafa karışıklığından faydalana-
rak kız kardeşlerin ona 50 poundluk bir ön ödeme yapmasını istemişti. O sıralar, üç kitabın da aynı kişi tarafından yazıldığı teorisi ileri sürülmüştü. Bu inanış tabii ki gerçeklerden pek de uzak olamazdı, bunun üzerine Charlotte'la Anne üç kız kardeş olduklarını doğrulamak için Londra'ya seyahat etmişti. Ama Emily evde kalmıştı ve gerçek ismini gizlemeyi tercih ediyor gibiydi. Kız kardeşlerinin aksine, Londra'nın edebiyat çevrelerince tanınmayı umursamıyordu ve Cautley'nin ağgözlülüğü yüzünden tedirgin olmuş gibi de durmuyordu. Belki de onu olduğu gibi kabullenmişti ve kendisi de mizacına uygun hareket etmişti.

Adresi olmayan bir mektup dikkatimi çekti ve karnım zil çalmaya başladığı için sadece şöyle bir gözden kaçırmaya karar verdim. Ama sonra zamanı unuttum.

*Londra,
15 Şubat 1848*

Sayın beyefendi,

Nazik mektubunuza teşekkür ederim, yeni romanınız için gerekli düzenlemeleri büyük bir zevkle yapacağımı bildirmek isterim. Romanınızın teslim tarihi konusunda sizi zorlamayacağım çünkü onu tüm dünyanın beğenisine sunmadan önce iyice içinize sindirmeniz gerektiğiyle ilgili sözlerinize katılıyorum. Zira yeni eseriniz büyük bir önem taşıyor: İlk başarınızı devam ettirerseniz birinci sınıf bir yazar olduğunuzu kanıtlayacaksınız ama bu eserinizde muvaffak olamazsanız eleştirmenler tüm yeteneğinizi ilk romanınıza harcadığınızı söyleyecek. Dolayısıyla eserinizi sizin belirlediğiniz bir tarihte teslim etmenizi kabul ediyorum.

*Bana güvenin, bayım.
Sevgilerimle,
T. C. Newby*

Orada oturup gözlerimi kırıştıtarak önümdeki kelimelere baktım. *Yeni romanınız*. Ellis Bell'in, yani Emily'nin ikinci eseri üzerinde çalışmaya başladığının su götürmez bir kanıtıydı bu. Onun yayıncıya gönderdiği nazik mektuba dair bir kayıt yoktu ama yeni kitabının aceleyle getirilmesi konusunda belli ki bir tedirginliği vardı. Belki de daha o zamanlar sağlığı bozulmaya başlamıştı. Ya da acaba kendine mi güvenemiyordu? Ama mü-kemmeliyetçi mizacından ötürü onu içine sindirerek yazmak istemesi daha akla yatkın geliyordu. Heyecandan kulaklarım uğulduyordu.

Daha ayrıntılı bilgi edinmek için katalogdaki kayda göz gezdirdim.

T. C. Newby'nin mektubu üzerinde Acton Bell yazan bir zarfla birlikte Emily'nin yazı masasında bulunmuştu.

Ne var ki bunun Anne'e yazılmış bir mektup olmadığını biliyordum çünkü onun ikinci romanı zaten yayınevine teslim edilmişti. Hayır, bu mektup *Uğultulu Tepeler*'den sonraki romanı için Emily'ye yazılmıştı. Emindim bundan! Arkama yaslanıp uzun, tek kanatlı pencerelerden bahçeye baktım. Charlotte, Emily'nin ölümünden sonra onun yazılarını yok ettiyse ikinci romanını asla bulamayacaktım. Her bir çelişkili olasılıkla birlikte umutlarım bir artıyor, bir azalıyor.

Sonra milyon yıl düşünsem aklıma gelmeyecek bir şey gördüm. Bir daha hiç rastlamayacağımdan emin olduğum bir adam araba yolundan eve doğru yürüyordu: Armand Hassan.

“Burada ne işin var?” dedim giriş salonunun kapısında durup Bayan Pritchett’in geçmesine engel olarak.

“Opaline.”

Yalnızca adımı söyledi ve bu bile tüm anılarımın canlanmasına yetti. Paris, onun dairesi, tenimde gezinen dudakları, briyantininin kokusu. Hepsi sarhoş ediciydi. Ben başımı çevirene kadar gözlerimin içine bakmayı sürdürdü. Onu unuttuğumu sanmıştım ama Armand’ı yeniden görünce aslında duygularımı ardımda bırakmadığımı, yalnızca bastırdığımı anladım. Özlemim ve kırgınlığım her zamankinden de kuvvetliydi. Elimi tutup bileğime bir buse kondurduktan sonra elimi tutmaya devam ederek iki yanağımı öptü.

Arkamda duran Bayan Pritchett boğazını temizledi.

“Bay Hassan’dı, değil mi?” diye sordu. “İncelemek istediğiniz kitapları oturma odasına getirttim.”

Geride durdum ve konuşmalarını bitirmelerini bekledim. Armand’dan gözümü alamıyordum; krem rengi keten pantolonu ve lacivert spor ceketıyla her zamanki gibi şıktı. Bu aralar sık sık seyahat ediyor olmalıydı, güneşten kararan teni hoş bir esmerliğe kavuşmuştu. Saçları oniks gibi parlıyordu, onlara dokunmamak için kendimi zor tutuyordum.

“Bir müşterim için bazı resimleri görmeye geldim. Ama eğer ilgini çekerse yarın öğleden sonra Sotheby’s’de bir müzayedeye katılacağım.”

“Sotheby’s!” diye yineledim sesimdeki heyecanı gizlemeyi başaramadan. Ama oraya gidemezdim. Londra’ya gitmek çok riskli olurdu. Hevesim kursağımda kaldı.

“Hayır, İrlanda’ya dönmeliyim.”

Bakışlarımda bize dair bir şeyler arar gibi gözlerime baktı. Başımı çevirdim.

"Kolyemi hâlâ takıyorsun."

Gayriihtiyari elimi boynuma götürdüm ve Paris'ten ayrılırken verdiği altın hamsa kolyeye dokundum. Dudaklarım bir tebessümle aralandı.

Elbette onu reddetmeliydim. Ama Paris'ten ve Sylvia'dan haber almam gerektiği yalanıyla kendimi kandırdım. *Armand şu hayattaki birkaç dostumdan biri, o bana yardım etmeseydi şimdi Londra'da, istemediğim bir evliliğin tutsağı olurdum, diye kendimce bahaneler uydurdum.*

"Neyse canım, bir gün gecikmenin bir zararı olmaz," dedim. Öyle yanıliyordum ki.

Armand bana siyah, pırıl pırıl bir arabanın kapısını açtı. Onu tanımasaydım elinin bollaştığını söyleyebilirdim ama işin aslını ona sormak kabalık olurmuş gibi geldi.

"Müşterim," dedi sorulmayan bir soruya cevaben. "Epey cömert bir kadın."

Bir kadın. Onu kıskandığımı belli etmemek için camdan baktım. Paris'ten ayrılışımın üzerinden aylar geçmişti; duygularım nasıl böyle taze kalabilmişti?

"Seni gördüğüme çok memnun oldum, Opaline. Neler yaptığını öyle çok düşündüm ki."

Yine de bana bir mektup yazmamıştı.

"Hâlâ Dublin'de misin?"

"Elbette," diye tersledim. Başka nerede olabilirdim? Kendisi gibi dünyayı gezip her limanda bir sevgili edinmemi mi bekliyordu? Neredeyse yolculuğun tamamı boyunca surat astım ve onunla gitmeyi neden kabul ettiğimi düşündüm.

On sekizinci yüzyıldan kalma evlerle dükkânların olduğu, bir ucundan tramvayların, diğer ucundan High Holborn otobüslerinin geçtiği işlek ve pis bir sokağa saptık.

"Sotheby's'e gittiğimizi sanıyordum," dedim etrafa bakarak. Yüzümü gizlemek için kasketimi biraz daha indirdim. Tepeden tırnağa bir erkek gibi giyinmeye karar vermiştim, üzerime birkaç beden büyük gelen paltom vücudumun biçimini tamamen gizliyordu.

"Önce hoşuna gideceğini düşündüğüm bir yere uğrayacağız."

"Her zaman bu kadar esrarengiz misin?" diye sordum bunu çekici bulmuyormuşum gibi. Armand insanları cezbetmeyi iyi biliyordu. Daha ziyade kadınları.

Satılamayan rozlu kitaplarla dolu küçük bir kitabevinin önünde durduk. Bir hurdacının bitişiğindeydi ve küçük, kare bölmeleri olan, eski moda bir vitrini vardı. Oradaki tabela dikkatimi çekti:

*ELİMİZDEKİ TÜM ESKİ PÜSKÜ KİTAPLAR
BUNLARDIR.
LÜTFEN BAŞKALARINI SORMAKLA
VAKİT HARCAMAYIN.*

"Bu ne böyle?.."

Başımı kaldırdım ve kapının üzerindeki ismi gördüm: Progressive Kitabevi, Red Lion Sokağı, 68 numara.

"İçeri girelim mi?" Armand bana kapıyı açtı.

Ne tür bir batakhaneye girmek üzere olduğumuzdan emin değildim ama orada sıra dışı bir şey bulacağımıza dair harika bir his içindeydim.

Bizim gibi antika görünüşlü, gergin tavırlı bir adam yere çömelip mukavva bir kutuya başını sokmuştu ve orada bir şey ararken kendi kendine öfkeyle söyleniyordu.

"İngiliz ahlaka aykırı neşriyat kanununu çiğneyen eserlerin dağıtımını yaptığınıza dair bir duyum aldım," dedi Armand son derece inandırıcı bir Londra aksanıyla.

Adam yerden fırladı ve sıırım gibi vücuduyla öyle hızlı yürüdü ki geri çekilmek zorunda kaldım (ki dükkân avuç içi kadar olduğundan bunu yapmam kolay olmadı).

Adam "Armand Hassan, aşağılık herif!" diye bağırarak Armand'ı güldürdü. Sonra iki adam uzun bir aradan sonra kavuşan iki kardeş gibi kucaklaştı.

"Sen olduğunu biliyordum," dedi adam belli belirsiz bir Alman aksanıyla ve gülerek.

"Herr Lahr, size meslektaşım Matmazel Opaline..."

"Gray," diye sözünü kestim. "Bayan Gray." Ona elimi uzattım.

"*Freut mich*," dedi ve bunu iyi bir şey olarak yorumladım.

Herr Lahr bize kahve ikram etmek istedi ama Armand müzayedeye az kaldığını söyleyerek bu teklifi geri çevirdi.

"İstedğin kopya burada. Fiyat anlaştığımız gibi. Bu işin bazı hukuki sonuçları olmasına karşı kendimi güvenceye almak zorundayım."

"Elbette," dedi Armand. "Müşterim onu almayı çok istiyor."

Merakım âdeta odadaki dördüncü bir kişiydi! Herr Lahr ona kahverengi kâğıda sarılı küçük, dikdörtgen bir paket uzattı ve Armand para saymaya koyulduğunda paketi açmak için izin istedim.

"Neden olmasın?" dedi Armand.

Paketi yavaş yavaş açtığımda kitabın ismini gördüm: *Leydi Chatterley'in Âşığı*.

"D. H. Lawrence," diye doğruladı Armand.

"Adam bir edebiyat dehası ama eserlerini el altından satmak zorunda kalıyoruz," dedi Herr Lahr.

Bu kitabın bir nüshasının da bende olmasını çok isterdim. Hatta yirmi tane de olurdu. Öte yandan, tartışmalı eserler satmanın küçük dükkânımın üzerine istenmeyen bir ilgi çe-

keçeğinin farkındaydım. Yine de bu kitabı okumak zorundaydım ve kendi kopyamı satın almak için Herr Lahr'la pazarlığa giriştim. Çok geçmeden arka koltuktaki yasaklı eserlerimizle birlikte Sotheby's'e doğru yola çıktık.

Sotheby's'in karanlık koridorlarından büyük müzayede salonuna akın eden heyecanlı kalabalığa karıştık. Armand elimi tuttu ve beni odanın kenarındaki küçük bir girintiye götürdü. Duvara ve birbirimize yapışık hâlde orada dikildik. Baş döndürücü bir an için kokusunu içime çektiğimde yine o geceye gittim, vücudunun sıcaklığını hatırladım. Birkaç kez öksürdüm ve oyalanmak için odadaki insanları saymaya çalıştım.

"Vay canına, şu manzaraya bak! Müzayedenin ne için düzenlendiğini merak ettim."

"Katalogu görmedin mi? Lewis Carroll'ın *Alice Harikalar Diyarında*'sının orijinal el yazması satılacak."

"Yok canım!"

Armand yanımda oturan adamdan bir broşür alıp bana verdi.

"*Bir Yaz Gününün Anısına Sevilen Bir Çocuğa Noel Hediyesi.*" Çocukken bu kitaba bayılırdım ve Oxfordlu matematikçi Charles Dodgson'un bu küçük kitabı 1864 yılında, Liddell ailesine bir armağan olarak kaleme aldığını ve Lewis Carroll mahlasını kullandığını öğrendiğimde şaşırmışım. Rivayete göre Dodgson bu gerçeküstü öyküyü ilk kez Thames'taki bir sandal gezintisinde dekan Henry Liddell'in kızlarına anlatmıştı. Sonunda eserini yayınlamaya ikna olmuştu ve gerisi malumdu.

"Bu olağanüstü bir şey!" dedim az önceki ateşli düşüncelerimi tamamen unutarak.

“Tekliflerin on bin pounda kadar yükselebileceği konuşuluyor.”

Kalabalığın arasında güçlükle seçilebilen, siyah elbiseli, ufak refek ve yaşlıca bir kadın vardı. Armand onu göstererek Alice Liddell Hargreaves olduğunu söyledi.

Ona döndüm ve “Nasıl yani? Gerçek olamaz!” dedim.

Armand bu bilginin verdiği gururla başını salladı.

“Gerçek! *Alice*’in ta kendisi. El yazması eseri bugüne kadar saklamış ama kocasının ölümünden sonra vergi borçları altında ezilmiş.”

“Kriketçi Reginald Hargreaves’ten bahsetmiyorsun değil mi?” Hargreavesler Londra sosyetesinde tanınan bir çiftti. El yazması eseri açık artırmaya koymak Alice Liddell Hargreaves’i epey sarımsı olmalıydı. En önde gururlu bir tavırla, dimdik oturuyordu.

Müzayede genellikle olduğu gibi, alıcıların nabız yoklamasıyla tutuk başladı. Müzayede salonunda henüz elini açmak istemeyen bir sürü kişi vardı.

Armand’ın elini kaldırdığını hissettiğimde, “Nişteki beyefendiden sekiz bin beş yüz geldi,” diye anons etti müzayede görevlisi

“Teklif vereceğini söylememiştin,” diye fısıldadım.

“Açık artırmaya bir müşterim adına katılıyorum,” dedi her zamanki esrarengiz havasıyla. Başka bir varlıklı müşteri. Hepsî Armand’ın üzerine yağıyor gibiydi.

Teklifler giderek yükselirken otoriter havası hemen hissedilen, kısa boylu ve iyi giyimli bir adam tüm dikkatleri üzerine topladı.

“On beş bin pound,” dedi bariz bir Amerikan aksanıyla. Bu maskaralığa son verir gibi bir havası vardı.

“Kim bu?” diye sordum.

“*Merde!* Bu adam müzayede salonundaki terör, sevgili Opa-line.”

Tokmak vuruldu ve gergin sessizliğin yerini bir kakofoni aldı. Bazıları şaşkındı ama daha ziyade meşhur bir İngiliz eserinin bir Amerikalıya satılmasına tepkiliydiler. Müzayedeye katılanların birkaçı onu tebrik etmeye giderken adam gözlüğünün camlarını silmeye koyuldu.

“Bu yılki açık artırmaların hepsinde beni yendi,” dedi Armand bu adama karşı hissettiği kinle karışık hayranlığı ele veren iğneleyici bir tavırla. Odadan çıkmak için onun yanından geçerken Armand’la selamlaştılar.

“Baronese bir dahakine daha şanslı olacağını söyleyin, Bay Hassan.”

Armand onun böbürlenmesine sinirlenerek beni odadan çıkarmaya yeltendi.

“Arkadaşınız kim? Bizi tanıştırmayacak mısınız?”

“Abe Rosenbach, bu hanım Matmazel...”

“Gray,” diye sözünü kestim bir kez daha. “İrlandalı bir kitap satıcısıyım,” diye ekledim bunu yüksek sesle söylemekten keyif alarak.

“Öyle mi? Buyurun, size kartımı vereyim,” dedi cebinden bir kartvizit çıkararak. “Bakarsınız birlikte iş yaparız.” Gülmemesinde görmezden gelmeyi yeğlediğim bir ima gizliydi.

“Müzayededeki başarınızdan ötürü sizi kutlarım, Bay Rosenbach.”

“Teşekkür ederim, Bayan Gray ama bu benim için basit bir alışveriş değildi. O el yazmasını çok uzun bir zamandır istiyordum. Suçiçeğine yakalandığımda rahmetli annem bana bu kitabı okumuştı. Sanırım ateşli olduğum için bana kendi çocukluğuna dair bir hikâye anlattığını sanmıştım. Onun Alice olduğunu düşünmüştüm. Annem bundan kısa bir süre sonra öldü ve o gün bu gündür her gece bu kitabı okurum.”

Hikâyesi beni duygulandırmıştı, gözlerim yaşardı. Armand bile etkilenmiş benziyordu.

“Ah, yapmayın canım,” diye bağırdı Rosenbach. “Bir kitap simsarının duygusallığına hiçbir zaman güvenmeyin. Bu eser benim olmalıydı çünkü ondan dünyada yalnızca bir tane var. O benim olduğu sürece ona başka biri sahip olamaz. Bir kitap uğruna tüm servetlerini harcayan, dünyayı gezen, dostlarını unutan, hatta çalıp çırpın adamlar tanıyorum.”

“Bay Rosenbach, beni fena kandırdınız!” dedim bu adamın ruzağına düştüğüm için kendime kızarak.

“Özür dilerim, hayatım ama kendimi tutamadım. Kitap koleksiyonculuğu aşktan sonraki en neşeli uğraştır.”

“Ne kaba bir adam,” diye fısıldadım müzayede salonundan çıkarken Armand’a ama cevap vermedi. Rosenbach ve o aynı kumaştandı. İkisi de hiçbir suçluluk ve pişmanlık hissetmiyordu ve istediklerini elde etmek için yapmayacakları yoktu. Bu beni hem korkutuyor hem de cezbediyordu. Bir ateşe çok yaklaşıp yanmamayı ummak gibi bir şeydi.

YIRMI ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Martha

"İçeri kapmış kedi gibi görünmenin nedeni nedir?" diye sordu Madam Bowden ben yatağımı yaparken. Sürekli aynısı oluyordu, dünyanın en sıradan işini yaparken Henry'nin beni öpmesi aklıma geliyordu ve yanaklarım acıyınca kadar gülümsüyordum.

"Sadece mutluyum sanırım," diye yanıtladım.

"Saçmalama. Bir kadının böyle kızarmasının tek nedeni bir erkek olabilir. Şu akademisyen, değil mi?"

Henry kitapçıdan sonra beni kaldığı pansiyona götürmüştü ama pansiyoncu hanımın doğum günü olduğu ve evde sürpriz bir parti verildiği ortaya çıkmıştı.

"Olabilir."

Henry daha sonra beni eve getirmişti ama onu içeri davet etmemiştim. Her şey çok yeniydi ve doğum günü partisi fiyaskosunu hiçbir şeyi aceleye getirmemem için bir işaret olarak yorumlamıştım. Ama ona bir veda öpücüğü vermiştim. O öpücüğü düşündüğümde yanaklarım daha fazla acıyordu çünkü hayatımın en romantik öpücüğüydü. Bir sokak lambasının altında duruyorduk, Henry'nin elleri benim paltomun ceplerindeydi ve benimkiler onun kazağının altındaydı. Dudaklarını boynumdan köprücük kemiğime doğru yavaşça kaydırmıştı. Daha önce hiç kimse beni böyle baştan çıkarıcı bir şefkatle öpmemişti,

Henry bana bunun daha fazlasını vadeder gibiydi. Karnımın alt kısmındaki o gıdıklanma bana duygularımın kontrolünü kaybetmeye yakın olduğumu hissettiriyordu. Dünyevi bir işe odaklanmalıyım.

“Yıkacak bir şeyiniz var mı?” diye sordum Madam Bowden’in hınzır bir gülümsemeyle beni izlediğini fark edince.

Çamaşırları toplayıp mutfağın bitişiğindeki çamaşır odasına gittim. Beyazlarla renklileri ayırırken annemi düşünmeye başladım. Şımarık erkeklerle dolu bir evde ev işlerini daima birlikte yapardık. İşaret dilimi ve insanları okuma yeteneğimi böyle zamanlarda onunla pratik ederdim. Ama annem onu okumamdan hoşlanmazdı. Bir kız çocuğunun annesinin hayatıyla ilgili çok fazla şey bilmesinin doğru olmadığını söylerdi. Bunun nedenini hiçbir zaman sormadım ama büyüdüğümde bu kuralı çiğnemeye çalıştım. Ne var ki tanıdığım diğer herkesin aksine annem bu tür bir ihlale karşı hazırlıklıydı ve kendini benden gizlemeyi sürdürdü. Kesinlikle benden sakladığı bir şey vardı. Dolayısıyla ben de ondan bir şeyler saklamaya başladım. Shane’le tanıştığım sıralar annemle uzaklaşmıştık ve aramızda farklı bir tür sessizlik vardı. Bana hata yaptığımı ve ona güvenmediğini söyledi fakat bunun için artık çok geçti. Haklılığımı ispatlamaya ya da annemi (veya kendimi) cezalandırmaya çalışır gibi, âdeta karşı yönden akan bir trafiğin ortasına kendimi atarcasına şuursuzca evlendim. Bu konuda kendimden başka kimseyi suçlayamazdım.

Salondaki şömineyi yakarken pencerenin dışında bir hareket gördüğümü sandım. Henry olabileceğini düşünerek sokak kapısına doğru koşmaya başladım, sonra yavaşladım. Kapıyı açarken Henry’nin hiç kapıya gelmediğini, her zaman bodrum katın

penceresini tıklattığını hatırladım. Ama bunu hatırladığımda çok geç kalmıştım. Daha tepki vermeye bile fırsat bulamadan elmacık kemiğimde patlayan sert yumruğu hissettim ve onun şiddetiyle yandaki duvara doğru savruldu. Shane. Başımı kaldırdığımda bir kâğıt parçasını sokağa fırlattı ve kapıyı arkasından kapadı. Yüzüme dokunduğumda elime bir ıslaklık geldi, sonra kanı gördüm. Shane'in katı ifadesi ve çenesini sıkışı bana bilmem gereken her şeyi söyledi. Şimdi yetkili oydu.

"Sen hafızanı kaybettin herhâlde, Martha."

"Ne?"

"Evli bir kadın olduğunu unuttun."

"Ben..."

"Kahretsin, seni gördüm."

"Neden bahsediyorsun?"

"Dün gece. Bir sürtük gibi adamın içine düşmüştün. Benden böyle mi intikam alıyorsun?"

İntikam mı? Neyin intikamı? Ağzından yayılan alkol kokusunu alabiliyordum. Shane bu durumdayken ne yapacağı belli olmazdı. En güvenli ihtimali hesaplamaya çalıştım; şimdi onunla gidip cezama razı olursam yeniden kaçmayı deneyebilirdim. Bunu yapabilecek kadar sağlam kalabilirsem tabii. Nasıl olmuştu da kendimi yine bu durumda bulmuştum? Bacaklarımı tekmeleyerek üzerimden geçti ve koridorda yürüdü. Birden ritiz hesaplamalarla bezeli, bu adamla bir hayat paylaşmanın en tehlikesiz yollarını hesapladığım bir gelecek belirdi gözlerimin önünde. Hayatım Shane'in şiddetinden kurtulma planlarıyla sınırlandı.

"Dün gece seni onunla öpüşürken gördüğümde Mitch yanımda olmasaydı o herifi ellerimle gebertirdim."

"Henry'yi mi? Lütfen, onu incitmediğini söyle!" Dün gece eve dönerken Shane'in saldırısına uğradığını hayal ettim.

"Henry mi? Ne sikik bir isim o öyle?"

Kolumu yakaladı ve beni ayağa kaldırmaya çalıştı ama ona direndim.

“Sen benim karımsın, Martha. Sen benimsin!”

Shane’in suyuna gitmekten yorularak, “Ben hiç kimsenin malı değilim!” dedim. Hem bunun ne önemi vardı? Ne söylersem söyleyeyim o her zaman karşımdaki kızgın insan olacaktı. Öfkesinin nedeninin ben olmadığımı artık görebiliyordum.

“Seni davet ettiğimi hatırlanıyorum,” diye bir ses geldi arkamızdan. *Eyvah, Madam Bowden*. Onun beni böyle –bir kurban gibi– görmesindense ölmeyi yeğlerdim.

“Annesinin kanser olduğunu, onun eve dönmesini istediğini söylemiştim.”

“Yalancı!” Sonunda dilim çözölmüştü. “Böyle bir konuda yalan söylenir mi? Ayrıca annem ölüm döşeğinde bile olsa oraya geri dönmeyeceğim.”

Yalnızca bir anlığına duraksadı.

“Seni hemen şimdi eve götüreceğim.”

“Bir sakı çiceği değil o,” dedi Madam Bowden bu duruma pek uymayan bir alaycılıkla. İkimizi de öldürtecekti.

“Seninle gelmeyeceğim,” dedim yerde geriye doğru kaçıp Madam Bowden’a siper olmaya çalışarak. Bacaklarımın beni taşıyacağına güvenemiyordum.

Shane hayretle başını iki yana salladı.

“Nankör kaltak... Sana her şeyi verdim.” Bana doğru yürüdü ve saçlarını yakalayarak beni sürüklemeye çalıştı ama tırazana tutundum.

“Bunu neden yapıyorsun, Shane? Beni neden geri istiyorsun? Biz mutlu değiliz, öyle olsaydık beni bu şekilde incitmezdin,” dedim yüzümdeki kanı işaret ederek.

Ona daha önce bunu hiç sormamıştım. Cesaret edememişim. Sesim bedenimden ayrılmış gibiydi. Bu işe yaramış olmalıydı ki bileklerimi tutarken bir anlığına duraksadı.

“Beni çok zorluyorsun, Martha, biliyorsun değil mi?”

Hayatındaki tüm aksaklıklardan beni sorumlu tutuyordu. Beni günah keçisi seçtiği için hiçbir şeyle yüzleşmek zorunda kalmıyordu. Şimdi bile beni suçluyordu, bana ağzına geleni söylüyordu. Madam Bowden'ı görmek için başımı çevirdim ama artık arkamda değildi.

"Beni çok zorluyorsun ve..."

Sonra bir şey onu itti. Bir şey onu öyle kuvvetlice itti ki Shane tırabzan parmaklıklarının içinden geçerek bodrum katı daireye yuvarlandı. Tahtalar kırılırken silah patlamasına benzeyen sesler geldi, ardından da mide bulandıran bir patırtı ve çatırtı duyuldu.

"Ne oldu?" diye sordum. Hol sessizdi ve birden orada yalnız olduğum hissine kapıldım. Sessizlik korkutucuydu. Hareket edemedim. Görüş alanım bulanıklaştı.

"Öldü mü?" Bunu söyler söylemez elimle ağzımı kapadım.

Sonunda parkelerde bastonunun tıkırtısını duydum. Madam Bowden uzun bir süre merdiven boşluğuna baktıktan sonra başını çevirdi ve bana iyi olup olmadığını sordu. Bir rüyada gibiydim. Dışarıdaki insan sesleri bana hayatın devam ettiğini söylüyordu ama dünyanın sonu gelmiş gibi hissediyordum. Madam Bowden'a doğru yürüdüm ve omzunun üzerinden baktım. Shane aşağıdaydı. Yerde yatıyordu ve bacakları tuhaf bir açıyla altına kıvrılmıştı. Kemiği dışarı fırlamıştı. Kusacak gibi olunca elimi ağzımda tutmaya devam ettim. Sonunda gözlerine bakabildiğimde başında da bir tuhafılık olduğunu fark ettim. Bir terslik vardı ama adını koyamıyordum.

"Paltonu giy ve çarşıya git."

"Ne? Ne diyorsunuz?"

Madam Bowden şaşılacak kadar soğukkanlı görünüyordu.

"Bu akşam rozbif ve Fransız Beaujolais şarabı istiyorum. Hani şu sevdiğimden."

"Siz ciddi misiniz? Ne olduğunu gördünüz mü?"

Tekrar Shane'e baktım. Onun sakatlanmış vücudunun tepesinde dikilmeyi, rollerimizin bu şekilde değişmesini gariptedim. Bakışlarında beni tanıdığına dair bir ışık aradım. Belki bir yaşam pırıltısı. Ama hiçbir şey yoktu. Baştan aşağı titremeye başladım.

"Martha," dedi Madam Bowden elini omzuma koyarak. "Şimdi evden çık ve dediğimi yap. Döndüğünde her şey yoluna girmiş olacak."

Önümü görmeden sokak boyunca yürüdüm. Dışarıdayken, bunların hiç yaşanmadığına neredeyse inanabilirdim. Bir tür nöbet geçirip her şeyi hayal ettiğime. Madam Bowden'in dediğini yaptım. Kasaba gidip rozbif aldım. İçki dükkânına gittim ve istediği şarabı buldum. Ama bunları yaparken aynı soru kafamı kurcalayıp durdu. *Shane'i o mu itti?*

Elimde sapları parmaklarımı kesen market torbalarıyla, Ha'penny Yolu'nda bir aşağı, bir yukarı yürüdüm. Oraya nasıl geri dönerdim? Madam Bowden her şeyin yoluna gireceğini söylerken ne demek istemişti? Bir doktor ya da ambulans mı çağıracaktı? Sokakta olağan dışı hiçbir şey yoktu. *Buradan gidebilirim*, diye düşündüm. *Hemen şimdi buradan gidebilirim ve hiç geri dönmeyebilirim*. Ama Henry ne olacaktı? Onu arayıp iyi mi diye kontrol etmeliydim fakat telefonum evde kalmıştı.

Kendi anahtarım ile eve girdim. Hol şimdi daha aydınlıktı. Vazodaki çiçekler açmıştı ve kırık tırabzan onarılmıştı. Torbaları yere bıraktım ve kendimi zorlayarak merdivenin kenarından aşağı baktım. Shane ortadan kaybolmuştu.

"Maalesef kocanız dün gece nehirden çıkarıldı." Karşımda bir dedektif dikiliyordu. Küçük, siyah not defteri açıktı ve kalemî onun üzerinde hazır bekliyordu. "Annesi bir hafta önce kayıp ihbarında bulunmuş. Bu süre içinde onunla hiç iletişim kurdunuz mu, Bayan Winter?"

"Hayır." Ben bir aktris değildim ve hâlâ şoktaydım.

"Bir süredir ayrı olduğunuz doğru mu?"

Başımla onayladım ve titremelerine engel olmak için dudaklarımı ısırdım.

"Anlıyorum." Omzumun üzerinden hole doğru baktı. "Geçen perşembe öğleden sonra nerede olduğunuzu sorabilir miyim?"

"Tabii, şey, her perşembe öğleden sonra alışverişe çıkarım."

"O gün sizi gören birileri olmuş mudur?"

"Elbette, ever." Ona o gün uğradığım dükkânların isimlerini ve adreslerini söyledim.

Hol aynasındaki aksim gözüme ilişti. Yanağımı ağır bir makyajla kapamıştım ama ne kadar dayanacağını bilmiyordum.

"Olanları haber vermek için evi aramalıyım," dediğimde dedektif insafa gelip not defterini kapadı.

Onun arkasından sokak kapısını sıkıca örttüm ve Madam Bowden'in beni beklediği salona geri döndüm. Kapının çerçevesine yaslanıp gözlerinin içine baktım.

"Ne yaptınız siz?"

"Hiçbir şey. Sadece o meselenin hallolması için gereken bazı ayarlamaları yaptım. Sana da şu suçlayıcı ses tonunu düzeltmeni öneririm."

"Kanunu çiğnedik! Yani sanırım."

"Hangisini? Şiddet uygulayan bir adamın cesedini bodrum kattan başka bir yere taşıyamayacağını söyleyen kanunu mu? İkimizi de büyük sıkıntılardan kurtardım. Biraz minnet göstermenin zararı olmaz."

"Kocalarınıza da böyle mi oldu?" diye bağırırken kime ve neye kızdığımdan artık emin değildim.

“Yaşadıklarından sonra duygusal olman normal,” dedi Madam Bowden iskemlesinden yavaşça kalkarak. “Bunu duymamış gibi yapacağım,” dedi ve üst kattaki odasına çıktı.

Kanepeye çöktüm. O günden beri benim bakımımı üstlenmişti. Bana yemek yapıyordu ve iştahım olmadığında beni yemeye teşvik ediyordu. Shane’in başına gelenlerin benim suçum olmadığını söyleyerek bununla ilgili endişelerimi gidermeye çalışıyordu. Sadece bir kaza olmuştu. Polise gerçeği anlatmanın şüpheli üzerime çekip beni bir zanlı durumuna düşürmekten başka bir işe yaramayacağına beni ikna etmişti.

“İkimiz de buradaydık,” demişti elime vurarak. “İkimiz de ne olduğunu biliyoruz. O bir kazaydı.”

“Evet, kazaydı,” diye yineliyordum olanları her düşündüğümde. “İkimiz de oradaydık.”

YIRMI DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Henry

Heathrow'dan hiç çıkamayacağımı sandım. Dünyanın dört bir köşesinden gelen yolcular beni yavaşlatmaya ant içmiş gibiydi. Ya da belki ben alışık olduğumdan daha kararlı hareket ediyordum. Metroda otururken Isabelle'i ve ona söyleyeceklerimi düşündüm. Yalnızca birkaç hafta önce hayatımın geri kalanını paylaşmayı planladığım kadını değil, eski bir ahababımı düşünmeye benziyordu. Nasıl olmuştu bu? Tek bildiğim ilişkimizi bitirmem ve bunu yüz yüze yapmam gerektiği idi. Martha'yla öpüştüğümde hiç şüphem kalmamıştı. Ona her şeyi açıkladığım bir mektup yazıp kapıdaki süt şişelerinin yanına bırakmışım. Onu uyandırmak için çok erkendi ve hislerimi yazıya dökmek daha kolay gelmişti. Gelecekte beni nelerin beklediğini bilemezdim ama Isabelle'le birbirimize uygun olmadığımız açıktı. Ömrüm boyunca hasretini çekmeme rağmen peşine düşmeye korktuğum bir duyguyu tattıktan sonra bunu iyice anlamışım.

Pimlico anonsunu duydum ve istasyonun merdivenlerini koşarak çıktım. Trafığın en yoğun olduğu saatler geride kaldığı için sokaklar şimdi daha sessizdi. Parklar tırmanma tahtalarında özgürlüklerinin sınırlarını deneyen küçük çocuklara ve onlara göz kulak olan ebeveynlerine ev sahipliği yapıyordu. Ben de bir şeyi deniyordum. Sezgilerime güvenmeyi. İlk katlarının ön cepheleri korkuluklarla çevrili, orta ve üst katları açık sarı

Londra tuğlalarıyla inşa edilmiş, süslü püslü sıra evlerin olduğu Denbigh Sokağı'na girdim. Zili çalarken şiddetli bir mide bulantısı hissettim.

Bir ışık yandı ve kapıyı açmadan önce ayak seslerini duydum.
"Henry!"

Bana sarıldığında ne yapacağımı bilemedim. Ona söylemek için buralara kadar geldiğim şeyleri duyduktan sonra bana sarılmak istemeyecekti.

"Geleceğini neden haber vermedin? Cassie'yle James'i içkiye çağırmıştım. Bir sakıncası yok değil mi?" Isabelle bakımlı bir güzeldi. Kumral, ipeksi saçlarını özenle topuz yapmıştı. Krem rengi, saten elbisesi atletik vücudundan su gibi akıyordu.

"Şey, seninle konuşmalıyım. Yalnız."

Yüzümdeki ifade her şeyi belli ediyordu.

"Ne oldu? Her şey yolunda mı?"

Kapıda dikilmeye devam ediyordum. Tanrım, tüm hayatımı bir eşikte yaşamış gibiydim. Ne tam anlamıyla içeri girebilmiş ne de dışarı çıkabilmiştim. Hiçbir yere ait değilmişim gibi. Dışarı çıkıp kapıyı arkasından çekti.

"Üşüteceksin," dedim.

"Önemli değil. Bu konuşmanın fazla uzun sürmeyeceğini hissediyorum."

Başımı kaldırıp ona baktım. Sezgileri benden daha kuvvetliydi. Tanıdığım en akıllı kadındı. Doğru kelimeleri bulmaya çalışmak anlamsızdı çünkü öyle bir şey yoktu.

"Sen olağanüstü bir kadınsın."

"Tanrım."

"Ne?"

"*Sorun sende değil, bende* konuşması dışında istediğini yapabilirsin. Bu çok onur kırıcı olur, James."

"Ama doğru! Sorun bende, sorun benim."

"Bunu biliyorum. Öyleyse beni neden terk ediyorsun?"

Kahretsin. İnsanlar işte bu yüzden yalan söylüyordu. Birinin senin düşüncesizce söylenmiş sözlerinin kırılganlığına katlanmasını izlemektense ona yalan söylemek daha kolaydı.

“Çünkü aşkın ne olduğunu bildiğimi sanıyordum. Bir şekilde onun altından kalkabileceğimi sandım. Sen ve ben geçinip gidiyorduk. İyi bir birlikteliğimiz vardı. Ama kendine karşı dürüst olursan senin de aynı şeyi düşüneceğini biliyorum. Bizim ilişkimizde” –bir ilham arar gibi gökyüzüne baktım– “havai fişekler yoktu.”

“Vay canına!” Gözünden akan bir damla yaş sildi.

“Mutlaka senin de şüphelerin vardı, Issy.” Aptal gibi onun da benimle aynı fikirde olmasını ummuştum.

“İşini kolaylaştırmamı bekleme, Henry. Sorun şu ki ben seni seviyorum. Aslında çok seviyorum. Ayrıca yeterince tutkulu olduğumuzu sanıyordum.”

Omuzlarımdaki yükün on kat arttığını hissettim. Isabelle kollarını gövdesine dolamıştı. Durumu nasıl düzeltebilirdim?

“Çok üzgünüm, Isabelle. Gerçekten üzgünüm. Seni incitmek istemezdim.”

Hiçbir şey söylemedi, benimle göz göze gelmekten bile kaçındı.

“Kendimi çok kötü hissediyorum,” dedim.

“Kötü mü hissediyorsun? Bir de nişanlın tarafından kapı önünde terk edilmeyi dene! Daha bir yüzük bile seçmemiştik. Bu bir rekor olmalı.”

Durumu düzeltmeye çalıştıkça daha da batırıyordum.

“Bensiz daha mutlu olacaksın.”

“Nihayet bir konuda hemfikiriz.”

Böyle dedikten sonra içeri girdi ve kapıyı yüzüme kapadı. Yüzümü ellerime gömdüğüm için kapının tekrar açıldığını geç fark edebildim.

“Al eşyalarını,” dedi bana siyah bir çöp poşeti uzatarak. “Umarım o kadın bu değer.” Kapıyı bir kez daha suratıma çarptı.

Eve döndüğümde geç olmuştu. Bitişikteki eve bir inşaat iskelesi kurulmuştu, akşam güneşinde bina yaldızlı bir kafesin içine hapsolmuş gibi görünüyordu. Bizim araba yolundan eve doğru yürürken annemin eski Golf'ünün yerinde elektrikli bir bisikletin durduğunu gördüm. Anahtarım la kapıyı açar açmaz nefis bir kızarmış tavuk kokusu yüzüme çarptı. Oysa Isabelle'le konuşmamdan sonra bir daha hiçbir şeyin iştahımı açamayacağını sanmıştım. Kim olduğumla ilgili hiç bu kadar kararsız kalmamıştım ve bunun bir anlamı vardı; en azından hayatını başkalarının fikirlerinin gölgesinde yaşayan bir adam için. Kendimi bomboş hissediyordum.

"Henry!" diye bağırdı annem mutfaktan ve hole koştu. Bana sıkıca sarıldığında neden boya lekeleriyle kaplı uzun, beyaz bir gömlek giyip başına bir bandana taktığını düşündüm dalgın dalgın. Annem normalde kazak hırka takımlar ve inci kolyeler tercih ederek hâlâ paramız olduğu, babamın hepsini içkiye harcamadığı havasını yaratmaya çalışırdı.

"Farklı görünüyorsun," dedim.

"Figür çizmeye başladım! Yan komşum Annie her perşembe bir kursa gidiyor ve..."

"Bu sapıklar resim yapma bahanesiyle genç, çıplak modelleri dikizliyorlar," dedi kız kardeşimin monoton sesi. O ve kocası Neil ağır Doc Marten botlarıyla merdiveni indi.

"Ne ayıp, Lucinda!" diye bağırdı annem alınmış gibi gözlerini devirerek.

Kardeşim gözlerine siyah kalem çekmişti ve simsiyah saçları neredeyse beline kadar uzamasına rağmen düz bir çizgi hâlinde kestiği kâkülleri ona sert bir hava katmıştı. Hep birlikte holden mutfğa giderken kendimi engelli bir koşu parkurunda gibi hissettim. Tuhaf olduğu kadar tanıdık da ve buna memnundum.

"Neden eve geleceğini söylemedin? Bir telefon edebilirdin," dedi annem fırın eldivenlerini takıp tavukla patatesleri çıkarmak için eğilirken. Lucinda'yla Neil biz orada değilmışız gibi öpüşmeye devam ederken masayı kurdum.

"Son anda karar verdim."

"Isabelle'e sürpriz mi yaptın?"

Tabak ve çatal bıçak seslerinin gevelediğim anlamsız sözleri bastırmasına aldırmadım.

"Isabelle'le ben bir hataydık," dedim en sonunda. Bunu ilk kez fark etmiştim. "İkimiz de biliyorduk. Böylesi daha iyi." Söylemiştim işte. Tartışmaya yer bırakmamıştım.

Annem şaşkınlıktan aralanan dudaklarıyla bir anlığına heykel gibi kesildi.

"Zamane gençleri," dedi Lucinda kolumu yumruklayarak. Durumu biraz kurtarmıştı.

"Vay be, basbayağı hamilesin," dedim karnının ne kadar büyüdüğünü fark ettiğimde.

"Evet, son birkaç haftada balon gibi oldu," diye bana hak verdi Neil ve bacağına tekmeyi yedi.

"Doğuma daha iki hafta var," diye homurdandı Lucinda ama asıl acı çeken Neil'miş gibi görünüyordu.

Akşam yemeğinde, hepsinin neşe ve heyecanla gelecek planları yapmasını dinledim ve kısa ayrılığımız sırasında evde bazı şeylerin iyi yönde değiştiğini fark ettim. Annem bir çevreci ve fanatik bir bisikletçi olmuştu. Lucinda da iyi ve mutlu görünüyordu.

"İrlanda nasıldı?" diye sordu Neil krepeyle kabartılmış saçlarının arasından koyu kahverengi gözleriyle bana bakarak. "Lu eski bir kitabevini aradığını söyledi. Kulağa hoş geliyor."

Ona cevap vermeden önce şarabımın son yudumunu içtim.

"Aslında bayağı zorlandım. Ama ilgimi çeken başka bir şey bulmuş olabilirim," derken gülümsemekten kendimi alamadım.

"Nedir o?" diye sordu mutfak tezgâhında bir Viennetta'yı dilimleyen annem. Daima klasik tatlıları tercih ederdi.

"Biriyle tanıştım. İrlanda'da. İlk uçakla geri döneceğim."

Tüm başlar bana çevrildi. Bunu söylediğime inanamıyordum ama duygularımdan işte bu kadar emindim.

"Tek bir bebek bezi bile değiştirmeden ciddi ciddi ülkeyi terk mi edeceksin?" diye sordu Lucinda hayretle.

"Biraz abartmıyor musun, dostum?" diye araya girdi Neil.

Annem Viennetta'dan bir dilim daha kesti. Bu konuyu sadece kendisinin çözebileceğine karar vermişti.

"Henry, hayatım, sen biraz geç geliştin ama bir kazanovaya dönüşmeni istemem."

Kendimi tutamayıp güldüm. Ah, bir bilseydi.

"Yani sadece Isabelle'i görmeye geldin. Babam ne olacak?"

Lucinda daima babamın favorisi olmuştu. Onun alkolikliğinin en kötü anlarından nasibini almamayı bir şekilde başarmıştı ve babam değişken duygu durumunun acısını hiçbir zaman ondan çıkarmamıştı.

"Ne olmuş ona?"

"Babamı ziyaret etmeyecek misin? Seni sorup duruyor."

"Onu gördün mü?"

"Tabii ki," dedi Lucinda. Sonra anneme bir bakış attı.

"Sen de mi gördün?" diye sordum.

Annem başını iki yana salladı.

"Hayır. Ben hayatıma devam ediyorum. Bundan sonra kendi ihtiyaçlarımı ön planda tutmalıyım. İkiniz de artık yetişkinsiniz ve kendi kararlarınızı kendiniz verebilirsiniz. O daima senin baban olacak, Henry. Ama gerisi sana kalmış."

Bana kalsaydı babam daha iyi bir baba olurdu. Hiçbir zaman bana kalmamıştı. Karar hep onundu.

YIRMI BEŞİNCİ BÖLÜM

Opaline

İngiltere, 1922

E rtesi sabah bir süt kamyonunun sesine uyandım. Gün ışığı koyu pembe perdelere henüz ulaşmamıştı ama onun omuz çizgisini ve yastığa yayılan siyah saçlarını seçebiliyordum. Armand çok derin uyuyordu ve bu daimi olarak kendimden şüphe duymamı sorgulamama neden oldu. Kendimden, seçimlerimden, rutkularımdan ve yeteneklerimden sürekli kuşku duyuyordum. Şu hayatta kendinden emin bir erkek olmak vardı! Hayattaki yerinden emin bir erkek.

Bayan Gray olmaya karar vermemin ardında yalnızca Lyndon'dan saklanmak yoktu. Aslında her şeyden ve herkesten saklanıyordum. Cinsiyetimle ilgili olan ve artık karşılayamadığım saflık, ürkeklik ya da pasiflik gibi tüm beklentilerden. Sıradanlığın onaylanmadığı ve kuralları çiğnemenin kişinin hayatında bir dönüm noktası olarak görüldüğü Paris'te yaşamaya devam etmek isterdim.

Pek iyi uyuyamamıştım. Aslında hiç uyumamıştım. Matthew'u düşünmeye başladım. Ben oradan ayrılmadan önce dükkâna uğramıştı. Sanırım olanlardan utanıyordu. O gece bir anda kucaklaşmamızdan. Kirayı alması gerekmece muhtemelen hiç gelmezdi ama nezaketi sıradan bir para alışverişi ziyaretini ger-

çekleştirmesine engel olduğundan dükkân hakkında konuşmaya başlamıştı ve çocukluğunda bir hokkabaz olmak istediğini anlatmıştı.

"Hokkabaz mı?" diye yinelemiştim hayretle. Söylediğini ispatlarcasına elini kulağımın arkasına uzatıp oradan küçük, cam bir küre çıkarmıştı. Onu avucundan almaya yeltendiğimde küre ortadan kaybolmuştu.

"Bunu nasıl yaptın?" diye sormuştum gülümseyerek.

"Ah, sırrımı açıklayamam."

Duygularımın da o küre gibi kolayca ortadan kaybolmasını sağlayabilmeyi isterdim. Onun geldiği günlerde dünya gözümde daha aydınlık ve mutlu bir yer gibi görünüyordu. Ama ailesinin yanına döndüğünde perişan oluyordum.

"*Mon Opale,*" diye fısıldadı Armand burnunu boynuma sürterek.

Beni kollarına almasına ve yalnızlığımı kovalamasına müsaade ettim. Onun yatak odasına geri dönmeye niyetim yoktu ama sanırım Yorkshire'da göz göze geldiğimiz andan itibaren bu kaçınılmaz bir şeydi. Yine de Armand'ın kalbinde yattığı diğer kadınlardan daha özel bir yerim olmadığını düşünmeden edemiyordum. Pekâlâ, ben de ona önem verdiğimi belli etmeye kararlıydım. Böylece incinmeyeceğimi düşünüyordum. Ancak bir aptal bu şekilde akıl yürütebilirdi ama söylendiği gibi, aşkın gözü kördü.

"Gitmeliyim," dedim sonunda ve yanağına bir öpücük kondurdum.

"*Mais non, reste.*"

"Yapamam. Gemim bu akşam kalkıyor ve ondan önce yapmam gereken işler var."

"İş mi?" Dirseğine yaslanarak doğruldu ve giyinmemi izledi. Tanrım, gerçekten olağanüstüydü. Adonis gibiydi. Bluzumun düğmelerini iliklerken ona arkamı dönmek zorunda kaldım.

"Bir kitap."

"Elbette bir kitap. Anlat."

Ona döndüm. Evet, yakışıklıydı ve evet, kitap simsarlığı dünyasında değerli bir bağlantıydı. Ayrıca Paris'ten kaçmama yardım etmişti. Gelgelelim Sotheby's'de onun Rosenbach'la aynı kumaştan olduğunu anlamıştım. Ne istediğini bilen, acımasız ve açgözlü biriydi. Konu kitaplar olduğunda belki ben de öyleydim çünkü o anda anlamıştım ki hırsızların bile bir onuru vardı ama kitap simsarlarının yoktu.

"Belki biraz daha kalabilirim," dedim yatağa diz çöküp bluzumun düğmelerini bir kez daha açmasına izin vererek. Yalnızlık müşkülpesent bir yatak arkadaşı değildi. Aslında, yanımdaki kişi benim için ne kadar uygunsuz olursa benim gönül meselelerindeki kaderci bakış açımı o kadar uyardı. İçimden bir ses aradığım aşkı hiç bulamayacağımı söylüyordu, dolayısıyla kendimi ona saklamama ne gerek vardı?

Vaktim dardı. Kapıdaki numaralara göz gezdirirken kaldırımdaki telaşlı topuk tıkırtılarım kulaklarımda çınliyordu. Araştırmalarım beni Soho'ya ve Regent Sokağı'nın arkasındaki küçük bir ara sokaklar yumağına götürmüştü. Sözüme sadık kaldım ve Armand'a Emily Brontë'nin ikinci romanıyla ilgili hafiyelik işlerimden bahsetmedim. O sabah ömürlük bir karar vermiştim: işim diğer her şeyden önce gelecekti. Ne var ki Armand'dan artık satış yapmayan kitabevleriyle ilgili bilgisi olabilecek bir simsar önermesini rica etmiştim. Mayfair'de geçirdiğim ilginç sabahta bana Brown Kitabevi'nin adresi verilmişti.

Burası artık bir avukatlık bürosuydu ama güvenilir bir kaynaktan edindiğim bilgiye göre, kitapevinin sahipleri dükânın üst katında ikamet ediyordu. Uzunca bir süre kapıyı

çaldıktan sonra tepeden tırnağa siyahlar içindeki bir kadın nihayet kapıyı açtı.

"Bayan Brown?" diye tahmin yürüttüm.

"Evet," dedi burnunun ucuna düşen gözlüğünün arkasından bana bakmak için hafifçe başını kaldırarak. "Sizi tanıyor muyum?"

"Hayır, tanışmıyoruz. Sizi rahatsız ettiğim için özür dile-
rim ama kocanızla konuşmayı umuyordum. Kitabevi ve halası
Martha Brown'la ilgili."

Kadın kederle gülümsedi. "Ah, sizinkiler uzun zamandır
uğramıyordu değil mi, Reginald?"

Yanımızda başka biri yoktu ama kadın yukarı baktığı için
Reginald'ın üst katta olduğunu düşündüm.

"Bizimkiler kim?"

"Brontë hayranları. Buyurun," diye beni içeri davet etti
çünkü yağmur çiselemeye başlamıştı. Merdiveni çıktık ve aşa-
ğıdaki sokağa bakan küçük, şirin bir oturma odasına girdik.
Tüm yüzeylerde dantel masa örtüleri vardı ama görünürde tek
bir kitap bile yoktu. Bu iyi bir başlangıç değildi. Bayan Brown'ın
şöminenin önündeki küçük, yuvarlak masada bana gösterdiği
yere oturdum.

"Çay içecegiz," diye seslendi yine görünmez birine. Bir-
kaç dakika sonra, asık suratlı, genç bir kız elinde fincanlarla
fincan altlıklarını ve gümüş bir demliği koyduğu bir tepsiyle
yanımıza geldi.

"Teşekkür ederim," desem de ondan cevap alamadım.

"Canının sıkkın olması doğal. İşine son verip Cornwall'daki
kız kardeşimin yanına gitmeliyim. Bundan sonra burada ya-
şamaya gücüm yetmez," diye belirtti Bayan Brown üzüntüyle.

Nezaket icabı biraz bekledikten sonra Bay Brown'u sordum
ve onunla görüşmek istediğimi söyledim.

"Ah, iki hafta geç kaldın, hayatım. Reginald'ım şu kol-
ructa can verdi," dedi köşedeki koltuğu işaret ederek. "Ben de
o yüzden kız kardeşimin yanına taşınacağım."

"Anlıyorum," dedim berbat zamanlamamdan ötürü pişmanlık duyarak. "Kaybınıza çok üzüldüm, Bayan Brown. Aptalca hafiyelik işlerimle daha fazla vaktinizi almayacağım."

Hiç olmazsa yağmur dinene kadar kalmamı söyledi çünkü şiddetli bir sağanak başlamıştı.

"Hem epeydir eski kitabevimizle ilgili konuşma fırsatım olmadı. Orada çalışmak çok hoşuma giderdi."

"Eşinizin kitaplarına ne olduğunu sorabilir miyim? Hepsini sattınız mı?"

"Korkarım, senin ilgilenebileceğin her şey satıldı. O zamanlar etrafta çok fazla satıcı vardı, Brontëlerle bağlantısı olan her şeyi ele geçirmeye hevesliydi. Aileye ait bir kuş kitabını bile!" diye mırıldandı. "Açık konuşmam gerekirse insanın bir noktada bir sınır çizmesi gerekiyor."

Kiminle konuştuğuna dair hiçbir fikri yoktu! Kitap izcileri sınır tanımazdı. Bir yazarla ve onun hayatıyla bağlantılı her şeyle ilgilenirlerdi. "Ayrıca satacak bir şeyim olsaydı onunla memnuniyetle vedalaşırdım. Bu yaşta kendime ne kadar çok gelir kaynağı yaratabilirim o kadar iyi."

Yalnız bir kadın için hayat zordu, bunu anlayabiliyordum. Ona Dublin'deki dükkânımı anlattım ve kulağa ne kadar zavalıca gelirse gelsin kendi ayaklarım üzerinde durmamı övmesi hoşuma gitti.

"Hiç istemesem de ben artık kalkayım, Bayan Brown," dedim saati fark ederek. "Akşamki gemim için trenle Liverpool'a gideceğim."

"Bir şey bulma umuduyla bunca yol teptikten sonra sana yardımcı olamadığıma üzüldüm," dedi beni geçirmek için yerinden zar zor kalkarak. "Bir dakika bekle, hoşuna gidecek bir şeyim olabilir." Başka bir odaya girerek gözden kayboldu. Geri döndüğünde elinde küçük, teneke bir kutu vardı.

"Eskiden kitabevinde dururdu ama satılmadı," dedi onu bana vererek.

"Ne bu?"

"Eski bir dikiş kutusu. Charlotte'ındı."

Gözlerim fal taşı gibi açıldı. Onun mütevazı ama özel eşyalarından birini, günlük hayatında kullandığı bir şeyi elimde tuttuğuma inanamıyordum. Kutunun kapağını açtığımda özenle dizilmiş koyu renkli dikiş iplikleri ve üzerine iğneler batırılmış, işlemeli bir iğne yastığı gördüm.

"Kocama göre -ki o da bunu bizzat Martha'dan almıştı- kutu Branwell'in Charlotte'a hediyesiymiş. Hiç böyle hediye mi olur? Branwell parasını çarçur etmeye bayılırdı."

Bunun yumuşatılmış bir tanımlama olduğunu araştırmalarımın biliyordum; Branwell hayatı boyunca alkol ve uyuşturucu bağımlılığıyla mücadele etmişti. *Uğultulu Tepeler*'deki, Hindley Earnshaw'un kumar ve diğer bağımlılıklarının ayık kalmaya çalışırken sinir nöbetleri geçiren Branwell'den esinlenilerek mi yazıldığını sık sık merak ederdim.

"İki pound verirsen senin olur," dedi Bayan Brown.

Başka şartlar altında böyle bir eşyanın kaynağına dair bir ispat isterdim ama bu sefer bana söylenene sorgusuz sualsiz inanmaya karar verdim. Ayrıca Bayan Brown'un bana kendi dikiş kutusunu bir Brontë yadigarı diye satacak kadar üçkâğıtçı çıkması gerçekten komik olurdu!

Bayan Brown'un emeklilik kumbarasına atacağını söylediği parayı ona verdim ve Dublin'deki gizli kapaklı hayatıma dönmek üzere yola çıktım. Belki gereğinden fazla ihtiyatlı davranıyordum ama Londra'dayken izlendiğime dair o huzursuz edici hissi içimden atamıyordum.

İngiltere seyahatimin üzerinden üç ay geçmişti ve Armand'dan haber almayı beklemememe rağmen postacının her sabah dü-

şüncelerimi haklı çıkarması biraz kırıcıydı. Yine de başarılarım ve her geçen gün sayıları artan kitaplarıma bir şekilde yer bulabildiğim küçük, olağanüstü dükkânımla tatmin oluyordum. Uzun süredir dükkânda benim anlayamadığım bir şey olduğundan şüpheleniyordum. Bay Fitzpatrick kitabevine bir sihir yapmış gibiydi. Geceleri uykum kaçtığında kendime sıcak çikolata yapıp bir battaniyeye sarınarak dükkânın zeminine oturuyordum. Çocukluğumdan beri duyduğum nefes sesleri beni hemen yatıştırıyordu: Sayfaların arasına yerleşen hikâyelerin sesi. Ama şimdilerde bir ses daha duyuyordum. Bir akşam bir duvara yaklaştım ve kendimi biraz apral gibi hissederek ona kulağımı dayadım. Esintili bir havada hafifçe boyunlarını büken ağaç dallarının çıtırdamasına benziyordu. Kendi kendime gülümsedim ve çoğu akşam bu şekilde uykuya dalmaya başladım. Koyu yeşil duvarların köşesinde ve ahşap raflarda çırpınan kitap sayfalarının titrek ışıltılarıyla.

Uyandığımda hâlâ seher vaktiydi ve şeftali rengi bir ışık pencerelerden içeri doluyordu. Şaşılacak kadar gerçekçi bir rüya görmüştüm, insanın içini altındaki anlamı tam olarak kavrayamadığı bir hisle dolduran rüyalardandı. Babam kitapları dinliyor ve gülümsüyordu. Bana dinlememi söylüyordu. Birini kulağıma götürünce bir kalp atışı duydum. Sonra bir tane daha duydum; ikincisi daha hafif ve hızlıydı. Sonra yere düşen bir elma gibi, bir anda işin doğrusunu kavradım. Elimi karnıma koydum ve bir tekme hissettim. Eve döndüğümünden beri âdet görmemiştim ve bunu seyahatime ya da gerçek sebebinden başka her şeye bağlamıştım. Şimdi karnımın büyüdüğünü hissedebiliyordum, basbayağı gerçektir bu. Yanağımdan bir damla yaş süzüldü.

“Kolay olmayacak,” diye fısıldadım kendime veya dükkâna. Hangisine olduğundan emin değildim. Ama içimde to-murcuklanan neşeyi inkâr edemezdim. Bir bebek. Bir bebek! Çelişkili duyguları bir arada hissettim: korku, heyecan, kaygı, minnet. Kendimi çok genç, anne olamayacak kadar tecrübesiz hissediyordum fakat bir yandan da kendi ailemi kurma fikri hoşuma gidiyordu.

Kendim için çok farklı bir geleceği idealleştirirken zamanı unuttum. O gün, dükkânı çok geç açtım ama bana hayatımın ilk günüymüş gibi geldi. İyimserliğim her şeyi allayıp pulluyordu ve her şey bambaşka bir mana kazanmıştı. Her müşteriyi bir zamanlar olduğu çocuk ya da ileride olacağı ebeveyn olarak görüyordum. Birbirimize bağlı olduğumuzu hissediyordum, tüm evren kocaman bir aile olmuştu. Daha sakın dakikalardaysa içimde büyüyen hayatı minik bir gül goncası olarak gözümde canlandırıyordum; sırf varlığıyla bile dünyayı daha aydınlık bir yere dönüştüren emsalsiz bir güzellikti. Işıldayan kalbim ancak gece olduğunda kendinden şüphe duymaya başladı. Gerçekler kirayı almaya gelen Matthew biçiminde kapımdan içeri girdi. Ona söylemeliydim. Bir, bir buçuk aya zaten kendisi fark ederdi. Altı ay sonra burada iki kişi yaşamaya başlayacaktık. Bu düşünce bana birden ağır geldi. Matthew kim bilir benim hakkımda ne düşünecekti?

Dükkânın etrafımızı sarıp bizi içine saklamasını ve dünyanın geri kalanından korumasını isterdim. Sonsuza dek bu duvarların arasında saklanabilmeyi isterdim.

YIRMI ALTINCI BÖLÜM

Martha

Ötopsi tamamlandıktan sonra cenaze birkaç hafta içinde ailesine teslim edilecek ve defin işlemleri tamamlanabilecekti. Şüphe çekmemek için benim de cenaze törenine katılmam kararlaştırılmıştı. Bunlar benim değil, Madam Bowden'in planlarıydı. Yaşadıklarımız karşısındaki yaklaşımı öylesine sakindi ki gerçekten de kocalarını ortadan kaldırdığını düşünmeye başlamıştım. Bir zaman sonra o gün ne kadar ileri görüşlü davrandığını anladım, olay sırasında nerede olduğumu doğrulayan görgü tanıklarım olmasını sağlamıştı.

“Benim için neden bunca şey yapıyorsunuz?” diye sordum o gece. Yorgunluğuma rağmen uyuyamamıştım. Gözlerimi her kapadığımda o sahneyi görüyordum.

“Ne yapıyorum ki? Adaletin yerini bulmasına çalışıyorum, hepsi o.”

“Ama gerçekte böyle olmadı.” Tam olarak ne olduğundan hâlâ emin değildim. Shane sarhoş olduğu için dengesini kaybedip düşmüş müydü? O sahneyi ne zaman gözümde canlandırsam hep biri tarafından itildiğini düşünüyordum ama kim ya da ne itmişti? Görünmez bir güç müydü? Madam Bowden görüldüğünden daha fazlası mıydı? Benim koruyucu meleğim mi yoksa kılık değiştirmiş bir şeytan mı olduğuna karar veremiyordum. Kolay okunan biri değildi; dikkatimi dağıtan

onlarca öyküsü vardı, bir insan ömrüne göre çok fazlaydılar. Madam Bowden bir keresinde bana oynadığı karakterleri ete kemiğe büründürmek zorunda kaldığını söylemişti. Belki de hepsi onun içinde yaşamaya devam ediyordu. Hayaletler gibi.

"Martha, Shane buraya geldiğinde sarhoştı ve kötü niyetliydi. Seni taciz etti. Kendi sonunu hazırladı ve o güne dair hatırlanmaya değer tek gerçek bu."

Madam Bowden öyle inandırıcıydı ki karanlığın içinde boğulduğumu her hissettiğimde bir can simidi gibi onun sözlerine tutunuyordum. Cenazeyle nasıl yüzleşeceğimi hiç bilmiyordum. Benim ailem. Shane'in ailesi. Henry'den benimle gelmesini istemeyi düşünmüştüm ama bu birçok bakımdan yanlış olurdu. Ayrıca onunla hâlâ haberleşmemiştim. Shane'in ölümünün şoku duyularımı felce uğratmıştı. Ona bir mesaj yazmaya yeltenmişim ama ne diyebilirdim ki? En iyisi, Henry'yle yüz yüze görüşmekti.

Rialto otobüsüne bindim ve beni götürdüğü pansiyonu buldum. O günün üzerinden bir ömür geçmiş gibi geliyordu.

"Merhaba canım, bir oda mı arıyorsun?"

Kapıyı kısa boylu, saçları geriye taranmış bir adam açtı ve havlayan bir köpeğin dışarı kaçmasına engel olmak için eşiği ayağını uzattı.

"Hayır. Aslında burada kalan birini arıyorum. Henry Carlisle? İngiliz," diye ekledim adamdan bu ismi tanıdığına dair bir tepki alamayınca.

"Ah, Henry. Burada değil, hayatım. Evine döndü."

"Evine mi?"

"İngiltere'ye."

Kurşun yemiş gibi geriye doğru sendeledim. Bir an durumu kabullenemedim.

"İyi misin? İşine burnumu sokmak istemem ama biraz solgun görünüyorsun."

Başımı salladım ve mantıklı bir şey söylemeye çalıştım. "Ne zaman gitti?"

"Ah, birkaç gün oldu."

"Be-ben..."

"Özür dilerim, canım ama maçı kaçıyorum," dedi bir takımın gol attığına dair sesler duyulunca. Adam dönüp özelele koridora doğru baktı.

"Ah, tabii."

Ben başka bir şey söyleyemeden kapı kapandı. Şok yerini başka bir duyguya bıraktı. Küçük düşürölmenin utanıcı. Telefonuma baktım. Bana bir mesaj bile atmamıştı. Durum netleşmişti; beni öptükten sonra hata ettiğini anlamış olmalıydı. Şimdi de bundan pişmandı. Elbette öyleydi. Avuclarımı gözlerime bastırdım. Belki de yalnızca bana acımıştı. Evet, muhakkak öyle olmuştu. Bana acımıştı ve ben buna daha derin anlamlar yüklemiştim. Muhtemelen onun için bir önemim yoktu. Ya da bir hata yaptığını geç fark etmişti ve şimdi bunu bana nasıl söyleyeceğini bilmiyordu. Telefonumun rehberini açıp onun ismini bulurken parmaklarım titredi. Numarasını engelledim ve telefonu tekrar cebime koydum.

Arkamdaki sokağa doğru sendeleyerek ilerledim. Bu kadar incineceğimi tahmin etmemiştim. Ülkesine döneceğini biliyordum ama bana veda etmeden gidecek kadar zalim olduğu aklıma gelmemişti. Durdum ve derin bir nefes aldım. Bundan sonra hiçbir erkeğin beni incitmesine izin vermeyecektim. İyi becerdiğim bir şey varsa o da yalnız olmaktır. Artık hiçbir şey bana zarar veremezdi.

Zaman bir garip ilerliyordu. Bazen tüm gün geçmişe dair anların ve hatıraların arasında kayboluyordum, sonra ansızın gerçeklerle yüzleşip olanlara inanamıyordum. Yeniden köyde olmak benim için bir şoktu elbette ama üstüne bir de kocamın cenazesi için dönmek bambaşka bir şeydi. Her şey gerçek dışı geliyordu. İnsanlar oldum olası beni biraz tuhaf bulurdu. Herkes gibi davranmaya çalışıyordum ama başkaları gibi uyum sağlayamıyordum. Hiçbir zaman oraya ait olduğumu hissetmemiştim.

Shane'in annesi babasının ölümünden sonra köydeki süpermarketi tek başına işletiyordu ve bu yörede sözü geçen, hatırı sayılır biri olarak anılırdı. Biraz ilgisiz olsa da bana her zaman iyi davranmıştı. Benim de değişik biri olduğumu biliyordu. Ya da oğlunu etrafa gösterdiğinden daha iyi tanıyordu. Benim tanıdığımdan daha iyi. Belki de morlukları görmüştü ve beni susturmak istemişti. Bir skandalla saygınlığını kaybetmeyi ve işlerinin bozulmasını göze alamazdı. Ben de sesimi çıkarmadan buna razı olmuşum. Her şeyi altüst etmek istemiyordum ve olanlarda benim de suçum olduğunu zannediyordum. Bir şeyi yanlış yapıyor olmalıydım. Onu okuduğumda yalnızca ailesine körü körüne bağlı bir kadın görmüştüm.

Madam Bowden bana eşlik etmeyi teklif etmişti ama onu orada istemiyordum. Kasabadan ve içindeki herkesten utanıyordum. O günü atlattığımda her şey bitecekti. En azından, kendime söylediğim buydu.

Shane'in annesiyle cenaze arabasına bindim.

"Dublin'deki işin umarım buna değmiştir."

"Efendim?"

"Nasıl bir eş bir işi kocasından üstün tutar?" Önceden karşıdaki yola bakıyordu ama şimdi ağlamaktan kızarmış gözlerini bana dikmişti.

“Öyle bir şey yapmadım.”

“Benim zavallı Shane'im asla hayallerinle arana girmezdi. Birkaç aylığına gitmene aldırmadığını söylemişti. Ama seni eve getirmek için sabırsızlanıyordu.”

Shane annesine onu terk ettiğimi söylememiştir. Derin bir nefes aldım. Elbette hiç kimseye söylememiştir. Bunu nasıl açıklardı? Shane'in annesinin ya gördüğüm şiddetten haberi yoktu ya da burnunun ucundakini görmeyi kabullenemiyordu. *Benim oğlum öyle biri olamaz.*

“O kaza olmasaydı...” Sustu, söyleyeceklerini yutkundu ve burnuna bir mendil bastırdı. “Neden orada değildin, Martha?”

“Ben...” Sesim çatladı. “Özür dilerim.”

Ellerimi kemiklerimi çatlatacak kadar sıkı tuttu.

“İnsanların ne söylediğini biliyorum, Shane'in intihar ettiğini konuşuyorlar ama onlara inanmıyorum.”

Başımı onaylar gibi salladım ve hem suçluluk duydum hem de rahatladım. Kimse bir şeyden şüphelenmiyordu.

Gün bir sanat filmi gibi bölük pörçük sahneler hâlinde ilerledi. Amcasının kilisedeki konuşması. Açık tabut. Shane'in bir çocuğunki gibi masum, soğuk, beyaz yüzü. Mezarlık ve tabut mezara indirilirken annesinin feryatları. Sonrasında otele gidişimiz ve arkadaşlarının Shane'le tanışma öykümüzü yeniden anlatması. İlk görüşte aşk. İki abimin biralarını Shane'in şerefine kaldırıp onun adamlığını övmeleri. Arabalarını daima arkadaş indirimiyle tamir ettiğini ve içki ısmarlama sırası ona geldiğinde bundan asla kaçınmadığını söylemeleri. İyiliğin ölçüsü bunlarmış gibi. Bir kere bile ağlamadım. İnsanların bunu garip bulmasından endişe ettim ama rahip hepimizin acımızı farklı şekillerde yaşadığını söyleyerek içimi rahatlattı.

Annemle babam beni arabayla, canımı almasına ramak kalan adamla birlikte yaşadığım eve götürmeyi teklif etti. Kendi ölümüne neden olan ve şimdi toprağın altında olan adamla. *Sadece korkunç bir kazaydı.* Bu cümleyi bir mantra gibi defalarca tekrar etmiştim. Bir şeyi yeterince tekrarlıyorsanız gerçek olur. En azından, planım buydu. Anahtarı kilide sokup çevirdim ve içeri girer girmez bir daha orada kalamayacağımı anladım. Baktığım her yerde Shane'in beni tehdit edişi, bana bağırması ve vurması gözümün önüne geliyordu. Hepsi başı sonu belirsiz, kısa filmlerdi. Kavgaların neden çıktığını asla hatırlayamazdım. Mantıklı bir başlangıç noktasına kadar izlerini sürmeye çalışırdım ama öyle bir şey yoktu. Shane her şeye öfkelenebilirdi ve onu sinirlendirdiğini düşündüğüm yanlarımı törpüledikçe beni ben yapanlar şeylerden giderek uzaklaşmıştım. Sadece onun dünyasında ve onun şartlarıyla vardım, tek uğraşım *bu ilk görüşte aşkta* hayatta kalmaya çalışmaktı.

Anneme döndüm ve hiçbir şey konuşmadan ne istediğimi anladı. Onlarla eve gittim.

Gece uyumadım. Çocukluk yatağında yatarak bu noktaya nasıl geldiğimi düşündüm. İnce perdelerden sabahın ilk ışıkları sızmaya başladığında bazı kararlar almıştım. Bir daha asla bu kasabaya dönmeyecektim. Olanlara rağmen bana yeniden başlamak için ikinci bir şans tanınmıştı. Çabucak giyindim ve parmaklarımın ucuna basa basa arka kapıya yürüdüm. Sürgüyü kaldırdığımda arkamda biri konuştu ve kulaklarıma inanamadım.

"Öldüğüne seviniyorum," dedi.

Arkamı döndüğümde eski sabahlığıyla orada dikilen an-nemi gördüm. Kollarını gövdesine dolamıştı. Bunlar ondan duyduğum ilk kelimelerdi. Paslı bir sesle ve fısıltıyla konuşmuştu ama başından beri şüphelendiğim bir şey doğrulanmıştı. Annem kendi isteğiyle susmuştu. Ama neden? O anda, içimde biriken tüm gözyaşları dökülmeye başladı ve ilk kez bu kadar uzun kucaklaştık.

“Benimle gel,” dedim sonunda.

Babamı terk etmeyeceğini biliyordum. O iyi bir adamdı. Ama insanların *iyi* tanımları çok farklıydı.

İşaret diliyle, oradan gitmemi ve özgürce yaşayıp hayatın tadını çıkarmamı söyledi. Benim için tek arzusu buydu.

“Seni ondan kurtarmalıydım.”

Yüzü kireç gibiydi. Kendini ne kadar suçladığını yeni yeni anlıyordum.

“Kurtaramazdın. Beni herkesten uzaklaştırdı ve hepsi benim suçummuş gibi hissettirdi. Kimseye söyleyemezdim çünkü çok utanıyordum.”

“Ah, canım. Ben *benden* utandığını sandım! Senden o yüzden uzak durdum.”

Ona yine ve elimden geldiği kadar sıkıca sarıldım. Shane’in beni nasıl manipüle ettiği ortaya çıkmıştı. Onu hiçbir zaman affetmeyecektim. Asla.

YIRMI YEDİNCİ BÖLÜM

Henry

Felicity Grace Field dünyaya iki hafta erken gelmeye karar verdi. Lucinda, Neil'in bebek odasının dekorasyonunu bitirmesine yardım etmem için beni birkaç gün daha Londra'da kalmaya ikna etmişti. Sabahın üçüydü. Yatak odamın kapısının önünden telaşlı sesler gelmeye başladı. Annem Neil'a hastane çantasını alması için sesleniyordu, Neil arabanın anahtarını her zamanki yerine koymadığı için kendine kızıyordu ve Lucinda bebeğe stresli bir ortam yaratmamaları için ikisine de bağırıyordu. Yataktan fırlayıp koridora çıktığımda Lucinda'nın çıplak ayaklarıyla bir su birikintisinin ortasında dikildiğini gördüm.

"Neler oluyor?" diye sordum aptal aptal.

"Bir bebeğim oluyor," dedi iğneleyici tavrından ödün vermemeyi başarak.

"Nasıl yani? Şimdi mi?"

"Ya, evet," dedi budalaca konuşmamı taklit ederek.

O sırada, annem elinde terlikler ve bir paltoyla göründü. Orada kımıldamadan dikilerek ikisinin Lucinda'yı hastaneye yetiştirmek için zar zor giydirmelerini izledim.

"Henry! Çözümün bir parçası olmadıkça sorunun bir parçası olacaksın," diye bağırды annem ve Neil'in arabanın anahtarını bulmasına yardım etmemi söyledi. Dediğini yaptım ve onları

gayet göz önündeki bir yerde, mutfak masasının üzerinde buldum. Neil bilmem kaç kere önünden geçip onu görmemişti.

"Aman Tanrım," dedi Neil panikten irileşmiş gözlerle. "Buna hazır olduğumu sanmıyorum."

"Tamam. Ama bu noktada elimizden bir şey geleceğini sanmıyorum."

"İyi de ben nasıl araba kullanacağım? Önümü göremiyorum, gözlerim kararıyor. Normal mi bu?"

Arabayı ben kullandım. Annemle Neil, Lucinda'yı aralarına alarak arkaya oturdu. İki bunak balon balığı gibi yanaklarını şişirerek büzülmüş ağızlarından nefes vermeye çalışıyorlardı. Bu işe yarıyor muydu bilmiyordum ama Lucinda'nın sessizlikten memnun olduğu yüzünden belliydi. Deminki bağırış çağırıştan sonra olumlu bir gelişmeydi tabii. Böyle bir durumda sakın kalabilmemden ötürü içimden kendimi tebrik ettim ve Acil Servis'in önüne yanaştım.

"İşte geldik," dedim onları İspanya kıyılarında geçirecekleri iki haftalık bir tatil için havaalanına bırakıyormuşum edasıyla.

"Burası... Doğum... Servisi değil," dedi Lucinda çok alçak ve tehditkâr bir sesle. Sonra ancak inek böğürtüsüne benzetebildiğim bir ses çıkardı. Gaza yüklendim ve tabelaları takip ederek Doğum Servisi'ni buldum. Arabadan inmelerine yardım ettikten sonra park ettim ve geri döndüğümde her şey bitmişti.

"Bir kız," diye fısıldadı annem gözyaşlarıyla ve kırık bir floresan lambasının titrek ışığı altında ona sıkıca sarıldım. Buraya dört kişi gelip eve beş kişi döneceğimize inanamıyordum. "Şimdi doğum sonrası toparlamaları yapıyorlar."

"Anne, lütfen, ayrıntıya girme."

"Tanrı aşkına," dedi hafifçe koluma vurarak. "Bir gün sana da sıra gelecek."

Gelecek miydi sahiden? Baba olmak istediğimden emin değildim. Kendi tecrübelerimi bir başkasına yaşatmak istemiyordum.

“Gelebilirsiniz.” Neil kapıdan başını uzattı. Bebeği o doğurtmuş gibi, giysilerinin üzerine naylon bir önlük giymişti. Ağlıyordu. “Mutluluk gözyaşları,” dedi ve kendimi tutamayıp ona sarıldım. Bu kırılgan hâli bende şefkat uyandırmıştı.

Odanın yüksek enerjisi biraz önce yaşanan önemli olayı yansıtıyordu. Sonra Lucinda’yı gördüm, koyu renkli kâkülleri geriye itilmişti, yüzü terden sırlıslıklandı, çıplaklığı bir çarşafıla örtülmüştü ve minik, siyah saçlı bir kafa koluna yaslanmıştı.

“Felicity, Henry dayınla tanışma vaktin geldi.”

Ağlamaya başladım. Ama bunun bir önemi kalmadı çünkü şimdi bebek de ağlıyordu. Sonra hemşire Lu’ya Felicity’yi nasıl tutacağını göstereceğini söyleyip bizi odadan kovana dek bir güldük, bir ağladık. Lucinda’nın dinlenemeyeceği belli olmuştu. Bundan sonra muhtemelen bunu hiç yapamayacaktı.

Hiçbirimiz yarattığımız bu mutluluk balonundan dışarı çıkmak istemediğimiz için geceyi hep birlikte hastanede geçirdik. Dürüst olmak gerekirse o ortamı Neil’la Lu yaratmıştı. Ailemize yeni biri katılmıştı ve bunu aramızda konuşmamamıza rağmen hepimiz onun bizimkinden daha iyi bir tecrübe yaşayacağı konusunda fikir birliğine varmış gibiydik. Onun için daha iyi insanlar olacaktık. Buna şimdiden başlamıştık. İnsanların yeni bir hayatı mucize olarak tanımlaması belki de onun her şeyi değiştirebilme kudretinden kaynaklanıyordu.

Ansızın Martha’yı görmek için kuvvetli bir arzu duydum, olanları ona anlatmak istedim. Onun burada, ailemle olmasını istedim. Bu ortamın bir parçası olmasını. Kahvaltı için dışarı çıktım ve Lu’ya bir şeyler daha aldım. Aslında Martha’yı aramak için bunu bahane etmiştim ama telefonda sinyal sesi bile gelmedi. Martha’nın telefonunu kapadığını düşündüm. En

basit açıklaması buydu. Kahveleri beklerken ona bebek emoji-leriyle bezeli mesajlar yolladım, ki bu benim karakterime hiç uymadığından kaçırıldığımı ve yerimi saptamaları için bu yola başvurdugumu filan sanabilirdi. Ancak aradan saatler geçip cevap gelmeyince bir terslik olduğunu hissetmeye başladım. Ona bıraktığım notta her şeyi açıklamıştım ama fikrini değiştirmiş olabilirdi. Belki de fazla üzerine gidiyordum. Doğum odasına dönerken tahmin yürütmeye devam ediyordum ve birine çarp-mama ramak kaldı. Bir adama. Babama.

“Onun burada ne işi var?”

“Henry, sorun değil,” dedi Lu.

Ama benim için bir sorundu. Hatta büyük bir sorundu ama yeni doğum yapmış birinin duyguları herkesinkinden daha önemliydi.

“Dışarıda bekleyeceğim,” dedim aldıklarımı odaya bırakarak.

Sigara içilen alanda tur atmaya başladım. Lucinda onu neden aramıştı? Onun burada olmasını neden istemişti? Onu her gördüğümde kırgınlıklarımı hatırlıyordum. *Benim oğlum çıtkırıldım olamaz.* İlk kez bisikletten düşüp ağlamaya başladığımda böyle söylemişti. Sonra bana vurarak yeniden düşmeme neden olmuştu. *Bu hayatta sert olacaksın, başka yolu yok.* Onun gibi bir babam varken sert biri olmam gerektiği kesindi. *Kim bilir nasıl bir dede olacak?* diye düşündüm ve bu beni daha çok öfkelendirdi. Büyük olasılıkla mükemmel bir büyükbaba olacaktı, tüm yanlışlarını benimle yaptığından bu sefer her şeyi doğru yapacaktı. Lu belki de kız olduğu için onun baskılarından kurtulmuştu. Bazen ona içerliyordum ama çoğunlukla, bunları yaşamadığına sevinliyordum.

Yine Martha'yı düşündüm. Tamiri mümkün olmayan yanlarımı uzun bir süre gizlemiştim. Ama Martha sevilen biri olmaya dair zavıf girişimlerinim ötesini, daima yetersiz kalmama neden olan kırık dökük yanlarımı görebilmişti. Babamdan, sürekli eksik hissetmek dışında hiçbir şey öğrenmemiştim. Artık bunun bizim ailenin erkekleri arasında kuşaktan kuşağı aktarılan körü bir miras olduğunu biliyordum. Hayatımız boyunca güçlü bir erkek gibi görünmek için çabalıyorduk. Bu duyguyu çevreme kurulmuş bir yapı iskelesine benzetiyordum, sözde geçici bir şeydi. İçimdeki bir şeyin tamir olması gerekiyordu. Ama o şey asla tamir olmuyordu. Ve Martha her nasılsa bu kırığı görmüş, bana onun orada olmasında bir sakınca olmadığını hissettirmişti. O kusursuzluk aramıyordu, yalnızca dürüstlük arıyordu. Nezaket arıyordu. Tüm yaşadıklarından sonra bende bunu görmeye hâlâ istekliydi. Yeniden birine değer verme cesaretinin olmasını arzuluyordu. Tekrar telefonuma baktım. Hiçbir şey yoktu. Martha'yla birlikte olmak istiyorsam önce ona layık olduğumu ispatlamalıyım.

YIRMI SEKİZİNCİ BÖLÜM

Opaline

Dublin, 1922

Noel'e çok az kalmıştı. Matthew dükkânı süslemek için çobanpüskülü dalları ve küçük paketlerde pişmiş jambon, bisküvi ve kek getirdi. Evine aldıklarının küçük bir kısmını daima bana ayırdığını biliyordum ve bu nezaketi yüreğimi sızlatıyordu. Onun yardımlarını reddedecek durumda değildim. Kitaplarım İrlanda'da ve hatta Amerika'da iyi satıyordu ama param hâlâ kısıtlıydı ve geleceğim için kenara üç beş bir şeyler koymaya çalışıyordum. Matthew'un kapıdan içeri girmesinden kısa bir süre sonra, vitraylı pencereler tomurcuklu ökse otlarıyla bezenmeye başladı.

"Dur, yapma!" dedim.

"Ne yapmayayım?" diye sordu elinde bir çobanpüskülü dalıyla.

"Ah, yok bir şey." Kızardım. "Bebek tekme atıyor."

Çobanpüskülünü masaya koydu ve ağzını çarpıtarak gülmüseddi.

"Muriel'in küçük Ollie'ye hamile olduğu zamanları hatırlıyorum. Bizim ufaklık geceleri jimnastik yapardı."

Bebeğin tekmelediği filan yoktu, bu yalnızca bir bahaneydi ama Matthew bana bir adım yaklaştı ve karnıma dokunmak için

izin istedi. Bunu istememe rağmen tek kelime söyleyemedim. Başımı öne doğru sallamakla yetindim. Matthew avucunu şiş karnıma koyduğu gibi kızım hareket etmeye başladı.

“Ah, işte burada.” Gülümsedi. “Mucize gibi.”

Ona hamile olduğumu söylediğimde beni yargılamamıştı. Babasının kim ve nerede olduğuna dair bir açıklama bile bekle-memişti. Yapabileceği bir şey olup olmadığını sormuştu, hepsi o.

“Dükkânı neden sen işletmedin?” diye sordum. “Gençken bunu istemişsindir.”

Elini karnımdan çekti ve dokunuşunun eksikliğini hissettim.

“Büyüdüm,” dedi omzunu silkip etrafı hülyalı bakışlarla süzerek. “Ayrıca şimdi emin ellerde.”

“Bilmiyorum,” dedim ellerimi rafta gezdirerek ve bunu yaptığımda kitap sırtlarının gıcırdayıp sayfaların iç çektiğini duyabiliyor mu diye merak ettim.

“Babam hiçbir zaman zengin bir adam olmadı, Opaline. En azından, maddi olarak. Buna rağmen zor zamanlarımızda babamın kendinden asla şüphe duymadığını hatırlıyorum. Belki de dükkânın yeniden bir kütüphane olacağı günü beklediğini söylemekle yetinirdi. Şimdi senin kitaplarını burada görünce babamın haklı olduğunu anlıyorum. Burası bir nostalji dükkânı ve hatta bir sihir dükkânı olmak istemedi.” Elini uzatıp ahşap duvarları okşadı. “Şimdi köklerine geri döndü.”

Matthew’un gidişinin ardından dükkânın sessizliğini Çaykovski’nin *Fındıkkıran*’ının bu mevsime özel olarak çıkarılan bir plağını Victrola’ya koyarak doldurdum. Balenin esinlendiği, E. T. A. Hoffman’ın *Fındıkkıran ile Fare Kral* hikâyesinin bir kopyasını elime aldım. Yorkshire’daki kütüphanede bulduğum bir notta Hoffman’ın Emily Brontë’nin en sevdiği yazarlardan biri olduğunu yazdığını anımsadım. Doğru hatırlıyorsam Emily onun *Kum Adam* adlı romanını orijinal dilinde, yani Almanca olarak okumuştı. Bu basit düşünceler zinciri Londra

seyahatimden sonra bir yere kaldırıp bir daha düşünmediğim bir şeyayı aklıma getirdi. Dikiş kutusu.

Bayan Brown'dan yaptığım bu küçük alışveriş o kadar sıradan ve önemsizdi ki ona şöyle bir bakıp geçmekle yetinmiştim. Hatta aslında Brontëlerin evinin bir eşyası olmadığından kuşkulandığımdan onu yazı masamın en alt çekmecesine atmış, bir daha da elimi sürmemiştim.

Eğilip dikiş kutusunu çıkardım ve yazı masasının üzerine koydum. Parmaklarımı yüzeyinde gezdirdim ve nereden geldiğini anlayabilecekmışim gibi gözlerimi kapadım. Doğru düzgün bir dikiş kutusu bile sayılmazdı, yalnızca eski, tenekte bir para kutusuydu. İçinde makaralar, iğneler, yüksükler ve iplikler vardı. Liverpool'dan bindiğim gemide yaptığım gibi, onları birer birer kutudan çıkardım. Gözden kaçırdığım bir şey olabilirirdi. Tenekeye kazınmış bir isim veya bir ipucu. Hiçbir şey bulamadım.

Uzaktan gök gürültüleri geliyordu ve başımı kaldırdığımda, iri yağmur damlalarının pencereleri dövmeye başladığını gördüm. Karnımı okşadım. "Korkma, küçüğüm, tanrılar bulutlarda oyun oynuyor," dedim usulca. Normalde fırtınalardan nefret ederdim ama bu korkumu bebeğime geçirmemeye kararlıyım. Ayrıca havada sihirli bir şeyler vardı, insana her an heyecanlı bir şeyler olabilmış gibi geliyordu.

Kepenleri kapamak için pencerelerin yanına gittim ve yün bir şalı omuzlarıma sardım. Dikiş kutusunu elime alarak bir kez daha geçmişi hissetmeye çalıştım. Bir eşyaya dokunduklarında onun önceki sahiplerini gözlerinde canlandırabilen insanlar olduğunu okumuştum. Elbette aptalcaydı ama gözlerimi kapayıp onu parmaklarımın arasında evirip çevirdiğimde bir şey buldum. Yanıldığımdan korktuğum için gözlerimi açmaya zar zor cesaret edebildim ama işte oradaydı, kutunun dibinde güçlükle fark edilebilen bir çentik vardı. Dükkânın önünden geçen biri

yüzümü görebilseydi o sırada beni kadim bir Mısır mezarının girişindeki bir hazine avcısına benzeteceğinden emindim.

Çok yavaşça, üstteki tabakayı kaldırdım ve altından bir iskambil kâğıdı büyüklüğünde, minik, siyah bir not defteri çıktı. Heyecanla inledim. Neyi keşfetmiştim? Ne zamandan beri bu gizli bölmedeydi ve onu oraya kim koymuştu? İhtimaller birbirleriyle çatışırken ben uzunca bir süre hareketsiz kaldım. Elimi *küt küt* atan kalbimin üzerine bastırıp sanki defter benimle konuşacakmış gibi başımı yazı masasına doğru eğdiğimi bile fark edemedim.

Bilinmeyenlerin bilinir olmasından önceki o lezzetli ânın tadını çıkarmaktan hoşlansam da bunu daha fazla erteleyemedim. Merakım had safhadaydı. Çekinerek elimi uzatıp defterin kapağını dikkatle kaldırdım. Burnuma kuru ve odunsu bir koku çarptı. Bu koku hâlâ yaratıldığı atmosfere dair izler taşıyormuş gibi şömine başında not alan genç bir kadın hayal ettim.

1846

Bütün ömrümü bu sefil yerin hudutları dışına çıkmaya adadım ve onun yamru yumru köklerine daha da dolanıp yüksek kulelerinin altında ezildim. Bu topraklarda doğan hiç kimsenin onun tozunu topuklarından silemeyeceğine artık ikna oldum.

Kızaran yanaklarıma avuçlarımı koydum. Bu o muydu? Yıllardır aradığım şey miydi?

Wrenville Konağı nesiller boyunca insanlara musallat olan bir hortlak gibi.

Neredeyse kâğıda dokunmaya bile korkuyordum. Bunca yıl sağlam kaldıktan sonra elimde un ufak olacağına dair yersiz bir endişem vardı. Yazı çok küçük ve sıkışık olduğundan kolay okunmuyordu. Çekmecede bir büyüteç aradım. Masa lambasını yaklaştırp küçük defterin üzerine eğildim. Siyah

mürekkep hafifçe yayılmıştı ve kelimelerin üzeri çizilerek sayfa kenarlarındaki boşluklara taşan yenileri yazılmıştı. Haworth'te kız kardeşlerin anı defterlerindeki bazı yazıları görmüştüm ve bunun Emily'nin el yazısı olduğundan emindim. Yine de onun orijinallliğini teyit ettirmem gerekiyordu. Tabii eğer...

O sırada, onu gördüm. Minicik bir imzaydı. EJB.

Damarlarımda havai fişekler patlıyormuş gibi hissettim. Bebek tekmeledi, hava çıtırdadı ve kulaklarım uğuldamaya başladı. Bu onun ikinci kitabı ya da en azından onun taslağı mıydı? Sersemlemiştim ve ayaklarım parkelerin üzerinde bir sevinç dansına başlamıştı. Gözlerimi kapayıp parmak uçlarımla yüzümdeki sevincin izini sürdüm ve onu hafızama kazımaya çalıştım. Kalbim göğüs kafesimin içinde cama vuran bir kuş gibi çırpınıyordu. Okumaya devam ettim.

Babamın ölümü ve Londra'daki alacaklılara olan borçlarımı ödemek zorunda kalmam neticesinde şimdi İrlanda'daki evime dönüyorum... Başka hiçbir şeyin içine nüfuz edemediği bir kasvet bu lanetli toprakların her bir köşesine musallat olmuş ve bir haftadır durmaksızın yağan yağmur yeryüzünü bir çamur deryasına dönüştürmüştü. Kırılık kol geziyor...

Metin bu noktada okunaksız bir hâl alıyordu ve sonraki paragrafta, bahsedilen olaylar silsilesinin bir sonraki adımına geçiliyordu.

Bu cehennem gibi yere sürgün edilmem benim kefaretim olacak. İki büyük sütunun arasından geçtim ve Wrenville Konağı'nın kavisli yoluna girdim. İki yanındaki yüksek porsuk ağaçları bir tutam dehşetle lekelenmiş çşsiz bir sükûneti içlerinde barındırıyordu. Bir çocuk olarak bu evdeki ilk ve tek ikametimde, yaşlı

bir hizmetçinin ilerideki koruyu mesken tutan hortlaklar ve gulyabanilerden bahsettiğini anımsıyordum. Binanın keskin hatları koyu renkli gökyüzünün önünde net bir biçimde görünüyordu. Gri bir kaleye benzeyen evin ön cephesindeki canavar heykelleri öğleden sonra sisinin arasından enfes bir dehşetle aşağı bakıyordu...

“Gece olmuştu ve ben yemek odasında tek başıma lezzetli sayılabilecek kalkan balığımı yerken mumlar yakıldı. Dışarıda şiddetli bir fırtına vardı, sağanak yağmur cama vuruyordu ve ansızın çakan şimşekle birlikte pencerede onun yüzünü gördüm. Koşup sürgüyü açtım. Alev saçlı bir kızdı, sırılsıklam olmuştu. Beyaz, basit elbisesi narin bedenine bir kefen gibi yapışmıştı. Ölü beyazıydı ve onu camdan içeri çektiğimde bana karşı koymadı ve iki ıslak köpek yavrusu gibi yere yuvarlandık. Cildi şeffaftı, bir hortlak ya da vampir kadar beyazdı, ne var ki Tanrı’nın yaratıklarından hiçbiriyile kıyaslanamayacak bir güzelliği vardı.

Bir çoban köpeğinin kızgın havlamaları duyuldu; babamın yaşlı köpeği odaya daldı ve kızı yere serdi. Gözlerinden ateş fışkırıyor, ona dişlerini gösteriyordu.

‘Helsig!’

Köpek benim komutumla geri çekildi ama kıza öfkeyle havlamayı sürdürdü.

‘Kimsin sen?’ diye sordum. ‘Özel bir mülke izinsiz girdin.’

Sözlerim hiddetini alevlendirmiş gibiydi. Benimle anadilinde konuştu, anlamına olmasa bile verdiği mesaja dair bende hiçbir şüpheye yer bırakmayan, ifade yönü şaşılacak derecede kuvvetli ve ateşli bir konuşmaydı. Sonra kollarını kavuşturdu ve hayattaki konumunun pek az katkıda bulunduğu bir azametle şöminenin önüne oturdu.

Ateşin yakıcı sıcağı yanaklarını kızarttı ve takatsizliğinden mütevellit hafif bir uykuya daldı. Orada bir süre oturarak o uyurken yüzünü izledim. Paris'ten sürgün ediliğimden beri ilk kez resim yapma özlemiyle yanıp tutuşuyordum. Sanata tutkun olup onda muvafak olacak yeteneğimin olmamasının acısını çekmenin bana maddi kaynaklarımın eksilmesinden başka bir getirisi olmamıştı. Gelgelelim, şu anda bu kızın ruhu onu bir kâğıda aktarmam için bana meydan okuyor gibiydi. Uykudayken, hem cennet hem de cehennem olabilen bu toprakların ruhunu yansıtan vahşi güzelliğine teslim olmuştu. Bu benzerliği yakalama girişimlerim giderek daha coşkun fakat sebatkâr bir hâl aldı. Her bir taslak beni yıllardır şövaleimde eksik olan bir şeye yakınlaştırdı. Bu kızdan büyülenmiştim.

Şehvetimi dizginleyerek fırçamın kıllarını keten tuvalime hararetle sürtmeye devam ettim. Ona sahip olma arzusuyla yüreğim cız ederken, bu iş ne kadar uzun sürerse sürsün eserimi bitirmeye karar verdim. Vücudum ağrıyordu, gece sabaha ve tekrar geceye döndü. Nihayet geri çekildim ve tuvale baktım. Rose'um orada çiçek açmıştı. O zaman, bir mezar gibi sessiz durmaya devam ettiğini fark ettim. Yanına koştum ve bu korkunç gerçeğe inanmayarak yüzüne dokundum. Mermer kadar soğuktu. Ölmüştü.

Elimle bluzuma sımsıkı yapıştığımı fark ettim. Bu gerçektir. Onu bulmuştum. Yerimden fırladım ve tekrar oturdum. Bir çığlık attım, sonra bunun doğru olup olamayacağını düşündüm. Emily'nin yeni romanından bir alıntı mıydı bu? Kalbim patlamak üzere olan bir balon gibiydi! Ellerimle ağzımı kapadım ve heyecanlı heyecanlı avuçlarıma soludum. Böyle bir şey olamazdı, değil mi? Küçük dükkânımda modern zamanların

en büyük edebi keşfini okuyor olabilir miydim? Elimi kalbime götürdüm ve onu yeniden okumadan önce heyecanımı yatıştırırmaya çalıştım.

Büyük İrlanda Kıtlığı sırasında, yarı İngiliz yarı İrlandalı bir toprak sahibi Egerton Talbot'ın, kiracılarından biri olan Rose'a aşkını anlatan bir hikâyenin kaba taslağıydı. Toprak sahibi Rose'u *kötülüğüyle şeytana pabucunu ters giydiren, art niyetli ve sinsî bir yaratık* olarak tanımlanmıştı ve bu kız Lord hazretlerini bir nevi büyülemişti. *İnsanı dehşete düşürürken bile kendisine hayran bırakabiliyor.*

Ağzım açık kalmıştı, meraklanmıştım ve tam anlamıyla, afallamıştım. Kâğıda zarar veririm korkusuyla ona dokunmaktan hâlâ çekiniyordum.

Emily'nin öyküsünün esin kaynağı neydi? Emily'nin erkek kardeşi Branwell'in sukutuhayale uğramış bir ressam olduğunu biliyordum; Egerton karakteri için belki de ondan esinlenilmişti. O sıralar Büyük Kıtık'tan kaçan kurbanların hıncahınç doldurduğu, Liverpool'u ziyaret eden de Branwell'di. Üzerlerindeki paçavralarla korkuluklara benzeyen bu insanların *Illustrated London News*'teki resimlerini Emily de mutlaka görmüş olmalıydı. Bazı uzmanlar abuk sabuk konuşan, pis, hırpani, siyah saçlı bir çocuk olan Heathcliff'in de İrlandalı olduğunu ve bir vahşi, bir iblis olarak yaftalandığını savunuyordu.

Millais'in *Ophelia* tablosu gözümün önüne geldi ve ressamın ilham perisi Elizabeth Siddall'ın o portre için soğuk bir küvette poz verirken ölümle burun buruna geldiğini hatırladım. Ya da Oscar Wilde'in iki dünya arasındaki, ölümle gençlik arasındaki bir kapıyı andıran tablosunu. Yarı meczup bir hâldeki Egerton'ın iham perisinin can çektiğini görememesini İngiliz aristokratların İrlandalıların Büyük Kıtık'ta açlık çektiğini görmeyi reddetmesine benzettim.

Notlarımı ve tarihleri kontrol ettiğimde Emily'nin yayıncısı, Cautley'e gönderdiği mektupla uyuştuklarını gördüm. İşte bu

kadardı. Yirminci yüzyılın en önemli edebiyat gizemlerinden birini çözmüştüm!

Keşfimi dünyaya açıklamak için sabırsızlanıyordum. Yazı masama geri döndüm, ahizeyi kaldırdım, sonra usulca yerine koydum. Bu nadide bir andı, hatta binde bir bulunan anlardandı. Üstelik tamamen *benimdi*. Onun tadını çıkarmak istedim. Dolayısıyla tekrar oturdum ve taslağın bir kopyasını çıkarmaya koyuldum. Bu çocukken yaptığım bir şeydi; sevdiğim kitapların paragraflarını yazardım, sırf o kelimeleri yazmanın nasıl bir his olduğunu anlamak için. Ayrıca, orijinali yerine ulaştığında, ki ben onun bir müzede halka açık olarak sergilenmesini umuyordum, bende bir kopyasının olmasını istiyordum. Bir açık artırmada kaçta satılabileceğini kestirmek zordu.

Düşüncelerimi yeniden içinde bulunduğum âna döndürdüm. Minik not defterine karalanmış on beş sayfalık metin benim el yazımla neredeyse iki kat daha fazla sayfaya aktarılmıştı. Emily'nin İrlanda'ya gelip gelmediğini merak ettim. Bu keşif cevaplar vermekten ziyade yeni sorular doğurmuştu! Belki de uzmanların Emily'nin eserlerini bu kadar irdelemesi bundandı, böyle büyük bir tutku ve coşkuyla yazan bir kadını, romanıyla bizi insan yüreğinin derinliklerine ve doğaüstü bir ortamın en uzak köşelerine götüren, cesur bir yazarı anlamak için beyhude bir çaba içindeydiler. Ben onun varlığını sayfalarında hissediyordum, bugün bile benimle konuşuyor gibi hayat dolu bir üslubu vardı. Bazı şeyler açıklanamazdı. Emily Brontë de onlardan biriydi.

YIRMI DOKUZUNCU BÖLÜM

Martha

“İstemiyorum. Onunla alakalı hiçbir şeyi istemiyorum.”

Mortgage şirketinden gelen mektubu konuşuyorduk. Annem onu bana iletmmişti. Dublin’e geri dönmüştüm ve yüksek bir taburede oturan Madam Bowden her yudumunda yüzünü buruşturmasına neden olan bitki çayını yudumlayarak beni izliyordu.

“Ama o senin evin.”

“Benim evim burası!” Bağırarak istememiştim. “Yani siz beni yanınızda istediğiniz sürece.”

Anlayışla gülümsedi. Ne biliyordu? Yüzünü okudum. Ömrümün sonuna kadar burada olacağıma inanıyordu. Aslında ben bundan pek emin değildim.

“O daireye ne olduğu umurumda değil. Bankada kalabilir. İsterlerse yakıp yıkarlar. Bir daha asla orada yaşayamam.”

“Banka yeterince zengindir, hayatım. Neden onu satmıyorsun?”

Bu konuşmayı yapmak istemiyordum. Shane’i ve olanları düşünmek istemiyordum.

“Bilmem, belki olabilir.”

“Şimdi bunları düşünmek istemeyebilirsin ama zamanla keşke hakkım olanı alsaydım diyeceksin. Bunu bir tazminat

gibi düşünebilirsin." Son cümleyi maddi bir konudan bahseder gibi söylemişti.

Tüylerim diken diken oldu. Shane'in yaptıklarının bir tazminatı olamazdı ve hiçbir şey onun ölümüyle ilgili vicdan azabımı ortadan kaldıramazdı. Ama doğru ya da yanlış, annemin sözlerini, ondan duyduğum ilk kelimeleri –*öldüğüne seviniyorum*– düşündüğümde kendimi o kadar da kötü hissetmiyordum. Sonunda özgürdüm ve Madam Bowden bir konuda haklıydı: Bu fırsatı tepemezdim.

Akşamları en zoruydu. Henry'yle konuşma ihtiyacım öyle kuvvetli bir fiziksel dürtüydü ki evden çıkıp bunu unutana kadar yürümem gerekiyordu. Olan biten diğer her şeye rağmen onu ve bana haber vermeden çekip gidişini düşünmekten kendimi alamıyordum. Onu engellemek biraz düşünülmeden yapılmış bir hareket olabilirdi ama aynı zamanda kendimi korumakla ilgiliydi. Henry'nin bahanelerini duymak istemiyordum, beni nazikçe reddedişini dinlemeye mecbur kalmak istemiyordum. Onu artık okuyamıyordum ve bu beni çok korkutuyordu. Altımda bir ağ olmadan bir ipin üzerinde yürümeye benziyordu. Ona âşık olmuştum ve bunun ne kadar büyük bir risk olduğunu kimse benden daha iyi bilemezdi. Bunun yeniden olmasına izin veremezdim, *vermeyecektim*.

Ayaklarımın beni hep onunla gittiğimiz yerlere götürmesi onu unutmamı kolaylaştırmıyordu. Kendimi Pen Corner'ın önünde bulduğumda Henry'nin dudaklarını çarpıtarak gülümsemesini, Fransızca konuştuğunda sesinin tınısını ve boynuma vuran ılık nefesini düşündüm. Geç bir saatti ve dükkân kapanmıştı. Kalemle defterlere bakarken alnımı vitrine dayadım.

O zaman bir şey oldu: Vitrinden yayılan altın sarısı ışıltıda, kelimelerin hücumuna uğradım. Onları akıl gözüyle görebildim. Kargacık burgacık bir el yazısıyla yazılmışlardı, siyah bir ip gibi düz bir çizgi hâlindeydiler. Tuhaf bir biçimde karanlık bir hikâyenin tüm kelimeleri satır satır zihnime dökülüyordu. Nefesim kesilmişti. Öyle heyecanlandım ki var gücümle dövmecinin olduğu tarafa doğru koşmaya başladım.

“En erken salıya randevu verebilirim,” dedi dövmeci kız.

Genç bir adam yarısı bitmiş bir kaplan figürüyle koltukta oturuyordu.

“Ama ben bunu hemen yaptırmam gerektiğini hissediyorum. Yani mümkün olduğunca çabuk.”

“Anlıyorum,” dedi kaplanlı genç. “Bazen demir tavında dövülmeli.”

“Evet, evet,” dedim nefes nefese. “O beni anlıyor.”

“Tamam, burayı bitirince başlayabilirim ama hepsini yapamam.”

Kıza bunun benim için uygun olduğunu söyledikten sonra beklerken kelimeleri unutmayayım diye bir kalem kâğıt aldım. Ama bu kez onları unutmam mümkün görünmüyordu. Zihnime kazınmışlardı. Sıra bana gelene kadar dövmek makinesinin sesi hiç kesilmedi. Kazağımı kaldırıp kıza satırları yazmasını istediğim yeri gösterdim. Bir büyütece ihtiyaç duydu çünkü yazının bana görüldüğü kadar küçük olmasını istedim.

“Bir dakika, son satırı tekrarlar mısın?”

“*Mermer kadar soğuktu. Ölmüştü.*”

“Bunlar burada yazıyor zaten.”

“Ne? Olamaz.”

Bana bir boy aynası getirdi ve bir el aynasını elime tutuşturdu. Sırtım yazılarla kaplıydı. Hikâyenin tamamı derime kazınmıştı.

“Çok tuhaf,” dedi kız.

Tuhaf değildi, imkânsızdı. Ama gerçekten oradaydı.

“Sıkı bir hikâye.” Yüzümdeki şok ifadesini görmezden gelip gerçeğe odaklanarak durumu olduğundan daha normal göstermeye çalışıyordu. Ben de öyle yapmaya çalıştım.

“Evet.” Ancak bunu söyleyebildim.

“Biraz gotik.”

Dükkanın kapanış saatine az kaldığını nazikçe hatırlattı ve görünüşe bakılırsa bir dövmeye ihtiyacım yoktu.

Eve nasıl döndüğümü hatırlamıyordum. Elimden geldiğince gürültü yapmadan içeri girdim. Madam Bowden el sürmeyeceğini söylediği televizyonu ölüleri uyandıracak kadar yüksek bir sesle izliyordu. Bodrum katındaki daireme indim ve orayı farklı bir gözle gördüm. Her şey daha parlak ve netti. Ceketimi çıkarıp askıya asarken vücudum bana farklı geldi. Fiziken daha güçlü ve özgürdüm, kaslarım görünmez engellerinden kurtulmuş gibiydi. Küçük, derli toplu yatağıma ve onun üzerinde bir kemer oluşturan ağaç dallarına, o güzelim fayanslarını düz mavi sandığım ama şimdi minik çiçek desenleriyle bezeli olduklarını fark ettiğim küçük mutfağıma baktım. Orada yaşamayı sevdiğimi anladım ve ne tuhaftır ki tıpkı Madam Bowden’in yüzünde okuduğum gibi, birden oradan hiçbir zaman ayrılmak istemediğimi hissettim. Oraya *aitmişim* gibi. Ama neden?

Küçük ocağa bir tas süt koydum ve annemin çocukluğunda yaptığı gibi iki kaşık Nutella’yla kendime sıcak çikolata hazırladım. Yorganımla yastıklarımı yere koydum ve zihnimi

susturmaya çalıştım. Dövmenin tamamlandığını keşfettikten sonra bunu yapmak kolay değildi. O hikâye nereden gelmişti ve anlamı neydi? Epey eski olduğu belliydi. Dili eski ve demodeydi. Hem o hikâye neden bana gönderilmişti? Geri döndüğümünden beri üzerinde durmaktan kaçındığım bir soru düşüncelerimi böldü. Annem her zaman konuşabiliyor muydu? Peki o zaman neden susuyordu? Buna bir anlam veremiyordum. Ben küçükken bunun özel bir yetenek olduğunu ve bu sayede bazı şeyleri daha iyi duyabildiğini söylerdi.

Sıcak çikolatayı içtim ve yoğun fındık tadının beni geçmişe götürmesine izin verdim. Bir kez daha düşüncelerimi susturmayı ve sadece dinlemeyi denedim. Odamın duvarlarını yavaşça kaplayan ağaç dallarının çatırtılarına artık alışmıştım. Ama şimdi başka bir ses daha vardı, yumuşak bir nefes sesine benziyordu... Biri nefes alıp veriyordu. Belki de duyduğum kendi nefesimdi. Ya da değildi. Burada bir tuhafılık vardı. Bunu açıklayamıyordum ama olmam gereken yerde olduğumu hissediyordum.

Kitabımı aldım, *Kayıp Adında Bir Yer*'i. Hikâye eski kütüphaneyi İtalya'dan ta İrlanda'ya taşıyan adamla devam ediyordu. Adamın azıcık parası vardı ama dar, kaldırım taşlı bir sokaktaki, sahihsiz bir toprak parçasına dükkânını kendi elleriyle inşa etmeye başlamıştı. Hayal gücünün en önemli araç olduğuna inanan biriydi o. Akıllı karısı tüm engellerin sevgiyle aşılabacağına inanıyordu ve ikisi birlikte o esrarengiz İtalyan kütüphanesinden bir anılar ve hayaller dükkânı inşa etmişti. Çok geçmeden dükkâna koymak istedikleri şeyler bir bir önlerine çıkmaya başlıyordu. Hep öyle olmaz mıydı zaten? Bir zamanlar kitapların ağırlığıyla bel veren raflar dünyanın dört bir köşesinden gelen hazinelerle dolup taşıtı. Bina yeni mahallesinden hoşlanmıştı ama insanlara doğru yolu gösterme arzusunu kaybetmemişti. Eşyalar raflardan düşüyordu (özellikle Bay Fitzpatrick'in kar kürelerini sergilemeyi sevdiği kış aylarında içerisi biraz tehlikeli oluyordu).

Bir süre sonra, çift ilk çocuklarını kucakları aldı, bir oğulları olmuştu. Bay Fitzpatrick'in hayali dükkânı bir gün onun devralmasıydı ama kaderde bu yoktu. Orası İngiliz aksanıyla konuşan, pantolon giyen ve saçları bir erkek gibi kısacık kesilmiş bir kadına emanet edilecekti. Bu kadın bir keşif kapısına muhafızlık etmek için özel olarak seçilmiş insanlardan biri olduğunu bilmiyordu. Neyse ki kitapları seviyordu ve çok geçmeden o ve Bay Fitzpatrick'in Nostalji Dükkânı gayet iyi geçinmeye başlayacaktı.

Kitapsever bir İngiliz kadın mı? Kitap burayla, Opaline'la ilgiliydi. Henry başından beri haklıydı. Onu buraya, bu hikâyeye çeken neydi? Kayıp el yazmasını ve Henry'nin bitişikteki kitapçının sahibi olduğunu söylediği kadını düşündüm. Opaline. Bir örgü deseninin izini sürer gibi, her şeyin birbiriyle bağlantılı olduğunu görebiliyordum ama bunun nasıl ve neden olduğuna ya da nasıl biteceğine dair hiçbir fikrim yoktu.

OTUZUNCU BÖLÜM

Henry

Babam Galler'de yaşıyordu ve kendince bir çevre edinmişti. Onunla hastanede karşılaşmak benim için büyük bir sürpriz olmuştu ama torununu görmek isteyeceğini tahmin etmeliydim. Ben bile buna hakkı olmadığını söyleyemezdim. Fakat Lucinda konuyu bir türlü kapatmadı. Bana babamın ne kadar değiştiğini, bu sefer rehabilitasyon programına uyduğunu çünkü bu kez kendisi için yaptığını anlatıp durdu. Annem sonunda onu terk edince babam dibe vurmuştu, şimdi de oradan çıkmaya çalışıyordu.

"Hem sana da iyi gelir, biliyor musun?" dedi Felicity'yi kucağında usulca sallarken. Bebek onun işaret parmağını sıkıca tutuyordu.

"Bunu hayatın boyunca yapmış gibisin."

"Sanırım hormonlar yüzünden. Birden anaç biri olup çıktım. Üzülme, yakında özüme dönüp patronluk taslamaya başlarım."

"Ondan şüphem yok."

Annemin kanepesine oturmuştuk, battaniyelerle kaleler inşa eden çocuklarken ansızın nasıl büyüdüğümüzü anlamaya çalışıyorduk. Gerçi ben kendimi hâlâ çocuk gibi hissediyordum. Henüz kendime bir yol çizememiştim.

"Onu affedebileceğimi sanmıyorum," dedim her şeyi dürüstçe konuştuğumuz bu nadide andan faydalanarak.

“Onu affetmek zorunda değilsin, Henry. Aslında bunun babamla da bir ilgisi yok. Bunu kendin için, hayatına devam edebilmek için yapmalısın.”

“Ne yani, geçmişte kaldığımı mı söylüyorsun? Çünkü kalmadım. Onu neredeyse hiç düşünmüyorum.”

“Bak, seçim senin. Ben sadece onu şimdiki hâliyle görmenin bana iyi geldiğini söylüyorum. Bu bir sürecin başlangıcı. *Kabullenme*, terapistim böyle diyor.”

“Terapistle mi görüşüyorsun?” Sesimin bu kadar şaşkın çıkmasını istemezdim.

“Annem de görüşüyor.”

“Ya?”

“Sanırım tüm sorunlarımızla kendimiz başa çıkabiliriz gibi maço düşüncelerimiz yok.”

“Anlaşıldı. Gerçi hayatımda ilk kez maço olarak tanımlıyorum.”

Gözlerini devirdi. Hakkını vermeliydim, insanı ikna etmeyi iyi biliyordu, hınzır.

“Isabelle’le ne oldu?”

“Öyle işte.”

“Hiçbir zaman birbirinize uygun olduğunuzu düşünmedim.”

“Şimdi böyle söylemesi kolay tabii.”

“Bak,” dedi bebeği diğer koluna geçirirken, “İrlanda’da tanıştığın şu kadınla işlerin yolunda gitmesini istiyorsan yüklerinin bir kısmından kurtulmalısın.”

“Tanrım, ideal bir damat adayımıyım gibi konuşmaya başladın! Bence bu önemseme ve paylaşma seansı kendiliğinden sona erdi.”

Sonunda babamı ziyarete gittim ve kendimi Galler kırlarının ortasında buldum. Annem bir hayır kurumunun iyileşme sürecindeki bağımlılara tahsis ettiği eski ve yıkık dökük bir konağın adresini vermişti. Cennet gibi bir yerd, bir sebze bahçesi ve meditasyondan seramiğe kadar çok çeşitli aktivitelerin saatlerinin yazılı olduğu bir duyuru panosu vardı. Burası babamı görmeyi beklediğim türden bir yer değildi, eski taş basamakları inip ön bahçede benimle buluştuğunda belki de bu yüzden gözüme çok iyi göründü. Yüzünün şişliği inip kırmızılığı geçince sağlıklı bir görünümüne kavuşmuştu. Cildi güneşten esmerleşmişti ve top sakal bırakmaya başlamıştı.

“Henry, oğlum,” dedi bana sarılmak için kollarını açarak ama sonra bundan vazgeçti. Elini sıktım. “Seni gördüğüme sevindim.”

Uzun tren yolculuğu, yılların kızgınlığı ve Felicity yüzünden neredeyse hiç uyuyamadığım bir geceden sonra diycek bir şey bulamadım. Daha doğrusu, onunla dostane konuşmayı beceremedim.

“Seni ziyarete gelmedim,” dedim, başında *Tefekkür Nehri* tabelası olan bir patikada ilerlerken.

Sakin duruşumun altında iki duygu birbiriyle çatışıyordu: Babamı iyi bulmanın verdiği rahatlama ve hayatını daha önce yoluna koymamasının kırgınlığı. Mutlu görünüyordu ve bir yandan suratına bir tane patlatmak isterken diğer yandan ona bir fincan çay ısmarlayıp hayatını nasıl değiştirdiğini öğrenmek istiyordum.

“Yakında İrlanda’ya döneceğim,” dedim bir süredir buralarda olmadığımından haberi varmış gibi. “Bir el yazmasının izini sürüyorum.”

“Küçükken kitap biriktirmeyi severdin,” dedi öylesine maziye anarcasına. Artık hatıralardan söz edecek zamanı olduğundan daha önce hiç konuşmadığımız gibi konuşabilirmişiz gibi.

“Hatıra koleksiyonu da yapardım. Tolkien’in mektubunu bulduğumu hatırlıyor musun?” Kendimi tutamamıştım. Hayatımda hiç oynamadığı bir rolü birdenbire sahiplenmeye nasıl cüret edebiliyordu?

Ona baktığımda utançla başını eğdiğini gördüm. İsteddiği kadar kurbanı oynayabilirdi ama beni kandıramazdı.

Nehrin kıyısında durduk ve ağır ağır akan suya baktık. Sığ suda birkaç balık gölgesi gördüm. Babama kaçamak bir bakış attım ve yüz ifadesini gördüm. Daha doğrusu, orada, babamı ilk kez benim nazarımda, hatta belki kendi nazarında bile dönüştüğü karikatür gibi değil, gerçek karakteriyle görmemi sağlayan bir samimiyet gördüm. Babam incinmiş görünüyordu. Bu duyguyu iyi biliyordum.

“Söyleyeceğim hiçbir şey yaptıklarımı değiştirmeyecek.”

Bu beklenmedik bir şeydi, farklıydı. Normalde duygularımı kendi çıkarlarına göre şekillendirmeye çalışırdı, bana yalvarır, bahaneler uydururdu. Ama şimdi davranışlarının etkisinin farkında olan biri gibi konuşuyordu.

“İkinize de ihtiyaç duyduğunuz gibi bir baba olamadığım için gerçekten üzgünüm. Size yaptıklarımın utanıyorum ve her seferinde yeniden içkiye başlamam da bu yüzdendi.”

“Bu kez ne değişti?” Beni buradan götürmelerini ister gibi ayakkabılarıma bakmayı sürdürdüm. Nedenise oraya kök salmış gibiydim.

“Doğrusunu istersen, bu sefer farklı olacak diye söz vermem, Henry. Ama burada sağlam bir destek alıyorum. İlk kez bağımlılığın bir hastalık olduğunu görebiliyorum. Yalnızca bunun farkında olmak bile bana bir şekilde yardımcı oldu.”

Bir hastalık. Ben de hiç bu açıdan bakmamıştım. Babam içkisini içtiğini ve bunun bedelini bizim ödediğimizi hissediyordum. İçkiyi ailesine tercih ediyormuş gibi.

"Hiçbir alkolik içki içmeyi sevmez," dedi düşüncelerimi okumuşçasına. "Sabah gözlerini açtığın andan itibaren onu düşünürsün ama zehir içmeye benzer."

Onun da mücadele ettiğini ilk kez görebildim. Benim gözümde bir canavara dönüşmüştü ama şimdi tüm insanlığıyla karşımda duruyordu. Kaybettiğimiz her şeye ağlamamak, göğsünü yumruklayarak onu kaybetmenin ne kadar canımı acıttığını söylememek için kendimi zor tuttum.

"Sana bunu söylemeye hakkım yok, zaten bunda bir rolüm olmadı ama sen çok düzgün bir adam oldun. Henry, oğlum."

Sözlerini kabul ederek ama onlarla ne yapacağımdan emin olamadan başımı öne eğdim. Orada daha fazla kalamazdım, benim için yeterince zorlayıcıydı, dolayısıyla trene yetişeceğimi söyledim.

"Sonra yine gelir misin? Belki kız kardeşinle Felicity de seninle gelir?"

"Olabilir. Lucinda'ya sorarım."

Tokalaştık ve el yazmasıyla ilgili bana şans diledi. Babamın beni dinlediğini ve hayatımla ilgilendiğini bilmek bile tedirgin ediciydi. Gerçek babamla ilk kez tanışmış gibiydim. Birlikte büyüdüğüm adam sanki her şeyi yanlış yapan sahte bir kişilik ya da bir taklitçiydi. Baba demem gereken kişi buydu ama onu doğru düzgün tanımıyordum. Benim için uzaktan tanıdığım bir yabancıydı. Oradan giderken hayatımı iki perdelik bir oyuna benzettim. İzleyiciler bekleme salonunda içki içerek ikinci perdeyi bekliyordu.

Milyonuncu kez telefonumu kontrol ettim. Martha'dan hâlâ cevap gelmemişti. Fakat Princeton Üniversitesi'nden gelen bir elektronik posta vardı. Ona tıkladım ve mesajı gözden geçirir-

ken onun özel hayatıyla ilgili dosyalar, ölümünden kısa bir süre sonra gelen mektup gibi ifadeler dikkatimi çekti. Ama *Opaline Carlisle* ismini görmek kalp atışlarımın hızlanmasına neden oldu. Ekteki dosyayı açtığımda Eylül 1963 tarihli, çay rengi bir mektupla karşılaştım.

Sevgili Sylvia,

Geçen ay Dublin'de görüşmemize nasıl sevindiğimi anlatamam. Sıhhatinin yerinde olması beni ziyadesiyle memnun etti. Martello Kulesi'ndeki müzenin açılışı için senin seçilmen Bay Joyce'u eminim çok heyecanlandırırdı ve bu bana hayatlarımızın dönüp dolaşıp aynı noktaya geldiğini hissettirdi... Bambaşka şartlar altında olsa da ikimizin de hayatlarımızın bir döneminde bir tutsak olduğumuzu düşünmek. Alman askerlerine dünyayı dar ettiğinden eminim!

Martha haklıydı, şimdiye kadar hep yanlış yerleri aramıştım. Üstelik sadece *Opaline*'i araştırmıştım. Birkaç tıklamayla İrlanda'ya dönüş biletimi aldım.

OTUZ BİRİNCİ BÖLÜM

Opaline

Dublin, 1923

Öğleden sonra, Upper Ormond Rıhtımı 6 numaradaki Bennett & Sons Müzayede Evi'nde Webb Kitapevi'nden Bay Hanna'yla bir randevu ayarlamıştım. Sade görünümlü ama Liffey Nehri'ne bakan büyük, George dönemi pencereleri sayesinde bolca ışık alan binanın parlak kırmızı kapısından girdim.

"İlk izlenimleriniz?" diye sordu Bay Hanna, yerlerimize geçmeden önce genç bir adamın bize verdiği kataloğu alırken.

"Sotheby's'in eline su dökemez," dedim Kraliçe Mary edasıyla, alçak ve kibirli bir sesle.

"Ama birası daha lezzetli," dedi göz kırparak.

Tüm müzayede odalarını dolaşarak uygun fiyatlı gizli bir hazine var mı diye bakmamızı önermişti. Londra'ya bir iki satıcıyı tanıyınca Armand'la karşılaşır mıyım diye düşündüm. Bildiğim kadarıyla İrlanda'da hiç bulunmamıştı ve yeni evimi yermek istemesem de Armand gibi seçkin zevkleri olan birinin burayı çekici bulması için bir sebep göremiyordum. Beyaz, ihtişamlı bir sakalı olan, uzun boylu bir adam kürsüye çıkarak hepimizi selamladı. Katalogda hemen dikkatimi çeken bir şey gördüm ve şansına açık artırmaya çıkarılan ilk parti eserlerin arasındaydı.

"527 parti numaralı parça, Lord Byron'ın Leydi Blessington'a 2 Haziran 1823'te, Cenova'da vedalaşırken bir hatıra olarak armağan ettiği Ermenice bir dilbilgisi kitabı."

Sakallı adamın yardımcısı, kızıl sarı saçlı genç hanım eldivenli elleriyle kitabı kaldırarak açık artırmayı sessizce izleyenlere gösterdi.

"Leydi Blessington'ın en ölümsüz edebi eserlerinden biri olan *Lord Byron'ın Kontes Blessington'la Sohbetleri*'ni anımsatan bir parça."

Başımı yavaşça çevirdim ve odadakilerin tepkilerini ölçmeye çalıştım. Eser pek ilgi uyandırmamıştı.

"Leydi Blessington kim?" diye sordum Bay Hanna'yı dirseğimle dürterek.

"Ben ansiklopedi değilim," dedi ve hınzırca gözlerini devirdi.

"Bilmiyormuş gibi yapmayın, sizin bilmediğiniz yok," diye övdüm onu.

"Fakirlikten zenginliğe uzanan bir hikâye. Leydi Blessington Tipperary'de doğmuş..."

"İrlandalı mı?" diye sözünü kestim.

"Neden olmasın?"

"Bi-bilmem."

"Hiçbir zaman peşin hükümler vermeyin," dedi bilgece, biri kitap için 5 pound teklif ederken. "Her neyse, sonunda Blessington Kontu, Charles Gardiner'la evlenip son derece zengin ve kültürlü biri oldu. Gezi günlükleri ve romanlar yazdı ve Hyde Park'taki evinde düzenlediği edebiyat toplantılarıyla meşhur oldu."

Başka biri kitaba 7 pound teklif ederken gözlerimi kocaman açarak Bay Hanna'ya baktım.

"Ben bu kadını nasıl duymamışım?"

"Sanırım bazı şeylerin modası geçiyor."

"Kadınları diyorsunuz. Kadınların modası geçiyor."

"Sekiz pound mu duydum?" Müzayedeci belki de farkında olmadan Bay Hanna'dan feyz alarak Leydi Blessington'ın meşhur

Gore Evi'ni anlatmaya başladı. Burası sonradan Royal Albert Hall'a yer açmak için yıkılmıştı. "Zamanının önde gelen edebi ve politik toplantıları burada düzenlendi; Dickens, Thackeray ve Disraeli oranın müdavimleri arasındaydı."

Sonraki parçalar ıvır zıvır şeylerdi: mektuplar, saç bukleleri, uzun zaman önce ölmüş tanımadığım insanların korkunç portreleri. Bir adam yanıma oturdu, beni ve Bay Hanna'yı başıyla selamladı. Kataloğu olmadığı için ona benimkini verdim. Müzayedeye ilgimi kaybetmek üzereyken Leydi Sydney Morgan ismini duydum.

"Sırada kendisinin en bilinen ve *Irish People* gazetesine armağan ettiği eseri *Vahşi İrlandalı Kız*'ın imzalı bir kopyası var."

İskemlemin ucuna kaydım, artık onda oturduğum bile söylenemezdi. Kitabın kendisi çok güzeldi, kırmızı kapağında altın yaldızlı harflerle adı yazıyordu ve sol üst köşesinden aşağı doğru süzülen kırlangıç, yukarı doğru uzayan eğreltiotları ve sağ alt köşesindeki kelebekle neredeyse bir botanik kitabını andırıyordu. Onu mutlaka satın almalıydım.

"Tutkuyla yazılmış, milliyetçi bir roman," diye devam etti adam elimi kaldırmama rağmen –bir müzayedede salonunda bu son derece büyük bir kabalıktı!– "ve İrlanda milliyetçiliği söylemine dair yazılmış ilk metin. Roman öyle büyük bir tartışma yarattı ki Leydi Morgan Dublin Kalesi'nde gözaltına alındı."

Fiyatı umurumda değildi, o kitap benim olacaktı. Bay Hanna beni sakinleştirmeye çalışır gibi koluma dokundu ama o sırada kimsenin tavsiyesine kulak verecek durumda değildim. Ayrıca Bath'taki yayıncı ne demişti? *Kadınların edebiyatı erkeklerinki kadar değerli değildir...*

"Altı pounda kırmızı şapkalı hanıma satıldı."

"Yaşasın!" Muhtemelen kendimi rezil ediyordum ama bunu umursamadan yumruğumu havaya kaldırdım.

Bay Hanna sırtıma vurdu. Daha önce hiç bu kadar heyecanlanmamıştım. Bay Rosenbach'ın Sotheby's'de hissettiklerini şimdi anlıyordum.

"Tebrikler, matmazel," diye bir ses geldi yanımdan ve boş bulunarak irkildim. O tarafa döndüğümde sarı saçlı, parlak gözlü, genç bir adam gördüm. Kalbim normal ritmine geri döndü.

"Mersi, Mösyö?.."

"Ravel. Fransızca konuşuyor musunuz?" diye sordu elimi sıkarken.

"Besteci Maurice gibi! Çat pat," diye yanıtladım. "İrlanda edebiyatıyla ilgili misiniz?"

"*Certainement*. İrlandalı vampirle ilgili bir makale yazıyorum." Masum gülümseyişinin insanı huzursuz eden bir yanı vardı.

"Aman Tanrım." Bay Hanna'yı dürttüm. "Umarım öyle bir şey yoktur."

"Bu da bizim Bram Stoker'ımız olur."

"Bakın onu biliyorum. Ne fevkalade bir kitap," diye ekledim.

Ama Fransız beyefendi başını iki yana salladı. "Yalnızca Bram Stoker değil, Le Fanu de. Ama bugün bundan daha eski bir kitabın peşindeyim. Aslına bakarsanız Stoker'ın ondan esinlendiği söylenir."

"Ne olur söyleyin, hangi kitap bu?"

O sırada sakallı adam kasvetli görünüşlü bir cilde dikkat çekti.

"Şimdi sırada Charles Maturin'in eseri *Gezgin Melmoth*'un az bulunan bir kopyası var."

"Ah, işte bu!" dedi.

Odada bizimle birlikte bir vampir olsaydı bu kadar heyecanlanmazdım. Kitapların, yazarların ve öykülerin en olağanüstü yanı buydu, sizi nereye götüreceklerini asla bilemezsiniz. Genç adam istediği eseri satın alınca onun adına çok sevindim ve onu tebrik etmeyi unutmadım.

"Stoker'ın Maturin'den etkilendiğini söylediniz. Bunu nasıl keşfettiniz?" diye sordum açık artırma sona erip yere sürtünen iskemlelerin sesi odayı doldurduğunda.

"Marsh's Kütüphanesi'nde. İrlanda'nın ilk halk kütüphanesi. *Mais*, size bunları neden anlatıyorum? Zaten bildiğinizden eminim."

Başımı iki yana salladım. Bunca zamandır Dublin’de yaşıyıp eserleri kolayca ihraç edilebilen yarı İrlandalı yarı İngiliz yazarların çalışmaları dışındaki edebi mirasıyla ilgili affedilemez derecede cahil kaldığım için kendimi ahmak gibi hissettim.

“Ama bunlar İrlandalı isimler değil, doğru mu?” Yine ansiklopedime, yani Bay Hanna’ya başvurdum.

“Huguenot, öyle değil mi?” diye yanıtladı.

“Evet, kesinlikle,” diye onayladı Fransız beyefendi ve göz açıp kapayıncaya kadar beni onunla Marsh’s Kütüphanesi’ni ziyaret etmeye davet etti.

Güzel bir gündü ve yürümek bana iyi gelmişti. Bay Hanna *biz gençleri* baş başa bırakmıştı ve hararetli hararetli konuşarak Liffey’i geçip Fishamble Sokağı’nın ucuna doğru yürüdük. Bay Ravel’in Parisli olduğu ve Trinity College’da İrlanda Edebiyatı öğrenimi gördüğü ortaya çıkmıştı. Bir dönem Shakespeare and Company’de çalıştığımı söylediğimde doğal olarak etkilendi ve daha önce tanışmadığımıza ikimiz de şaşırdık.

“Oraya sürekli giderdim! *Juste en face* kahvemi alırdım.”

“Hayat ne garip, değil mi?”

“Araştırmalarım da bunu doğruluyor. Mesela geçenlerde Charles Maturin’in Oscar Wilde’in büyük dayısı olduğunu keşfettim.”

“Ciddi olamazsınız,” dedim gri kuleleri masmavi gökyüzüne uzanan, St. Patrick’s Katedrali’nin heybetli cephesinin önünde durarak.

“Evet, öyle. Maturin’in yeğeni Jane Wilde, Oscar’ın annesiydi. Eserlerini mutlaka okumuşsunuzdur.”

“Korkarım, İrlanda edebiyatıyla ilgili akademik bilgim sizinkinin yanında fazlasıyla sönük kalıyor, Bay Ravel. Ama bunları son derece ilginç buluyorum!”

“Jane Wilde’in yazılarının İngiliz karşıtı olduğuyla ilgili sizi uyarmalıyım.”

Kilise bahçesinin parmaklıkları boyunca yürümeye devam ettiğimizde güldüm.

“O bakımdan kolay kolay rencide olmam.”

Demir kapıda durdu ve basamakları çıkmam için bana yol verdi.

İrlanda’nın en eski halk kütüphanesinin girişi oldukça mütevazıydı. Kırmızı tuğla bina da öyleydi ve kendince davetkâr bir havası olduğu yadsınamazdı. Sıra sütunlarla görkemli heykellerin yerine yalnızca açılış saatlerinin yazılı olduğu bir levha vardı.

“İçindekilerin önemini yansıtmıyor,” dedi Bay Ravel düşüncelerimi okuyarak.

Binaya girdiğimizde nefesim kesildi ve kütüphaneyi ilk kez gördüm. Koyu kahverengi, güzel ahşap kitaplıklardaki sıra sıra kitaplar, tüm o kadim ciltler hafif bir esintideki yapraklar gibi fısıldıyordu. Odanın tüm girintilerinde banklar vardı ve hava bilgiyle ağırlaşmıştı. Hayret dolu bir sessizliğe gömülmüştüm.

“Gelin, size kafesleri göstereyim,” dedi Bay Ravel yine insanı korkutan sözleriyle çelişen o tatlı tebessümüyle. “Maturin buraya yakın oturduğu için her gün burada saatlerce on altıncı yüzyıldan kitaplar okurdu.”

Bay Ravel’in söz ettiği *kafesler* aslında yarı ahşap yarı demir ızgaralı kapıları olan küçük bölmelerdi. İçlerinde duvarları kitaplarla kaplı özel çalışma alanları vardı.

“Burası bir halk kütüphanesi olmasına rağmen dışarıya kitap ödünç vermiyor. Kütüphaneciler paha biçilmez el yazmalarının çoğunun çalındığını fark edince...”

“Kafeslerin amacı anlaşıldı. Kitap okurken insanı içeri kilitleyorlar, öyle mi?”

O sırada birinin ismimi seslendiğini duyar gibi oldum. Ama arkamı dönmedim.

“*Mon Opale.*”

Taş kesildim ama ümit etmeye cesaret edemedim.

"*Bonjour*," dedi Bay Ravel arkamızdaki kişiye.

Nihayet arkamı döndüğümde Armand'ı gördüm. Hafızamın ona hakkını verebileceğinden daha yakışıklıydı, esmer yüz hatları hatırladığımdan da güzeldi. Kollarına atılmamak için kendimi zor tuttum ama Bay Ravel yanımda olduğu için buna zaten cesaret edemezdim. Onun yerine kucaklaştık ve birbirimizin yanaklarını öptük.

"Bay Ravel, size meslektaşım, Bay Hassan'ı tanıştırebilir miyim?"

İki adam tokalaştı ve bu durumu nasıl idare edeceğimi bilmediğimi fark ettim. Gayriihiyari karnımı tuttum. Çocuğumun babası karşımdaydı ve genel görgü kuralları ona bir şey söylememe engel oluyordu. Bay Ravel öyle iyi ve nazik biriydi ki ona gitmesini söyleyemezdim.

"Bay Ravel, bizim işle ilgili çok mühim bir meseleyi görüşmemiz gerekiyor. Dolayısıyla affınıza sığınarak Matmazel..."

"Gray!" diye bağırdım.

İkisi de bana baktı.

"Soyadımı her zaman yanlış telaffuz eder," diye kem küm ettim kendimi aptal gibi hissederek.

"Elbette." Bay Ravel onu ortada bıraktığım için vicdan azabı çekmeme neden olan son derece saygılı bir selamlamayla bana veda etti.

"Bir gün dükkânıma beklerim," dedim beni ziyaret etmesini umarak.

Kibarca gülümseyip gitti.

Armand elimi tuttu ve beni açık kafeslerden birine götürdü. Yüksek raflardaki kitaplara kolaylıkla ulaşılması için oraya yerleştirilen merdivene yaslandım ve Armand bana sokulup bir vampir gibi dudaklarını boynuma bastırdı. Hiç konuşmadık; sadece nefes seslerimiz ve ara sıra dışarıdan gelen bir sayfa hışırtısı duyuluyordu.

"Dur, bekle," dedim kesik kesik soluyarak. "Burada ne yapıyorsun?"

Bana baktı ve gülümsedi, öğleden sonra güneşiyle parlayan koyu kahverengi gözlerinin içinde kehribar sarısı menevişler oynayıyordu. O anda, ona âşık olduğumdan emin oldum. Onu deli gibi seviyordum. Ama Armand beni sevebilir miydi, sever miydi bilmiyordum.

"Tabii ki bir kitabın peşindeyim," dedi gülümseyerek ve bluzumun yakasını aşağı çekerek göğsümün beyaz kavisini çıplak bıraktı.

Benim peşimde olacak değildi ya. Beni öptü ve bir anlığına kendimden geçtim.

"Hayır, yani İrlanda'da ne yapıyorsun? Neden telgraf çekmedin?"

Benden hafifçe uzaklaştı ve birkaç tane eski kitabın açık durduğu yazı masasına oturdu. Vücut dili değişti; bir kalem alıp onunla oynamaya başladı. Bana bakışlarında sorumlu bu ânı mahvettiğimi düşündüğünü gözler önüne seren bir hayal kırıklığı vardı. Daha önce onu bu kadar dikkatle incelemiş miydim bilmiyordum ama o zamanlar Armand'ın çocuğunu karnımda taşııyordum. Rahatsız edici gerçekler kötü bir hisse kapılmama yol açtı ve Armand'ın sorumu cevapsız bırakması düşüncelerimi doğruladı.

"Burada olduğunu bana söylemeyecektin değil mi?"

Tekrar ayağa kalktı ve çekici tavırlarına büründü.

"Öyle değil, Opaline. Bir ipucunun izini sürmenin nasıl bir şey olduğunu biliyorsun. Buraya gelmeyi planlamamıştım ama bir koleksiyoncu çok özel bir el yazmasını bulmamı istedi ve..."

Duyduklarım bana yetmişti. Bluzumu düzelttim ve kafesin kapılarını açmaya çalışırken bana sarıldığını hissettim.

"Lütfen, *Mon Opale*, boşuna öfkeleniyorsun. Şimdi buradayım. Bunu mahvetmeyelim."

Derin bir iç çektim ve ona döndüm.

"Sana söylemem gereken bir şey var," dedim ama bunu nasıl yapacağımdan emin değildim.

"Harika. Bu gece akşam yemeği için buluşalım. Ama şimdi yapmam gerekenler var."

Hâlimden epey memnun görünüyordu ve onu mutlu etmekten ne kadar hoşlandığımı fark ettim.

Belki her şeye karşın bebeği isterdi.

Armand'ı yemekten önce bir içki içmek için dükkâna davet ettim. Heyecandan yerimde duramıyordum, elim ayağıma dolaşıyordu. Etrafı toplarken bir bardağı yere düşürdüm ve en sevdiğim plaklardan birini çizdim. Armand'ın İrlanda'da olması bende yoğun duygular uyandırmıştı. Her şeyin yola girmesi için burayı benim kadar sevmesini istiyordum.

Guguklu saat sekizi vurduktan hemen sonra, kapının açıldığını ve karo zemindeki ayak seslerinin ilerlediğini duydum. Annem dakiklığın bir insan hakkında epeyce fikir verdiğini söylerdi. Saçlarımı kulaklarımın arkasına sıkıştırdım ve üst kattaki dükkâna çıktım.

"Opaline?"

"Evet, *j'arrive*." Fransızca konuşmayalı öyle uzun bir zaman olmuştu ki kulağıma tuhaf geldi ve kızardım. Merdivenin başında onu gördüm, koyu renk takım elbisesi ve yağmurdan ıslanan saçlarıyla orada dikiliyordu. "İçeri gir," dedim zaten içeride olmasına rağmen. Fazlasıyla gergin olduğum için telaşa sağa sola koşturmaya, içkilerle ve sandalyelerle meşgul olmaya, raflardaki kitaplarla ve Bay Fitzpatrick'in antikalarıyla ilgili boş boş konuşmaya başladım. Bunun saçma bir istek olduğunu bilmeme rağmen onun başardıklarımla gurur duymasını arzuluyordum.

Sonunda elini benimkinin üzerine koydu ve yanına oturmamı istedi. Birbirimize tamamen yabancıymışız gibi hemen sessizliği havadan sudan konuşmalarla doldurmaya koyuldum.

"Nerede kalıyorsun bakalım?"

"Shelbourne."

Tabii ya. Armand kendisi için en iyisini isterdi. Ya da işverenleri böylesini tercih ediyordu.

"Ne oldu? Kendin gibi davranmıyorsun."

Derin bir nefes aldım. Bunu daha fazla erteleyemedim.

"Sana söylemem gereken önemli bir şey var ve bunu nasıl yapacağımı bilmiyorum."

Gülümsedi.

"Kelimelerle tabii."

Gülümsemesine karşılık verdim ama kuşkularım iyice ayaklandı.

"İngiltere'de seninle karşılaştığımızdan beri benden büyük bir sır sakladığını hissediyordum biliyor musun?"

"Sahi mi? Ah, Armand."

Bunu zaten biliyor muydu? Belki de İrlanda'ya benim için gelmişti.

"İnsan anlıyor," dedi kendinden emin bir tavırla.

"Öyle mi?" Karnımı tuttum.

"Elbette! Aradığın el yazmasını buldun değil mi? Neden Honresfield'de olduğunu tahmin etmek için dâhi olmaya gerek yok. Mutlaka Brontëlerle ilgili bir konuydu."

Yüreğim ezildi ama gülümsemeye devam ettim.

"Ah. Evet, öyle. Beni çok iyi tanıyorsun."

Bir budala gibi anlamsızca sırtarak orada oturdum ve Armand bana nazikçe gülümsedi.

"Evet?"

"Evet ne?"

"Onu bana göstermeyecek misin?"

Onu ona göstermeyecek miyim? diye tekrarladım içimden. Ne de olsa bu keşfi birilerine anlatmaya can atıyordum. Lakin Avrupa'nın en ünlü kitap izcilerinden biri, bu başarımın önemini ve ne kadar şanslı olduğumu anlayabilecek küçük ve seçkin bir grubun bir üyesi karşımda oturmasına rağmen tereddüt ettim. O anda, vicdanım Armand'la tanıştığımızdan beri görmezden gelmeye çalıştığım bir gerçeği bana açıkladı. Ona güvenmiyordum. Gelgelelim, şu anda ona bebeği ya da el yazmasını söylemek arasında bir tercih yapmak zorundaydım. Neyi riske atacağıma karar vermeliydim.

El yazmasını seçtim.

"Bekle burada," dedim çekmecedan dikiş kutusunu çıkarırken. Onu Armand'a vermeden önce ikimiz de pamuklu eldivenler giyelim diye ısrar ettim ve o not defterini incelerken Londra'da Bayan Brown'u buluşumu ve son anda satın aldığım bu aile yadigarı sayesinde Emily'nin el yazmasını kitabını keşfedişimi anlattım. Armand'ın bundan haberi yoktu ama tepkisine göre bir karar verecektim.

"Non, mais c'est incroyable!"

"Biliyorum," dedim iskemlemi ona yaklaştırarak ve bu heyecanı onunla paylaşmaktan büyük bir keyif aldım. "Honresfield'de onların mektuplarını inceledikten sonra bunu Emily'nin yazdığından eminim."

"Bien joué, ma belle," dedi beni dudaklarımdan öperek ve kendimi bulutların üzerinde gibi hissettim.

Hiç bu kadar mutlu olmamıştım. Ona söyleyecektim. Derhâl.

"Armand..."

"Bırak bu işi senin adına ben yürüteyim," dedi sözümü keserek.

"Pardon?"

"Koleksiyoncularımdan bazılarıyla temas kuracağım. Müzayede evlerinde sağlam bağlantılarım var. *Mon Dieu*, acaba nereden başlasak?" Güldü, heyecandan yerinde duramıyordu.

Uzanıp dikiş kutusuyla defteri ondan aldım.

“Lüzum yok. Ben gereken her şeyi yapabilirim.”

Bana soru sorar gibi baktı.

“Nadir kitaplar dünyasında benim de bağlantılarım var.”

Bunu rahat bir tavırla söylemeye niyetliydim ama sesimdeki belli belirsiz öfke tınısı dikkatimden kaçmadı.

“Ama bu büyük bir keşif, *Mon Opale*. Mümkün olan en yüksek fiyata satılmasını sağlamalıyız, böylece itibarımızı son-suza kadar sağlama alabiliriz.”

Ansızın her şeyden *biz* ve *bizim* diye bahsetmeye başlaması gerçekten çok şaşırtıcıydı. Ele avuca sığmaz Armand birine bağlanmayı birdenbire ne kolay bulur olmuştu. Ayağa kalktım ve kutuyu yerine kaldırdıktan sonra çekmecenin anahtarını pantolonumun cebine geri koydum. İnsanın hevesinin kursağında kalmasının ne demek olduğunu nihayet anlamıştım.

“Teşekkür ederim, Armand ama gördüğün gibi, benim de bir süredir başarılı bir işim var. El yazmasını ben buldum ve onunla ne yapacağıma ben karar vereceğim. Ayrıca onun bir şahsa ait olmasını doğru bulduğumdan emin değilim. Bir müzede sergilenmesi daha iyi olabilir.”

“Ah, lütfen. Bu küçücük dükkânı nadide edebiyat eserlerinin dünyasıyla bir tutamazsın. Makul olmalısın, Opaline. Sana bunu söylemek zorunda kalmak istemezdim ama bana başka bir seçenek bırakmadın. Hiçbir ciddi koleksiyoncu bir kadınla pazarlığa oturmaz. Karşılarındaki sen olduğun için bu eserin kaynağına asla inanmayacaklar ve inansalar dahi onun değerini düşürebileceklerini bilecekler.”

Armand göz kamaştırıcı bir gösteriyle rengini belli etmişti. Cinsiyetimden ötürü beni liyakatli ve bu işin altından kalkabilecek biri olarak görmüyordu.

“Seninle eşit olduğumuzu sanıyordum,” dedim.

Ayağa kalktı ve bana doğru yürüyerek elimi tutmaya çalıştı ama geri çekildim.

“Saçmalıyorsun.”

“Sahi mi?”

“Ben senin becerilerinden şüphe etmiyorum, sadece gerçekçi davranıyorum. Böyle bir dünyada yaşıyoruz.”

“Fakat sen onu değiştirmekle ilgilenmiyorsun, değil mi? Mevcut durumu devam ettirmek işine geliyor. Böylece benim başarıyı sahiplenip kendininmiş gibi gösterebilirsin!” Bağırmağa başlamıştım. Benim için birdenbire çirkinleşmişti. En başından beri beni bir bakıma kullandığından emin olmama rağmen büyük bir aşkla sevdiğim erkeğe artık aynı gözle bakamıyordum.

“O gün benim için neden otele geldin? Bana yardım etmek için neden yolundan döndüğünü hiçbir zaman anlayamadım.”

“Neden bahsediyorsun?”

“Sana bir fayda sağlamadığı sürece biri için kılını kıpırdatacağını sanmıyorum.”

Bana vurmak ister gibi baktı ve içimde dönüşmeye başladığım kadın çenesini kaldırarak ona meydan okudu. Gözlerinden ateş çıkıyordu, çenesini sıkıyordu.

“Belki sen de benden faydalanabileceğini düşündün. Başka bir bağlantı olarak.”

Altın yaldızlı kaplamasının içindeki güvensiz adamı ilk kez görebildim. “Çünkü aslında hiçbir şeyi tek başına başatabileceğine inanmıyorsun, değil mi? O yüzden de cazibeni kullanarak insanların sırlarını öğreniyorsun, böylece onları çalıp sahiplenebiliyorsun.”

“*Ferme ta gueule, salope.*”

Fransızca küfürlere aşina değildim ama *fahişe* kelimesinin karşılığını biliyordum. Bunu söyledikten sonra topuklarının üzerinden döndü ve bir daha dönmemek üzere çekip gitti.

OTUZ İKİNCİ BÖLÜM

Martha

Şafak sökmeden önce uyandım. Gece boyunca yatakta bir o yana, bir bu yana dönmüştüm ve çıkan seslere bakılırsa ev de aynısını yapmıştı. Sabah karanlığında gözüme bir şey takıldı. Tavan. Başucu lambasını yakıp tekrar baktım. Odanın ortasındaki lambanın yerinde şimdi ağaç kökleri vardı. Tavandaki delikten bir avize gibi minik minik ve dolaşık filizler fışkırmıştı. Bir süre onlara baktıktan sonra karmaşık güzelliklerinden başka hiçbir şey göremez oldum. Her bir kök daha küçük köklerden oluşuyordu ve onlar da minicik köklere bölünüyordu. Hepsi hayati bir rol oynuyordu. Havada asılıydılar ve onları besleyecek değerli bir şey arıyor gibiydiler. Elimi uzatıp onlara dokunmak istedim ama alarmımın çalmasıyla sıçradım.

“Kusacak gibi hissediyorum.” Madam Bowden bir kraliçe edasıyla tuvalet masasında otururken ben arkasında dikilerek saçlarını tarıyordum.

Madam Bowden soğuk, gri sabaha perdelerini açmadığı için oda loştu. Bugün Trinity'deki ilk öğrencilik günümdü

(akşam okulunda edebiyat okuyacaktım) ve doğrusu korkudan altıma yapmak üzereydim.

"Kızarmış ekmek ye."

"Onu hamilelere önermiyorlar mıydı?"

"Eyvahlar olsun, yoksa hamile misin?"

"Tabii ki değilim!" Aynadaki yansımasına kaçamak bir bakış attım. İnsanların aynada bu kadar farklı görünebilmesi ne tuhaftı. Güneş tepelerinden geçerken gölgelerin yer değiş-tirmesi gibi, yüz hatları sürekli değişiyordu.

"Beni dinle, Martha, korkmuyorsan yaşamıyorsun demektir."

O sırada tuhaf bir moral konuşması istediğimden emin değildim ama payıma düşen bu oldu. Dudak büküp onu kı-nayan bakışlarla süzdüm ve evden çıkmadan evvel ikimize de tost yapmak için aşağı koştum.

Fazla düşünmekten zihnim yorulmuştu ve içim şüphe doluydu. Hiçbir şey bilmediğim için millete rezil olursam ne olacaktı? Arkadaş edinebilecek miydim, yoksa dönem boyunca tek başıma mı oturacaktım? Ya öyle olursa, ya böyle olursa... Düşüncelerimin ardı arkası kesilmiyordu. Önceki gece hissettiğim cesaret nereye kaybolmuştu? Hayatımı bir adım ileri iki adım geri yaşamak zorunda mıydım ben? Holdeki askıdan ceketimi ve yeni sırt çantamı aldım ve Shane'in tırabzanın üzerinden yuvarlandığı noktada aniden diye durdum. Elimi uzatıp ahşap tırabzan tokmağına dokundum. Yüzeyi pürüzsüzdü, sapasağ-lamdı. YouTube'daki yogacı kızın dediği gibi derin nefesler almaya çalıştım. Görünüşe bakılırsa, kaygılı düşüncelerimi yatıştırmama yararı oluyordu.

İçimden saymaya başladım: *bir... iki... üç.*

Ev usulca çıtırdadı ve bir anlığına gözlerimi kapadım. Bir ağaç dalında nazikçe sallanan bir beşik gözümün önüne geldi. Madam Bowden'in sözlerini anımsadım. *Korkmuyorsan yaşa-mıyorsun demektir.* Şimdiye kadar korkuyu olumlu bir şeyle ilişkilendirmemiştım hiç. Ama belki de korkular çeşit çeşitti.

"Bunu öğrenmenin bir tek yolu var."

Gözlerimi kocaman açtım. Yine oradaydı, sessizce bana yaklaştı.

"Efendim?"

"Bu gidişle otobüsünü kaçıracaksın. Hadi sallanma!"

Yerimden kıpırdamadım ve ona yalvaran gözlerle baktım.

"Ya beceremezsem? Ya herkes benden daha akıllıysa?"

"Burada çalışmak için becerilerini sorguladığını hatırlamıyorum ve doğrusunu istersen, ilk başlarda pek vasattın."

"Teşekkürler. Yüreğime su serptiniz," diye yanıtladım ruhsuzca.

Dudaklarını büzdü ve derin bir iç çekti.

"Mutfakta benden gizli gizli okuduğun şu kitap..."

"*Normal İnsanlar* mı?"

"Evet, o. Hoşuna gitti mi?"

Sorusunu düşündüm. Kitap umduğum gibi çıkmamıştı. Onu beğenip beğenmediğimi bilmiyordum ama okumaktan kendimi alamıyordum. Connell ve Marianne bana gerçek insanlarmış gibi gelmeye başlamıştı. Hayatları son derece ilgimi çekiyordu.

"Güzel çünkü kendimi duvardan her şeyi izleyen bir sinek gibi hissediyorum. Connell'in bir taşra çocuğu olarak Trinity'ye başvurmasını da sevdim." Gülümsedim.

"Yani karakterlerde kendinden bir şeyler buldun."

"Evet! Kesinlikle öyle. Ama Marianne'e çok kızdım. İnsanların ona öyle davranmasına neden izin veriyor?"

"Belki bunu hak ettiğini düşünüyordur."

Bunu fark etmenin soğuk ve sert bir yanı vardı. Birinin kendini istismarı kabullenecek kadar değersiz hissetmesini ben bile anlayamamıştım. Başından beri onun hikâyesini okurken huzursuz olmuştum ama aynı zamanda yalnız olmadığımı hissetmiştim. Eğer Marianne gibi zengin ve akıllı birinin başına bile böyle şeyler gelebiliyorsa herkesin başına gelebilirdi.

"Gençken aşkın ne olduğuna dair kafamız kolayca karışabilir. Kitap, isminden de anlaşılacağı gibi ilişkilerimizdeki kötü davranışları normalleştirdiğimizi veya normal olmanın en önemli şey olduğunu varsaydığımızdan başımıza gelen tüm kötü şeyleri sakladığımızı anlatıyor. Yani sonuçta kim gerçekten normal ki?"

"Tebrikler. İlk kitap kritiğini yaptın. Şimdi git ve deminki saçmalıkları bir daha ağzından duymayayım."

Ha'penny Yolu 12 numaranın basamaklarını inerken salonun penceresindeki soluk yansımasını gördüm. Madam Bowden'i her okumaya çalıştığımda böyle oluyordu; ışık onu ya gölgede bırakıyor ya da üzerine vurarak fazla aydınlatıyordu. Süreks-poze bir fotoğraf gibi. Madam Bowden tanıdığım hiç kimseye benzemiyordu ve bu iyi bir şey olabilirdi.

OTUZ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Henry

○'Connell Sokağı'nda otobüsten indiğimde hava değişmiş gibi geldi. Aynı nehirde iki kere yıkanılmaz derler ya, belki bu ülkeler için de geçerliydi. Sokaklar kalabalıktı, amacı olan insanlarla doluydular. Benim gibi.

12 numaranın basamaklarını çıkarken ceketimi düzeltmek için duraksadım ve çıktısını aldığım mektubu koyduğum zarfı daha sıkı tuttum. Ona Opaline'ı, Sylvia'yı ve kitabı anlatmak için sabırsızlanıyordum. Kapı tokmağını kararlılıkla ama aşırı ısrarcı görünmemek için orta karar bir kuvvetle çaldım. Küçük şeyler özen gerektirirdi.

"Aaa."

"Ama kapıyı sen çaldın," dedi Madam Bowden. "Kapıyı kapayıp bu hiç yaşanmamış gibi yapayım mı?"

"Hayır, özür dilerim. Ben..."

"Evet?"

"Martha'yı görmeyi bekliyordum, hepsi o."

"Sahi mi? Ona hiçbir şey söylemeden gitmene rağmen oturup senin dönüşünü mü bekleyecekti? Belki elinde bir mendille ve yaşlı gözlerle?"

"Tabii ki hayır." İyice telaşa kapılmıştım.

"İyi o zaman. Şimdi geldiğin yere geri dönebilirsin ve bir daha bunu konuşmayız."

"Hayır, bekleyin. Ona bir not bıraktım. Eline geçmedi mi?" Biraz daha panikledim. "Hâlâ burada yaşıyor değil mi?"

Yaşlı hanım iç çekti ve halısına pisleyen bir köpek yavrusuymuşum gibi gözlerini devirdi.

"Şimdi buradasın ya, bir şekilde üstesinden gelirsiniz."

Kenara çekildi ve doğrusu her şeye hafiften sinir olmuş bir vaziyette içeri girdim. İşler planladığım gibi gitmiyordu.

"Çay istiyorsan korkarım kendin hazırlaman gerekecek," dedi ve iki yanındaki sehpalarda büyük çiçek buketlerinin durduğu krem rengi kanepeye kuruldu. "Ama nezaketi bir kenara bırakıp doğruca konyaya da geçebiliriz." Şöminenin yanındaki küçük içki şişesini başıyla işaret etti ve kehribar rengi sıvıdan ikimize de hatırı sayılır bir miktarda doldurdum.

"Eee, neden döndün?"

"Bir dakika. Kim olduğumu nereden biliyorsunuz?"

"Ah, lütfen, kendimizi kandırmayalım. Bana seni anlattı. Kayıp bir kitabevinin izini süren akademisyensin. Sende ne bulduğundan emin değildim ama şimdi seni görünce," dedi gözlüğünü düzelterek, "sanırım çocuksu bir caziben var. Nisânın da buna mı kapıldı, Bay Field?"

Tanrım, ona gerçekten her şeyi anlatmıştı.

"Sizin gibi erkekler hayatlarından geçtikleri insanları ne kadar kırdıklarını fark ediyor mu? Hiç sanmıyorum. Bunun için biraz akıl lazım."

Görünüşe bakılırsa benden bir cevap beklenmiyordu. Yeni tanıştığım bir kadının karakterimi yerin dibine batırmasına katlanmam gerekiyordu ve bunun en kötü kısmı korkutucu derecede doğru çıkarımlar yapmasıydı. Biri dışında.

"Onu seviyorum."

"Nereden biliyorsun?"

"Pardon?"

"Martha'nın nesini seviyorsun? Sana hissettirdiklerini mi seviyorsun? Şey mi yapıyor... Ne bileyim?" Gözlerini indirdi.

"Zayıf egonu mu şişiriyor? Bütün mesele bu mu? İki kadını aynı anda idare etmekten zevk mi alıyorsun? Senin gibileri iyi tanırım, Bay Field ve bak ne diyeceğim? Benim Martha'm senden on kat daha değerli."

"Hayır, bakın, ben de ona bunu söylemeye çalıştım. Onunla öpüştüğümüz gece Isabelle'le ilişkiyi bitirmem gerektiğini anladım. Ama ona bir telefonda daha fazlasını borçluydum. Derhâl Londra'ya dönüp ona bunu söylemek zorundaydım." Bir yabancıya kendimi anlatmaya çalışmak tuhaf bir histi. Ama onun Martha'ya ne kadar değer verdiğini görebiliyordum ve bu bizi ortak bir noktada buluşturuyordu. "O zamandan beri Martha'ya ulaşmaya çalışıyorum ama sanırım hattını kapattırmış. Kız kardeşim doğum yapınca dönüşüm biraz gecikti ama ilk fırsatta geri geldim."

Anlattıklarımı değerlendir gibiydi ve tekrar konuştuğunda bana aradan yüz yıl geçmiş gibi geldi.

"Son görüşmenizden beri çok şey değişti. Seni tekrar görmek isteyeceğinden emin değilim."

"Lütfen, Madam Bowden. Haklısınız. Gerçek anlamda sevmenin ya da sevilmenin nasıl bir şey olduğunu bilmiyorum. Bu duyguyu hiç tatmadım. Geçmişimi suçlamayacağım ama hepimizin bir geçmişi var ve bir hapisane gibi bizi takip ediyor, gerçekten olmak istediğimiz insan olmamıza engel oluyor. Martha tanıdığım en cesur insan ve onun sayesinde ilk kez kalbimin sesini dinlemeye cesaret edebildim. Onu sadece bana hissettirdikleri için sevmiyorum, hayatıma girdiğinde onu pırıl pırıl aydınlattığı için seviyorum. Birdenbire her şey anlam kazandı ve bence, *umarım*, o da aynısını hissetti. Hepimizin iyi ve kötü tarafları var ama bunun kötü bir şey olmadığını fark etmenizi sağlayan biri hayatınıza girdiğinde, *Ben bunu hak edecek ne yaptım?* diye düşünüyorsunuz. Ömrüm boyunca dışarıdaki gizli hazineleri aradım. Ama Martha o hazineleri benim içimde buldu. Hiçbir bakımdan mükemmel biri değilim

ama hayatımın geri kalanında onu gülümsetmek istediğimi biliyorum. Ondan kolay kolay vazgeçersem yuh olsun bana.”

Madam Bowden gürültüyle yutkundu.

O andaki kararlılığımla neredeyse titriyordum. Hayatımda ilk kez yürekten konuşmuştum ve sesim bir çanın şingirtısı gibi net ve berraktı.

Kısa bir duraksamanın ardından bardağını kaldırdı ve sırtarak benimkiyle tokuşturdu.

“Bence dediğini yapabilirsin.”

“Teşekkür ederim. Martha’nın evli olduğunu biliyorum ama...”

Bakışları bardağımı ağzıma götürürken duraksamama neden oldu.

“Önce otursan iyi edersin.”

OTUZ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Opaline

Dublin, 1923

Sırlar iyidir, hoştur ama sahte ismim, gizlediğim hamileliğim, unutulmuş el yazması kitabım ve yasak duygularım beni zor ve yalnız bir hayata mahkûm etmişti. Lyndon'ın beni bulup her şeyi elimden alması korkusu etrafıma ördüğüm duvarları daha da sağlamlaştırıyordu. Kaçak göçek, yarım yamalak bir hayat yaşıyor gibiydim. Emily'nin el yazması kitabına her baktığımda (ki bunu çok sık yapıyordum!) durumumun adaletsizliği üzerine uzun uzun düşünüyordum. Hayatımın en olağanüstü dönemleriydi ve onu paylaşabildiğim hiç kimse yoktu. Belki Bay Hanna'ya güvenebilirdim ama kitabın yanlış ellere düşmesine neden olmayacağından nasıl emin olabilirdim?

Yalnızlığım beni acele kararlar almaya teşvik etti. Çekmece-
ceden bir kâğıt aldım ve Paris'teki Sylvia'ya bir mektup yazdım. Bu kez onu Armand aracılığıyla yollamak gibi bir tedbir almak istemedim. Sylvia'ya hayatımla ilgili son havadisleri vermek harika bir şeydi, canlandığımı hissettirdi. Onun benim rızam olmadan kimseye bir şey söylemeyeceğinden emindim. *Anne olacağım!* diye ekledim imzama atmadan önce ve bunu Brontë keşfim kadar heyecanlı bulmayacağını bilerek. Telefon numaramı da yazdım ve ondan derhâl cevap beklediğimi söyledim.

Zarfı kapadım ve posta kutusuna gitme fırsatı buluncaya kadar masamın üzerinde bıraktım. Sylvia'nın verdiği haberlere ne kadar heyecanlanacağını bildiğimden her günkü işlerimi yapma ve eylem planımı geciktirme kuvvetini kendimde bulabildim.

Yoğun bir öğleden sonra geçirdim ve kendimi yormak bana her zamankinden daha kolay geldi. Bir grup öğrenci yeni ve öncü yazar Virginia Woolf'un bir kitabını sormak için dükkâna uğradı. *Gece ve Gündüz*'ün bir kopyasını almak için alçak bir rafa eğilince bayılacak gibi oldum.

Nemli ve boğucu bir hava vardı fakat dükkânın önündeki kaldırımın iri yağmur damlalarıyla ıslanarak griden siyaha dönmesi akşamı buldu. Kapanışa yakın, bazı kitapları yerlerine yerleştirip rafları düzenlerken kapının üzerindeki çanın sesini duydum. Bay Ravel'i yağmur damlalarıyla parıldayan paltosuyla kapıda dikilirken görünce şaşırdım.

"Bay Ravel, ne güzel bir sürpriz!"

Gerçekten hoş bir sürprizdi ama gelenin Armand olmasını dilemekten kendimi alamadım. Her şeye rağmen bana gelmesini, büyük bir hata ettiğini söyleyerek yeniden birlikte olmamızı teklif etmesini ümit ediyordum. Ama son derece nazik ve hoş bir adam karşımda duruyordu ve ben hiç olmazsa önüme bakıyormuşum gibi rol yapmaya kararlıydım.

Yanaklarımızı birbirine değdirdik ve davetsiz gelmesinin sorun olup olmadığını sordu, ki bana kalırsa gayet gereksiz bir soruydu.

"Elbette sorun değil. İnsanlar buraya davetsiz gelmeseydi hiç müşterim olmazdı," dedim onu içeri alarak.

Dükkânın havasını solumak için duraksadıktan sonra anlamlı bir bakışla bana döndü.

“Matmazel Gray, dükkânınız bir hazine sandığına benziyor.”

Normalde bu tür iltifatları geçiştirirdim, onaylanmaya ihtiyaç duymazdım. Ne var ki Bay Ravel’in sözleri o sırada benim için birçok bakımdan çok anlamlıydı. Çay hazırlamak arka tarafa geçerek onu kitap dolu rafları incelemeye bıraktım.

Tepsiyi mutfaktan üst kata taşıırken ona seslendim.

“Aslında zamanlamanız daha mükemmel olamazdı, Bay Ravel. Son derece heyecan verici bazı haberleri kutluyorum.”

Çay yerine şampanya içmemiz gerektiğini düşündüm ve ona fikrini sormaya hazırlanırken kapının ardına kadar açık olduğunu fark ettim. Yağmur içeri giriyordu ve Bay Ravel’den hiçbir iz yoktu. Tepsiyi yazı masama bırakıp sokağın iki ucuna baktım ama onu göremedim. Kapıyı kapadım ve hayretle başımı iki yana salladım. Sonra yazı masasına doğru baktım ve kalp atışlarım önce yavaşladı, sonra hızlandı. Sylvia’ya yazdığım mektubun yerinde yeller esiyordu. Belki düşmüştür diye masanın altına baktım ama yoktu. Elimle ağzımı kapadım, parmaklarıma doğru kesik kesik soludum. Neler yazmıştım? Kitap. Bebek.

Bay Ravel kimdi? Artık kimseye güvenemeyecek miydim? Hepsi abim için mi çalışıyordu?

Buradan gitmeliydim ve bunu derhâl yapmalıyım.

Önemsiz gibi görünen sohbetlere yeni bir pencereden baktığınızda birdenbire aslında yazgınızı belirleme gücüne sahip olduklarını anlamak ne tuhaftır. Gazetelere kendisiyle kocasının hayatları ve seyahatleriyle ilgili eğlenceli köşe yazıları yazan Mabel Harper adında bir kadınla mektuplaşıyorduk. Sonra kocasının başarılı bir nadir kitaplar satıcısı ve Orta Çağ el yazmaları konusunda uzman olan Lathrop Colgate olduğu

ortaya çıkmıştı. Bayan Harper meşhur Book Row'u gezmem için birkaç kez beni New York'a davet etmişti ve şimdi buna yetecek kadar param olduğuna göre hiç vakit kaybetmemeye karar verdim.

D'Olier Sokağı'ndaki seyahat acentesine kapanış saatinden önce yetişmek için koşturdum. Yarından sonraki gün, Cobh'tan White Star Line'la New York'a gitmek için biletimi ayırttım. Sabah Cork'a gidip geceyi orada geçirdikten sonra Amerika'ya giden buharlı gemiye binecektim. Çeki imzalarken elim titreyince gişedeki adam iyi olup olmadığını sordu. Camdaki yansıma gözüm takıldı, dehşet dolu bir ifade kuşanmış bembeyaz bir yüz gördüm. Bu kez sezgilerimi göz ardı etmeyecektim. Lyndon beni bulmuştu. Belki de en başından beri mektuplarımı bir şekilde ele geçiriyordu. Armand'a güvenilir miydi? Bana karşı bir sadakat duygusunun olmadığı çok açıktı. Seyahat acentesinden çıktım ve doğrudan bankaya gittim.

"Ne oldu?" diye sordu Matthew sekreterini gönderip beni ofisine götürerek. Bebekle benim için kaygılanması yüreğime dokundu ve yine ona karşı bir çekim hissettim. Matthew'un nezaketi hayatımdaki hiçbir erkeğinkiyle kıyaslanamazdı. Ama biri tarafından kurtarılmayı umut ettiğim bir zafiyet gösteremezdim. Kendimi kurtarmalıyım.

"Benim için bir şeyi saklamamı istiyorum." Arkamdan dikiş kutusunu çıkardım, içindekiler hâlâ yerli yerindeydi.

"Ne bu?"

Bunu bilmemesinin daha iyi olabileceğini düşündüm ama kendimi tutamadım. Nefesimi düzenledim ve elimden geldiğince yavaş konuştum.

"Fazla zamanım yok ama sanırım" –derin bir nefes aldım– "Emily Brontë'nin ikinci romanını buldum. Aslında bir roman değil, el yazması bir kitap taslağı. En azından bir kısmı."

Okun yerini bulmasını bekleyen bir yay gibi dikildim. Hiçbir şey olmadı.

"Ne dediğimi duydun mu?"

"Evet ama onun sadece bir tane roman yazdığını sanıyordum. *Uğultulu Tepeler* değil miydi?"

İç çektim. Bizim dünyamızdan olmayanlara laf anlatmak her zaman zor olurdu.

"Evet, Matthew. Herkes öyle *sanıyordu*. Ama ikinci romanını yazdığına dair bir kanıtım olduğunu sanıyorum. Günümüz edebiyatının çehresini tamamen değiştirebilecek bir şeyden söz ediyorum!"

Sonunda keşfimin muazzamlığını kavramaya başladı.

"Vay canına, Opaline. Bu fevkalade bir şey!"

"Öyle," diye onayladım hızlı hızlı başımı sallayarak. "İlk sana söyledim. Ama bir şey daha var..."

"Onu neden bana veriyorsun?" diye sordu Matthew.

"Bir süreliğine buradan gidiyorum ve böyle değerli bir şeyi dükkânda bırakmam."

"Ah, anladım." Endişemi hissetmiş olacak ki beni kaygıyla süzdü.

"Sadece sana güvenebilirim."

"Titriyorsun," dedi ellerimi avuçlarına alarak.

"Üşüdüğüm için, başka bir sebebi yok." Gitmeliydim. Matthew'un koruması gereken bir ailesi vardı. Ben de kendiminkini korumalıydim. Ellerimi avuçlarının arasından çektim ve en ısıltılı gülümsememle ona baktım.

"Yakında onun için geri döneceğim, o zamana kadar sana emanet," dedim ve ağlamaya başlamadan önce telaşla ofisinden çıktım. O an kendimi çok yalnız hissettim ama güçlü olmak zorundaydım.

Eve döndüğümde bir şeylerin ters gittiği hissinden kurtulamadığımı fark ettim. Kitaplarım sessizdi, sanki nefeslerini tutmuşlardı. Dairemin merdivenini inerken zorlandım. Merdiven mi daralmıştı, yoksa ben mi şişmanlamıştım? Etrafımı saran duvarların bir kumaş gibi gerildiğini hissettim. Öyle yorgundum ki. Ama valiz hazırlamalıyım. Önce biraz uzanmaya karar verdim ve bebeğime mırıldanırken uyuyakaldım. Yüzüme vuran parlak bir ışıkla uyandım.

OTUZ BEŞİNCİ BÖLÜM

Martha

Şubatın biri. Aziz Brigid Günü. Evden çıkmak istedim, hatta Dublin'in dışına çıkmak istedim. Büyük şehirde insan kirlardaki uçsuz bucaksız gökyüzünü özlüyordu. Ama en çok batı kıyısını kasıp kavuran ve kafamın içindeki ısırtıplı sesleri susturan Atlantik fırtınalarını özlüyordum. Plaja gidilecek bir gün değildi. Dondurucu bir hava vardı, uyandığımda pencerenin camı basbayağı buzlanmıştı ama kararımı vermiştim. Bir cep şişesine sıcak çikolata doldurdum ve Dart'la³ at nalı biçimindeki küçük Sandycove kumsalına gittim.

Martello Kulesi'nin önünden geçerken güneş doğuyordu, şehre pembe bir ışıltı yayılmıştı. Harika bir manzaraydı ama hava ısıırıyordu. Neyse ki rüzgâr yoktu ve suyun yüzeyi üzerinde yürünebilecek kadar sakin görünüyordu. Eskiden bizim oradaki denizde yüzerdim ama Shane'le evlendikten sonra bundan vazgeçmiştim. Beni ben yapan diğer pek çok alışkanlığım gibi, yüzme de hiçbir önemi yokmuşçasına hayatımdan çıkmıştı. Benim bir önemim yokmuşçasına.

Baharın ilk gününü denizde vaftiz olarak karşılama fikrine kapılmış birkaç kişi daha oradaydı. En azından, Kelt takvimine göre bir mevsimden diğerine geçmiştik ve bahar gelmişti. Orada

3 İrlanda'da elektrikli banliyö sistemi. -ç.n.

dikildim ve bazı yüzücülerin hiç tereddüt etmeden, diğerlerinin yavaş yavaş suya girmesini izledim. Hangi yaklaşımın daha iyi olduğuna karar veremedim. Soğuğun şokundan ve acısından kaçınmanın bir yolu yoktu. İşin en zor kısmını çabucak atlatıp duyularına ve çevresel faktörlere hükmetmenin neşe ve zindeliğine bir an önce ulaşmak belki de en iyisiydi. *Hepimiz bunun için buradayız*, diye düşündüm. Kendimize bir şey kanıtlamak için. İçimizdeki irade gücünü hissetmek adına bizi fiziken bu kadar rahatsız eden bir şey yapabildiğimizi kanıtlamak için. Ya da sadece bir şey yapabildiğimizi.

Shane öldüğü için kendimi daha güçlü hissetmeliydim. Ama durum hiç de öyle değildi. Uyuşmuş gibiydim. Suçluluk duyuyordum. İyilik kötülüğü yenmiş gibi hissetmiyordum. Bir kazanan yoktu, sadece kırık hayatlarının parçalarını toplayan, yaralı insanlar vardı. Shane'in neden hayatıma girdiğini asla öğrenemeyecektim; bu tecrübeyi yaşamının neden kaderimde olduğunu. Bunu hak edecek yanlış bir şey yapıp yapmadığımı sık sık merak ederdim. Ama *Kayıp Adında Bir Yer* adlı kitabımın yazarı hayattaki her zorluğun daha derin bir anlayışın anahtarı olduğuna inanıyordu ve onu geleceğinizin kilidini açmak için mi yoksa kapıyı sürgülemek için mi kullanacağız size kalmıştı.

Derin bir nefes alıp ufka baktım. Gri bulutların kenarlarında şeftali rengi ışıltılar vardı ve soğuk su güneşte parlayan altın sarısı bir şerit dışında cıvaya benziyordu. Ben kapıyı sürgülemek istemi-yordum. Onu açmak istiyordum.

Paltomun düğmelerini açtım, önce bir botumu, sonra diğerini çıkardım. Manzaradan hipnotize olmuşçasına soyunmayı sürdürdüm ve kararlı insanlardan biriymişim gibi doğruca buzlu suya girdim. Hiç tereddüt etmedim. Ara sıra küçük şaşkınlık nidaları atarak yürümeye devam ettim. Gerçekten bu kadar soğuk olabilir miydi? *Ay!* Bunu sahiden yapıyor muydum? *Ay ay!* Yoluma devam edecek miydim? *Ay!* Su popoma değdiğinde

bir ölüm perisi gibi ciyaklayacağımı sandım ama her nasılsa o çığılığı içimde tutabildim.

Zamanı geldiğinde ivmeyle sürüklendim ve suyun maviliğine daldım. Kollarıma bir kuvvet geldi ve bacaklarım suyu tekmelemeye başladı. Nabzım kulaklarımda uğuldamaya başlayana kadar durmadım ve deminki ölecekmiş gibi olma hissi hafifledi.

“Vay bel!” diye bağurdım yakınımda yüzen yaşlıca bir adamı fark ettiğimde.

“Evet. Biraz soğuk,” dedi göz kırparak.

“Birazcık.” Suyu yarararak ilerliyordum, arkama baktığımda küçük koya başkalarının da geldiğini ve soyunduğunu gördüm. Birine gözüm takıldı. Saçlarını yüzünden çekti ve olduğu yerde tepinerek soğukla mücadele etmeye çalıştı. Bir an bile duraksamadım. Kıyıya geri yüzdüm, sudan çıktım ve doğruca Henry’nin kollarına yürüdüm. Montunun fermuarını açıp beni sıkıca sarmaladı. Hatırlayabildiğim kadarıyla ilk kez gerçekten olmak istediğim yerde olduğumu hissettim. Başımı kaldırdım ve gözlerimi bile açmadan dudaklarım onunkileri buldu. Ağzının sıcaklığı öyle davetkâr, öyle yumuşacıktı ki halka açık bir kumsalda olduğumuzu neredeyse unuttum. Tek istediğim orada onunla olmaktı.

“Dudaklarında tuz tadı var,” dedi.

Yalnızca gülümsedim ve elimi çenesine götürdüm. Yeni yuvamın haritasını çıkarırcasına parmaklarımı bir iki günlük sakalında ve gamzelerinde gezdirdim. Onu tekrar öptüm ve gözlerimi açtığımda kar yağıyordu.

“Daha önce kar yağarken plajda bulunmamıştım,” dedim birden soğuğu yeniden hissederek. “Ne kadar güzel.”

“Çok güzel,” dedi gözlerini benden ayırmadan.

Henry büyük bir beceriksizlikle bana havlu tutarken ıslak mayomu çıkarıp giysilerimi giydim. Sırtıma baktığını hissettim ama hiçbir şey söylemedi.

“Beni burada bulacağını nereden bildin?”

"Madam Bowden, Joyce Kulesi'nde olduğunu söyledi."

"Joyce Kulesi mi?"

Henry arkamızdaki yuvarlak kuleyi işaret etti; gri taşlar etraflarında dönen kar taneleri yüzünden daha koyu görünüyordu.

"Sana söylemek istediğim buydu. Sylvia Beach buraya gelmiş. Kulede bir müze var ve Sylvia onun açılışı için Dublin'e geldiğinde Opaline'la buluşmuş."

Heyecanı kalbimi kırdı. Geri dönmesinin tek nedeni bu muydu? Opaline ve şu kahrolası el yazması mıydı?

Ondan bir adım uzaklaşıp hayretle başımı iki yana salladım. Buraya benim için geldiğini düşünmekle büyük aptallık etmiştim. Havlumu çantama tıktım ve trene binmek için taş merdiveni çıktım. Biri durağa varmak üzereydi, Henry bana yetişmeden ona atladım. Tren hareket ettiğinde bana seslendiğini ve el salladığını gördüm ama ne söylediğini duyamadım. Buna gerek yoktu zaten, reddedilmenin nasıl bir his olduğunu gayet iyi biliyordum.

OTUZ ALTINCI BÖLÜM

Henry

Çok sarhoş olmuştum, dut gibiydim.

Isabelle'le ilgili bir rüya görüyordum; bir şeye çok kızmıştı ve uyanmam için avazı çıktığı kadar bağıırıyordu. Ona aldırmamaya çalıştım. Uyanmak istemiyordum. Sonra Isabelle yoğun bir İrlanda aksanıyla konuşmaya başladı.

“İyi misin, hayatım?” dedi önümde duran kadın.

Yere çömeldiğine göre ben de yerdeydim. Gözlerimi ovuşturdum ve ardına kadar açtım. Hayır, rüya görmüyordum. Onu tanımiyordum. Koyu kahverengi saçlıydı ve tuhaf görünüşlü, pofuduk bir mont giymişti. Bayılmış mıydım? O sırada, trafiğin sesini duydum. Dışarıdaydım, sokakta ve bir çöp yığınının üzerinde yatıyordum.

“Neredeyim ben?” diye sordum.

“Çok şükür. Sana bir ambulans çağırمامı ister misin?”

“Ne? Yok canım!” Ayağa kalkmaya çalıştım ama hareket ettiğim anda sağ gözümün tam üzerinde şiddetli bir ağrı hissettim. Gayriihtiyari elimi oraya götürdüm ve parmak uçlarımda bir ıslaklık hissedince kanamam olduğunu fark ettim.

“Fena hırpalanmış ha, Marie?”

Harika. İzleyicilerim de vardı. En son neler yaptığımı hatırlamaya çalıştım ama olayların arasındaki büyük boşlukları dolduramadım. Neden bu kadar berbat hissediyordum?

Yanımdaki basamaklardan kuvvet alarak doğrudum.

"Bira fıçısına düşmüş gibi kokuyor," dediğini duydum kadının.

Tanrım. O zaman her şeyi hatırlamaya başladım. Pub. Viski. Arkadaşlarının son bekârlık gecesini kutlamaya gelen tipler. Kim daha fazla içecek diye iddiaya girmemiz. Viski. Şarkılar söyleyişimiz. Ben *Molly Malone*'u mu söylemiştim? Hem de bir iskemleye çıkarak? Aman Tanrım. Sonra sokakta biriyle esrar içmiştim. Başka birileri benim esrar içtiğimi adamın kendilerine borcu olduğunu iddia etmişti. Onunla yeni tanıştığımı anlatmaya çalışmıştım. Sonra suratıma yumruk yemiştım ve çöp kutusunu birkaç kere üzerime boşaltmışlardı.

"Teşekkürler, hanımlar, birkaç dakikaya iyi olacağım. Sadece biraz toparlanmam gerek," diye homurdandım ve korkuluklara tutunup sendeleyerek ayağa kalktım. Gün ışığına gözümü alıştırmaya çalıştım.

"Emin misin, hayatım?"

Aslında hiçbir şeyden emin değildim. Pansiyona döndüğümde Nora'nın kocası Barry, Martha'nın beni aramak için oraya uğradığını anlatmıştı. Barry ona pılımı pırtımı toplayıp İngiltere'deki evime gittiğimi söylemişti. Aptal herif! Karısı orada olsaydı Martha'ya geri döneceğimi söylerdi. Şimdi de Martha beni istemiyordu. Onunla olmak için hayatımı altüst etmişim ve benimle görüşmüyordu bile.

Kendimi denemek için birkaç adım attım ve harcadığım çabanın verdiği ıstırapla suratımı buruşturdum. Başımı kaldırdığımda sokak tabelasını gördüm. Ha'penny Yolu. Martha'nın evinin önündeydim. Ne yapacağımı bilmiyordum. Bu durumdayken karşısına çıkamazdım, ayrıca duygularını açıkça belli etmişti. Martha'nın sokağa bakan pencerenin perdelerini açtığını gördüğümde bu kararın elimden alındığını anladım. Dışarı baktı, gözlerine inanamayarak eğildi ve bir kere daha baktı. Sonra elini ağzına götürdü. Sağlam elimle ona el sallamaya çalıştım. Gölgelede kaybolduktan sonra sokak kapısında belirdi.

“Aman Tanrım, ne oldu sana?”

“Şey... Biriyle küçük bir anlaşmazlık yaşadım.”

Bana acıyan gözlerle baktı ve bu şartlar altında buna bile razı oldum.

Beni içeri aldı ve evin arka tarafındaki mutfığa indirdi. Oturmam için mutfak masasının iskemlesini çektikten sonra dolapta ilk yardım malzemelerini aramaya başladı.

“Buraya nasıl geldin?”

“Doğrusunu istersen hiçbir fikrim yok. Biraz sarhoştum.”

Bir tas ılık su, pamuk, tuhaf kokan bir merhem ve yara bandıyla masaya döndü. Martha işini yaparken ikimiz de konuşmadık. Gözlerimi kapadım ve hiç olmazsa birkaç dakikalığına her şeyin yolunda olduğuna kendimi inandırdım. Bana karşı hâlâ duyguları olduğuna. Bir şekilde bunu çözeceğimize.

“Yaşayacak mıyım?” diye sordum Martha malzemeleri toplarken, budalaca. Tişörtüyle taytının içindeki kıvrak vücudunu izleyip kumsalda onu kollarımda tutmanın ne kadar şahane bir his olduğunu hatırlamak işkence gibi bir şeydi. Ona bir kez daha dokunmaya can atıyordum.

Eviyenin başından bana sıcak bir gülümsemeyle baktı. “Öyle sanıyorum.”

“Tüm bunlar için teşekkür ederim,” dedim.

“Önemli değil. Bu tür şeylerde deneyimliyim.”

Kocasının ölümüyle ilgili ne söylemem gerektiğini bilemedim. Olan biten her şeyle ilgili. O yüzden de Field erkeklerinin en iyi yaptığını yaptım. Konuyu değiştirdim.

“Sen buraya gelmeden önce şurada saatlerce dikilirdim biliyor musun?” dedim mutfağın yalnızca bir penceresinden görünen çıplak arazi parçasını işaret ederek. “Bir ipucu ya da binanın izini filan bulacağımı sanıyordum. Yazın kuraklık olduğunda çiftçilerin arazide ekin çemberleri bulması gibi. Ne bileyim işte. Bundan o kadar emindim ki.”

"İnsanlar da böyle mi merak ediyorum," dedi Martha tekrar masaya oturarak.

Şaşkınlıkla başımı iki yana salladım.

"Onlara baktığında eskiden oldukları kişinin ana hatlarını görebilir misin mesela?"

"Vay canına. Bilmem ki. Umarım."

Elini tuttum ve bir anlığına buna izin verse de çok oylanmadan geri çekti.

"Özür dilerim, Henry ama yapamam."

"Eğer notumu alsaydın ya da pansiyondaki ahmak sana geri döneceğimi söyleseydi..."

"Artık bir önemi yok. Madam Bowden nottan bahsetti fakat konu o değil. Ben sadece... Bunu riske atamam." Aramızdaki mesafeyi işaret etti. Söz ettiği şey her neyse onu. "Kendi ekin çemberlerimi bulmalıyım."

Gülümsedim. Sadece o böyle nazikçe kalp kırabilirdi. İsteklerine saygı göstermeliydim. Tanrı biliyor ya, kocası bunu yapmamıştı. Yine de ayağa kalkıp oradan onsuz gitme cesaretini bulamadım.

"Aradığın el yazmasını bulacağını biliyorum," dedi kederle. "Onu bulduğunda bana haber ver olur mu?"

"Elberte," dedim Opaline'in mektubunun çıktısının hâlâ cebimde olduğunu hatırlayarak. "Aslında sana bunu göstermek istiyordum." Mektubu cebimden çıkardım ve onun tavsiyesini dinleyerek Sylvia Beach arşivlerini incelemek için Princeton'la temas kurduğumu anlattım. "Bu senin sayende oldu."

Mektubu Martha'ya verdim.

Son paragrafı sesli okudu. "Kitabımın kopyalarını yanında götürdüğün için sana bir kere daha teşekkür ederim. Shakespeare and Company'deki raflara kitap dizdiğim günlerden sonra şimdi benim kitabımın da orada olduğunu bilmek hoşuma gidiyor. Belki o bir gün beni bulur.' Bir kitap mı yazmış?' diye sordu birkaç saniye sonra.

"Öyle anlaşılıyor. Ama asıl soru, ona ne oldu?"

OTUZ YEDİNCİ BÖLÜM

Opaline

Dublin, 1923

Saatlerdir yoldaymışız gibi hissediyordum. Arabanın arkasını ve onunla birlikte beni de sarsan yabancı yollarda yolculuk ediyorduk. Karnımı tutarak gayriihtiyari küçüğümü korudum. Beni yatağımdan kaldırdığında hava karanlık, ne olduğunu bilmeme ve bunu uzun zamandır beklememe rağmen kendi vücudumdan koptuğumu hissettiğim anlar yaşamıştım. Tüm bunlar sanki bir başkasına oluyor gibiydi.

“Nereye gidiyoruz?” diye sordum yine ve Lyndon bir kez daha sorumu duymazdan geldi. “Beni anneme mi götürüyorsun?”

Beni bizim aileye yakışan bir yolla bulduğu için sülaleden resmî olarak aforoz edilmeyi bekliyordum.

“Fark etmemiş olabilirsin ama benim bir işim var. Beni izleyen adamın sana bunu söylemiştir. Mektubu çalan adam. Bay Ravel. Dükkânımı başıboş bırakıp İngiltere’ye gidemem.”

“İngiltere’ye gitmeyeceğiz.”

Bana bağırmasından daha endişe verici bulduğum bir sakinlikle konuşmuştu. Direksiyondaki deri eldivenli ellerinden ve yüzünün yan tarafından başka bir şey göremiyordum. Aşağı doğru erimiş gibi duran yaralı tarafıydı. Vapura binmek üzere

güneye gittiğimizi sanmıştım. Ama yol levhalarına dikkat edince batıya gittiğimizi anladım.

“Beni nereye götürüyorsun?” diye sordum yine, dönüp arka camdan bakarak. “Lyndon, durdur arabayı. İnmek istiyorum!”

Yine sesini çıkarmadı.

“Lyndon!” dedim ve kolunu sarsmaya başladım.

Ne kadar hızlı hareket edebildiğini unutmuştum. Dirseğiyle yüzüme vurdu. Acıdan sesim kesildi. Kanamaya başlayan burnumu tuttum. Bir mendilim olmadığından onu bluzumun koluyla silmek zorunda kaldım.

“Neredeyse geldik,” dedi havadan sudan sohbet ediyor muşuz gibi.

Bir daha konuşmadım. Sesim titremeden konuşabileceğime güvenemedim. Korktuğumu görmesine izin vermeyecektim. Çorak bir arazideydik. Ağaçlar çıplaktı, yol kenarındaki otlar kurumuştı. Sonra birdenbire iki taş sütun ve dökme demir bir bahçe kapısı belirdi. Ağaçların arasından çıkan bir adam kapıyı açtı. Araba sığır ızgarasının üzerinden sarsılarak geçti ve kare şeklindeki, gri bir binaya çıkan kısa yolda hızlandık. Solundaki küçük kiliseyle bir manastıra benziyordu. Girişin yakınında iki tane siyah araba duruyordu. Lyndon onların yanına park etti.

Arabadan indi ve bana kapıyı açtı. Yerimden kıpırdamadım. Az sonra, kolumu yakaladı ve beni arabadan zorla indirdi. Kapıda bizi hemşire üniformalı bir kadın bekliyordu. Kolumu tutmaya devam eden Lyndon’a soru sorar gibi baktım. İrlanda’daki anne bebek evlerini duymuştum. Evli olmayan anneler gayrimeşru çocuklarını ailelerinden gizli doğurmaları için buralara gönderiliyordu. Çoğu zaman, bebekler annelerinden alınıyor ve saygın bir aileye evlatlık veriliyordu. Lyndon’ın elinden kurtuldum ama bunu gören hemşire diğer kolumu tuttu.

“Hayır, hayır!” diye bağırdım. Yalnızca bunu söyleyebildim, basit bir kelimeyle o durumdan kurtulabileceğimi sandım.

Yaka paça bir odaya götürüldüm. Devasa büyüklükteki maun bir yazı masasının arkasında bir adam oturuyordu. Cana yakın görünüyordu veya ben öyle olduğunu sandım ve hemen ona yalvarmaya başladım.

"Lütfen, beni anlamalısınız, ben zengin bir kadınıym. Bir işyerim var ve bebeğimin babası bana bir gelir bıraktı," dedim. "Abim beni buraya zorla getirdi."

"Opaline, bu maskaralığa bir son ver. Doktor bey, kardeşim bu çocuğu evlilik dışı peydahladı ve bebeğin babasının onu maddi olarak desteklediği külliyen yalan."

Duyduklarım beni afallattı. Adam masasından kalkıp yanıma geldi ve kibarca elimi sıktı.

"Lütfen, Bayan Carlisle, oturun ve biraz dinlenin. Polly, Carlisle kardeşlere çay getirir misin? Yol yorgunu olmalılar."

Hemşire kayboldu ve Lyndon düz arkalıklı iskemlelerden birine oturdu. Buradan kaçmak istiyordum ama iki adamla baş edemeyeceğimden mecburen oturdum.

"Abiniz bize son günlerde iyi hissetmediğinizi, kendinizde olmadığınıızı söyledi. Buna katılıyor musunuz?"

"Hayır, asla. Abimi yıllardır görmüyordum ve eskiden beri bana art niyetle ve kıskançlıkla yaklaşmıştır."

"Gördüğünüz gibi, doktor bey, kardeşimin kuruntuları devam ediyor," dedi Lyndon şimdiye kadar ondan duyduğum en sevecen ses tonuyla. "Bir süredir işini yönetemediğini gördüğüm için kendisinin küçük dükkânını ben devralacağım."

Hayretle başımı ona çevirdim ve Lyndon'ın görüntüsü gözlerimi yaktı.

"Mektubu okudun ve el yazmasından haberin oldu değil mi? Onun ne kadar değerli olduğunu biliyorsun. O yüzden peşime düştün. Bebek umurunda değil. Sen kıskanç, hain, alçak bir adamsın..." Doktora döndüm. "Kendi emeğimle kurduğum her şeyi yok etmeyi aklına koymuş. İtibarımı zedeleyecek, işimi elimden alacak!" Hızlı konuşmaktan dudağımın kenarında

rükürükler birikmişti. Bu adamın Lyndon'ın gerçek yüzünü görmesini sağlamalıydım.

İkisi imalı bakışlarla birbirlerini süzdü.

"Bir dakika, siz kimsiniz? Burası neresi?"

"Ben, Doktor Lynch ve burası Connacht Bölgesi Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi."

Yanlışı duyduğumdan emindim.

"Anlayamadım... Lyndon?"

Abim gözlerini karşıya dikmişti. Doktor Lynch öne eğilip dirseklerini masaya koydu ve çenesini birleştirdiği parmak uçlarına dayadı.

"Abiniz sağlığınıza ilgili endişeleri olduğu için sizi buraya getirdi, Opaline. Gördüğüm kadarıyla, puerperal psikoz olarak adlandırdığımız bir durumdan mustaripsiniz. Gebelik ve lohusalık dönemindeki kadınlarda gelişebilen bu psikoz onların kendilerine ve başkalarına karşı saldırganlaşmalarına neden olabilir."

"Arabayla buraya gelirken bana saldırmaya çalıştı," dedi Lyndon. Kurban rolünü çok güzel oynuyordu.

"Yalancı piç!" diye bağırdım. Gitmek için ayağa kalktım ama hemşire geri dönmüştü ve beni olağanüstü bir kuvvetle sımsıkı tutup zorla yerime oturttu.

"Lütfen, kendini üzmemeye çalış, Opaline."

Kurtulmaya çalıştım ama mücadele ermenin anlamı yoktu. Kadın kollarıyla beni bir mengene gibi sıkıyordu. Kapana kısılmış bir hayvan gibi sık ve kesik nefesler alıp veriyordum. O sırada, Lyndon'ın tüm bunları önceden tezgâhladığını anladım. Nasıl davranacağımı ve öfkemin ekmeğine yağ süreceğini biliyordu. Dengesiz biri gibi görünecektim. Sinirli erkeklere baskın karakterli deniyordu. Öte yandan, sinirli bir kadın ancak akli dengesini yitirmiş olabilirdi. Bundan sonra sessiz olmaya ant içtim ve bütün dikkatimi nefesimi düzene sokmaya verdim.

“Mektubunuzda belirttiğiniz gibi, kız kardeşiniz herkesi kendine düşman görüyor.”

Olan olmuştu; şimdiden ben orada değilmişim gibi konuşmaya başlamışlardı. Onlarla tartışmam akli dengesizliğimin kesin bir kanıtı olarak görülecekti. Vücudum kendi üzerine yığılmış gibi başım göğsüme düştü. Tüm enerjim bir çırpıda tükendi.

“Eminim beni anlarsınız, Doktor Lynch. Ailem bu tür bir skandalın gazetelere düşmesini göze alamaz. Opaline’in yaşam tarzı uzun zamandır annem için bir utanç kaynağıydı ama bu” –Lyndon hamile karnımı gösterdi– “doğrusu bu kadarına katlanmak çok zor.”

Doktor, “Kesinlikle. Bu çağın yozlaşmış ahlak anlayışı bir sürü hastalığa neden oluyor,” diyerek savaş kahramanı abime hak verdi. Sonra Lyndon’a ikisinin de bendeki bir kişilik bozukluğu olarak gördüğü şey her neyse onu bu akıl hastanesinde tedavi edeceklerine dair güvence verdi. “Eğer bu yetki belgesini imzalayıp anlaştığımız ödemeyi yaparsanız, kız kardeşinize gözümüz gibi bakacağımıza söz veriyorum.”

Büyük bir irade gücüyle nefesimi yavaşlattım ve varlığımın derin, ilkel bir yanıyla bağlantı kurabildim. Buradan bugün kaçamayacağım kesinleşmişti. Ama ilerleyen günlerde, aklımı ve idrak kabiliyetimi kullanarak doktoru buraya ait olmadığıma ikna edebilirdim. O esnada orada hapis tutulan kadınların yarısının bu beyhude çabayı gösterdiğinden habirim yoktu. Kadınlara kulak asmadıklarını tahmin etmem gerekirdi. Dişiler onlar için bir bilinmezdi, incelenen ama bir türlü anlaşılamayan tuhaf, antika şeyler; kontrol edilmesi gereken baş belalarıydı.

Hemşire kolumu sıkıca tutarak beni doktorun ofisinden çıkardı ve koridorun ucuna doğru yürüdük. Halka açık alanlardan uzaklaştığımızda binanın çehresi değişti. Beni derhâl ve en fazla etkileyen mekânın çıplaklığı oldu. Soluk yeşil duvarlarda hiçbir şey yoktu ve çamaşır suyu kokusu bende öğürme isteği uyandırdı. Odama götürüldüm. Gerçi burayı odadan ziyade bir hapishane hücresi olarak tanımlamak daha doğru olurdu. İçeride iki demir karyola dışında hiçbir şey yoktu (görünüşe bakılırsa tutsaklığında yalnız kalmayacaktım ve bunun iyi mi, kötü mü olduğuna karar veremedim). Ancak yatağın üzerine çıktığımda dışarıyı görebileceğim kadar yüksek bir pencere vardı ve parmaklıkları olduğu için kaçmamın söz konusu bile olamayacağını aklımın bir kenarına yazdım.

“Tuvalete gitmeliyim.”

“Yatağın altında bir lazımlık var,” dedi kolumu sıkıca tutmaya devam eden hemşire.

Onunla savaşımadım, işin doğrusu, onun yardımı olmadan ayakta duramayabilirdim. Midem bulanınca biraz su istedim.

“Burası otel değil,” diye yanıtladı konuşma yürekliliğini göstermeme sinirlenerek. “Akşam yemeği zilini duyduğunda koridora çıkıp diğer kadınları takip et.” Kolumu bıraktı, beni odaya itti ve kapıyı sertçe çarparak kapadı.

Ayakta duracak mecalim kalmadığı için duvarın dibine doğru kayarken anahtarın kilitte çevrildiğini duydum.

Yatağa yatmam yazgımı kabullendiğimi gösterir düşüncesiyle o geceyi yerde geçirdim. Bir noktada yorgunluktan uyumuş olmalıydım. Bir süre sonra diğer tutukluların çığlıkları ve sızlanmalarıyla uyandım. Ya da *hastalar* mı demeliydim? Bunun bir önemi var mıydı? Buraya ait değildim ve bir an önce özgür

kalmalıydım. Ama hamile bir kadın böyle bir yerden nasıl kaçabilirdi? Bu fiziken imkânsızdı. Matthew'un adını defalarca fısıldadım. O muhakkak gelip beni bulurdu. Bir şekilde başarırdı bunu, biliyordum. Burada kalamazdım.

"Sabah her şey daha iyi görünecek," dedim şiş karnıma ama bu kez kendime ben bile inanmadım.

OTUZ SEKİZİNCİ BÖLÜM

Martha

Avukatlar imzalayacağım belgeleri yollamıştı. Satış hızla olup bitmişti ve bankayla aracılara gerekli ödemeler yapıldıktan sonra bana 20.000 euro kalmıştı. Konut piyasası yine hareketlenmişti ve emlak danışmanına bakılırsa evi en doğru zamanda satmıştım. Kâğıt üzerindeki rakamları görmeme rağmen bu paranın benim banka hesabımda olduğuna inanamıyordum. Eğer istersem üniversitede tam zamanlı bir eğitim programına yazılabılırdim.

Ne istediğimden emin değildim. Hiçbir şeyiniz olmamasına alışmışsanız, başınıza talih kuşu konduğunda ne tepki vereceğinizi bilemezsiniz. Karar vermek için daha fazla zamana ihtiyacım vardı ve bu arada Shane'i terk ettiğimden beri kendimi güvende hissettiğim tek yerde kalmak istiyordum: Ha'penny Yolu.

Çay saatinde Madam Bowden'i bahçeye çıkardım. Son günlerde biraz solgun görünüyordu ve açık havanın ona iyi geldiğini söylemişti.

“Kâğıt oyunlarında iyi misin?”

Bir hokkabaz edasıyla cebinden iskambil destesini çıkarınca içimden homurdandım.

“*Snap* dışındakiler mi?”

“Sizin nesliniz şu kahrolası telefonlarınıza boş boş bakmaktan başka bir vakit geçirme yöntemi bilmiyor.”

Haklıydı. Gerçekten telefonuma çok sık bakıyordum. Henry’ye onunla olamayacağımı söylediğimden beri eski meşajlaşmalarımızı okumaya başlamıştım. Bunu yapmadığımda da öpüştüğümüz günü hayal ediyordum. Geri döndüğünü bilmek bana yetiyordu. Onsuz hayatım çok sıkıcıydı. Sıkıcı bir hayata razıydim. Sıkıcılıkla baş etmeyi biliyordum. Ama sihrin tadını aldığınızda sıradanlıkla tatmin olmak zorlaşıyordu.

“Yirmi beş oynayalım, o kolay,” dedi ikimize de beşer kart dağıtıp destenin en üstündekini açarak. “Kupa kozdur.”

“Peki,” dedim. Mutlaka öyleydi.

Vakit geçtikçe güneş ışınları bahçenin farklı yerlerine doğru meylederek adlarını bilmediğim bitkilerin üzerine vuruyordu ama ben oyunun kurallarını öğrenmekte bir arpa boyu yol alamamıştım. Madam Bowden’in sözüne güveniyordum ve iskambil destesini karıştırıp kart çekmenin insanı rahatlatan eylemler olduğuna karar vermiştim. Normalde düşünmekten kaçındığım şeyler üzerine aklımda bazı fikirler oluşmaya başlamıştı.

“Tanrım, o kasabaya geri dönmekten nefret ettim,” dedim cenazeyi düşünerek ve masaya bir as koydum.

“Ah, kazandın!”

“Sahi mi?” Önüme baktım ve nadiren tecrübe ettiğim türden bir sevinç duydum. Madam Bowden bir kâğıt parçasına puanımı yazdı.

“Orada her zaman kendimi bir yabancı gibi hissettim,” diye devam ettim desteyi karıştırırken. “İnsanlar beni hep biraz tuhaf bulurdu. Beni ve annemi. Okuldaki çocuklar bizi cadı sanıyordu. Sözsüz iletişim kurabildiğimiz için. Onları okumaya başladığımda bundan hiç hoşlanmadılar.”

"Onları okumak derken ne demek istiyorsun?"

İçimden kendime küfrettim. Bunu nasıl ağzımdan kaçırmıştım? Şu aptal kâğıt oyunu dikkatimi dağıtmıştı. Madam Bowden'in yüzüne baktım. Dikkat kesilmişti. Bunu bilerek yapmıştı, boşboğazlık etmem için beni oyuna getirmişti.

"İnsanlarla ilgili içinize bir his doğar ya?"

"Bazıları buna önsezi der," dedi kartlarla ilgilenmemi işaret ederek.

"Evet, onun gibi bir şey."

"Hımm. Beni okuyabiliyor musun?"

Bunu düşündüm. İlk karşılaşmamızdan sonra Madam Bowden hakkında bilmem gereken her şeyi bildiğimi düşünmüştüm. Tek istediğim güvende olmaktı ve bana zarar vermeyeceğini biliyordum. Ama sorusu beni sarsmıştı ve belki de başından beri onun bir şeyler sakladığını düşünmeme yol açtı.

"Bir konuda beni sınırıyorsunuz ama ne olduğunu bilmiyorum."

"Bunu tahmin etmek için aklımı okumana gerek yok. Başka?"

Duraksadım. Duygularını incitmeden bunu ona nasıl söyleyebilirdim?

"Devam et. Korkma, kırılmam!"

Gözlerimi kırptırdım. Yoksa o da beni mi okuyordu?

"Çok ama çok yaşlısınız. Göründüğünüzden de fazla. Ve unutulmaktan korkuyorsunuz. Birini bekliyorsunuz, değil mi? Sizinle ilgilenecek..."

"Bu kadar yeter."

Ellerini kucağında kavuşturdu ve kuş banyosunda yıkanan karatavuğa baktı.

"Görüyorsunuz ya? İnsanlar onlara aslında bilmemeniz gereken şeyleri anlatmanızdan hoşlanmıyor."

Derin bir iç çekti ve başını yana eğdi. **"Seni hafife aldım. Bir daha bunu yapmayacağım."**

Sanırım bana iltifat etmişti. Başımı eğdim.

"Bir topluluktaki aykırı insan olmak iyi bir şey olabilir," dedi önceki konumuza geri dönerek.

"Öyle mi düşünüyorsunuz? Ortama uyum sağlamak bana daha kolay geliyor."

"Tanrı korusun, Martha! Uyum göstermek idamdan farksızdır. Hayır, hayatım, seni aykırı yapan yanlarını kucaklamalısın. Diğerlerinin hor gördüğü taraflarını. Hayatın en korkunç döngüsü bu: Ailelerimizden öyle gördüğümüz için çocuklarımızın kişiliklerini kabul etmemek, onları bunun için suçlamak. Kimseye bir zararın yoksa neden değişsin?"

"Bilmiyorum. Hiç böyle düşünmemiştim. Tek bildiğim sürekli kendime çok kızgın olduğum. Onların gözünde hiçbir zaman yeterince iyi olamayacaksam bunun için neden uğraşayım gibi bir duygu içindeyim."

"Kime göre iyi? Kendi kurmadıkları hayatlarda kapana kısılanlara göre mi? Boş yaşamlarında daha az yalnızlık çekmek için senin de onlarla birlikte tutsak olmanı istediklerini görebiliyordur herhâlde? Dikkatli ol, Martha, hayata burjuvazinin gözünden bakmaya devam edersen kendi değerini asla göremezsin!"

O gece duş aldıktan sonra sırtıma dövmeyle yazdırdığım hikâyeye bir kere daha baktım ve Madam Bowden'in söylediklerini düşündüm. Ha'penny Yolu'na ilk geldiğimde bunu anlamıştım ama bugüne dek inkâr etmiştim. Binanın dokusunun içime işleyerek aklımı hayal etmeye dahi cesaret edemediğim gelecek fikirleriyle doldurduğunu hissedebiliyordum. Gelgelelim, Opaline'in Sylvia'ya yazdığı mektubu gördüğümde bahsettiği kitabın bana gönderilen kitap olduğunu anlamıştım. Peki tüm bunların Madam Bowden'la bir bağlantısı mı vardı? Sorular

kafamı kurcalıyordu ve onları yalnızca Henry'yle konuşabilirdim. Onunla arkadaş olabilir miydik? Bunu düşünmek beni çok üzdü. Ama başka bir yol bulamıyordum. Hayatımı yeniden kurmak için bu kadar uğraşıktan sonra kendimi tekrar kaybetmeyi göze alamazdım.

Edebiyat dersinde okuduğumuz kitaplardan Jane Austen'ın *İkna* adlı romanıyla yatağıma uzandığımda bir raf görevi gören dalda başka kitaplar durduğunu fark ettim. Sırtlarındaki yaldızlı kelimeler lambanın ışığında altın gibi parlıyordu. *Sevgili Okur*, Cathy Rentzenbrink; *Gitmeme İzin Verme*⁴, Kazuo Ishiguro ve *Tavan Arasındaki Çiçekler*, V. C. Andrews. Vay canına. Madam Bowden okuldakilerin dışında bu kadar çok kitap okuyabileceğimi mi düşünüyordu? Önümdeki sayfaya baktım. Bu kitabı gelecek derse kadar bitirmem gerektiğinden dikkatimin dağılmasına izin veremezdim. Ama merakıma yenik düştüm ve tekrar başımı kaldırdım. Ama bu kez belirli kelimeler ya da onların yalnızca bazı kısımları diğerlerinin önüne geçmiş gibiydi.

Sevgili Okur
Tavan Arası
Git

Nefesimi tuttum ve okuduğum kitabı göğsüme bastırdım. Gerçekten ürkütücüydü. Saate baktım. Gece yarısını bir dakika geçiyordu. Tekrar kitaplara baktım, son derece normal ve zararsız görünüyorlardı, kelimelerin hiçbirisi diğerlerinden daha ısıltılı değildi. Gizli bir mesaj vermiyorlardı. Gözlerimin yorulduğunu ve aslında var olmayan şeyler gördüğümü düşünerek az önce yaşadığım âna aldırımadım gerektiğine karar verdim.

4 Orijinal adı "Never Let Me Go" olan ve Türkçeye "Beni Asla Bırakma" adıyla çevrilen bu roman, kurgunun ilerleyişi gereği bu şekilde çevrilmiştir.
 -e.n.

Önsezi, demişti Madam Bowden. Görmezden gelmek belki de başından beri en büyük problemimdi.

Spor ayakkabılarımı giydim ve sabahlık niyetine eski hırkama sarındım. Madam Bowden'in uykusunun hafif olduğunu bildiğimden üst kat koridorunun ışığını yakmak istemedim ve bunun sonucunda üst katın son basamağına başparmağımı çarptım. Acıdan sessizce çığlık attım ve kitapların bana bir şey anlatmaya çalıştığını sanacak kadar budala olduğum için kendime kızdım.

Ama bu gerçekten budalalık mıydı? Sırtımı bir dövmeyle kaplamıştım. Kendi yazmadığım bir hikâyeye.

Binanın en yüksek noktasında küçük bir kapıya rastladım ve çölmek zorunda kaldım. Kapıyı zorladım ama yerinden kıpırdamadı. Bir anahtar var mı diye pervazı yokladığımda tozdan başka bir şey bulamadım. Boşuna uğraşıyordum, karanlıkta elimden bir şey gelmezdi. Merdiveni biraz daha dikkatli adımlarla indim ve Madam Bowden'in yatak odasının önünden usulca geçerken evin hanımı bana seslendi.

"Sen misin, Martha?"

"Evet, şey..." Kahretsin. Ona ne söyleyebilirdim? "Benim banyoda bir örümcek gördüm, buradakine girmek zorunda kaldım. Özür dilerim."

Bir cevap bekledim ama birkaç saniye sonra yürümeye devam ettim. Alt kata varmak üzereydim ki beklediğim cevap geldi.

"Berbat bir yalancısın, Martha!"

OTUZ DOKUZUNCU BÖLÜM

Henry

“Hâlâ orada mısın? Bay Field?”
Yastığı başımın üzerine koydum ve telefon görüşmesine geri dönmekten önce birkaç okkalı küfür salladım.

“Biraz daha zamana ihtiyacım var, hepsi o. İlk taslak elinize geçti, değil mi?”

“Evet, evet, tabii. Kesinlikle umut verici bir çalışma ama sorun şu ki...” Bölüm Başkanı Derrick düzgün bir adamdı ve kötü haberi bana alıştırma alıştırma vermeye çalışmıştı. Tek sorun benim onu kabul etmeye yanaşmamamdı. “Bize tezini destekleyen hiçbir şey sunmadın, Henry.”

Haklıydı. Öyle olduğunu biliyordum. İkinci bir Brontë romanı olması ihtimalini tartışan o eski mektup yalnızca bir rivayetti. Elimde sağlam bir kanıt yoktu.

“Özür dilerim, Henry ama ödeneğini kestiler.”

“Ne?”

“Bak, seni savunmaya çalıştım ama bu senin ilk boşa kürek çekişin değil, yanılıyor muyum?”

Ah, güzel. Bana tekme basmak için makul miktarda aşağılanma gerekliydi tabii. Kötü haberi bir mektupla bildirmek yerine beni aradığı için ona teşekkür ettim. Sonra yastığa biraz daha bağırdım.

Yıllarca ipucu kovalamıştım, isim yapmamı sağlayacak o el yazmasını bulmaya çalışmıştım. Evet, takma adlarla yazılmış kısa öykülerle makaleleri gerçek yazarlarına atfetmiştim, edebiyat dünyasının önemli şahsiyetlerinin arasındaki enteresan yazışmaları ortaya çıkarmıştım ve nadir kitap uzmanlarının keşfettiği sayısız metni elden geçirmiştim ama kendi adıma büyük bir keşfim olduğu söylenemezdi. Bu kez bu fırsatın ayağıma geldiğini hissedebiliyordum. Duygularım yüzünden dikkatimin dağılmasına izin vermiştim ve sonucu bu olmuştu. Martha bu konuda neler hissettiğini açıkça belli etmişti ve şayet kariyerimden arta kalanları kurtarmak istiyorsam bu araştırmaya kendimi tamamen vermeliydim.

Dizüstü bilgisayarımı alıp yatağa oturdum. *Trance* müzik eskiden beri odaklanmama yardımcı olurdu; tekrarlayan tınılar ve ritimler kıpırdamadan otururken bile hareket ettiğimi hissetmeme yol açıyordu. Öyle ya da böyle, bu gizemi çözecektim. Mektubun orijinallliği konusunda Rosenbach'ın mirasını yönetenlerle bağlantıya geçmiştim. Bir el yazısı uzmanıyla çalışmışlardı ve işi ağırdan alarak bana epey zaman kaybettirmişlerdi. Her hâlükârda, eğer o el yazması Rosenbach'ın eline geçseydi şimdiye kadar bütün dünya öğrenmiş olurdu. Hayır, Opaline'i araştırmaya devam edip ona ne olduğunu ve neden Emily Brontë'nin kayıp el yazmasının onda olduğunu iddia ettiğini öğrenmeliydim.

Kapı çalınca yeterince sessiz olursam Nora'nın dışarı çıktığını düşüneceğini umdum.

"İçki kokusu buraya kadar geliyor," dedi.

Kapıyı açtığımda bana bir tepsiyle sıcak çay ve tost makinesinde ısıtılmış jambonlu sandviç getirdiğini gördüm.

"Gerçekten olağanüstü bir kadınsın." Tepsiyi elinden alıp içeri götürdüm.

"Suratına ne oldu senin?"

"Ha, o mu?" İtibarımın ayaklar altına alındığını ve kalbimin paramparça olduğunu neredeyse unutuyordum.

"Sen iyisin misin, Henry?"

"Daha iyi olmamıştım."

"Senin için endişeleniyorum, bunu bil istedim."

Bir yabancıнын akıl sağlığınından endişe etmeye başlaması bayağı önemli bir şeydi. Kendimi toplamalıydım. Süratle. Ona yakında turp gibi olacağımı söyledim ve yemeğimi yedikten sonra Carlisle ailesini araştırmaya başladım. Baba zengin bir vârisle evlenen bir devlet memuruydu. İki çocuk da iyi okullarda okumuştı ve Lyndon'ın ordudaki kariyeri hakkında yeterince bilgi vardı. Önceki araştırmalarım da olduğu gibi Opaline'la ilgili tüm kayıtlar birdenbire kesintiye uğruyordu. Sadece Jane Burridge'in Lord Findley'le evlendiğini duyuran küçük bir gazete haberinde Opaline Carlisle'in baş nedime olduğu belirtilmişti. Martha'yı düşünmek beni üzse de onun Opaline'i hayatındaki kadınlar aracılığıyla tanıma önerisini hatırladım. Jane Burridge'le yakın arkadaş olmalıydılar.

Soğuyan çayımдан büyük bir yudum alarak müziğin sesini açtım ve Leydi Jane'in hayatına balıklama daldım. Bu beni mutlu eden bir şeydi: uzun zaman önce ölmüş ve dünyanın büyük bir kısmınca unutulmuş insanları araştırmak. Onların hayatlarına ışık tuttuğumda kısa bir süreliğine onları yeniden yaşama döndürdüğümü hissederdim. Nadir kitapların dünyasına girmem için en başta bana ilham veren de bu olmuştu. Bizden önce yaşayanların olağanüstü hayat hikâyelerini ortaya çıkarmak; bizler gibi, günlük hayattaki önemsiz detleri büyüten insanların; en muhteşem dönemleri yaşayıp bundan tamamen bihaber olanların. Tüm bu parçaları birleştirmenin zihnimi yatıştıran bir yanı vardı. Belki de beni asıl rahatlatan, hayatımın insanlık mücadelesinin şanlı tarihinde yalnızca bir sayfa olduğunu düşünmekti. Bu önemli biri ya da bir şey olma baskısını hafifletiyordu. Gerçi meslektaşlarımdan birinin şu

veya bu bursla ödüllendirildiğini ya da geçmişteki fazla bilinmeyen koleksiyoncularla ilgili keşifleri üzerine çok satan bir kitap yazdığını öğrendiğimde bu duygum hemen geçiyordu. İnsani tutkuların en uzun ömürlüsüyle lanetlenmişim, bir iz bırakma arzusuyla.

Bir ipucuna rastlama umuduyla saatler boyunca doğumları, ölümleri, hayır etkinliklerini ve sosyal ilişkileri araştırdıktan sonra bir İrlanda gazetesinin editörüne yazılmış, 1930 tarihli bir mektup buldum.

Saygıdeğer beyefendi,

Bu mevzudaki tüm ricalarım geri çevrildiği için son çare olarak size yazıyorum. Ülkenin akıl hastanelerinin içler acısı hâline dikkatinizi çekmek isterim. Sizin ve benim kadar akıl sağlığı yerinde kadınlar doğru düzgün bir sağlık kontrolünden geçirilmeden ve kendi rızaları dışında bu kurumlara yatırılıyor ve insani koşullardan ziyadesiyle uzak bu yerlerde korkunç şartlar altında hayatlarını sürdürmeye mecbur bırakılıyorlar. Kıymetli bir dostum Connacht vilayetinde bulunan böyle bir kurumda kendi isteği dışında tutuluyor ve devlet yetkililerine yazdığım mektuplara rağmen kendisinin benim hiçbir kurumla ilişkisi olmayan şahsi doktorum tarafından muayene edilmesine izin verilmiyor. Bu tür kurumların enine boyuna araştırılması ve bunun ivedilikle yapılması büyük bir önem arz ediyor.

Saygılarımla,

Leydi Jane Findley

İngiliz bir hanımefendinin, hele de bir İrlanda gazetesine böyle bir mektup yazması son derece sıra dışı bir olaydı. Bunu neden yapmıştı? Arkadaşının ismini yazmamıştı ama içime bir

kurt düşmüştü. Opaline, Sylvia Beach'e yazdığı mektupta bir dönem tutsak olduğundan söz etmişti. Bir akıl hastanesine yatırılmış olabilir miydi? O sırada İrlanda'da kaç akıl hastanesi olduğunu ve hepsinin yerlerini araştırmalıyım.

Kahveye ihtiyacım vardı. Martha'ya ihtiyacım vardı. Kahveyle yetinmek zorundaydım.

KIRKINCI BÖLÜM

Opaline

Gözlerimi açmadan evvelki birkaç kıymetli dakikada nerede olduğumu unuttum. Zihnim bana evimdeki yatağımda olduğumu söyledi ama vücudum aradaki farkı biliyordu. Donuyordum ve üzerimdeki sert battaniye benim değildi. Gözlerimi açtığımda korkunç gerçekle yüzleştim. Yaşananlar kötü bir rüya değildi. Abim beni kendi eliyle tutsak etmişti.

Koridorun çıplak zemininde yankılanan ayak sesleri duydum. küçük bir ordu yürüyüşe geçmiş gibiydi. Derken kapım açıldı.

“Saat altı, uyanma zamanı,” dedi hemşire yüzüme bakmadan. Pencereyi açtığına odaya buz gibi bir hava doldu.

Mantıken ondan yardım istemenin anlamsız olduğunu biliyordum ama duygusal olarak özgürlüğüm için yalvarmaktan kendimi alamadım.

“Doktor Lynch’le konuşmalıyım. Lütfen. Büyük bir hata yapıyor. Gitmeme izin vermelisiniz!”

Ortadan ayrılmış simsiyah ve yağlı saçlarıyla hem boş hem de keskin bakışlı koyu kahverengi gözleri olan hemşire beni tamamen duymazdan geldi. Hiçbir şey söylememişim gibi davrandı.

“Seni götürmeye geldim, kahvaltı hazır.”

“Evet, ama...”

“Daha sonra asistanı Doktor Hughes’la konuşursun, derdini ona anlattırısın.”

Bana çirkin mi çirkin, gri bir pazen elbise verdi ve giymemi söyledi. Ben giyindikten sonra giysilerimi toplayıp bilmediğim bir yere götürdü. Diğer hastaların buz gibi suyla yüzlerini yıka-
dığı bir lavabonun başına götürüldüm. Deliye benzemiyorlardı. Daha ziyade yorgun ve korkmuş görünüyorlardı.

İsminin Patricia olduğunu öğrendiğim hemşire bizi sığır gibi güderek yemekhane olduğunu tahmin ettiğim bir yere götürdü. İki tarafında tahta sıraların olduğu uzun, tahta bir masanın üzerindeki emaye kupalar et suyuna çorbaya benzeyen bir sıvıyla doluydu ve ortada bir kraker sepeti duruyordu. İlk tahminime göre toplamda altmış kadar kadın vardı. Salonun öbür ucundaki başka bir masada zihinsel engelli gibi görünen yaklaşık on kadın oturuyordu ve iki hemşire onlara göz kulak oluyordu. Oturdum ve birkaç kaşık çorba içmeye çalıştım ama midem almadı. Boğazım düğümlendi, yutkunamadım. İçine ekmek banmayı denediğimde yanımdaki yaşlı kadın elimi yakaladı.

“Yeme sakın, zehirli!”

Bunu duyduğum gibi ekmeği bıraktım ve haince gülmeye başladı. Deli mi, yoksa yalnızca zalim mi olduğundan emin olamadım.

“Onu rahat bırak, Agatha.”

Bunu kimin söylediğini anlamak için çevreme bakındığımda, taş çatlasa yirmi yaşında görünen genç bir kadınla karşılaşmak beni şaşırttı çünkü yaşının çok ötesinde bir otoriteyle konuşmuştu. Başımın selam verdim. Giysileri ve böyle bir yerde kalmanın ruh sağlıklarına etkisi yüzünden kader arkadaşlarımla yaşlarını kestirmek güçtü.

“Adım Mary,” dedi ummadığım bir nezaketle. “Neden buradasın?”

“Abim...” Bu cümleyi ağlamadan bitiremeyeceğimi anladım.

Bir inleme duydum, masanın ucundaki kır saçlı kadın ağlıyordu ve yanımdaki kadın kendi kendine söylenmeye başladı. Başı sonu belli olmayan, anlamsız bir konuşmaydı.

"Herkes avluya!" Başka bir hemşire böyle bağırarak kabvaltının bittiğini duyurdu ve etrafı duvarlarla çevrili avluya çıkmadan önce herkese yırtık pırtık şallar dağıtıldı. Kışın ortasıydı ve dondurucu bir soğuk vardı. Dahası avlu kuzeye bakıyordu ve hiç güneş almıyordu. Bu düşünce kalbimi güneye doğru çekiştiren ağır bir çapa gibiydi. Her şey dayanılmazacak kadar ağırdı. Diğerleri yanımdan geçip giderken ben olduğum yere kök saldım.

"Sıraya gir!"

Bu emri duymazdan geldim. Hareket edecek mecalim yoktu.

"Carlisle, kendine bir arkadaş bul ve yürü." Bana emir verilmesine alışık değildim ve itaat etmeyi reddettim.

"Daha kaç kere söyleyeceğim?" Kulağıma aniden bir tokat inmesiyle şok oldum.

Hiddetim içimi yaşam enerjisiyle doldurdu. Hemşirenin tokadına aynı şekilde karşılık vermeye hazırlanırken birinin koluma girdiğini ve beni çekiştirdiğini hissettim.

"Söylediklerini yapmak en iyisi," diye fısıldadı bir ses usulca.

Soluma baktığımda masada benimle konuşan genç kadını gördüm. Mary.

"Burada olmamalıyım," dedim.

"Hangi zavallı buraya düşmeyi hak eder ki?"

Başımı iki yana salladım ama doğrusu, o sırada kendimden başka kimseyi önemsemiyordum. Çıplak suratlarında normallığe dair hiçbir iz bulamadığım diğer kadınlardan korkuyordum. Şala sıkıca sarındım. Soğuktan titrerken dişlerim birbirine çarpıyordu. Soğuk hava yüzünden diğer kadınların dudaklarının mosmor kesildiğini görebiliyordum. Bu insanlık dışıydı.

"Carlisle, buraya gel."

Gerçek soyadımı kullanmayalı o kadar uzun bir zaman olmuştu ki Hemşire Patricia'nın benimle konuştuğunu anlamam birkaç saniye sürdü. *Çok şükür*, dedim içimden. Büyük bir hata yaptıklarını anlamışlardı ve beni serbest bırakacaklardı.

Mary'den kolumu kurtardım ve onu bir daha görmeyeceğimden gayet emin bir tavırla nezaketi için teşekkür ettim.

Hemşireyi izledim ve binaya girdiğimizde beni bir odaya götürdü. Orada beni tarttılar, boyumu ölçtüler ve başka bir hemşire çabucak tırnaklarımı kesti.

"Bunu neden yapıyorsunuz?" diye sordum.

"Doktor Hughes'la görüşeceksin," diye yanıtladı.

Bunu mantıklı buldum. Beni bırakmadan önce son kez muayene etmişlerdi. İdari prosedürler için. Bundan başka bir amacı olamazdı.

Bu üstünkörü fiziksel yoklamadan sonra başka bir odaya götürüldüm. Orada oturan beyaz önlüklü adam kendini Doktor Hughes diye tanıttı. Kendimi savunma fırsatı doğmuştu ama nereden başlayacağımı bilmiyordum.

"Sen kimsin?" diye sordu krem rengi bir dosyayı ve kaleminin kapağını açarken.

"Adım Opaline Gr... Pardon..."

"Pek talihli bir başlangıç olmadı sanırım." Bu vahim şartlar altında şaka yapar gibi konuşması tepemi attırdı.

"Adım Opaline Carlisle ama şiddete meyilli bir manyak olan abimden gizlenirken Opaline Gray takma adını kullanıyordum."

Başarmıştım işte. Kısa, anlaşılır ve mantıklı bir konuşma yapmıştım. Bu adam aklımın başında olduğunu kesinlikle anlayabilirdi.

"Nerede oturuyorsun?"

"Ha'penny Yolu, Dublin. Orada küçük bir kitabevim var."

Kaşlarını kaldırdı. "Sanırım hamilesin de."

"Evet."

"Kaç erkekle yakın ilişkin oldu?"

"Pardon?"

"Cinsel birliktelik, Bayan Carlisle."

İçim öfkeyle doldu ancak yatışmak için birkaç derin nefes aldım. İsteddiği buydu, tepkimi ölçmeye çalışıyordu.

"Sadece bir kişiyle," dedim serinkanlılıkla.

"Abiniz bize ahlak dışı bir hayat tarzını benimsediğinizi söyledi. Doğru mu bu?"

Nasıl bir cevap vermem gerektiğinden emin olamadığım için hiçbir şey söylemedim.

"Duvarda yüzler görüyor musunuz?"

"Şu anda, hayır."

Beni küçümseyen bakışlarla süzdü ve ona bilgiçlik tasladığım için kendime kızdım.

"Sesler duyuyor musunuz?"

"Hayır, doktor, gaip ten sesler duymuyorum. Bende hiçbir sorun yok, bunu anlamalısınız. Bu maskaralığı abim tezgâhladı. Onun sözünü dinleyip doğru düzgün tanımadığım bir adamla evlenmediğim için bana kızgın. Beni bu şekilde cezalandırdığını görmüyor musunuz?"

Temiz, beyaz bir kâğıda görüşlerini yazan kaleminin hışırtısı dışında odada çıt çıkmıyordu. Giysilerimin nerede olduğunu ve buradan Dublin'e gidebileceğim bir otobüs olup olmadığını merak ettim.

"Şimdilik bu kadar," dedi doktor. Ardından, "Hemşire," diye seslenerek Patricia'yı tekrar içeri çağırdı.

"Şimdi evime gidebilir miyim?"

"Ah, yeniden topluma karışmanız korkarım epey uzun bir zaman alacak, Bayan Carlisle. Tabii bir gün yapabilirsiniz."

Sözleri bir oyun metni gibiydi, tiyatro sahnesindeki bir aktörden duymayı bekleyeceğim türden bir replikti. Bu gerçek hayat olamazdı.

"Ciddi olamazsınız! Siz insanları böyle mi muayene ediyorsunuz? Duvarda yüzler görüp görmediğini sorarak mı? Doktor Hughes, akıl sağlığımın sizinki kadar yerinde olduğunu anlamalısınız."

"Abiniz..."

"Abimi unutun! Onun sözü benimkinden daha mı değerli?"

Hiçbir şey söylemedi ama kaleminin kapağını kapadı. Cevabımı almıştım.

Avuçlarımı masasına koydum.

“O size yalan söylüyor! Bunu kanıtlayabilirim. Son derece değerli bir el yazması keşfettim ve abim onu çalmak istiyor. Gerçeği nasıl göremiyorsunuz?”

Doktor kollarımı tutup beni yaka paça dışarı çıkaran hemşireye sırtarak baktı.

“Sakin ol, Carlisle, boşuna direnme,” dedi hemşire.

“Bana istediğiniz testi yapabilirsiniz. Deli olmadığımı ispatlayacağım!”

“Ah, bence o konuyla ilgili bilmemiz gereken her şeyi biliyoruz, Bayan Carlisle.”

“Hayır! Lütfen! Doktor Lynch nerede? Onunla konuşmama izin verin!” Sesim kısılana kadar bağırdım, beyhude çığlıklarım koridorda yankılandı. Başka bir hemşire, başka bir hastayı doktorun odasına götürüyordu ve Patricia ona bir saate kalmadan bunların hepsini unuracağımı söyledi. Beni gerçekten deli sanıyorlardı ve buna itiraz etmek için öne sürdüğüm sebepler inançlarını sağlamlaştırmaktan başka bir işe yaramıyordu.

Beni yine o sefil odaya kapadılar ve bir köşeye kıvrılıp saatlerce ağladım. Odaya karanlık çökmeye başladığında başımı kaldırdım ve yatakta oturan kadını gördüm. Ne zamandır buradaydı?

“Ağla, açılırsın. Gözyaşlarını içinde tutmanın burada sana bir faydası olmaz.”

“Mary?”

Yerden kalkarken hamile göbeğimle bayağı zorlandım ve onun yanına oturdum.

“Sen neden buradasın?” diye sordum ilk kez ona dikkatle bakarak. Saçları dolaşıp kabarmıştı, gözleri koyu renkti, bakışları derin ve anlamlıydı ve üst kenarı belirgin bir yay biçimindeki dudaklarından yaşının çok ötesinde sözler dökülüyordu.

"Histeri. Bana öyle söylediler."

Histeri. Bu her anlama gelebilirdi.

"Peki, bu durum sende nasıl tecelli ediyor?" diye sordum bu odayı onunla paylaştığımızı fark ederek.

"Babam beni dövdüğünde çok duygusal oluyorum."

"Ulu Tanrım."

Mizah elinde kalan son şeymiş gibi hafifçe gülümsedi.

"Gebe kaldığımda bunu bana rahibin yaptığını söyledim. Ama babam bana inanmadı; pis bir sürtük olduğumu söyledi. Evden gitmemi istediği için onlara içime şeytan girmiş gibi çıldırdığımı, kendi kendimi yaraladığımı söyledi."

Başımı avuçlarıma dayadım. Ben buraya nasıl düşmüştüm? Kadınların seçme hakkını savunan, eşitliğe ve herkesin kendi mutluluğunun peşinden gitme özgürlüğü olmasına inanan çağdaş kadınlardan ilham alarak evi terk etmiştim. Ama hepimiz bir kalemde hapse atılmıştık. Uygunsuz fikirleri olan baş belası kadınlar olarak damgalanmıştık.

"Ne zamandır buradasın? Çok genç görünüyorsun."

"Üç yıldır. Yirmi iki yaşımdayım."

Yine gözyaşı dökmeye başladım. Her şey çok umutsuz görünüyordu. Elimi sıktı.

"Bebek için güçlü olmalısın," dedi. Kalkıp soyunduktan sonra diğer yatağa yattı.

İnce döşeğe uzandım ve pencerenin parmaklıkları arasında parlayan aya baktım. Mary haklıydı. Minik gül goncama göz kulak olmalıydım. Yemek yiyip dışarı çıkmalı, temiz havayı ciğerlerime doldurmalı ve elimden geldiğince sağlıklı kalmalıydım. Madem şimdilik böyle olması gerekiyordu, bunu kabullenmeliydim. Onun iyiliği için. Kendimi bir daha bugünkü gibi hırpalamamalıydım. Bunun çocuğuma iyi gelmediğini biliyordum. Dolayısıyla sakın olacaktım ve bebeğimi doğurmam için beni bir hastaneye götürdüklerinde bunu bir kaçma fırsatı olarak kullanacaktım.

İki hafta geçti ve her gün bir öncekinin aynısıydı. Yapacak, söyleyecek ve düşünecek hiçbir şeyiniz olmadığında günlerin ne kadar uzun geldiğini hayal bile edemezsiniz. Buranın en kayda değer yanı soğuşuydu. Konuştuğumda ağzımdan dumanlar çıkıyordu. Bir sabah, yaşlıca bir kadın kahvaltı masasında soğuktan çılgına döndü, titremeye ve spazmlar geçirmeye başladı. Oturduğu bankta resmen acıdan hopluyordu.

“Bırakın yere düşsün, böylece dersini alır,” dedi Hemşire Patricia.

Hemşireler paltolarını giymişti ve her zerrem bana sesimi çıkarmamamı söylemesine rağmen kendimi tutamadım.

“Böyle giderse soğuktan öleceğini göremiyor musunuz? Ona birkaç parça giysi veremez misiniz?”

“Kimseye ayrıcalık yapamayız.”

Tartışma böylece sona erdi. Sıcak çayımı kadına verdim. Büyük bir kayıp sayılmazdı, çok açıktı ve tadı bakır gibiydi.

O gün aramıza yeni bir kadın katıldı ve hepimiz dikkatimizi ona verdik. Onu elimizden geldiğince iyi karşıladık ve buraya ilk geldiğimde ilgi odağı olmamı şimdi anlayabiliyordum. En çok da zihnimizi uyuşturan can sıkıntısından kurtulmak için onun neden burada olduğunu merak ediyorduk. Onun hikâyesiyle haklı çıkmayı umuyordum, muhakkak başka bir masum kurbandı. Ama söylediklerinden hiçbir şey anlamadım ve çok geçmeden tedavi için götürüldü. O ne demekse artık.

Sonradan yeni kadının kendi çocuğunu boğmaktan suçlu bulunduğu mahkemenin ardından doğruca buraya gönderildiğini duyduk. Öz bebeğini perilerin çaldığına ve yerine bu mahlûku bıraktıklarına kendini inandırmıştı. Bunu duyduğumda resmen hasta oldum. Buradan çıkmazsam aklımı kaçıracağımı biliyordum. İnsanlar hapsedilmenin en korkunç yanının bir

yere kapatılmak olduğunu düşünse de tahammül etmeniz gereken bir travma daha vardı. Bazı kadınlar sadece kaygılı ya da depresyondaydı ama şimdi her türlü fiziksel ve zihinsel engelli kadınlarla birlikte yaşıyordum ve benim de onlardan biri olduğum düşünülüyordu. Bunun insanın benlik kavramı üzerinde derin bir etkisi olduğu aşikârdı; neyin doğru, neyin yanlış olduğunu karıştırmak işten bile değildi.

O gece, kaçma zamanımın geldiğini düşündüm. Doğum sancılarım başlamıştı ve yatağında yatarken suyumun gelmesi haklılığımı doğruladı. Mary'ye seslenip hemşireye haber vermesini istedim. Kapıya vurup bağırdı ama uzun bir süre kimse gelmedi. Tabii ki sabahın ilk saatleriydi, böyle şeyler hep o zaman olurdu ve yaşlıca bir rahibeden başka bir nöbetçi yoktu. Şiddetli doğum sancılarını abarttığımı düşündü ve benim gibi şımarık bir İngiliz yumurcağıyla ilgilenmesi için zavallı doktoru uykusundan uyandırmayacağını söyledi.

"Rol yapma," dedi parmaklıkları kapının arkasından.

"Sana doktoru çağır demiyorum, bir hastaneye gitmeliyim!" Kaçma fikri beni o kadar heyecanlandırıyordu ki acımı hayal meyal hissedebiliyordum.

"Hastane mi? Çok beklersin. Geçen hafta, gebe kedi kendi başına pek güzel yavruladı."

Bu konuyla ilgili son sözünü söylemişti ve ayak seslerinin uzaklaştığını duydum.

"Beni burada bırakmayacaklar değil mi?" diye sordum yatağıma oturup sırtımı sıvazlamaya başlayan Mary'ye.

"Endişe etme," dedi.

Bir sancı daha geldiğinde battaniyenin uçlarını bileklerime dolayarak inledim. Gece böyle geçti; sancılarımın arasında bir

vakit uyumuş olmalıydım. Mary başımdan ayrılmadı. Ne zaman ona bir soru sorsam endişe vermekten başka bir işe yaramayan bir ifadeyle bana endişe etmememi söylüyordu. Boşuna umutlandığımı hissediyordum. Saat altıda Hemşire Patricia bizi uyandırmaya geldi ve hâlimi görünce doktoru çağırdı.

“Ne olur,” diye yalvardım gururumu bir kenara bırakarak. Mûthiş bir ısırap içindeydim ve henüz bir bardak su verim bile olmamıştı. “Lütfen, beni hastaneye götürün.”

“Doğum yapmak için hastaneye gitmene gerek yok. İngiltere’de işler böyle yürüyor olabilir ama burası başka. Çocuk doğurmak dünyanın en doğal şeyi,” dedi geceliğimi sıyrıp soğuk elini bacaklarımın arasına sokarak.

“Çek ellerini üzerimden!” diye azarladım onu lakin bana bir tokatla karşılık verdi.

O sırada Doktor Hughes gelmeseydi neler olurdu bilmiyorum. Adam derhâl idareyi ele geçirdi ve hemşireye havlu ve sıcak su getirmesini söyledi. İki saat sancı çektim, vücudum parçalara ayrılıyormuş gibi hissediyordum ve üzerimdeki ellerin kimin olduğunu artık ne ayırt edebiliyor ne de umursuyordum. Bana ıkın diye bağırıyorlar, ıkındım. Biri sağ olsun, ateş gibi yanan yüzüme soğuk bir bez örttü. Annemin gelmeyeceğini bilmeme rağmen çığlık çığlığa ona seslendim. Armand’ın gelip beni kurtarması için yalvardım. Sonra bir kere daha ıkındım; bu seferki farklıydı, vücudumdaki basınç hafifledi. Fısıltılar duydum ve bir hemşirenin bir bohçayı götürdüğünü gördüm.

“Bebeğim nerede? Nereye götürüyorsunuz onu?” Bağırmdktan sesim kısılmıştı, beni duyduklarından emin olamadığım için yine sordum. “Bebeğim? Lütfen, bebeğimi verin!”

Bir erkek sesi duydum ancak söyledikleri bir anlam ifade etmedi. Göbek bağı boynuna dolanmıştı. Boğulmuştu. Ölü doğmuştu. Sonrasını hatırlamıyorum. Sanırım aklıma kaçır-maya başladım.

KIRK BİRİNCİ BÖLÜM

Martha

“Pekâlâ, Austen’in ölümünden önce yayınlanan son kitabında tarzıyla ilgili ne gibi değişiklikler vardı?”

Öğretmen masasının kenarında oturuyordu, bir bacağına serbestçe sallarken elinde *Ikna*’nın bir kopyasını tutuyordu. Her zaman sınıfın en önüne oturan ve görünüşe bakılırsa şimdiye kadar yazılmış tüm kitaplarla ilgili her şeyi bilen, Amerikalı bir genç kadın vardı. İçimden bir ses onun öğretmenimize asıldığını söylüyordu ama öğretmen bunun farkında değildi.

“Yani aslında bu kitap da evlilik ve sosyal statüyle ilgili,” dedi Amerikalı. “Anne insanları mevkilerindense karakterlerine göre değerlendiriyor. Ama sonunda yine de Leydi Russell’ın züppeliğine yenik düşüp Wentworth’ün evlenme teklifini geri çeviriyor.”

“Mükemmel bir özet,” dedi odanın arkasındaki iskemlesinde kaykılarak oturan, Logan. “Beni kitabı okuma zahmetinden kurtardı.”

Ona gülümsedim. Hoşlandığım tarzda biriydi. Gerçi gece okulundaki edebiyat derslerine katılıp kitabı okumaması biraz tuhaftı.

“Tamam, tamam, belki Austen herkese göre olmayabilir. Ama bir bakıma, kitaplarının günümüzde bile bu kadar popüler olmasının nedeni bu konuların bizim için hâlâ önemli taşıması.

Aşk. Aileye duyulan sadakat. Gurur. Topluma uyum sağlama baskısı. Hepiniz hür iradenizle hareket ettiğinizi düşünebilirsiniz ama aslında öyle değil. Kalbinizin istekleri, aklınızın istekleri ve dünyanın sizi nasıl görmesini istediğinize dair düşünceler sizi sürekli etkiliyor.”

Doğru söylüyordu. Aradan bunca yıl geçmesine rağmen aslında hiçbir şey değişmemişti.

“Bence kitabın ana fikri,” dedi her zaman yanıma oturan emekli hemşire Beverly, “aşkta ikinci bir şans elde etmekle ilgili.”

Artık insanları okumamaya çalışıyordum, bunu adil bulmuyordum ama bazen farkında olmadan yine yapıyordum. Beverly’nin ilk aşkı bir araba kazasında ölmüştü ve o zamandan beri kimseyle tanışmamıştı. Onun iyiliği için Jane Austen’in haklı olmasını umdum.

“Kesinlikle öyle, Beverly. Anne aşkı bulma fırsatından vazgeçmeye *ikna ediliyor* çünkü Wentworth gelecek vadeden biri değil ama Anne hayatına devam etmek yerine kararından pişmanlık duyarak acı çekiyor. Gelgelelim, en sonunda, Wentworth’le ayrı geçen yıllarda aşkın değerini daha fazla anladığını fark ediyor.”

Ders bitip herkes toparlanmaya başladığında, öğretmen üniversite eğitime başvurma konusunu düşünüp düşünmediğimi sordu.

“Yazılı ödevlerine bakarak mükemmel bir aday olduğunu söyleyebilirim,” dedi. “Ama derslerde biraz daha katılımcı olmanı isterdim. Bence bunun çok faydasını görürsün.”

Topluluk içinde konuşmakta hâlâ zorlanıyordum. Okumayla ilgili sorunumun daha yeni üstesinden gelmiştim. Sırtımdaki dövmenin tamamlandığını fark ettiğim gecedен sonra büyü bozulmuş gibiydi. Kitaplardan eskisi kadar rahatsız olmuyordum

ve içlerindeki öyküler uyarı işaretlerindense davetiyelere dönüşmüştü. Sanki biri bana kilitli bir kapının anahtarını vermişti.

“Sana faydalanabileceğin bazı materyaller getirdim. Başvuru için gereken şartlar gibi şeyler.” Onları alıp çantama koyarken bambaşka bir hayat yaşadığımı hissettim, istediği her şeyi yapabilen birinin hayatını. Belki de hayatta ikinci bir şans diye bir şey gerçekten vardı.

Trinity’nin arazisinde yürümekten asla sıkılmıyordum ve katıldığım her dersten sonra kendimle biraz daha gurur duyuyordum.

“Trinity’de eğitim gördüklerini her sohbetin arasına sıkıştıran ukalalardan biri olmayacağına söz vermelisin,” dedi paltosunu ilikleyen Logan. Şef olarak çalışıyordu ama asıl arzusu çizgi roman yazarlığıydı.

“Ay, ben onu daha şimdiden yapıyorum,” dedim ve sınıf arkadaşlarımla Madam Bowden’den başka konuşacağım birileri olsaydı kesin yapardım diye düşündüm.

“Ben de yüksek lisans yapmayı düşünüyorum,” dedi Logan.

“Sahi mi?”

“Şaşırdığını bu kadar belli etme!”

O zaman, onu çizgi romanlar okuyarak büyüyen ve bir gün kendi çizgi romanını yazmayı hayal eden bir çocuk olarak görebildim. Ama gençlik aşkı erken yaşta bir gebelikle sonuçlanmıştı ve kirasını çıkarmak için bir restoranda komilik yapmaya başlamıştı. Şimdi Dublin’in en lüks otellerinin birinde şefi ama yüreğinde hikâyecilik yatıyordu.

“Austen senin kalemin değil mi?” diye sordum.

“Daha çok grafik romanları severim.”

“Öyle bir şey olduğunu bile bilmiyordum.”

Sözlerim onu can evinden vurmuş gibi gözlerini kocaman açarak bana baktı ve son nefesini verircesine konuştu.

“Aman Tanrım, *Maus*, *Hayatta Kalanın Öyküsü*’nü hiç duymadın mı? Art Spiegelman’i?”

Başımı iki yana salladım.

"Ah, Martha, öldürecek misin beni? Ya *Cam Kent*'i? Sen Brontë hayranı değil misin?"

Gülerek kütüphanede bu kitaplar var mı diye bakmayı aklımın bir kenarına yazarken köseyi döndük ve meydana yürüyen tanıdık birini gördüm. Telefonunda neşeyle konuşuyordu ve beni görmedi ama bir şey onu benim olduğum tarafa bakması için dürttü. Henry.

"Selam," dedim ve beceriksizce el salladım.

Başını kaldırdı ve hafifçe gülümsedi.

"Nasılsın?" diye sordu uzaktan, ben de başparmağımı kaldırdım.

Telefonunu gösterince konuşmasına devam etmesini işaret ettim. Zaten çıkışa yönelmiştim. Hepsi bu kadardı. Henry binaya girerek gözden kayboldu ve Logan kafasındaki bir karakter fikrini anlatmayı sürdürdü. Suçlularla mücadele eden bir süper şef gibi bir şeydi. İçim buz kesti. Artık birbirimiz için hiçbir şey ifade etmiyor gibiydik.

İkna'da okuduğum birkaç cümle aklıma geldi: "Şimdi ise yabancı gibiydiler; hayır, bu yabancı olmaktan daha kötüydü çünkü bundan sonra bir tanışıklıkları bile olamazdı. Ebediyen sürececek bir yabancılaşılmaydı bu."

KIRK İKİNCİ BÖLÜM

Henry

“Yani gelecek misin?” diye yineledi.

“Özür dilerim ama numaramı nereden buldunuz?”

“Doğal olarak Martha’nın telefonundan. Üniversiteden birkaç arkadaşını davet etti ve...”

Doğum günü olduğunu bile bilmiyordum. Martha’yla ilgili bilmediğim çok fazla şey vardı. Etrafına yüksek duvarlar örmüştü ve bu, beni içeri aldığı nadir anları daha anlamlı kılmıştı.

“O zaman yedide gel,” diye buyurdu.

“Beni orada görmek istediğinden emin değilim,” dedim pencereden bakarak. Nora’nın kocası arka bahçedeki bitkilerle ilgileniyordu. Martha’ya ülkeyi temelli terk ettiğimi söylemesini hâlâ affedememiştim. Martha’nın benim gibi biriyle olmak istemediğini kabullenmektense onu suçlamak daha kolaydı. Beni doğum gününe davet etmemişti ve işvereninin bu işe neden burnunu soktuğunu anlayamamıştım.

“Saçmalama. Tüm arkadaşlarını görmek ister. Martha için felaketlerle dolu bir yıl oldu. Ne deniyordu ona, *annus horribilis* mi? O yüzden özgüvensizliklerini beş dakikalığına rafa kaldırıp buraya gelmek ve pasta yemek için evrene danışmana gerek olduğunu sanmıyorum. Ah şu erkekler.”

Benim cinsimi toptan itham eden bu son sitemiyle telefonu kapadı.

Hava mevsime göre yumuşaktı ve kanal boyunca yürürken nergisler şehrin kalbine doğru ilerleyen altın sarısı bir yol oluşturmuştu. Dublin'i yuvam gibi hissetmeye başlamıştım. Kısa bir süre önce buraya taşınma planları yapmaya başlamıştım. Bu düşünce beni utandırdı. İnsan geçmişe bakınca aşkın onu ne kadar aptallaştırdığını görebiliyordu. Bir duyguyu, hatta teknik konuşmak gerekirse, bir kimyasallar kokteylini temel olarak böyle geniş kapsamlı planlar yapmak keskin gün ışığı altında son derece mantıksız görünüyordu. Ama Martha'yla geçirdiğim haftalarda kendimi hiç olmadığım kadar yaşam dolu ve dinç hissettiğimi yadsıyamazdım. Onunla tanışana kadar bir nevi uyurgezerlik hâlinde olduğumu ve benden beklenen şeylere göre kararlar verdiğimi hissetmiştim. İnsanın hayatına bu şekilde yön vermesi ne kadar doğruydı?

Lucinda'nın ben buraya gelmek üzere yola çıkmadan önce söylediği bir şeyi hatırladım; bir kararı sen verdiğin sürece onun doğru ya da yanlış olmasının bir önemi yoktu. Hayatta ancak böyle yol alabilirdin. Aslında *hayat yolculuğu* ifadesini kullanmıştı çünkü hâlâ anaç bir ruh hâlindeydi.

Birine hediye almak en iyi yaptığım işlerden biri sayılmazdı. Oldum olası berbat bir paniğe kapıldım ve bunu hediye aldığım insanın iç dünyasıyla ilgili aslında hiçbir şey bilmediğime dair şaşırtıcı bir farkındalık izlerdi. Dolayısıyla kitaplardan şaşmazdım. Kitaplar konusunda yanlış yapmak imkânsızdı. Aslında bu doğru değildi. Bir keresinde babama alkol sorunuyla ilgili

bir kitap almıştım ve onu çıra olarak kullanmayı tercih etmişti. Ama bu kez ne hediye alacağımı biliyordum.

“Hediye paketi ister misiniz?” diye sordu satış görevlisi.

Başımı salladım ve banka kartımı pos cihazına okuttum.

“Tekrar dener misiniz? Bazen okumuyor,” dedi cana yakın bir tavırla.

Denedim ama işlem yine reddedildi.

“En iyisi, kredi kartımla alayım,” dedim başka bir seçeneğim varmış gibi. Ödeneğimi kesmek için hiç vakit kaybetmemişlerdi. Ama satış görevlisinin kutuyu altın yaldızlı desenleri olan, siyah bir kâğıda sarmasını izlerken Martha’ya bunu almak için banka bile soyabileceğimi (mecazi olarak konuşuyorum tabii) biliyordum.

Eve sekizi biraz geçe gittim ve her zamanki gibi, her ihtimale karşı, yan tarafını kontrol ettim. *Nasıl bir ihtimale karşı, Henry? El yazması kitabın olduğu kitabevi birdenbire burada mı bitecek?* Gözlerimi devirip başımı iki yana salladım.

“Uslanmaz hayalperest,” diye söylendim sokak kapısının basamaklarını çıkarken.

Penceredeki hareketi görünce duraksadım. Martha’ydı, sırtındaki büyük dövmeyi gözler önüne seren, safir rengi bir gece elbisesi giymişti. Örüp başının etrafına doladığı parlak sarı saçları bir taca benziyordu.

Dizlerimin titremeye başladığını fark ettim. Hiçbiri işe yaramamıştı. Yalnızken kendimi ne kadar telkin edersem edeyim, onu gördüğüm anda duyularım canlanıyordu. Sonra o adamı gördüm; Trinity’de karşılaştığımızda da yanındaydı. Adam anlattığı bir hikâyeyle milleti gülmekten kırıp geçiriyordu. Bizden

yavaşça büyüktü ve saçları epey seyrelemişti ama belli ki onda bende olmayan bir şey vardı.

"Güvenilirlik," dedi bir ses aklımı okumuşçasına. Başımı kaldırdığımda Madam Bowden'in bir elinde bastonu, diğerinde sigarasıyla kapıda dikildiğini gördüm.

"Ne zamandır oradasınız?"

Cevap vermedi.

"İçeri girecek misin, Bay Field?"

"Ne yazık ki hayır," dedim. "Şey... Önceden verilmiş bir sözüm olduğunu hatırladım. Bunu ona verebilir misiniz?" Hediye paketini uzattım.

"Pardon? Beni kurye filan mı sandın? Ben bu evin hanımıyım ve gerçek bir beyefendi olsaydın içeri gelip bunu ona kendin verirdin."

Derin bir iç çektim. *Ah, şu kadın.*

Minik ışıklarla donatılmış ev epey görkemli görünüyordu. Salondan konuşmalar ve tokuşturulan kadehlerin şingirtıları geliyordu. Madam Bowden'in benden önce salona girmesini bekledim ama ondan beklenmeyen bir şey yapıp ortadan kayboldu. Kanatlı kapılardan girdiğimde masadaki ordövr tabaklarını ve şeker hamuruyla kaplı büyük pastayı gördüm. Masaya serilen örtüye bakılırsa yaşlı hanım Martha'dan gerçekten hoşlanmaya başlamıştı. Gerçi ondan hoşlanmamak mümkün müydü? Birkaç kişiyi selamladıktan sonra, yavaşça ve beni ona götüren her adıma direnerek doğum günü kızına doğru yürüdüm. Başını kaldırdı ve tanıştığımız sabah bodrumun penceresinde karşıma çıktığında yaptığı gibi yine mavi gözlerini yüzüme dikti. Ama şimdi üzerindeki güzelim elbiseyle bu bakışlar daha bile etkileyici görünüyordu.

"Doğum günün kutlu olsun, Martha," dedim.

Arkadaş grubundan ayrılarak yanıma geldi, yanağını öpmek için uzanırken elini bileğime koydu.

"Aaa, Henry!"

Evet, bir partiye davetsiz gittiğinizde almayı beklediğiniz tepki tam olarak buydu. *Aaa, Henry.*

"Gelmene çok sevindim," diye devam etti bana ürkekçe sarılarak. Ya da belki bana sarılmaktan rahatsız olmuştu. Bu konu belirsizliğini koruyordu.

"Ben de seni gördüğüme sevindim," dedim son anda kaçıp gitmek aklımdan hiç geçmemiş gibi. "Çok güzel olmuşsun."

Saçlarına dokundu.

"Teşekkür ederim. Madam Bowden eski elbiselerinden birini ödünç almam konusunda ısrar etti. Bir terziye gönderip üzerime göre tadilat yaptırdı," dedi gözlerini hayretle açarak.

İpek eteğini savurmasını izledim.

Tüm bunlar kalbimi kırıyordu. Buradan girmeliydim.

"Dinle..." diye başladım ama birden müzik çalmaya başladı.

"Doğum günü dansı!" dedi arkadaşlarından biri ve Martha'yı kollarıma ittiler.

"Buna gerek var mı bilmiyorum..."

"Ben dans etmeyi bile bilmiyorum!" Bir ağızdan itiraz etmeye başladık ama kalabalık bu fikre ısınmıştı. Korktuğum başıma geldi ve etrafımızda halka oldular.

"Bu benim şarkım," dedi Martha biraz mahcupça.

Dokunaklı piyano notalarını dinledim ve şarkıyı anımsamaya çalıştım.

"Tom Waits. Annem adımı bu şarkıdan esinlenerek koymuş."

Onu nasıl reddedebilirdim?

"Madem bu senin şarkın..." Beline sarılıp elini tuttum.

Hiç konuşmadık, muhtemelen ömrümde duyduğum en ümitsiz şarkıyla salınmakla yetindik. Herkesin içinde dans etmek yeterince kötüyken bir de beni yakın bir zamanda terk etmiş bir kadınla bunu yapmak hayatımın en büyük azabı olmalıydı. Ama tuhaf bir şey oldu; dansımız bir anda sihirli bir şeye dönüştü. Birbirimizin gözlerine baktık ve kendimizi tutamayıp gülümsedik. Konuklar bize yere açmak için geri

çekildi ama bana tamamen ortadan kaybolmuşlar gibi geldi. Sadece Martha'yı görüyordum. Kollarımda olması öyle doğal geliyordu ki. Şaşırtıcı bir biçimde dans edebildiğimi keşfettim. Onun gece elbisesinden miydi yoksa mum ışığı sayesinde miydi bilmiyordum ama Fred Astaire gibi bir şey olup çıkmıştım. Ya da belki ben öyle hissediyordum ve biri bu anları kaydedip sonradan bana gösterirse Frankenstein'in canavarına benzediğimi görecektim. Şarkı yavaşça kreşendoya ulaştı...

Martha, Martha, I love you, can't you see?

Buna daha fazla dayanamadım ve onu bırakıp bir adım geriledim.

"Özür dilerim, gitmeliyim."

Elimden geldiğince onurlu bir tavırla ama bence bunu pek de beceremeyerek oradan ayrıldım. Sokak kapısının koluna uzandım ama kapı açılmadı.

"Hay kahrolası şey..." diye mırıldandım kapının kolunu tüm gücümle zorlayarak.

"Henry!"

Başımı çevirdiğimde Martha'nın acıyan gözlerle bana baktığını gördüm. İhtiyacım olan son şey buydu. Kendimi son derece savunmasız hissediyordum ve kurtuluşu umursamaz davranmakta buldum.

"Haklıydın. Yani bizimle ilgili. Asla yürümezdi."

"Ah."

Ne düşündüğü yüzünden anlaşılmıyordu. Buradan çıkmalıydım. Yine kapı kolunu zorladım ama onu oynatamadım.

"Bu kadar erken mi gidiyorsun?" diye sordu Madam Bowden.

Tanrım, bu kadın aynı anda her yere yetişebiliyordu!

"Önemli değil," dedi Martha ona. "Geldiğin için teşekkür ederim, gerçekten."

Başımı sallayıp ellerimi ceplerime götürdüm. O zaman kutuyu hissettim.

"Bunu vermeyi unutmuşum."

Paketi açtı. Gözleri irileşti ve elini göğsüne götürdü. "İnanmıyorum."

"Neymiş o?" diye sordu yaşlı kadın gözlüğünü takmaya çalışırken.

"Mont Blanc bir kalem."

"*On ne voit bien qu'avec le coeur.*" Gerçeği yalnızca kalbiyle baktığında görebilir insan.

"Henry, bunu kabul edemem. Bu çok değerli!"

Gülümsemekle yetinip sandığından daha iyi şeylere layık olduğunu bildiğini umdum.

"Üniversitede iyi bir kaleme ihtiyacın olur diye düşündüm."

Martha onu kutusundan çıkarıp göğsüne bastırdı. "Bayıldım. Teşekkür ederim."

"Şimdi gerçekten gitmeliyim," dedim hafiften çatallanmış sesimle, "ama galiba kapınız sıkışmış."

Madam Bowden kapıya uzandı ve rahatlıkla açtı.

"İyi geceler, Henry," dedi göz kırparak.

KIRK ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Opaline

Connacht Bölgesi Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, 1923

O yatakta ne kadar yattığımı bilmiyordum. Sıcağı ve soğuğu hissetmiyordum, yanımda biri var mıydı yoksa yalnız mıydım hiç haberim yoktu. Karşı konulmaz bir dürtü tüm duyularımı uyuşturmuştu: Bebeğimi kucağıma alma arzusu.

“Ölü bir bebeği neden kucağına almak isteyesin?” diye azarladı hemşire ve muhtemelen bunu ilk kez yapmıyordu.

Ona cevap verecek ya da ağlayacak takatim yoktu. Tek umudum benim de ölmemdi. Mary bana yiyecek bir şeyler getirdi ama hiçbirini ağzıma sürmedim. Birileri geldi, yataktan çarşafı çıkardılar ve buz gibi ocak havasında pencereyi açtılar ama kılım kıpırdamadı. Beni kaldırıp tuvalete götürdüler ve bacaklarımin arasındaki kurumuş kanları yıkadılar. Beni çıplak görmelerine ya da bana bana dokunmalarına artık aldırış etmiyordum. Ölmek ve bebeğimle olmak istiyordum.

Sonra gece oldu ve Lyndon'ın bebeğimin boynuna bir ilmek geçirdiği bir kâbustan çılgık çılgına uyandım.

“Neyin var?” diye sordu Mary yanıma gelip alınımı okşayarak. Elini yakaladım. “Ben yapamayacağım. Böyle yaşayamam.” “Mecbursun.”

“Beni anlamıyorsun,” dedim ona sırtımı dönerek.

"Ah, anlıyorum. Babam karnımı yumrukladığı için bebeğimi kaybettim. Sonra vicdan azabından..." Duraksadı. "Beni bu yüzden buraya yatırdı. Bu suçlulukla yaşayamadığı için beni suçlamak daha kolay geldi. Beni bir yere kapatmak."

Tekrar ona döndüm. Oda karanlıktı ama yüzünde bu korkunç şartlarda mümkün olabileceğini hayal edemediğim bir zarafet vardı.

"Mary, çok özür dilerim."

"Senin merhametine ihtiyacım yok, Opaline. Sadece hayatta kalmanı istiyorum. Bir gün buradan kurtulacaksak birbirimize ihtiyacımız var."

Öyle güçlü ve özgür görünüyordu ki bana ihtiyacı olduğunu düşünmemiştim.

"Şimdi sana yardım etmeme izin ver. Zamanla güçleneceksin. Bunu aratacaksın."

"Ama bunun ne anlamı var?" diye sordum dirseğimin üzerinde hafifçe doğrularak. "Biz nasıl bir gelecek hayal edebiliriz ki?"

"Bilmiyorum ama elimde umuttan başka bir şey kalmadı ve senin buraya geldiğin gün dualarımın kabul olduğunu hissettim."

Acı acı güldüm. "Başka birine umut bağlamayı tavsiye ederim, bu kurumdaki herhangi biri olabilir. Sana benden daha fazla ilham vereceği muhakkak."

"Şu anda böyle hissediyorsun ama..."

Doğrulduğumda onunla neredeyse burun buruna geldim. "*Her zaman* böyle hissedeciğim."

Mary kendi yatağına döndü.

Fakat ertesi sabah bana yulaf lapası getirdi. Aldığı riskin farkındaydım; yemekhanenin dışına yemek çıkarmak kesinlikle yasaktı ve hücre hapsiyle cezalandırılıyordu. Hiçbir şey söylemedim ama yatağımda oturup yemeye başladım. O öğleden sonra, bir parça kuru ekmek ve emaye bir kupada çay getirdi. Ertesi sabah ona yaslanarak yemekhaneye kadar yürüyebildim.

"Dikiş dikmeyi biliyor musun?" diye sordu Mary.

Diğer kadınların yırtık pırtık giysilerini onarmasını izlemiştim. Burada iğne kullanması güvenli bulunan tek insandı.

“Buraya gelmeden önce terziydim. Dikiş dikmeyi annemden öğrendim. Kendini oyalamalısın, Opaline.”

“Deneyebilirim,” dedim demesine ancak daha önce hayatımda bir düğme bile dikmemiştim.

Sevgili Jane,

Kendimi bile zar zor inandırdığım bir duruma düştüm, dolayısıyla bunu sana, hayattaki en yakın arkadaşşıma nasıl anlatabilirim bilmiyorum. Aslına bakarsan beraber geçen çocukluğumuzu düşündüğümde bile bunun bir rüya olduğunu sanıyorum. Fakat zamanım dar olduğu için şimdi sana aceleyle yazıyorum. Ben bir akıl hastanesindeyim. Aklımın başında olduğuna dair seni temin ederim. Tüm bunlar Lyndon'ın marifeti. Başka bir şey söyleyemem ve senin beni anlayacağından eminim. Ayrıca bir bebeğim oldu fakat yaşamadı. Eğer elinden bir şey gelirse lütfen bana yardım et.

Arkadaşın,

Opaline

Koca bir yıl geçmişti ve kaçma umudum şimdi bana hayal meyal hatırlayabildiğim eski bir rüya gibi geliyordu.

Mary giderek suskunlaşıyordu. Kaygı verici bir öksürüğe yakalanmıştı. Geceleri uyuyamadığından onunla oturuyor ve onu battaniyemle sıkıca sarmalıyordum.

"Bana hayatını anlatsana," dedi bir gece karanlıkta yatarken. "Buraya gelmeden öncekini."

Önceki hayatım. Artık benimmiş gibi hissetmediğim bir hayatı anlatmaya nereden başlayabilirdim? Onu anlatmanın beni ondan daha fazla uzaklaştırmasından endişe ediyordum.

"Eskiden kitap satıyordum."

İkimizin de bu kelimelerin gerçekliğine alışması biraz zaman alınca kısa bir sessizlik oldu.

"Ben hiç kitap okumadım," dedi cevaben.

Karanlığın şokla karışık acıma ifademi gizlemesine memnun oldum. Mary bunların ikisini de görmek istemezdi. Sonra beş dakikadan daha uzun süren bir öksürük nöbetine yakalandı. Akciğerlerinden gelen hırıltı ağır bir gribe yakalandığıyla ilgili düşüncemi doğruladı. Hiçbir ısıtmanın olmadığı, incecik ve yırtık pırtık giysiler giydiğimiz, yulaf lapası ve sulu bir çorbayla beslendiğimiz bu yerde sağlığı için kaygılandım.

"Bana bir hikâye anlatır mısın? Kitaplarının birinden?"

O an onu rahatlatmak için her şeyi yapardım, dolayısıyla Emily Brontë'nin el yazmasından alıntı yaptım ve o minicik el yazısını gözümde canlandırımdı. O metni diğer kitaplardan farklı bir özenle okuduğum için kelimeleri kolayca hatırladım. Charlotte'ın dikiş kutusuna gizlendiklerinden beri onları yalnızca ben görmüştüm, hâliyle ruhuma diğer tüm metinlerden daha fazla nüfuz etmişlerdi.

Sözlerim Mary'yi yatıştırdı ve durumu giderek ağırlaşırken bir çocuk gibi her gece aynı öyküyü anlatmamı istedi.

KIRK DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Martha

Kitabı kapadım ve içinde bulunduğum odanın yerine yerleştiğini hissettim. Yeniden ön kapağına, Bay Fitzpatrick'in dükkânının resmine baktım. Altın yaldızlı harflerle yazılı isminde parmak uçlarımı gezdirdim.

"*Kayıp Adında Bir Yer,*" diye fısıldadım kendi kendime. Onu Opaline Carlisle'ın yazdığına dair aklımda hiçbir şüphe kalmamıştı. Neredeyse sonuna gelmiştim ve bir çocuğun çikolatasının son parçalarını yemeye kıyamaması gibi azar azar okuyordum. Onu anlatmak istediğim tek insanın muhtemelen benden nefret ediyor olması bende acı tatlı bir duygu uyandırıyordu. Henry.

Trinity'nin kütüphanesindeydim, Logan'la *İkna* üzerine bir makale yazmam gerekiyordu. Logan Instagram'da gizli gizli yemek tarifi bakıyordu. Eh, en azından yalnızca birimiz değil, ikimiz birden sorumluluklarımızı savsaklıyorduk.

"Sorun nedir? Doğum gününden beri canın sıkkın," dedi Logan. Fısıldarken bile sesi yüksek çıkıyordu ve çevremizdekilerin onun tarzından hoşlanmadığını görebiliyordum.

"Yok bir şey," dedim duygularımı pervasızca küçümseyerek. "Sadece bir konuda yardıma ihtiyacım var ve yardım isteyebileceğim tek kişi..."

"Şşş!"

İskemlemi onunkine yaklaştırdım. “Biri var, bir adam...”

“Hep yok mudur?” dedi gülümseyerek.

“Öyle değil. Şu anda ciddi bir şey yaşayamam. O yüzden de ilişkimiz başlamadan bitti ve şimdi...”

Bana biraz daha sokuldu. “Bahsettiğin şey tipik bir *göstermelik ilişki* örneği, Martha. Yani gerçek bir ilişkinin ve duygusal bir yakınlaşmanın olmadığı bir ilişki türü. Bana sorarsan bu tür adamlardan uzak dur. Onların hayatındaki yerini asla bilemezsin.”

Logan yanıliyordu. Doğum günü partimde Henry’yle dans ederken yoğun duygular yaşamıştım. Kendimi bir prenses gibi hissetmiştim; hayatımda ilk kez güzel bir evde, üzerimde büyüleyici bir elbiseyle prensimin kollarında dans etmiştim. Henry’de mensubu olduğu akademi kültürünün de katkıda bulunduğu bir çekicilik vardı. Ayrıca zekiydi, komikti. Yıllar boyunca acısını çektiğim çürüklere, kırık kemiklere, insanı uyuşturan o hayal kırıklığı ve duygusal yaralara rağmen bana *Küçük Prens* kalemini hediye ettiğindeki gibi bir kalp kırıklığını ilk kez yaşamıştım.

“Biz birlikte bir araştırma yapıyorduk ve onun uzmanlığına ihtiyacım var.”

“Tavsiye ister misin? Sınırlarını çiz, en başından sadece arkadaş olduğunuzu ona net bir biçimde...”

“ŞŞŞ!”

Sadece arkadaş. Kesinlikle. Bunu yapabiliirdim. Sosyal medya hesaplarına baktığımı öğrenmesi gerekmezdi, nadiren bir şeyler paylaştığı için zaten hiçbir işe yaramamıştı. En son yeni doğan yeğeninin fotoğrafını paylaşmıştı. Bu beni gülümsetmişti ama sonra üzülmüştüm çünkü asla onun hayatının bir parçası olamayacağımı biliyordum.

Logan doğru söylüyordu. Henry arkadaş kalmamızı istemeseydi doğum günü partime gelmezdi. Aslında hiçbir şey değişmemişti; el yazmasını bulduğunda zaten ülkesine dönecekti ve o güne dek nedense sürekli yollarımız kesişecekti. Bir güç

bizi kayıp kitabeviyle Opaline'a doğru itiyor gibiydi; yazgımızda bu yolu birlikte yürümek vardı ama bunu illa bir çift olarak yapmak zorunda değildik.

"Haklısın," dedim dizüstü bilgisayarımı kapayıp çantama koyarak. "Yirmi birinci yüzyıldayız," diye yineledim bu her şeyi açıklıyormuş gibi.

"Bekle bir dakika." Logan başımın tepesine elini uzattı ve saçlarıma takılan parlak yeşil yaprağı aldı.

"Ah, teşekkürler," dedim ve başka bir yaprak var mı diye kafa derimi ovuşturdum.

"Bahar geldi," dedi.

Benim daireme de bahar gelmişti. Ağaç gövdesi duvarın üst kısmından ayrılmaya başlamıştı ve dallar yatağımın tepesinde bir nevi kubbe oluşturmuştu. Tomurcuklar büyümeye ve çiçek açmaya başlamıştı. Bunu Madam Bowden'a söylemekten vazgeçmiştim. Ağacı seviyordum ve kimsenin onu kesmesini istemiyordum. Bir ikinci el dükkânının önündeki sergi masasında ağaçların gizli yaşamı üzerine bir kitap bulmuştum ve bu bana enteresan gelmişti çünkü bu ağaç bizim evin bodrum katında gizleniyor gibiydi. Ayrıca ben artık böyle biri olmuştum: Hevesle kitaplar satın alan biri.

Logan'ın sözleri Henry'nin pansiyonuna kadar moralimi yüksek tuttu. Ama oraya vardığımda tereddüt etmeye başladım. Kimi kandırıyordum? Elbette ondan hâlâ hoşlanıyordum ve Henry bunu şıp diye anlardı. Aptallık etmiştim. Belki Opaline'ı kendim araştırabilirdim. Bu alanda engin tecrübesi olan birine kimin ihtiyacı olurdu?

Bunları düşünerek zili çalmaktan kendimi vazgeçirmeye çalışırken ön pencerenin tül perdelerinin arkasında iki küçük

köpek hoplayıp zıplamaya başladı ve beni gördükleri anda öfkeyle havlamaya koyuldular.

"Şşıt!" dedim ve bana silah doğrultmuşlar gibi ellerimi havaya kaldırdım. İşe yaramadı. Birkaç dakika sonra da kapı açıldı.

"Merhaba, tatlım. Korkarım bu gece için boş odamız yok," dedi biraz bezgin görünüşlü bir kadın. Sigarasından bir nefes daha aldıktan sonra, köpeklere sert bir dille çenelerini kapamalarını, yoksa ödül maması yiyemeyeceklerini söyledi ve bu taktik tuhaf bir şekilde işe yaradı.

"Hayır, oda aramıyorum. Henry'ye bakmıştım ama galiba dışarıda. Ben en iyisi..." Geri geri yürüyerek kaldırımdan indim ve gitmeye hazırlandım.

"HENRY! ARKADAŞIN GELDİ!" Sesi bir cankurtaran düdüğü gibi çınladı ve beni içeri buyur etti.

Başka ne yapabilirdim?

Henry'nin kahverengi botlarının merdivenden indiğini gördüğümde holde ev telefonunun durduğu küçük bir sehpanın yanındaki narin hatlı, kadife düğmeli kanepede oturuyordum. Tam tahmin ettiğim gibi beni gördüğüne şaşırmış gibiydi.

"Merhaba," dedim ve karşımda durmasına rağmen el salladım.

Hiçbir şey söylememesi doğrusu biraz garipti ve geldiğime pişman olmak üzereydim.

"Londra'dan neden göz açıp kapayana kadar döndüğü tahmin edemeyecek ne var?" dedi keyfi yerine gelen pansiyoncu kadın bana göz kırparak.

Henry başını öne eğdi ve ensesini ovuşturdu. "Odama çıkmak ister misin?" diye sordu.

"Ağır ol, Henry. Kuralları bilmiyor musun?" diye kıkırdadı pansiyoncu kadın bizim yerimize de gülerek.

Yer yarılrsa da içine girsem, diye düşündüm. Kanepeden kalkarken oradan gitmek için bir mazeret düşündüm. “Aslında bunu bir mesajla açıklamak daha kolay olacak. Sana bir e-posta yollarım. Daha sonra. Rahatsız ettiğim için özür dilerim,” dedim ve sokak kapısına yöneldim.

“Aslında tam çıkıyordum...”

Hava durumundan bahsederek ve küresel ısınmanın bir felaket olduğuyla ilgili fikir birliğine vararak sokağın ucuna doğru yürüdük. Birine her şeyi anlatabileceğinizi hissetmekten bir otobüs durağında buluşan iki yabancıymışsınız gibi hissetmeye bu kadar hızlı geçiş yapabilmek tuhaf geliyordu.

“Seni tekrar rahatsız etmeyecektim, yani aramızda geçenlerden sonra. Ama arkadaşım Logan’la konuşurken yirmi birinci yüzyılda olduğumuzu ve insanların arkadaş olabileceğini söyledi ve...” Tanrım, meramımı anlatmaya çalışırken daha fazla saçmalayamazdım herhâlde. Beş yaşında bir çocuk gibi konuşmuştum.

“Logan mı? Partindeki adam mı?”

“Evet! Onunla yakın arkadaş olduk. Ortak dersimiz var.” Bunu söylemeyi hâlâ havalı buluyordum.

“Senin adına çok mutlu oldum. Sahiden. İyi olduğu görmek çok güzel.” Durdu ve botuyla yerdeki hayali tozları tekmeledi.

“Ama ben artık işime odaklanmalıyım.”

“Ben de onun için geldim. Opaline’la ilgili konuşmak için.”

“Öyle mi?”

“Bana gösterdiğin şu mektup var ya, hani Sylvia’ya yazdığı? Orada bir kitaptan söz ediyordu. O kitap bende olabilir.”

“Ne?”

“Onu Opaline’in yazdığından eminim.”

“Bir dakika, ne? Nasıl?”

“Bilmiyorum, her şeyi açıklayamam ve onun senin aradığın kitap olmadığını biliyorum. O yüzden sana söyleyip söylememekte kararsız kaldım ama...”

“Hayır, tabii ki söylemeliydin. İyi ki söyledin. Şey davranıyorsa özür dilerim...” Gerisini getirmede.

“Önemli değil. Bu benim için de tuhaf bir durum. Ama belki seninle arkadaş olabiliriz.”

Kendimi biraz savunmasız hissederek bekledim ve uzunca bir süre sonra hiç ummadığım bir cevap verdi.

“Lanet olsun, otobüsümü kaçıracam.”

KIRK BEŞİNCİ BÖLÜM

Henry

Berbat bir fikirdi. St. Agnes's'a vardığımda ne yapacağıma dair hiçbir fikrim yoktu ve şimdi bir izleyicim vardı. Yol arkadaşım konuşmuyordu, leş gibi kokusuyla otobüsün havasını kirleten bir cips paketine yumulmuştu.

Camdan engebeli kır manzarasına baktım. Pırıl pırıl bir güneş vardı, renkler capcanlı görünüyordu. Birinin, *İrlanda'nın üzerine bir dam koyabilseler güzel bir ülke olurdu*, dediğini duymuştum. Katılıyordum. Batıya doğru ilerliyorduk ve biraz önce küçük ve sakin bir kasabada tuvalet molası vermiştik. Martha o kokulu cipsi bu sırada almıştı. Ben tercihim portakallı gazozdan yana kullanmıştım ve şimdi tuvalet ihtiyacı duyduğumdan buna pişmandım.

“Hiçbir şey bulamayabiliriz. Beklentilerini yüksek tutmamalısın. Bu gibi durumlarda bilgi kucığına düşmez.” Sinirliydim ve bunu gizlemekte pek başarılı değildim.

El yazmasını bulmaya odaklanmıştım. Onu bulamazsam emeklerim boşa çıkacaktı. Kariyerim mahvolacaktı ama daha önemlisi itibarım zedelenecekti. Abe Rosenbach'ın doğru düğün doğrulanamayan bir mektubu ile iş hayatımı riske atmıştım. Ama Amerika'dan Rostenberg ve Stern ya da İskoçyalı Sinai Kardeşler gibi en başarılı kitap koleksiyoncularıyla ilgili

okuduğum kitaplarda sezgilerin ve kişinin iç sesinin gücüne değinilmiyor muydu?

"Endişelenme, Henry. Kimse beni büyük beklentileri olmakla suçlayamaz."

Gülümsedim. "Neler başardığını gördüm."

"O benim hedefimdi."

Hafifçe kızardı ve kâkülünü yüzünden çekmemek için kendimi zor tuttum. Başka bir şeye odaklanmalıyım.

"Burasıyla ilgili bir şey biliyor musun?" diye sordum.

"Akıl hastanesini mi diyorsun? Pek sayılmaz. Ama amaç bu değil midir zaten? Bu tür yerlerin gizli kalması?"

"Tabii kadınların da. İşlerine geldiği gibi."

Martha devam etmemi bekler gibi vücuduyla bana döndü ve zihnimizi ana konumuza odaklarsak bu yolculuğun daha rahat geçeceğine karar verdim.

"O sıralarda hastaneye yatırılan diğer kadınları araştırdım. James Joyce'un kızı Lucia'nın da 1932'de böyle bir yere yatırıldığını biliyor muydun?"

Başını iki yana salladı.

"Kadınlar ailelerindeki erkekler tarafından şu veya bu sebeple bakımevlerine kapatılıyordu. Ama Lucia'ya şizofreni teşhisi konduğu söyleniyor. Görünüşe bakılırsa bir dönem Carl Jung tarafından tedavi edilmiş."

"Onu orada ne kadar tutmuşlar?"

"Hayatı boyunca. Neredeyse elli yıl."

"Aman Tanrım!"

Araştırmalarımızın gerçeğe dönüşmesinin ağırlığını hissederek bir süre sessizce oturduk.

"Eskiden dansçıymış. Şeyden önce. Paris'te. Bazı kitaplarda ruhsal dengesizliğinin Beckett'tan ayrıldıktan sonra başladığı yazıyor ama sanırım bunu asla öğrenemeyeceğiz. Yeğeni onun tüm mektuplarını yakmış."

Opaline'a da aynısı mı olmuştu? Belki de gerçeği hiçbir zaman öğrenemeyecektim.

"Bazı akademisyenler onun bir roman yazmış olabileceğini söylüyor ama hiçbir zaman bulunamadı."

"Ya bulunmak istemediyse?"

"Tabii ki isterdi. Nasıl bir soru bu? Yani eğer eşyaların da istekleri olduğunu varsayıyorsak tabii ama bu son derece çılgınca bir varsayım olurdu."

Martha kaşlarını çattı, sonra camdan baktı. Bana döndüğünde öfkeli görünüyordu.

"Tüm bunların senin için tek anlamı bu mu? Şan şöret sahibi olmak..."

"Hayır, ondan daha fazlası. Bu, tarihle ilgili bildiklerimize yenilerini eklemekle ilgili. Kayıp hazineleri ortaya çıkardığımızda onları inceleyebiliriz ve kültürel mirasımızın bir parçası olurlar. Bizim olurlar."

"Ama neyin bulunacağına ve neyin gizli kalacağına neden sen karar veriyorsun?"

"Ne?"

Bu soruların nereden çıktığını ve neden tartışıyoruz gibi hissettiğimi anlayamamıştım. Martha işimin gerekliliklerini biliyordu. Ayrıca benimle gelmeyi o teklif etmişti.

"Önemli değil," dedi sonunda.

"Belli ki önemli. Sen de Opaline'in yazdığını düşündüğün kitabı *buldun*."

"Onu ben bulmadım. Bana... gönderildi."

Soru sorar gibi baktım.

"Bunu konuşmak istemiyorum."

Ben de istemiyordum. Onun benimle gelmesini kabul etmemin asıl nedeni buydu; sonunda bu kitabı görme fikrinin bana çekici gelmesi. Gerçi Martha'nın buraya gelmeyi neden istediğini hiç bilmiyordum. Konuşmamız sona erdiği için uzun

bir otobüs yolculuğuna çıkan her akli başında insanın yapacağı şeyi yaptım ve onu görmemek için uyuma numarasına yattım.

"Henry."

İrlanda aksanıyla adımı söylemeseydi daha iyi olabilirdi.

"Efendim?"

"Geldik."

Otobüs burada otobüs durağı yerine geçen, nedense Bakire Meryem heykelinin gözetimindeki bir emniyet şeridinde sarsılarak durdu. Tekrar hareket ettiğinde motordan bir homurtu geldi ve bizi toz bulutu içinde bırakarak gitti.

"Burası mı?" diye sordum ferforje bahçe kapısının ardındaki dar yolu görmek için gözlerimi kısarak.

"Öyle görünüyor," dedi Martha ve *Saint Agnes's* yazan küçük tabelayı gösterdi.

"Doğuştan yeteneklisin."

Beni utandıran bir bakışla süzdü. Bir pislik gibi davranmaktan vazgeçmeliydim. Sebebi kıskançlık olabilir miydi? Kimdi bu Logan? Şimdiye dönmek için kendimi zorladım. Yolun kenarındaki çam ağaçları fazla büyüyerek kalın, koyu yeşil bir duvar oluşturmuştu. Kavisli yol boyunca yürüyüp bir köşeyi döndüğümüzde bina göründü. Araziye dikilen bir direği andıran koyu gri bir beton bloğuydu. Pencereleri parmaklıklı olmasaydı kasvetli bir manastır sanılabilirdi.

Durdum.

"Ne oldu?" diye sordu Martha.

"Ne kadar... gerçek."

Bu hisse yabancıydım. Göğsüme bir taş oturmuş gibiydi. Bunları kâğıttan okumakla burada olmak bambaşka şeylerdi. İçime doğan şeyin yanlış çıkmasını ve Opaline'in buraya kapatılmamış olmasını ummuştum. Martha beni yatıştırmak istercesine elini koluma koyunca kendimi topladım. Dışarıda tuhaf görünüşlü üç kapı zili vardı ve hiçbirisi çalışmıyor gibiydi. Düğmelere basıp bekledim.

“Ne söyleyeceğini düşündün mü?”

“Opaline Carlisle diye bir hastaları var mıydı diye soracağım.”

Martha başını iki yana sallayarak bu yaklaşımın işe yaramayacağını düşündüğünü belli etti.

“Katolik İrlanda’yla ilgili fazla bir şey bilmiyorsun, değil mi?”

“Ne bakımdan?”

“Buralar kolayca bilgi alabildiğin türden yerler değildir.”

Kapıyı sertçe çalmaya karar verdim. Birkaç dakika geçtiği hâlde hâlâ cevap veren olmamıştı.

“Anlaşıldı.” Avuçlarımı birbirine vurdum. Evrensel gidelim işareti. “Hadi, eve dönelim.”

“Ama bunca yol geldik!”

“Evet, şimdi de gidiyoruz,” dedim. “Bir sonraki Dublin otobüsü saat kaçta?”

“Şimdi gidemezsin. Neyin var senin?”

“Yine boşa kürek çekiyorum. Bunlar beni o el yazmasını bulmaya yaklaştırmıyor. İnsanlar olmayacak şeylerin peşinde koşmakla hayatlarını harcayabilir ve ben onlardan biri olmayacağım.”

Orada durup bu konuda tartışmayı reddettim. Kararımı vermiştim. Ona bir açıklama borçlu değildim. Martha’nın eninde sonunda peşimden geleceğini varsayarak hızlı hızlı yürümeye başladım.

“Nasıl yardım edebilirim?” Orta yaşlı bir kadın ağır, tahta kapıyı açtı ve bize yardım etmenin istediği en son şey olduğu konusunda şüpheye yer bırakmayan bir sesle bize hitap etti. Kısa ve sık bukleleri vardı, beyaz bir hemşire üniforması giymişti. Huysuzluğu yüzünden onu kınamadım, bunun gibi bir yerde ben de öyle olurdum.

“Evet, Opaline Carlisle adında bir kadının bir dönem burada kalıp kalmadığını araştırıyorum,” dedim hızla geri dönerek.

“Randevunuz var mı?”

Selam vermemişti, bize açıkça düşmanlık ediyordu.

“Hayır, ama...”

“Randevu almalısınız.”

Kapıyı kapatmaya yeltendiğinde ayağımı araya sıkıştırdım.

“Affedersiniz, ne yaptığınızı sanıyorsunuz?”

Ben de bilmiyordum. Bu hareketi televizyonda o kadar çok görmüştüm ki gerisini düşünmeden yapıvermiştim. Kem küm ettim. Ayağımı kapının aralığından çekmek istedim ama onu kıpırdamadım.

“Biz Sağlık Bakanlığı’ndan geliyoruz, habersiz denetim yapıyoruz,” dedi Martha.

Ona bakmaya bile cesaret edemedim. Bunu yaparsam bizi ele vereceğimi biliyordum. Ne yapıyordu bu kız?

“Bana böyle bir bilgi verilmedi,” diye yanıtladı kadın şüphelye gözlerini kısrak.

“Adı üstünde, habersiz denetim.”

Yanımdaki kişiyi tanıımıyordum. Tek bildiğim Sağlık Bakanlığı’nda çalışan bir denetim görevlisi olduğuydu, yani o kadar inandırıcıydı.

Kadın ağırlığını bir ayağından ötekine geçirdi ve ilk geldiğimizdekenden bile daha öfkeli göründü.

“Kimlik görebilir miyim?”

“Ona kimliğinizi gösterin, Bay Field,” dedi Martha.

Bana mı söylüyordu? Kimliği hangi cehennemden bulacaktım? Sonunda, *Ne halt ediyorsun sen* dercesine ona baktım. Martha gözlerini kocaman açtı: *Bir şeyler yap!* Bunun üzerine kimlik kartımı çıkardım. Üniversiteninkini. Bir nadir el yazmaları uzmanı olduğumu söyleyen kartı.

“Tamamdır, Doktor Field,” dedi kadın ve bizi içeri aldı. “Umarım işiniz uzun sürmez. Saat dörtte kapanıyoruz.”

Doktor Field mı? Kimliğimden bunu mu anlamıştı? Bir doktora aday olduğumu değil de bunu mu?

İçeriye ürkütücü bir sessizlik hâkimdi. Bina kendiliğinden yavaş yavaş yıkılıyor gibiydi ve kimse onu onarmaya zahmet

etmiyordu. Soluk yeşil duvarlar soyuluyordu ve her yerde rutubet lekeleri vardı. Pencere kenarlarından duvarlara doğru siyah küf yayılmıştı ve zemindeki döşemelik muşambaların kenarları kalkmıştı. İğrenç bir koku vardı. Çamaşır suyu ve haşlanmış lahana karışımı bir şey. Bina yaşlı ve bakımsızdı, sakinlerinin de öyle olduğunu hayal ettim.

“Sadece bazı kayıtlara bakmamız gerekiyor, değil mi, Doktor Field?”

“Şey, evet.” Boğazımı temizledim. “Bilgiye Erişim Özgürlüğü Yasası gereği eski hastalarınıza dair kayıtların nasıl dosyalandığını görmek istiyoruz.”

Kadın bana öfkeyle baktı. “Öyle mi? Koğuşa bakmayacak mısınız?”

“Koğuş mu? Burada hâlâ şeyler mi var?..” Az kalsın *mahkûmlar* diyecektim.

“Başka zaman,” dedi Martha. “Sizi meşgul etmek istemiyoruz, bakan bey yeni yasa yürürlüğüne girmeden önce bu işin halledilmesini istiyor.”

“Yeni yasa mı?” diye sordu kadın Martha’nın laf kalabalığı numarasını yutarak.

“Seneye İrlanda parlamentosunda görüşülecek.”

Martha’yı yeni bir hayranlıkla süzdüm. Kadının gözünün içine baka baka yalan söylemesine rağmen onu bu kadar özgüvenli ve rahat görmek benim için sürpriz olmuştu. O kadar etkilenmiştim ki neden orada olduğumuzu bile unutmak üzereydim.

Birinci kattaki dar bir ofise alındık. Yerde ince, kahverengi bir halı, tepemizde titrek floresan ışıklar vardı. Sıra sıra dizilmiş çelik grisi dosya dolaplarına baktım.

“İdari işlere normalde Sharon bakıyor,” diye açıkladı kadın sorumluluğu derhâl bir başkasının üzerine atarak ve tekrar saatine baktı.

“Merak etmeyin, Bayan...”

“Bayan Hughes.”

"Bayan Hughes," dedim, "işimiz uzun sürmez. Bu arada bize çay ikram etme şansınız olur mu?"

"Hayır."

Böyle dedikten sonra odayı terk etti ve ikimiz de onun ayak seslerinin koridorun ucuna doğru uzaklaşmasını bekledik.

"Bu da neydi, Angela Lansbury?" diye bağırdım fısıltı sesiyle.

"Bilmem! Birden ağzımdan öyle çıktı."

"İşe yaramasına inanamıyorum"

"Al benden de o kadar."

Martha heyecandan yerinde duramıyordu. Bunu nasıl kutlayacağımızı bilmediğimiz için sonunda birbirimize beşlik çaktık.

"Tamam, aramaya başlasak iyi olur."

Fazla zamanımız yoktu ve işimiz zordu. Hasta kabul dosyaları tarihlere göre ayrılmıştı ama doktor ve hasta ismine göre dosyalanmış kayıtlar da vardı. Her şey birbirine girmişti. Odanın karşılıklı uçlarından başlamaya karar verdik. Ben tarihlere göre ayrılan dosyaları araştırıyordum. 1920'lerin ortalarından itibaren olanlara odaklanmıştım. Martha da Carlisle ismini arıyordu. Ara sıra, "Bunu yaptığına hâlâ inanamıyorum," demem dışında neredeyse hiç konuşmadık. Martha'nın bana yardım etmeye bu kadar hevesli olması beni şaşırttığı kadar sevindirmişti de. Gerçi belki de bunu üzerime alınmamalıydım. Martha'nın söylediği doğruysa ve Opaline'in kitabı bir şekilde eline geçtiyse bu ilgi çekici kadınla bağ kurması doğaldı. Sonuçta otobüste ona da söylediğim gibi büyük bir keşif yapmak kâğıt üzerinde bu yeterliliğe sahip olmanız gerektirmezdi. Şanssızlığımı bildiğimden o el yazmasını benden önce bulma ihtimali yüksekti. Bu düşünce bende ummadık bir anda yenilen bir yumruk etkisi yarattı. Ona baktım ve karton dosyaları parmak uçlarıyla ayırmasını izledim. Başından beri oyuna mı getirilmiştim? Beni kullanıyor muydu?

"Henry. Ne yapıyorsun?"

"Efendim?"

"Fazla vaktimiz yok," dedi.

“Evet, haklısın. Özür dilerim.”

Başka bir çekmeceyi açıp dosyaları karıştırdım. Hepsini yakın zamana aitti. Ortadaki dosya dolabında buluşmak üzereyken koridorda telaşlı ayak sesleri duydum.

“Siktir!”

“Oyala onu,” dedi Martha.

Düşünmedim, sadece dediğini yaptım ve kadınla kapının önünde buluştum.

“Bakanlıkla konuştum ve Doktor Field diye birini tanımadıklarını söylediler. Aslına bakarsanız buraya habersiz bir denetim yapılmasının planlanmadığını da söylediler. Şimdi sakince bana kim olduğunuzu ve burada ne yaptığınızı söyler misiniz?”

“Bunu size söylemek isterdim, Bayan Hughes. Ama bu durumda sizi öldürmek zorunda kaldırdım.”

“Ne dediniz?”

Tanrım, neler söylüyordum ben böyle?

“Kamera şakası,” dedi Martha gülümseyerek odadan çıktığında. “Bakın, çantamda bir kamera var,” diye açıkladı çantasındaki rozete benzeyen şeyi işaret ederek.

“Anlayamadım...”

“Sizin şaka kaldırabilen biri olduğunuzu anlamıştım. Sence de öyle değil mi, Henry?”

“Hem de nasıl,” dedim. “Şakamızda rol aldığınız için teşekkürler.”

“Ah, ben...”

“Yakında sizinle temasa geçerler. Bu kaydı programımızda kullanmak için tabii ki önce onayınızı alacağız. İki yüz euroluk bir ödülümüz var. Karar vermeden önce iyi düşünün, olur mu?”

Martha kolumu tuttu ve merdivenleri koşar adım inmeye başladık. Otobüs durağına kadar da koşmaya devam ettik. Sonunda iki buklüm olup ellerimi dizlerime koyarak rahat bir on dakika kadar nefesimin düzene girmesini bekledim. Başımı kaldırdığımda Martha hâlâ gülüyordu.

“Sahneye çıkmalısın. Ciddiyim. Nasıl böyle doğaçlama yapabiliyorsun?”

“Bilmem. Belki Madam Bowden’dan bulaşmıştır.”

Çok geçmeden otobüs geldi ve eski yerlerimize oturduk.

“Ne maceraydı ama,” dedim. “Keşke dosyayı da bulabilseydik.”

“Ah, bulduk zaten.”

Martha çantasından bir dosya çıkarıp bana uzatırken nutkum tutuldu.

KIRK ALTINCI BÖLÜM

Opaline

Connacht Bölgesi Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, 1941

Tepemizde bir savaş cereyan ediyordu. En azından bana öyle söylenmişti. St. Agnes's'ta ölüm sessizliği vardı. Burası içine hapsolan insanların yaşam enerjisini emen bir vakuma benziyordu. Yiyeceğimiz azdı; dışarıdaki kavruk toprakta yeterince beslenmeden büyüyen sebzelerle idare ediyorduk. Yıllar geçtikçe hissizleşmiştim, bir çürüme gibiydi ve ne zaman başladığını bilmiyordum. Cildim kaşınıp pul pul dökülüyordu ve sırf bir şey hissetmek için bir yerlerimi kanatana kadar kaşıyordum. Sonunda hiçbir şey hissetmemeye başladım.

Sayımız azalmıştı. Delinin teki Almanya'da bir reform yapmaya karar verdiğinden beri kimsede kadınları ıslah etme hevesi kalmamıştı. Savaş herkesin mevcut durumunu gözden geçirmesine neden oluyordu. Bana göre, bilhassa erkeklerin ellerindeki değerini anlaması için bir savaşa ihtiyacı vardı. Kendilerine gelip uçurumun kenarından uzaklaşmadan önce, her şeylerini kaybetmenin eşiğindeki o baş dönmesini hissetmeye. Neden acaba?

Mary'nin önyak olmasıyla usta bir terzi olmuştum ve günlerime bir anlamda bir düzen getiren tek unsur buydu. Emily Brontë'nin Wrenville Konağı hikâyesini eteğime işlemeye

başladım. Başta bunu oyalanmak için yapıyordum ama sonra bana buradan önce bir hayatım olduğunu hatırlatan bir araca dönüştü. El yazmasının bazı kısımlarını net ve bütün olarak hatırlayabiliyordum ama tamamını ezberlemem imkânsızdı. Elimden geldiğince küçük dikişler atmaya çalıştığımdan parmak eklemelerim ağrıyordu.

Bütün ömrümü bu sefil yerin hudutları dışına çıkmaya adadım ve onun yamru yumru köklerine daha da dolanıp yüksek kulelerinin altında ezildim.

Kurumda sadece iki hemşire kalmıştı. Bana kalırsa o kadarına bile gerek yoktu. Sadece Daisy diş dokunur bir şeyler yapıyordu, bu yörede doğup büyümüş genç bir kızdı, burada çalışmanın sosyal konumunu yükselttiğini düşünüyordu. Tanrı onu korusun. Masumiyetin vücut bulmuş hâliydi ama yokluk nedir biliyordu, hayatın zorluklarına aşinaydı. Onun bu dünyadaki son güzel şey olduğuna kanaat getirmiştim ve o da hiçbir zaman kendimi çirkin ve korkunç bir kadınmışım gibi hissetmeme neden olmamıştı. Burayı sevdiğini söylüyordu, sessizliği dört erkek kardeşiyle birlikte yaşadığının evinin gürültüsüne yeğliyordu. Erkek kardeşlerimizden hoşlanmamamız ortak noktamızdı.

Güneşli bir sabah bağırımlar, gülüşmeler ve koridorda koşturan ayak sesleri duydum. Daisy odama daldı; yatağımda yüzüstü yatıyordum, hiçbir şey düşünmüyordum. En azından, aklımdakileri düşünce diye tanımlamaktan vazgeçmiştim. Orada yalnızca eski hayatımda yaşadığım ya da yaşamadığım olayların görüntüleri vardı. *Bir çocuğum olmuş muydu?*

“Sana bir mektup var!” dedi dünyanın en harika şeyi olmuşçasına ve bir bahar kuzusu gibi çifteler atarak koşmaya devam etti. Yastığımdan kendimi kaldırdım ve pencereimin parmaklıklarının arasından baktım. Kırığı camda güzel de-

senler oluşturmıştu. Elimdeki mektubun farkına vardım. Tabii ki Jane'dendi. Sevgili Jane benden asla vazgeçmemişti. Ona nadiren cevap vermeme rağmen –belki de hiç vermemiştim– arkadaşlığımızı bitirmeyecekti.

Mektubu satır satır değil, şöyle bir gözden geçirerek gelişigüzel okudum: *Annen vefat etti.*

Annem vefat etti, diye yineledim içimden. Böyle düşününce tuhaf geliyordu ama öksüz kalmıştım. Çocuksuz. Annesiz. Dünya savaştaydı. Gözlerimi kırıştırmaya başladım.

Ve birden uyandım.

Tutsaklık yıllarımda annem bir kere bile ziyaretime gelmemişti, bana hiç yazmamıştı. Lyndon'ın etkisinde olduğunu bildiğimden bu tavrını mazur görmüştüm. Hem bir mucize eseri Lyndon'ın anlattıklarına körü körüne inanmaktan vazgeçseydi bile ona asla açıkça karşı gelemezdi. Yine de o benim annemdi. Jane bile benden vazgeçmemişken o beni nasıl terk edebilmişti? Öz kızını? Bana neden yardım etmemişti? Aslında abime bir tek o söz geçirebilirdi. Annem neden beni her şeyi tehlikeye atacak kadar sevmemişti? Bu düşünceler bana sonsuza dek musallat olacaktı. Babamla daha yakın olduğum doğrudu ve annem bana karşı hiçbir zaman sevecen olmamıştı. Ama beni birazcık olsun sevdiğini sanmıştım. Yeterince sevmemişti belli ki.

Uzun zamandır hissetmediğim türden bir kararlılıkla Doktor Lynch'in ofisine giderken en azından buradan çıkmam için bir bahane yaratan anneme kısaca teşekkür ettim. Öz annemin cenazesine katılma isteğimi geri çeviremezlerdi. İngiltere'ye döndüğümde, Jane'in yardımıyla buradan salıverilmem için çabalayabilirdim.

Ceviz masasının deri koltuğunda oturan Doktor Lynch'in karşısındaki sert tahta iskemlede sabırla bekledim. Gözlüğü burnunun ucuna düşmüştü ve ben orada değilmişim gibi, bir bıçakla elmasını soyuyordu. Hemşire ortalığı velveleye veren biriyle ilgilenmeye gitmişti, bunlara çoktan alışmıştım. Doktor elmayı kabuğunu parçalamadan soyabilmesinin memnuniyetiyle sonunda bana baktı ve orada olmama şaşırmış gibi göründü.

"Bayan Carlisle, gelecek ayki sağlık kontrolünüze kadar görüşmeyecektik." Konuşma tarzı kendimi aptal gibi hissetmeme yol açıyordu. Ne söylerse söylesin, ses tonu tabağındaki meyve kadar aklım olmadığını ima ediyordu. Bu katlandığım bir şeydi. Bugüne dek.

"Sağlık kontrolü için gelmedim." Ona biraz önce annemin ölüm haberini aldığımı ve cenazesine gitmek istediğimi söyledim.

"Ah, evet, başınız sağ olsun. Bay Carlisle bir mektupla bize durumu bildirdi. Sanırım iki hafta oldu. Anneniz toprağa verildi, dolayısıyla St. Agnes's'tan ayrılmanız için bir neden yok."

"Be-ben..." Aklım karışmıştı. Jane'in mektubunu cebimden çıkardım. Tarihine baktığımda bir haftayı aşkın bir süre önce yazıldığını gördüm.

"Bana neden haber verilmedi?"

"Haberiniz yok muydu? Hemşire Patricia'ya size haber vermesini söylediğime eminim."

Mektuba baktım, kelimeler gözlerimin önünde yüzmeye başladı. İçimdeki öfke yüzünden ellerimi bir titremedir aldı. Annemle bir ilgisi yoktu, son kaçış şansımı kaybettiğim için çıldırmıştım. Buna daha fazla dayanamayacaktım. Ayağa fırlayıp masadaki bıçağı kaptığım gibi şahdamarıma dayadım.

"Ne yapıyorsunuz?" dedi Doktor Lynch koltuğundan kalkmaya yeltenerek.

"Kıpırdama, yoksa yemin ederim ki öldürürüm kendimi!" diye bağırdım.

Ayağa kalkarken duraksadı ve ellerini havaya kaldırdı.

"Hemşireyi çağırmaya kalkma."

Başını iki yana salladı ve tekrar yerine otururken bana avuçlarını göstermeye devam etti.

"Sorun şu ki, Doktor Lynch, yaşamak ya da ölmek artık umurumda değil." Bunu samimiyetle söylemem beni şaşırttı. Her şeyin sona ermesi beni huzura kavuşturabilirdi. St. Agnes's hiç kurtuluş umudunun olmadığı bir arafta tutsak olmak gibiydi. İnsanlığım elimden alınmıştı. Yine de bir yanımda farkında olmadan bir çıkış yolu arayışında olmalıydı ki sonraki sözlerimi çok uzun bir zamandır içimde tuttuğumu fark ettim.

"Ama bence sizin umurunuzda."

"Elbette öyle, Opaline. Şimdi indir o bıçağı..."

"Tabii ki umurunuzda çünkü ben yaşadığım sürece abim size dolgun bir cep harçlığı veriyor. Doğru mu, Doktor Lynch?"

"O para sizin bakımınızı..."

Bıçağı etime bastırdım.

"Hadi, doktor. Şurada biz bize konuşuyoruz. Bizi yarı aç yarı tok gezdiriyorsun, üstümüz başımız perişan. Binada bir ısıtma sistemi bile yok. Aldığın parayı cebine atıyorsun, değil mi?"

"Teessüf ederim. Ben..."

"Ah, kapa çeneni. KAPA ÇENENİ!" diye bağırdım. Yırık pırtık ve lekeli elbisem, birbirine dolaşmış pis saçlarım, gözlerimin etrafındaki siyah halkalar ve boğazımda bir bıçakla öylece dikilirken aklımın hiç bu kadar başımda olmadığını hissetmiştim. Doktor Lynch korkuyordu. Bunu görebiliyordum.

"Ben ölürsem Lyndon'ın parasından olacaksın."

İyice telaşlanmıştı, gözleri fıldır fıldır olmuştu. Onu ikna etmek için fazla zamanımın kalmadığını biliyordum.

"Birbirimize yardım edebiliriz. Şimdi gitmeme izin verirsen Lyndon'a hiçbir şey söylemem ve parayı almaya devam edersin. Bir daha benden haber almayacaksın. Adımı değiştirip Avrupa'ya gideceğim. Orada arkadaşlarım var."

Bunu düşündüğünü görebiliyordum.

"Kimse öğrenmek zorunda değil."

Eliyle yüzünü sildi, sonra dudaklarını kemirmeye başladı. Karısıyla çocuklarının çerçeveli fotoğrafına bakıyordu. Tekrar bana baktığında çenemi biraz daha kaldırarak ona blöf yapmadığımı gösterdim.

"Aksi hâlde şimdi boğazımı keseceğim ve kan kaybından öleceğim. Elinde hiçbir şey kalmayacak."

Başarmıştım. Bunu düşünmeye istekliydi. Özgürlüğüme kışkırtıcı ölçüde yakındım ve ansızın, bir bıçakla boğazımı kesme konusunda o kadar istekli olmadığını fark ettim. Yine de onu orada tutmaya devam etmeliydim.

"Zaten bu saatten sonra ne fark eder?" dedi yavaşça doğrularak.

Odanın diğer tarafındaki kapıyı açtı. Kısa bir koridorun ucunda dışarı açılan bir kapı vardı. Doktor Lynch omzuyla yüklenerek o kapıyı açtığında arka avluyu gördüm. Binanın önündeki uzun araba yolundansa doğruca anayola açıldığı için çalışanlar hastaneye gelip giderken orayı kullanıyor olmalıydı. Doktor Lynch'e baktım.

"Abin öğrenirse..."

"Öğrenmeyecek," dedim sesimin titremesine engel olamayarak.

"Öyleyse git buradan."

Bunu söylediğinde başından beri gerçeği bildiğini fark ettim. Buraya kapatılmamalıyım. Hepsi koca bir yalandı.

Rahatlamayla karışık bir intikam hırsına kapıldım. Bıçak hâlâ elimdeydi. Doktorun gırtlığını kesmek istedim. Bunu gözümde canlandırdım; duvarlara kanların sıçradığını. Fiziksel güçsüzlüğümü içimdeki büyük öfkeyle telafi edebilirdim. Doktor ellerini havada tutmaya devam ederek kenara çekildi. Nihayet özgür olduğuma inanamıyordum. Bıçağı attım ve koştum.

KIRK YEDİNCİ BÖLÜM

Martha

“Buraya gelmişsin!” Kollarına koştum. Annem asla evden çıkmazdı, alışverişe bile gitmezdi, dolayısıyla onu Ha’penny Yolu’ndaki kapımda görmeyi hiç beklemiyordum. “Nasıl geldin? Ne oldu?” Bir sürü sorum vardı.

“Sesimi buldum.” Bunu yavaşça fakar güçlü bir tavırla söyledi.

“Mutluluk gözyaşları,” dedim annem onları parmak uçlarıyla silerken.

“Daha önce konuşmalıydım, Martha. Benim canım kızım.”

“Ben iyiyim, anne. Gerçekten.”

“İyi olduğunu biliyorum. Sen müthiş kabiliyetli bir kadınsın. Seninle ne kadar gurur duysam az. Bunu yapmak için biraz geç kalmış olsam da buraya gelip sana bunu söylemek istedim.”

“Hiçbir şey için geç değildir,” dedi Madam Bowden’in sesi arkamdan. Başka insanların konuşmalarının ortasına dalma konusunda kimse eline su dökemezdi. “İçeri girmez misiniz?”

Bu büyük ve eski evin arka mutfağında annemle çay içmek bana çok değişik geldi. Madam Bowden oranın benim odamdan daha geniş olduğunu söyledikten sonra neyse ki bizi yalnız bıraktı. Buna da burnunu sokar demiştim ama kendince bir zarafeti vardı. Anneme neşeyle Trinity’deki kursumu, arkadaşlarımı ve edebiyata merak sardığımı anlattım.

"Burada kendine güzel bir hayat kurmuşsun," dedi annem elini benimkinin üzerine koyarak.

"Mutluyum, anne. Madam Bowden'la yaşamaktan bile şikâyetim yok. Genç bir kadın olarak kendim için böyle bir hayat düşlememiştim ama nasıl olduysa bana uydu. Bence birbirimize iyi geliyoruz."

"Senin koruyucu meleğin olmuş."

Madam Bowden'ı böyle tanımlar mıydım bilmiyordum. Demlikten biraz daha çay koydum. Evdeki yıllarımda, babam ve erkek kardeşlerim tüm oksijeni tüketmişti ama burada nihayet derin nefesler alabiliyor gibiydik. Bir şeyin ne kadar yer kapladığını ancak onun yokluğunda anlıyordu insan.

"Sana söylemek istediğim bir şey var, Martha."

"Babamdan ayrılacak mısın?"

Bana baktı, sonra bir daha baktı.

"Bunu düşünmediğimi söylesem yalan olur ama hayır. Baban... O mükemmel biri değil. Ama güvenilir bir adam ve bazen birçok yönünü değiştirmek istesem de bana kendimi güvende hissettiğim bir yuva verdi."

Babamdan böyle bahsettiğini hiç duymamıştım. Annemle aynı fikirde olmasam da onu anlıyordum ve görüşlerine saygı duyuyordum.

"Ne öyleyse?"

"Ciddi bir şey değil... Yani en azından senin için hiçbir şey değişmeyecek. Ama geçmişini anlamana yardımcı olabilir. Benim geçmişimi."

Çay fincanını tabağında döndürerek yavaşça kelimelerini seçti. Eskiden beri sessiz bir iletişim kurduğumuzdan onun sesini duymak ikimize de tuhaf geliyordu.

"Shane'den sonra, geçmişin geride bıraktığımız bir şey olmadığını anlamaya başladım. O bizimle yaşıyor, her gün. Bize yalnızca DNA'lar miras kalmıyor. Bence nesilden nesle aktarılan başka şeyler de var. Belki anılar."

Ruhunun derinliklerinde sakladığı acı dolu bir yerden konuştüğünü görebiliyordum. Sandalyemi onunkine yaklaştırdım. Mutfağın atmosferi tıpkı benim gibi, onun hikâyesini dinlemeyi bekliyormuşçasına yoğun bir dinginliğe gömüldü.

“Annem bebekken evlat edinilmiş.”

Söyleyebileceği pek çok şey aklıma gelmişti ama bunu asla tahmin edemezdim. Aile tarihimiz benim için sabit bir şeydi, değiştirilemezdi. Bu kadar önemli bir bilgiyi nasıl kaçırmıştım?

“Neden daha önce söylemedin?”

“Senin hayatına bir etkisi olacağını düşünmedim. Ayrıca anneler kızlarını korumak ister. Annem beni elinden geldiğince korudu ama büyüklerimiz iyi insanlar değildi. Onların bir bebek evlat edinmesine izin verilmesine akıl sır erdiremiyorum. Büyükannenin ben üç yaşındayken akciğer iltihaplanmasından öldüğünü biliyorsun.”

Başımila onayladım.

“Herkes öyle söyledik. Aslında öz annesini bulmaya Dublin’e gitmiş. Tüm ayrıntıları bilmiyorum; babam bunu bana hastanede, ölüm döşegindeyken söyledi. Altmışlı yıllardı ve annem babama bir kızı olunca kendi annesini bulmak için karşı konulması güç bir istek duyduğunu söylemiş. Onu neden Dublin’de aradığını bilmiyorum ama annesini hiçbir zaman bulamadı. Bir kaza olmuş ve ayağı kayıp perondan düşmüş. Trenin altında kalmış.”

“Aman Tanrım, anne, çok üzüldüm.”

Hikâyesini bir an önce bitirmek ister gibi başını önünden kaldırmadı.

“Sonrasında beni büyükannemle büyükbabam büyüttü. Clohessyler. Beni büyötmeye çok meraklı olduklarını söyleyemem. Babamın bir işi vardı ve o zamanlar erkeklerin evde oturmasına iyi gözle bakılmazdı. Dolayısıyla beni evlerine aldılar ve her gün bana ne kadar büyük bir fedakârlık yaptıklarını hatırlattılar. Sesimi o zaman kaybettim.”

Elini tuttum.

"Bu hem hiçbir şeyi değiştirmiyor hem de çok şeyi değiştiriyor, değil mi?" diye sordu.

Başımla onayladım ve bu kez onun gözyaşlarını sildim.

"Onları bulmayı denedin mi? Annenin biyolojik annesiyle babasını?"

"Hayır ama aklımdan geçti. Hem de pek çok kez. Büyü-kannemle büyükbabam bu konuyu hiç konuşmazdı. Açıkça söylemediler fakat resmî yollardan evlat edinmediklerine dair bir şüphem var."

"Peki şimdi onları bulmaya çalışabilir miyiz?"

Başını iki yana salladı.

"Çok geç. Ama gerçeği bilmeni istedim çünkü bu benim olduğu kadar senin de hikâyen."

Orada saatlerce oturup konuştuk, demlikler dolusu çay içtik ve bisküvi kutusunun dibini gördük. Akşam yemeğini hazırlamam gerektiğini ancak hava kararınca hatırladım.

"Gece kalacak mısın?" diye sordum.

"Hayır. Ben artık gideyim. Son trene yetişirim."

Annem paltosunu giydi ve holde yine bana döndü.

"Sana ne kadar harika bir genç kadın olduğunu her gün söylemeliydim. Bazen bütün varlığımla burada olmadığımı hissediyorum, biliyor musun? Otomatige bağlamış gibi yapmam gerekenleri yapıyorum. Bir yanını gizlediğinde böyle oluyor. Her neyse, sana bunları anlattım çünkü sen her zaman yeterliydin, Martha. Çevrendekiler kendi ıstıraplarına gömüldükleri için bunu göremediler, hepsi bu."

Shane'in düştüğü ıstırazanın yanında sıkıca kucaklaştık. Ben ağlamaya başladım. Öyle gözlerimden süzülen bir iki damla yaştan bahsetmiyorum, annemin kollarında hıçkıra hıçkıra ağladım. Bana sımsıkı sarılıp usulca sallayarak kötü hatıraları defetti. Yanımızdaki ahşap merdiven bir ağaç dalı gibi gıcırdadı ve hafif bir hışırtı duydum.

“Bu eski ev bize bir şey anlatmaya çalışıyor gibi,” dedi annem bir çocuğa bir peri masalı anlatıyormuş gibi hınzırca.

“Öyle gibi, değil mi?” Kollarımla gözlerimi silerek gülümsedim. “Bazen ben de öyle düşünüyorum. Belki gelecek sefere daha uzun kalırsın.”

“Çok isterim,” dedi ve kaldırıma çıkmak için arkasını döndü. Sonra yine dönüp bana el salladı ve “Madam Bowden’la tanışmaya can atıyorum!” diye seslendi.

Ona el salladım, sonra birden söylediği şeyin ne kadar tuhaf olduğunu fark ettim. Madam Bowden’la zaten tanışmıştı.

KIRK SEKİZİNCİ BÖLÜM

Henry

"Kocaman, kahrolası bir ağaç dalının tavanınızı deldiğinin farkında mısınız?"

"Evet."

"Peki, yan duvardan fışkıran daldan haberin var mı?"

"Evet, onu da biliyorum."

"Ah, iyi. Demek ki onları yalnızca ben görmüyormuşum."

Ha'penny Yolu 12 numarayı eski usulümlle ziyaret etmeye karar vermiştim: Bodrum katın penceresinden. Fakat büyük bir ağaç dalının kırık çerçevelerin birinden dışarı uzadığını gördüm. Bunun üzerine sokak kapısından girmemin daha iyi olabileceğine karar verdik. Opaline'in evraklarının olduğu dosyayı havaya kaldırarak ziyaretimin bir sebebi olduğunu teatral bir biçimde ifade ettim.

"Evin hanımı saçlarını yapıyor," dedi Martha ve bunu duymak beni rahatlatmıştı. Madam Bowden aslında bana arka çıkmasına rağmen biraz bunaltıcı olabiliyordu.

"Sanırım bana bir şey söylemeye çalışıyor," dedi Martha yatağının üzerinde bir kubbe oluşturan dallardan bir yaprak koparak. Ne tuhaftır ki bundan etkilenmişe benzemiyordu.

"Evet, bence evin çürük temeliyle ilgili sana çok önemli bir şey söylemeye çalışıyor. Buna mutlaka baktırmalısın."

Martha kaygılarımı eliyle geçiştirdi ve çay yapmak için çaydanlığa su koydu.

Ağaca yakından baktım. "Bunu sen mi yaptın?"

"Ne?"

"Aradığın şey seni arıyor." Bu yazı ağacın kabuğuna kazınmıştı. Arkama geldi ve omzumun üzerinden baktı.

"Hayır."

Yüzünü görmek için ona döndüm. Nedense farklı görünüyordu. İçinde taşıdığı gölgeler yanardöner bir pırıltıyla yer değiştirmiş gibiydi. Mutlu görünüyordu. Ağaca rağmen. Ya da belki onun sayesinde.

"Ne var?" diye sordu.

"Hiç. İyi görünüyorsun, hepsi o."

Gülümsedi ve başını yana eğdi. Birimizin bir şey söylemesi gerektiğini ama duygularımızı kelimelere dökemediğimizi hissettiğim bir andı.

"Çay?"

Başımınla onayladım.

Küçük masaya iki kupa çay getirdi ve üstteki raftan önceden açılmış bir paket tahıllı bisküvi aldı.

"Evet, ne buldun?"

Dosyadan rastgele bir kâğıt çıkardım.

"Umduğumdan daha fazlasını," dedim. "Opaline ete kemiğe büründü, artık onu gerçek bir insan olarak görebiliyorum. Aslına bakarsan, senin sayende tezimin bakış açısını değiştirmeye karar verdim."

Martha buna memnun olmuşa benziyordu ama bir yandan da aklı karışmıştı. Ona mektubu verdim ve yüksek sesle okumaya başladı.

Sevgili Jane,

Umarım bu mektup sana ulaşır. Burada çalışan genç kız onu gizlice postalayacağına söz verdi, yine de insan

emin olamıyor. Beş gündür aralıksız kar yağıyor. Bunun rahatlatıcı bir yanı var; her bir kar tanesinin hiç ses çıkarmadan, hafifçe yere düşmesinin. Arada bir küçük bir esintiyle uçuşup duvarları aşılıyorlar. Sessiz sedasız buradan kaçıp gidiveriyorlar. Aynısını yapabilmeyi ne kadar isterdim, bir bilsen! Buradaki tek arkadaşım Mary öldü. Bu sabah uyandığımda onun cansız bedenini yatağında buldum. Soğuk yüzünden canından oldu. Buranın soğuğu kemiklerime öyle bir işledi ki daha önce nasıl hissettiğimi hatırlayamıyorum. Bana yolladığın eldivenlerle şalın beni biraz ısıttığını umduğunu yazdığın mektubunu aldım. Ah, sevgili Jane. Birazcık kıymeti olan bir şeyin biz tutsakların eline kesinlikle geçmediğini nereden bileceksin?

Yarın doktorun gelmesi bekleniyor. Sanırım. Bugünlerde düşüncelerim yoğun bir sisin içinde geziniyor. Yine abimle konuşmak istediğimi söyleyeceğim, bir kere daha. Deli olmadığım için salıverilmeyi talep edeceğim, gerçi buranın beni gerçekten delirtmesinden korkuyorum. Geceleri çığlıklara tahammül edemiyorum. Lyndon neden mektuplarıma cevap vermiyor?

Doktorların senin Londra'dan biz uzman getirtme önerini reddetmesine şaşırmadım. Benim bu kuruma bağlı olmayan bir doktor tarafından değerlendirmem buraya yatırılmamın bir hata olduğunu, akıl sağlığımın yerinde olduğunu ispatlar. Gerçi o bakımdan geç kaldığımızdan endişe ediyorum. Tahayyül edilemeyecek dehşetlerin yaşadığı bu yerde önce bebeğimi, sonra Mary'yi kaybedince bazen aklımı tamamen kaçırmayı yeğler oldum. Buradan fiziken kaçamıyorsam bunu zihnen yapmanın bir yolunu bulmalıyım. Bir şekilde bu kâbustan kendimi soyutlamalıyım. Lütfen, bana daha fazla yazma. Git, hayatını yaşa. Eski dostunu daha fazla düşünme. Onu artık yok bil.

Opaline

“Lanet olsun. Korkunç bir şey bu. Bu kadarını aklım...”
Birden sustu.

“Biliyorum, şimdi her şey çok gerçek geliyor.” Mektubu kaldırdım ve bisküvimi çaya batırdım. Önceki günkü öğle yemeğinden beri hiçbir şey yememiştim. Bisküviyi çayın içinde biraz fazla bekletince ufalanıp fincanın dibine çöktü. Derin bir nefes aldım.

“Çayını değiştireyim,” dedi Martha ve demliği doldurmak için ayağa kalktı. “Seni bir daha göreceğimden emin değildim.”

“Neden öyle söyledin?”

Omzunu silkince üzerine gitmedim.

“Şey yüzünden... Yani aradığın şeyi buldun. Opaline’in kayıtlarını.”

Vay canına. Martha’nın üzerinde gerçekten iyi bir intiba bırakmıştım. Cidden böyle mi düşünüyordu? El yazmasından başka bir şey düşünmediğimi mi? Bir şey söylemek için ağzımı açtım, sonra vazgeçtim. Ne önemi vardı? Bu işin bir yere varabileceğini umut etmeye bir son vermeliydim. Onunla yalnızca arkadaştık.

“Onun kitabını görmeden gidebileceğimi düşünmedin değil mi?”

Martha gözlerini devirdi ve bana imalı bir bakış attı. Kitabı yatağında bırakmıştı, onu almak için yanımdan geçerken hiç düşünmeden elini tuttum. Durdu ve bana baktı.

“Mesele yalnızca o el yazması değildi. En azından benim için öyle değildi.”

Elini bıraktım ama yerinden kıpırdamadı. Dudağının kenarında küçük bir gülümseme belirdi.

“Teşekkür ederim,” dedi fısıldar gibi, sonra kitabı yataktan alıp bana getirdi. Bu kadar süslü olmasını beklemiyordum. Çok sayıda nadir baskı görmüştüm ve pek azı heyecanla inlememe neden olmuştu ve bu da onlardandı. Altın yaldızlı harflerle yazılan ismi ön plana çıkaran koyu safir mavisi bir kumaşla kaplıydı.

"*Kayıp Adında Bir Yer*," diye yüksek sesle okudum. Kapakta eski bir kitabevinin güzel bir çizimi vardı ve bunun Ha'penny Yolu'na ilk geldiğimde gördüğüm kitapçı olduğunu hemen anladım. Sarhoş değildim. Gerçekten oradaydı. O kadar duygulanmışım ki burnumun direği sızlamaya başlamıştı, ağlamaya başlamam an meselesiydi. Boğazımı temizledim.

"Bunu nereden buldun?" diye sordum.

"Aslında o beni buldu sayılır. Hikâyeler bazen insanları bulur. Sırtımdaki gibi."

Dövmesini söylüyordu. Onun ne olduğunu sormak istedim ama ben bir şey diyemeden Opaline'in diğer mektuplarını sordu ve konunun dağılması hoşuma gitti. Dövmesini son görüşümde Martha'yla dans ediyordum, o kollarımdaydı ve bunları düşünmek bana zor geliyordu.

"Ah, evet. Opaline'in yazdığı ama hiç yollamadığı bir sürü mektup var. Biraz karışmışlar, belki bazılarını o duvarların arasından çıkarmayı başardı ve bazılarını hiç çıkaramadı. Önceden uyarayım, kolay okunmuyorlar. Nasıl hayatta kalabildiğini bilmiyorum. Ama bir şekilde kalmış işte. Sylvia'ya yazdığı mektup bunu kanıtıyor."

"Bir de kitap," dedi Martha.

O el yazmasını hiç bulamasam da abisinin bir sözüyle bir akıl hastanesine kapatılmış olmasına rağmen İrlanda'nın en önde gelen kitap satıcılarından biri olan son derece ilginç bir kadının hayatına dair ayrıntılar elimdeydi. Bir kadının ne kadar yetenekli, zeki veya özgür ruhlu olduğunun hiçbir önemi yoktu, hâlâ bir erkeğin malı olarak görülüyordu ve bu erkek onunla istediğini yapabiliirdi.

"Korkarım, kütüphaneye dönmeliyim," dedim beceriksizce doğrulup ceketimi giyerek.

Martha birkaç saniye gecikmeli olarak tepki verdi. Kalmamı mı istemişti? Bunu bilemezdim ve ona sorarak kendimi aptal durumuna düşürmeyecektim.

"Kitabı yanıma alabilir miyim? Tezimi bitirmeye çalışıyorum. Onun için bir ödenek alabileceğime dair hâlâ bir umudum var."

Martha tereddüt edince ona bir anlaşma önerdim. Kitaba karşılık Opaline'in mektuplarını teklif ettim.

"Aslında bir de fotoğraf var. Görmek ister misin?"

Hevesle başını sallayarak onayladı. Hiç tanımadığı bu kadınla ilgili hevesi cidden çok sevimliydi. Güzel bir fotoğraf sayılmazdı. Birkaç kadın bir yemek masasının önüne dizilmişti. Ellerini önlerinde kavuşturmuşlardı ve hiçbirinin yüzü gülmüyordu. Belki de bakımlarını üstlenen aileleri için çekilmiş bir fotoğraftı. Arkasında bir yazı yoktu. Martha başını yana eğdi ve bir büyütecim olup olmadığını sordu.

"Hayır, üzerimde taşıyorum," dedim ama Martha esprimi anlamadı. "Neden sordun?"

"Önemli bir şey olmayabilir."

"Beni böyle geçiştiremezsin!"

Gözlerini kıstı ve fotoğrafı yüzüne yaklaştırdı.

"Eteği. Üzerinde yazılar var gibi."

"Emin olmak zor," dedim siyah beyaz, grenli fotoğrafa bakarak. Tekrar Martha'ya baktığımda yüz ifadesi değişmişti.

"Hayalet görmüş gibisin."

"Hı? Ah, yok bir şey. Saati fark ettim, Madam Bowden yakında döner."

Böyle söyledikten sonra beni resmen kapı dışarı etti ve kendimi yeniden Ha'penny Yolu'nda, neyi kaçırdığımı düşünürken buldum.

KIRK DOKUZUNCU BÖLÜM

Opaline

Dublin, 1941

"**G**uten Abend, Fräulein."

Ne diyeceğimi ve karşımdaki adamın neden Almanca konuştuğunu bilmiyordum. Beni soğuktan pek az koruyan, ince bir şala sıkıca sarınmışım. Bir şey duyduğumu sanıp tavan arasından buraya inmişim.

St. Agnes's'ten kaçışımın ardından Ha'penny'e geri dönmüştüm ve kitabevinin hâlâ ayakta olduğunu görünce rahatlamışım. Bir rüya gibiydi; hem çok bildik hem de yabancıydı. Bayan Havisham gibi dükkân da ben burada yokken zamanı durdurabilmiş gibiydi. Ön kapı ona dokunur dokunmaz açılmıştı ve pirinç kapı kolu bende uzun süredir kayıp olan bir evcil hayvanın yumuşacık burnunun verdiği hissi uyandırmıştı. Mobilyalar eskiyip yıpranmıştı ve özel eşyalarımın çoğu kayıptı. Pencerelere tahtalar çakılmıştı. Bodrum katı çok soğuk olduğu için döşeğimi tavan arasına çıkarmışım ve musluk suyundan başka karnımı doyuracak hiçbir şey yoktu. Özgürlüğümü elde etmenin sarhoşluğu geçtiğinde üzerime müthiş bir yorgunluk çökmüştü ve iyi hissetmek için bir şeyler yapma gücünü kendimde bulamamışım. İnsanlarla hiçbir iletişim kurmadığım günler geçirmişim ve şimdi bu adamla karşılıklı dikiliyorduk.

Cebinden bir paket sigara çıkardı ve bir tane yaktı. Her şey normalmiş ve soğuktan titrediğimi fark etmemiş gibi bana sigara tuttu. Bir şey söylemeden, rahat ve sakin bir tavırla duvara yaslandı. Uzun boylu bir adamdı, koyu sarı saçlarını arkaya yatırmıştı ve masmavi gözleri vardı. Asker üniformasını yeni fark etmiştim, koyu yeşil ceketinin göğsüne bir kartal deseni işlenmişti.

“Buraya nasıl girdiniz?” diye sordum uzun süredir kullanmadığım için çatlayan sesimle.

“Bodrum penceresinden. Kilitli değildi.”

Onu kendim kontrol etmiştim. Ya yalan söylüyordu ya da...

“Kimsiniz?”

“Josef Wolffe. *Zu Ihren Diensten.*”

“Korkarım Almanca bilmiyorum,” dedim.

“Yalnızsınız.”

Bunu soru sorarcasına değil, bir gözlemini aktarır gibi söylemişti. Cevap vermedim. Biz birbirimizi tartarken dışarıda hayat devam ediyordu. Karşımdaki bir dost muydu, yoksa bir düşman mı?

“Ne arıyorsanız onu burada bulamayacaksınız.”

Vücudumdaki her bir kas gerildi. Bu olağan bir durummuş gibi başını onaylarcasına sallamakla yetindi. Dükkâna göz gezdirdi; acele etmeden, yavaşça. Sonra beni süzdü. Ne gördüğünü merak ettim.

“Bazen buraya geliyorum. Okumak için.” Alt rafta kalan küçük kitap yığnını işaret etti. Benim kitaplarımı.

“Burası benim evim. Burada olmaya hakkınız yok.” Yıllar boyunca yeterli beslenememekten ötürü bir deri bir kemik kalmış hâlim, dökülen saçlarım ve paçavra gibi giysilerimle kendimi yeterince otoriter hissedemedim. “Gitmenizi rica ediyorum.”

Bir karar vermiş gibi başını eğdi ve sokak kapısının sürgüsünü açtı. Koşup kapıyı onun arkasından kilitledim. Motosiklet motorunun gürültüsü uzaklaştığında bir süredir tuttuğum nefesimi bıraktım.

Karanlıkta el yordamıyla yolumu bularak tekrar yukarı çıktım, bacaklarım titriyor, dizlerim boşalıyordu. Büyük bir rahatlamayla tavan arasının zeminine yığıldım ve kesik soluklarımın düzene girmesini bekledim. O eski ve bildik sesi dinledim, kitaplarımın güven veren varlığını hissettim. Belki de onu hayal etmiştim ama hafif bir rüzgâr sesi ve cama vuran karların sesine benzeyen bir tıptırtı duydum. Loş ışıktaki sırtında *Küçük Kadınlar* yazan bir kitap gördüm. Gözlerimi kapadığımda Jo Marsh ve ailesiyle Concord'daydım ve bunu düşünmek bile içimi ısıtmaya yetti. Kelimeler hünerlerini göstererek beni uzak diyarlara götürdü ve ruhumu yeniden uyandırarak beni tüm o korkunç şeyler yaşanmadan önceki insana dönüştürdü.

Ertesi akşam, kapım çalındı. Önce umursamadım ama kapı ısrarla çalınmaya devam etti. Burada olduğumu kimse bilmiyordu. Açlık ve yorgunluktan zayıf düşmüştüm, yine de yerimden kalkıp tavan arasının penceresinden sokağa baktım. Bir motosiklet vardı ve Alman asker Josef Wolffe büyük bir çam dalına benzeyen bir şey ve koltuklarının altında paketlerle dükkânın önünde duruyordu. Soğukta ısınmak için ayaklarını yere vuruyordu. İçerisi karanlık olduğundan beni göremezdi ama ben onu gayet net görebiliyordum. Çenesini kaplayan iki günlük sakalını, sokağı tarayan gözlerini.

Bir anlık tereddüdün ardından yorgun argın aşağı indim ve kapıyı açtım.

“Yalnız kalmamalısın. *Es ist Heiligabend*. Bugün Noel arifesi.”

İçeri girdiğinde paketlerle kocaman çam ağacı dalını yere koydu ve tekrar dışarı çıktı. Bir kutuyla geri dönüp kapıyı kapamasını izledim. Yere çömelerek kutuyu açtı, içindeki mumları çıkarıp yaktı. Onları koyacağı bir yer aradığını görünce

merdiveni işaret ettim. Onunla tartışamayacak kadar yorgun ve açtım. Sonra yemek paketini açtı, içinde ekmek, peynir ve et vardı. Gidip ekmeği elinden aldım ve ondan kopardığım küçük parçaları ağzıma atmaya başladım. Vahşi bir hayvana benziyordum, gözlerim irileşmişti, çenem durmadan hareket ediyordu. Battaniyeme sarınmaya devam ederek son basamağa oturdum ve diğer paketleri açmasını izledim. Bir şişe şarap. Elma.

İkimiz de konuşmadık. Dükkânda dolaşarak boş bir tahta kasa buldu ve onu ters çevirip şöminenin yanına oturdu. Dalı dizinde kırdı ve eski bir gazeteyle ateş yaktı. Ağaç yaştı, iyi yanmıyordu ama alevler içimi ısıttı ve çamın tatlı kokusu bana huzur verdi.

O da bir şeyler yedi ama azar azar. Elmanın kabuğunu soyup bana verdi. Şişeyi açtı ve onu da bana uzattı. Ben konuşana kadar ne kadar zaman geçtiğinden emin değildim.

“Neden buradasın?”

Sarı saçlarının altından yukarı baktı.

“Ben savaş esiriyim,” dedi bir soylu olduğunu açıklar gibi gösterişli bir tavırla. “İrlanda hükümeti Kildare’deki kamplarından birinde bizi gözetim altında tutuyor.”

“Ama bir esirsen...”

“Neden hapiste değil miyim? Çünkü gündüzleri dışarı çıkmamıza izin veriliyor. Trinity Üniversitesi’nde öğrenimime devam ediyorum.”

“Ciddi olamazsın.” Gülmeye çalıştım ama o kaslarım kullanılmamaktan ötürü sertleşmişti.

“İrlanda tarafsız bir ülke. Onlar için baş belası sayılırsınız.”

Biraz daha peynir yedim ve şarap bardağımı tekrar doldurdum. Yardımlarını kabul etmeme memnun olmuşa benziyordum.

“Noel arifesi olduğunu biliyordum,” dedim.

Sessizce oturarak tahtadan bir şey oyuyordu. Başını kaldırmadı. Yanındaki insanın onunla konuşmanı beklememesi tuhaf bir şeydi. Duvara yaslandım ve buraya döndüğümünden beri ilk

defa eski dükkânıma baktım. Ben gittiğimden beri burada neler olmuştu? Onu kim boşaltmıştı? Matthew neredeydi? Şimdi ne yapmalıyım? Karnım doyup ısınınca uyku bastırdı.

Ansızın gelen derin uykumda babamı gördüm, küçük bir kızken beni Noel ayinine götürüyordu ve *Sessiz Gece*'nin sözleri kubbeli kilisenin içini dolduruyordu.

İrkilerek uyandım. Müzik sesine. Bir plak çalıyordu. Odaya göz gezdirdiğimde Josef'in hâlâ orada olduğunu gördüm, Victrola yanında yerde duruyordu ve rüyamdaki ilahiyi çalıyordu. Josef duvara yaslanmıştı, gözleri ifadesinin yumuşamasına neden olan görünmez bir hatırıya dalmıştı. Belki o da çocukluğunu anımsıyordu. Sonra güçlkle duyulabilen bir sesle şarkı söylemeye başladı. *Stille Nacht, heilige Nacht*. Duyduğum en güzel şeydi. Sesi alçaktı, bazen çatlıyordu ama içimi ağlama isteğiyle dolduran bir şefkatle doluydu. Keman sesleri susunca geriye plağın cızırtısı kaldı.

"Mutlu Noeller," dedim onu daldığı düşüncelerden uyanarak.

Bir anlığına gözleri irileşti, bana baktığında hafifçe gülümsedi. "*Frohe Weihnachten*."

Kısa bir duraksamanın ardından ayağa kalktı ve beni kirbarca selamlayarak gitmeye hazırlandı.

"Sis," dedi bana sırtını döndüğünde.

"Pardon?"

"Buraya nasıl geldiğimi merak ediyordunuz. Sis yüzündendi. Motorumuz bozuldu."

Tekrar bana döndü ve bir sigara daha yaktı.

"Bordeaux'dan havalanmıştık. Geçen yazın sonlarıydı. Altı kişilik mürettebatla havadan keşif yapmak için bir Condor'la yola çıkmıştık."

Ben parmaklıklı pencerelerin ardında ömrümü çürütürken dünya savaştaydı.

“Güney kıyısına iniş yapmak zorunda kaldık ve polisler bizi buldu. Bizi bir esir kampına götürdüler ve o günden beri orada kalıyorum.”

“Anlıyorum.”

“O kadar da kötü değil. Gördüğünüz gibi, bize çok fazla özgürlük tanıyorlar.”

“Hitler denen o kaçığın emrinde miydin?”

Sigarasını yukarı üfledi ve acı bir sesle homurdandı. “Başka bir seçeneğimiz var mıydı sence?”

Başımı iki yana salladım. Bunu bilmiyordum. Birden Lyndon’ı düşündüm. Adamlarını korkaklıkları yüzünden vurduğuyla ilgili söylentileri.

“Sanırım tüm Almanlar askere çağrıldı.”

“Ben Alman değilim.”

Bir araba geçti ve farları gözümü aldı. Ayağa kalktım.

“Artık geri dönmeliyim,” dedi.

Kapının sürgüsünü açmadan önce nazikçe selam verdi.

“Ben Avusturyalıyım. İyi akşamlar, *Fräulein*.”

İlerleyen haftalarda, Herr Wolffe benim için bodrum katına ufak yiyecek paketleri ve yakacak odun bırakmaya başladı. Gelip gittiğini asla görmüyordum. W diye imzaladığı not kâğıtları iliştiirdiği kese kâğıdına sarılı paketleri buluyordum, o kadar. Nereden bulup getirdiğini bilmediğim, giyilmiş ama son derece kullanışlı giysilerin olduğu bir paket bile getirmişti.

Güç kazandıkça eski hayatımı, Lyndon’ın benden çaldığı hayatı yeniden elde etme arzum arttı. Ama bunun için para lazımdı ve elimdeki tek değerli şey o Brontë el yazmasıydı.

Dolayısıyla alelacele bir işe kalkıştım: Abe Rosenbach'a yazdım. Ona eserin kaynağını ve o el yazmasının Emily'nin ikinci romanının taslağı olduğuna dair hiçbir kuşku olmadığını anlattım. Rosenbach kitap dünyasının en güçlü ve en zengin adamıydı. Bu riski alırdı.

O nedenle kelimelerimi dikkatle seçtiğim bir mektupla bu fırsatı ona bildirdim. Sonra görevimin ikinci kısmı için cesaretimi topladım: Matthew'u ve el yazmamı bulmak.

"Yardımcı olabilir miyim?"

"Evet, be-ben Bay Fitzpatrick'le görüşmek istiyorum. Matthew Fitzpatrick."

"Korkarım, Bay Fitzpatrick artık burada çalışmıyor. Başka biriyle görüşmek ister misiniz?"

Ellerimle oynadım, sonra onları ceplerime soktum. Matthew Dublin'e geldiğim andan itibaren hayatımın değişmez figürlerinden biri olmuştu. Onu her düşündüğümde işlerin yoluna gireceğine inanıyordum. Şimdiyse yine hiçbir şeyin yolunda gitmediğini hissediyordum.

"Hanımefendi? Size yardımcı olabilir miyim?"

"Nerede o? Yani buradan ne zaman ayrıldı?"

"Özel bilgileri verme yetkim yok."

Tek eski arkadaşım artık burada değildi, peki el yazmama ne olmuştu? Matthew'un onu benim için güvende tuttuğuna inanmalıydım.

"Ona benim için önemli bir şey emanet etmiştim, buraya onu almaya geldim."

"Üzgünüm. Belki bunu size söylememem gerekirdi ama sanırım artık bir önemi kalmadı. Bay Fitzpatrick, Matthew bir yılı aşkın bir zaman önce öldürüldü."

Nutkum tutuldu.

“A-ama bu mümkün değil!” Onu başka biriyle karıştırıyor olmalıydı. “Bir yanlışlık var...”

“Almanlar Londra’yı bombalamaya daha yeni başlamıştı.”

“Hayır, olamaz. Matthew asker değildi, orduda değil–”

“Üzgünüm, sizin için zor olduğunu biliyorum. Ailesini ziyarete gitmişti. Yanlış bir zamanda yanlış bir yerde olduğu için öldü.”

İnanamıyordum. Matthew ölmüştü ve benim bundan habirim olmamıştı. St. Agnes’s’ta geçirdiğim zaman benden bir şeyler çalmaya devam ediyordu. Her şeyimin elimden alındığını hissediyordum.

“Bana isminizi söylerseniz, kayıtları kontrol edebilirim. Belki işinize yarayacak bir şey buluruz,” dedi kadın ne kadar üzöldüğümü gördüğü için sesini yumuşatarak.

“Ah, tabii Opaline Carlisle. Gray de olabilir, emin değilim.”

Kadın kayıtlara baktı, sonra yine baktı. Hiçbir şey yoktu. Matthew el yazmasını nereye koyduğına dair hiçbir not bırakmamıştı. Ben de bunu gizli tutmasını yeğlerdim ama hiçbirimiz bunların olacağını tahmin edememiştik. Kitabı geri alma ihtimalim kalmamıştı ancak o sırada bunu artık umursamıyordum.

Josef beni tekrar ziyaret etti ve tavan arasındaki eşya kutularını açmama yardım etti. Başka eşyalarımı da buldum, bazı kutuların içinden özenle üst üste dizilmiş kitaplarım çıktı. Bay Fitzpatrick’in mekanik bir kuş biçimindeki eski müzik kutularından birini de buldum ama kırılmıştı.

“Sessiz bir kuştan daha hüüzün verici bir şey olmaz,” diyerek onu bir kenara koydum.

Başımı kaldırdığımda Josef'in beni düşünceli gözlerle süzdüğünü gördüm.

"Dükkânı yeniden açmalısın."

Ahşap kitaplıkların ağlamaklı bir ses çıkardığını duyar gibi oldum. Oldu olacak, aya gitmemi de önerseydi.

"Mümkün değil."

"Neden olmasın?"

Erkekler için her şey bu kadar basitti. İsteddiği yap, dileğini gibi yaşa.

"Öncelikle burada olduğumu kimse bilmemeli. Benim hapisanemin seninkinden daha katı kuralları vardı ve biri bunu öğrenirse... Oraya geri döndüğümü düşünmek..."

Titrediğimi fark etmemiştim. Yaptığı işi bırakıp yanıma geldi ve bana sarıldı. Bu yakınlık beni biraz şaşırttı ama tekrar bir insana dokunmak çok iyi gelmişti. Birinden şefkat görmek. İlk uzaklaşan o oldu.

"Üzgünüm."

"Üzülme."

Az sonra ikimiz de gülümsedik.

"Çok yazık," dedi bir kitap kutusunu daha açarken. "Mutlaka olağanüstü bir yerdin."

"Öyleydi."

Bir an için gözlerimi kapadım ve dükkânın nasıl görüldüğünü gözümde canlandırmaya çalıştım. İçeri giren müşterilerin aradıklarını bilmedikleri bir şeyi bulmalarının içimi nasıl ısıttığını hatırladım. Bunu yapabilir miydim? Bunu *yapmamaya* param yeter miydi? El yazmamı kaybedince hiçbir geçim kaynağım kalmamıştı. Josef'in yardımlarıyla hayatımı sürdüremezdim. En başında bana yardım etmiş olması bile büyük şanstı. Hayatımı kurtarmıştı. Belki de haklıydı. Bir yerde kapalı kaldığım sürece özgürlüğümü elde etmemin ne anlamı vardı ki?

"Dikkatli olmam gerekecek," dedim ve Josef'in kocaman gülümsemesi bana biraz umut verdi.

Dükkân sessiz sedasız ve gösteriştten uzak bir şekilde açıldı. Sadece kapıyı açtım ve insanlar içeri girmeye başladı. Sattıklarımın parasıyla hem yeniden kitap toplamaya başladım hem de kilerimi doldurdum. Benim için lüks hâline gelen bazı temel ihtiyaçlarımı bile karşılayabildim. Sabun, iç çamaşırı ve yepyeni bir çift ayakkabı aldım. Geleceğe dair umutlarım yeşerdi. Bulunmakla ilgili endişelerimi bir kenara bıraktım; Lyndon hâlâ St. Agnes's'ta olduğuma inandığı ve Doktor Lynch parasını almaya devam ettiği sürece beni rahatsız etmeleri için bir neden yoktu. Yavaş yavaş kendime geldim. Yaralıydım ama hâlâ ayaktaydım ve önemli olan da buydu.

Birine güvenmek, insanın farkında olmadan yaptığı bir şeydi. Dükkânın yeniden açılmasını takip eden haftalarda, Josef'e ve insana güven aşıl原因, sessiz sakin hâllerine itimat etmeye başladım. Benden hiçbir şey istemiyordu, geçmiş ve geleceği sorgulamıyordu ve bazen neden her gün yanıma geldiğini anlayamıyordum. Belki de kırılan şeyleri bir kenara atabilen biri değildi. Rulo yapılmış bir alet çantasının içindeki minicik aletlerle dükkâna geldiği gün bu yanını keşfettim.

"Nereden buldun bunları?"

"Yakındaki saat tamircisinden aldım."

Bunu malumu ilan eder gibi söylemişti. Bir savaş esirinin şehirde elini kolunu sallaya sallaya gezip bir saatçinin aletlerini ödünç alması ve geçenlerde tımarhaneden kaçan bir kadının antika müzik kutusunu tamir etmesi dünyanın en olağan şeyiymiş gibi. Dayanamayıp güldüm ve sebebini sormamasına rağmen belli ki Josef'in hoşuna gitmişti. Neden güldüğümü asla sormadı. İşini yapmaya koyuldu.

"Sen bu işten anlıyor musun?" diye sordum kendi paramla manava gitmeden önce.

“Salzburg'dayken org tamir ediyordum.”

Bu yeni bilgiyi sindiremediğim için başımı iki yana salladım.

“O ne demek?”

“Kilise için,” dedi kutunun altın kaplamasının vidalarını nazikçe sökerken.

“Kilise orglarını mı tamir ediyordun?” diye yineledim ve benimle göz teması kurmadan başını sallayarak onayladı.

“Çocukken. Babamla. Sonra Göttingen Üniversitesi'nin makine mühendisliği bölümüne girdim. Bir şeyleri tamir etmeyi seviyorum,” dedi yüzüne yayılan bir gülümsemeyle.

Onun gibi birinin bir Luftwaffe uçağıyla İrlanda'ya mecburi iniş yapması inanılır şey değildi. Belki de ilk kez, birini öldürmüş müdür diye merak ettim. Sonuçta işgal altındaki Fransa'da görev yapıyordu. Müzik kutusunun içindeki saat ayarlarına şevkle göz gezdirmesini ve tepede duran küçük, mekanik kuşu nazikçe yerinden çıkarmasını izledim. Elleri pürüzsüzdü; parmakları uzundu, tırnakları kısa ve tertemizdi. Sarı saçlarının önleri uzamıştı ve jöle kullanmayı bıraktığı için gözlerinin önüne düşüyorlardı. Josef başını sallayarak saçlarını arkaya attı. Dükânımda evindeki kadar rahat görünüyordu. Bir gün, nereden bulduysa iki tane eski sandalye ve bir masayla çıkagelmmişti. Josef gerekenleri bulmakta oldukça becerikliydi. Hiçbiri gösterişli şeyler değildi, basit ama kullanışlıydılar.

Bunun için özel bir çaba sarf etmeden beni güldürüyordu. Aslında dünyadaki varlık amacı bu gibiydi. Farkında olmadan dünyayı daha iyi bir yere dönüştürüyordu.

Dublin, 1944

“Ülkeme iade ediliyorum.” Josef kapıda duruyordu, üniformasıyla sert bir görünüşü vardı.

“Ne zaman?”

“Şimdi.”

Sesi duygusuzdu. Bu bilgiyi son derece yerinde bulmuş gibi başımı salladım. Elbette bir yanımlı bunu bekliyordu. Hiçbir şey sonsuza kadar sürmezdi ve burada bir güvencesinin olmadığını ikimiz de biliyorduk. Ne var ki kendimize dış dünyanın ve değişken rüzgârlarının şimdiye dek içine sızmadığı bir varoluş balonu yaratmıştık. O sırada, elimde her koyduğum yerden düşen bir kitap vardı, onu diğer kitapların arasına sıkıştırırmam bile fayda etmiyordu. Alexandre Dumas'ın *Monte Cristo Kontu*. Onu sıkıca tutarak metanetimi korumaya çalıştım.

“Seni bekleyen biri var mı? Avusturya’da?”

Bunu hiç sormamıştım. Doğrusunu söylemek gerekirse bu âna dek cevabını duymak istememiştim. Ama şimdi gerçeklerle yüzleşme vakti gelmişti. Belki de ondan vazgeçmeme yardımı olurdu.

“Babam. Ondan başka kimsem yok.”

Bana baktı ve bu kelimelerin anlamını bakışlarında gördüm. Ona koşup boynuna sarıldım ve yüzümü göğsüne gömdüm. Bu birbirimize ilk dokunuşumuzdu, dolayısıyla bana yabancı gelmeliydi ama öyle olmadı. Burasının olmak istediğim tek yer olduğunu hissettim. Başta tereddüt etti ama sonra bana sarıldı ve sıcak nefesini boynumda hissettim.

Yüzünü görmek için geri çekildim. Gözlerimin içine bakıyordu ve tüm dünyamı bu bakışların içinde saklıyordu.

“*Mein liebbling*,” dedi.

Bu âna dek mesafemizi korumuştuk. Birden bunun hiç olmazsa benim bakımından sevdiğim birini daha kaybetme korkusundan kaynaklandığını fark ettim. Onunla yakınlaşmazsam Josef gittiğinde onu özlemeyeceğimi düşünerek kendimi kandırmıştım. Aptal, aptal kadın. Samimiyet kemanın tek bir yayıydı. Keman hâlâ müzik çalıyordu.

Ellerimi tuttu, avuçlarımı yukarı çevirdi ve onları kaldırıp yanaklarına koydu. Önce birini, sonra diğerini öptü. Ağzının

kenarlarını hafifçe aşağı sarkıtan hüznü bakiydi ama orada bir şey daha vardı. Daha önce görmeme izin vermediği bir hassasiyet.

Yalnızca bu an için zamanın yavaşladığını hissettim, birileri onu hayatımdan alıp götürmüyormuş gibi. Başımı kaldırdım ve dudaklarımı onunkilerin yanına koydum. Nefesini hissedebiliyordum ve gözleri kapadığını gördüm. Dudaklarımı çok hafifçe ağzına değdirdim, sonra benim onu görmediğimi sandığı anlarda bir gülümseyişle yukarı doğru kıvrılan köşeleri öptüm. Kolunu sırtımın alt kısmına bastırdı ve kendimi daha fazla tutamayıp onun içinde eridim. Sanki tek vücut olmuştuk, ne olursa olsun gerçek ruh eşimle karşılaştığımı biliyordum ve belki de bu kadarı yeterliydi. Onun orada bir yerlerde olduğunu, nefes aldığını, yaşadığını bilmek bana yetmeliydi.

Gidişini izleyemedim. Motosikletinin gürültüsü artık duyulmaz olduğunda tekrar sokağa çıkabildim ancak. Sokağım yine boş kalmıştı.

ELLİNCİ BÖLÜM

Martha

Kitabın sonunu okudun mu?

Henry'nin mesajına gözlerimi kırıştıtarak baktım. Daha güneş bile doğmamıştı. Sabaha kadar okumuş muydu?

Cevap yazdım:

Hayır

Aslında kitabın sonuna bakmıştım. Herkes öyle yapmaz mı? Ama tüm gerçekleri öğrenmedikçe bir kitabın sonunu anlamak zor olur. *Kayıp Adında Bir Yer* gerçek hayatta belki de hiç var olmamış bir binayla muhtemelen kurgu bir karakter olan hamisinin hikâyesiydi. Kitapta bahsi geçmeyen tek şey Henry'nin fellik fellik aradığı el yazmasıydı.

“El yazması,” diye fısıldadım kendi kendime. Ben bunu söylediğimde ağacın yaprakları ısıldayıp titredi. Kolumu başımın üzerine uzattım ve artık bana çok tanıdık gelen ağaca dokundum. Bunu kendime bile açıklamayı beceremezken ona nasıl anlatabilirdim?

Sonradan buluşup yüz yüze konuşmak üzere sözleştik. Ona âşık olmamışım gibi rol yapacağım buruk bir buluşma daha. Gürültüyle homurdandım ve Madam Bowden'ın kahvaltısını

hazırlamak için kalktım. Öfkemi mutfaktan çıkararak tavalarla tabaklara oldukça haşın davrandım ve çırpılmış yumurta ve sosis doldurduğum bir tabağı yemek odasına götürdüm. Nihayet Madam Bowden'a Opaline'in kitabını ve akıl hastanesinden çalıştığımız evrakları anlatmaya karar vermiştim. Henry'nin onları bana vermesine sevinmiştim ama haklıydı, kesinlikle keyifle okunan şeyler değillerdi. O korkunç yerde kızını kaybettikten sonra abisinden intikam almak istemiş olmalıydı. Ben bunu isterdim. Shane'in geçirdiği kazayı düşündüm. Madam Bowden'ın neredeyse kılı kıpırdamamıştı.

Aklıma takılan bir şey vardı ve Madam Bowden'ın neden kahvaltıya inmediğini merak ettim. Her sabah, şirret sesi ve bitmek bilmeyen istekleriyle beni o uyandırırıldı. Başına bir şey mi gelmişti? Merdiveni çıkarken aptallık ettiğimi düşünerek avunmaya çalıştım. Muhtemelen yatak keyfi yapıyordu ama buna pek ihtimal vermiyordum. Yatak odasının kapısını çaldım ve bir dakika sonra içeri girdim. Karşımdaki manzaraya gözümün alışmasını bekledim. Yatağı bozulmamıştı ve Madam Bowden ortada yoktu.

"Madam Bowden?" diye seslendim. "Orada mısınız?"

Banyonun kapısı aralıktı ama içeri baktığımda orada olmadığını gördüm.

"Merhaba?" diye seslendim sahanlıkta ama evde çıt çıkmayışına bakılırsa yalnızdım.

Bir not bırakmış mı diye alt kata bakındım fakat hiçbir şey bulamadım. Elbette bir cep telefonu olmadığı için onu arayamazdım. Teknoloji şirketlerinin gündelik hayatını takip etmesini istemiyordu. Ne yapacağımı bilmediğimden sabahı oda oda gezip birkaç dakikada bir pencereden sokağa bakarak geçirdim.

"Arayabileceğin bir arkadaşı var mı?" diye sordu annem, endişem birini arama ihtiyacı duyduğum bir seviyeye ulaştığında.

“İsimlerini hatırlayamıyorum, evde bir telefon defteri filan da yok.” Bu kadın hakkında ne kadar az şey bildiğimi yeni fark etmiştim. “Polisi aramalı mıyım? Ya bir yere gittiyse ve nerede olduğunu unuttuysa?”

“Unutkanlığı var mıydı?” diye sordu annem.

“Aslında hayır ama buraya geldiğinde onu gördün, çok yaşlı.”

“Ben onu görmedim.”

Cevabı öyle yersizdi ki bir küpü yuvarlak bir delikten geçirmeye çalışmaya benziyordu.

“Ne diyorsun? Tabii ki onu gördün. Önceki gün sizi burada tanıştırdım.”

Annem kısa bir duraksamadan sonra yine konuştu. “Ben uğradığımda o evde yoktu, unuttun mu?”

Tüylerim diken diken oldu. Neler oluyordu? Kapı zilini duyunca sıçradım.

“Belki odur,” dedim ve kapıyı açmaya koştum ama gelen Henry’ydi.

“İçeri gir,” dedim ve anneme onu daha sonra arayacağımı söyledim.

Henry onu rahatsız eden bir şey varmış gibi biraz huzursuz görünüyordu. Aynı anda konuştuk.

“Bir şey buldum...”

“Madam Bowden kayıp!”

Gözleri irileşti. “Kayıp mı?”

“Kahvaltı için onu uyandırmaya gittim ama yatağı bozulmamıştı.”

“Ya!”

Önemsemez tavrı sinirime dokundu.

“Sen ne istiyorsun?” Aslında bu kadar sert konuşmayı planlamamıştım ama ağızımdan öyle çıkmıştı.

“Önemi yok. Belki başka bir zaman konuşuruz.”

Paltosunun göğüs cebine elini soktu.

“Kitabını geri getirdim,” dedi onu holdeki sehpaye koyarak. Sonra gitmek yerine orada oyalandı.

“Gerçekten endişelisin, değil mi?”

Omzumu silktim. Madam Bowden benim ailem gibi olmuştu.

“Oyalanacak bir şeyler bulmalıyım,” dedim ve bir temizlik kahramanıymışım gibi arka cebimden bir çift lastik eldiven çıkardım. “Özür dilerim, kabalık etmek istememiştim.”

Gitmesini bekledim ama paltosunu çıkardı.

“Tamam, ne yapacağız?”

“Ne demek istiyorsun?”

“Seni tek başına bırakacak değilim ya? Şunlardan başka var mı?” diye sordu eldivenlerime bakarak.

Gümüşlerin hepsini mutfak masasına koydum ve Henry masanın bir ucuna, ben diğer ucuna geçtim. On beş dakikada bir saate bakıyordum ve endişem artıyordu. Henry çay yapmayı önerene kadar ancak üç beş kelime konuştuk. Fincanı yanıma koyduğunu fark etmedim ve dirseğimle onu masadan devirdim. Karo zeminde kırılan porselenin şangırtısı bende çılgılık atma isteği uyandırdı. Henry’nin buradan defolup gitmesini, beni dertlerimle baş başa bırakmasını istedim. Onun burada olması bana sahip olmadıklarımı hatırlatmaktan başka bir işe yaramıyordu. Süpürgeyle faraş getirmek için kalktım.

“Sen bırak, ben hallederim,” diye önerdi.

“Kendim daha hızlı yaparım,” dedim sertçe.

Ellerini kaldırarak geri geri yürüdü. Yere dökülen çaya ve porselen kırıklarına tüm bastırılmış öfkemle saldırdım ve elimi kestim. Henry’nin yanıma çömeldiğini neden sonra fark edebildim.

“İzin ver, yardım edeyim,” dedi elimi sarmaya çalışarak.

“Böyle iyiyim.”

Yere oturdu.

“Biliyor musun, bazen insanların sana yardım etmesine izin vermelisin. Her şeyi tek başına yapmak zorunda değilsin.”

Güven sorunlarımla ilgili tavsiye almaya hiç niyetim yoktu. Özellikle de ondan. Henry hayatındaki her ilişkiden kaçmış bir adamdı. Ayağa kalktım, dolapların birinde bir kutu yara bandı buldum ve tekrar masaya oturdum.

“Benimle konuşabilirsin, biliyorsun. Biz arkadaş değil miyiz?” Buzdolabına yaslanmıştı.

“Bu işten nefret ediyorum.”

“Hayır, etmiyorsun.”

“Ediyorum. Bu aptal işten nefret ediyorum. Buraya neden geldiğimi bilmiyorum. Gece okulundan da nefret ediyorum, bana neler kaçırdığımı hatırlatan her şeyden...” Yara bandının kâğıdını açmakta zorlandım. Düşüncelerim birbirini kovalıyordu. “Tam bir şeyi düzelttiğimi sanırken hayatım yine tepetaklak oldu. Tüm bunların ne anlama geldiğini bile bilmiyorum. Kitabın neden odamda belirdiğini, neden benimle konuşmaya çalıştığını hissettiğimi. Shane’in görünürde bir kaza sonucu bu evde nasıl öldüğünü. Hiçbirini anlayamıyorum. Sonra annem yine konuşmaya başladı ve bana annesinin evlatlık olduğunu söyledi, yani hiçbir şey sandığım gibi değilmiş. Şimdi de Madam Bowden... Aşırı tepki verdiğimi düşündüğünü biliyorum ama bir terslik var! Bunların hiçbiri normal değil,” dedim ellerim titreyerek. Yara bandını açmaktan vazgeçerek yere attım. “Ama en çok neden nefret ettiğimi biliyor musun?” Henry’ye bakmak için döndüm, orada duruyordu, aklımı karıştıran şeyleri ona anlatmamı bekliyor gibiydi. “Yeniden incinmekten korktuğum için gerçekten istediğim şeye karşı canla başla mücadele etmekten nefret ediyorum.”

Bunları yüksek sesle söylediğime pişman olduğum bir sessizlik oldu.

“Gerçekten istediğin nedir?”

Yaşlı gözlerle ona baktım.

“Sensin.”

Bu bir hayat memat meselesiymiş gibi birbirimizin kollarına atıldık. Beni kucakladı ve duygularını saklamadan öptü. Tüm hayatım bir tek noktaya odaklandı. Bir mikroskobun merceğini en önemli şeyi bulmak için ayarlamaya benziyordu. Aşk.

ELLİ BİRİNCİ BÖLÜM

Henry

Martha'nın tek kişilik yatağında, vücutlarımızın her bir santimi birbirine değerek yatıyorduk. Mutfakta, geçmişin kötü anılarından arınırcasına söylediği kederli sözler aramızdaki duvarı yıkmıştı. *Gerçek, insanı özgür kılar, derler.* Birbirimize yüreklerimizi açmıştık ve o esnada, Martha'nın benim kaderim olduğunu anlamıştım. Önceki hayatımda yaptığım aptalca, görünürde anlamsız, bana yalnızlığımı iliklerime dek hissettiren ve beni zorlayan her şey beni buraya, Ha'penny Yolu'na getirmişti.

"İyi misin?"

Göğsüme koyduğu başını salladığını hissettim ve ona daha sıkı sarıldım. Kalbim on kat büyümüş gibiydi. Gerekirse bir arabayı bile yerinden kaldırabileceğimi hissediyordum. Bunu denememek en iyisiydi ama hissiyatım o yöndeydi.

"Sana hiç söylemediğim bir şey var," dedim.

"Eyvah, başka bir nişanlın yoktu değil mi?"

"Çok komik. Dikkatli olmazsan, seninle de nişanlanacağım."

"Dikkatli olmazsan, sana ever diyebilirim."

"Biraz önce evlendik mi biz?"

Kulağımın dibinde hafifçe boğuk bir sesle gülmesi tuhaf denecek kadar seksiydi.

"Eğer senin için de uygunsa evlilik işini bir süreliğine rafa kaldırabilirim."

"Aynı şekilde."

Çenesini göğsüme koyarak ona söylemediğim şeyi anlatmamı bekledi. *Battı balık yan gider*, diye düşündüm.

"Ben o kitabevine girdim."

"Hangisine?"

"Şu malum kitabevine. Bitişikteki."

Söylediklerimi kavramaya çalışarak hafifçe başını salladı.

"Öyle bir kitabevi var, Martha. En azından, bir süre önce vardı. İrlanda'ya geldiğim gece."

"Onu gördün mü?"

Başımı salladım.

"Bana neden söylemedin?"

Sence? der gibi baktım.

"Zaten kaçığın biri olduğumu düşünüyordun."

"Hiç de değil!" dedi tekrar gülerek. "Ben seni sapık sanıyordum."

"Hah işte! Beni sapık ya da deli sanmanı istemedim, o zaman, seninle bir şansım olamazdı."

"Başından beri benden hoşlandığını mı söylüyorsun?"

"İltifat mı istiyorsun?"

Yatakta yuvarlandı ve kalkacak gibi yaptı. Onu çekip üzerine yatırdım ve ona duyduğum arzuyla bütün vücudumun sızladığını hissettim.

"Sanırım seni gördüğüm ilk andan beri biliyordum."

Beni usulca öptü ve parmaklarını saçlarımda gezdirdi. Hiç uyanmak istemediğim bir rüyaya benziyordu. Onun hiçbir zaman benim olmayacağını bilerek bu evden ayrılmak zorunda kaldığım günlerden sonra bunlar gerçek gibi gelmiyordu.

"Bekle bir dakika," dedi ve dudaklarını can sıkıcı bir şekilde benimkilerin üzerinden çekip dirseklerine dayanarak kalktı. "Sence kitapçı neden sana görünmeyi tercih etti?"

"Şey, beni neden seçtiğinden emin değilim..." Bu kadınla yatakta çıplak yatarken aklımı toplamakta zorlanıyordum. Ayrıca uzun bir süre onu sarhoşluğa bağlı bir hayal sanmıştım.

Martha doğrulup oturdu ve çarşafa sarındı. Görünüşe bakılırsa mola vermiştik.

"Şu kitap, *Kayıp Adında Bir Yer*. Onu oraya Madam Bowden'in koyduğunu düşünmüştüm."

"Ağacınla birlikte."

Bana surat yaptı. Alaycı yanım köreliyordu.

"Söyledim ya, hepsi çok anlamsız. Bu sana daha da çılgınca gelebilir ama..."

"Olmayan bir dükkânı görmekten daha mı çılgınca?"

Başını yana yatırdı ve beni tartar gibi süzdü. "Bu el yazması senin için gerçekten önemli değil mi?"

Motivasyonumdan şüphesi mi vardı? Kendimi açıklamaya giriştim ama sözümü kesti.

"Hayır, meselenin o olmadığını biliyorum ama bir şeyler kanıtlama ihtiyacını anlıyorum."

O böyle söyleyince birden her şey gözüme çok yüzeysel göründü. Başkalarının onayını kazanmaya çalışmak, gerçek olmayan başarılar kovalamak. Bir şey yazmış filan değildim, sadece başka birine ait bir eserle yollarım kesişmişti ve ikinci el bir zaferde kendi değerimi bulmaya çalışmıştım. Belki de en başından beri yanlış yapmıştım. Başkalarının saygısını kazanmaya çalışmaktansa özsaygımı inşa etmemin zamanı gelmiş olabilirdi.

"O el yazmasını bulsaydım" -doğru kelimeleri seçmek için duraksadım- "bu büyük bir şey olacaktı. Ama ne tuhaftır ki Opaline'la ve kitabeviyle ilgili gerçeği ortaya çıkarmamız ve sonunda gülüşüyle kalbimi çarptıran mükemmel bir sevgili bulmam bunun önüne geçti."

"Biz sevgili miyiz?"

"Bunu çok isterim."

"Tamam."

Böyle dedikten sonra bana arkasını döndü.

"Şey, ne yapıyoruz? Bu bir çeşit çiftleşme seremonisi mi? Benim de arkamı dönmem gerekiyor mu?"

Tekrar güldü. "Kelimeler, Henry!"

Dövmesi. Tabii ya. Ona yakından baktım ama yazıyı okuyamadım.

"Tüh be."

"Ne oldu?"

"Bir gözlüğe ihtiyacım olabilir."

Martha komodinine uzandı ve çekmecedden bir büyüteç aldı. Kendimi yaşlı bir kaplumbağa gibi hissetmemeye çalıştım. Metin şöyle başlıyordu:

Wrenville Konağı nesiller boyunca insanlara musallat olan bir hortlak gibi. Yolunun üzerindeki tüm hayalleri ve hedefleri yerle bir ediyor. Bu topraklar lanetli, burada doğan her çocuğun soyu gibi. Ben karanlığa doğdum ve hiçbir kefareti onda, sevgili Rosaleen'imde aradığım kurtarıcı ışığı bana bağışlamayacak. Son nefesime ve ondan ötesine dek buraya karanlık hükmedecek.

Martha'nın dövmesini ilk görüşümden bu yana ne beklediğimi bilmiyordum ama bu olmadığını biliyordum.

"Tarihi görebiliyor musun?"

Büyütecimle tarihi aradım ve 1846 rakamını gördüm.

"Nedir bu?"

Martha bana döndü, gözleri irileşmişti, bakışları ciddiydi.

"Bunu kimseye anlatmadım. Zaten ben de anlamıyordum, yani bunun neden olduğunu. Sonra Opaline'in fotoğrafını gördüm." Arkasına uzandı ve başucundaki telefonunu alıp Opaline'in St. Agnes's'teki eski fotoğrafını açtı. Sonra telefonu bana uzattı.

"Neye bakacağım?" diye sordum onu alırken.

"Eteğine bak."

Opaline'in eteğini büyüttüm ve daha önce gözden kaçırdığım bir şey gördüm. Kumaşta dikişler vardı.

"Kelimeler," dedi Martha aklımı çalıştırmama yardımcı olarak. "Bir hikâye. Benim vücuduma yazdırdığım hikâyeyi eteğine işlemiş."

"Nasıl yani..."

Tekrar Martha'nın sırtına baktım ve hikâyenin sonundaki baş harfleri gördüm.

EJB.

Kafatasım karıncalanmaya başladı, saçlarımın dikildiğini hissettim.

"Henry, bence bu Emily Brontë'nin el yazması romanı."

ELLİ İKİNCİ BÖLÜM

Opaline

Londra, 1946

Monte Cristo Kontu'ndan esinlenerek aylarca araştırma yaptım ve asker oğullarının korkaklık bahanesiyle haksız yere idam edildiğini savunan bir aileyle ilgili bir gazete haberine rastladım. Birliğinin ismini yazmışlardı. Abiminkiydi. Aradığım ipucunu bulmuştum, geriye onun izini sürmek kalıyordu.

Ypres'ta yapılan ve elli adamın bir idam mangası tarafından infaz edilmesine karar verilen (ya da bakış açınıza göre katledilmesine) iki duruşmanın çarpıcı askeri mahkeme kayıtlarına ulaştım. Ateşkesin imzalanmasına günler kala, Almanların teslim olacağını bilmesine rağmen abim iki adamın daha vurulmasını emretmişti. Belgeleri *The Times*'ta çalışan gazeteci Bay Turner'a götürdüm ve bu olayı kapsamlı olarak araştırmayı kabul etti.

Söz konusu askerlerin savaş bunalımından mustarip olduğu mahkeme kayıtlarında açıkça belirtilmişti. Lyndon bunun acınacak bir zayıflık olduğunu ve başarılı askeri birliklerde bu tür şeylere rastlanmadığını kendi el yazısıyla yazmıştı. "Mahkûmiyet için yeterli delil yok," diye yazmıştı ama buna rağmen önceki gün ağır kayıplar veren tabura bir mesaj göndermek için sanıkların ölüm cezasına çarptırılmasını önermişti. Bu can kayıplarına komutanın askeri stratejilerinin sebep olduğuna değinilmemişti.

Sanıklardan biri Frank O'Dowd adında, İrlandalı bir askerdirdi ve sağanak yağmurda ıslanan şapkasını takmak istemediği için vurulmuştu. Ölüm hücrelerindeki son saatlerini atlatabilmesi için bir doktor tarafından ona sakinleştirici ilaç verilmişti. Bay Turner o doktorla temas kurabilmişti ve O'Dowd'un gönüllü bir asker olduğunu doğrulamıştı. "Gözlerinin önündeki cesur adamları göremediler," demişti doktor. Ayrıca, idam mangası ateşi kestiğinde abimin İrlandalı askerin kafasına sıkıldığı bir kurşunla *coup de grâce* denen son öldürücü darbeyi vurduğunu teyit etmişti.

Geceyi Paddington'daki Great Western Royal Otelinde geçirdim. Londra'nın büyük bir kısmının aksine, savaşı nispeten zarar görmeden atlatmıştı. Çatısında bir hava harekâtı sonucunda oluşan küçük bir hasar vardı, o kadar. Eve geri dönmek tuhaf gelmişti. Artık kendimi buranın dokusunun bir parçası gibi hissetmiyordum ve insanlar bana tuhaf, hatta bir bakıma yabancı geliyordu. Savaş birçok şeyi ellerinden almıştı. Bu bende onlarla dayanışma isteği uyandırmalıydı ama benim savaşım onlarınkinden çok farklıydı. Öğle yemeği için Bay Turner'la buluştum ve bana ertesi gün gazetede yayınlayacakları makalenin bir kopyasını verdi.

Haberi okudum. Güçlü bir üslupla yazılmıştı. Turner müstesna bir gazeteciydi, abimi gerçeküstü bir cani, korkunç kötülükler yapmaya muktedir bir canavar gibi göstermek yerine insaniyettense gaddarlığı seçmiş, son derece gerçek bir insan olarak tanıtmıştı. Bu onu daha gerçek ve suçlarından ötürü hesap verebilir biri gibi göstermişti.

“Bunun geri dönüşü yok,” dedi Turner ve şapkasının kenarına dokunarak beni selamladıktan sonra sokaktaki kalabalığa karıştı.

“İntikam alacaksan iki mezar kaz,” diye bir atasözü var,” dedi tecrübe ve bilgelikle anlam kazanmış ama yine de kesinlikle eski dostum Jane’den izler taşıyan bir kadın sesi.

“Jane!” diye bağırdım ona sıkıca sarılarak. Ona yazıp benimle otelin lobisinde buluşmasını istemiştim.

“Bu sözü Konfüçyüs söylemiş,” diye uyardı uğraşımın beni de mahvetmesinden endişe ederek. “Bunda gerçekten kararlı mısın?”

“Hikâyeme sahip çıkmalıyım. Gücümü geri kazanmalıyım.” Ölen askerlerin aileleriyle müşterek bir noktamız olduğunu yeni fark etmiştim. Mahcup edilerek sessiz kalmaya zorlanmışım. Başıma gelenler yüzünden küçük düşürülmüştüm, bunların başıma gelmesine izin verdiğim ve artık insanların gözünde mahvolmuş bir kadın olduğum için. Bununla lekелendiğimi hissetmiştim. Bu yüzden, Josef’in sessiz ve mütevazı arkadaşlığı dışında kendimi bütün dünyadan soyutlamıştım. Geri dönmeye hazır mıydım? Belki değildim ama insan kendini hiç hazır hisseder miydi? O sırada tek bildiğim sessizliğim boyunca yeterince acı çektiğimdi. Açıkça konuşmanın ıstırabı hiç olmazsa bana cesaret verebilirdi.

“Dünya Lyndon Carlisle’ın gerçek yüzünü görmeli. Onlara kendi hikâyemi önerdim. *Birlik Komutanı “Orakçı” Carlisle öz kız kardeşini bir akıl hastanesine kapattı.*”

“Hadi canım! Editörün bunu yayınlayacak mı?” diye sordu Jane.

"*The Times*'ta güçlü bir erkek dayanışması var. Görünüşe bakılırsa Lyndon'ın bana yaptıkları suç sayılmıyor."

"Ne saçma!"

"Bay Turner buna başka bir açıdan bakıyor. Akli dengesizliğime dair en ufak bir imanın itibarımı zedeleyebileceğini ve insanların *asıl* konudan sapmasına yol açabileceğini düşünüyor. Bunlar onun sözleri."

"Haklı olabilir," dedi Jane dalgın bir tavırla dudağını kemirerek. "Lyndon bundan yararlanabilir."

"Doğru söylüyorsun. Adaletin yerini bulması için son bir fedakârlık yapmak zorundayım."

Harekete geçmiştım ve bunun geri dönüşü yoktu. Korkuyordum? Tabii ki evet. Ne var ki bu hikâye artık benden daha önemli bir şeye dönüşmüştü ve abimin onlara yaptıklarının hesabını sorma imkânı olmayanların adına bir sorumluluk hissediyordum. Carlisle adının itibarının en azından bir kısmını geri kazanacaktım. Bence babam da böyle isterdi. Vakit gelmişti. Onunla yüzleşmeliydim.

Gece karanlığı bastırırken eski aile evimin yolunu tuttum. Hava durgun ve sessizdi, kaldırımdaki ayak seslerimden ve kulaklarımın uğultusundan başka bir ses duyulmuyordu. Evin kapısına vardım. Her şey ne kadar küçük görünüyordu.

Kapıyı çaldım ve beklerken kendimi sağlam kökleri olan, ulu bir ağaç gibi hayal etmeye çalıştım. Omuzlarımı gevşettim ve tüm enerjimi karnımın ortasına yönlendirdim. Ateşim orada yanıyordu, sert ve kararlı davranmak için ondan kuvvet almam gerektiğini biliyordum.

"Bay Carlisle," dedim sadece.

"Sizi bekliyor mu?"

“Beklemiyorsa aptal demektir.”

Kadın şaşırmış göründü ama mesajımı iletmeye gitti. Kendi evime davet edilmeyi beklemedim. Kapıyı kapadım ve holün parke zeminini geçerek salona yönelen kadını izledim.

“Özür dilerim, hanımefendi, siz burada beklemelisiniz.”

“Yeterince bekledim,” dedim ve onu itip yanından geçtim. Lyndon masada akşam yemeğini yiyordu, beni görünce az kalsın çorbası boğazına kaçacaktı.

“Ne oluyor be?..”

“Beni gördüğüne şaşırdın mı, abi?”

Başka bir şey söylemedi. Güç bir duruma düştüğüne şahit olunmasından nefret ederdi. Karşı saldırıya geçmeden önce durumu iyice kavramayı bekleyecekti. Onu bu kadar yaşlanmış görmeyi beklemiyordum. Olduğundan daha yaşlı görünüyordu. Zayıflamıştı, cildi kuruyup kırıkmıştı, yara izlerinin etrafı endişe verecek kadar kırmızıydı. Romatizmalı el parmakları eğri büğrü olmuştu ve neredeyse kel kalmıştı.

“St. Agnes’s’taki hücrem yerine neden burada olduğumu mu merak ediyorsun?”

Bir peçeteyle ağzının kenarını sildi ve onu masaya koydu. Bana kapıyı açan kadın abim eliyle onu kovana dek bir yaz sineği gibi etrafımda dolaşmaya devam etti.

“Bunu nasıl yaptığımı merak ediyorsundur. Ya Doktor Lynch’e ne demeli? Her ay paranı almaya devam ediyor değil mi?”

Lyndon gözlerini kısıtı ve masadan kalktı. Tüm zayıflıklarına rağmen bir asker gibi görünmeyi başarıyordu. Bir adım gerilememek için irade gücümü son damlasına kadar kullandım.

“Buraya gelmeye nasıl cüret edersin?”

Nefesini tenimde hissedebiliyordum, bana o kadar yakın duruyordu.

“Artık senden korkmuyorum. Bana daha ne yapabilirsin?”

“Bunu birlikte keşfedelim mi?”

Gözlerime bakmayı sürdürdü. Ona saldırmak istedim ama benim şiddetten daha büyük bir silahım vardı.

“Beni yok etmek mi istedin? Babasının kıymetli kızını? O zaman, seni tebrik ederim. O kız artık yok. Şimdi karşında duran kadın bambaşka bir mahlûk ve o da yok etmeye kararlı. Seni.”

“Bu gösteriden etkilenmem mi gerekiyordu? Çünkü seni temin ederim ki hiç etkilenmedim.”

Avının peşindeki dişi bir aslan gibi onun etrafında döndüm.

“Saatler sonra bütün dünya yaptıklarını öğrenecek. Biz burada konuşurken kâğıt mürekkebi emiyor.”

“Ne kâğıdı? Ne diyorsun be kadın?”

“*The Times*. Geçmişinle yakından ilgilendiler. Özellikle de lakabınla: Orakçı.”

Bakışlarında bir kaygı ifadesi belirip kayboldu.

“Gazeteler doğruluğuna bakmadan haber yapar. Bir akıl hastanesinde olması gereken, kıt akıllı bir budala olduğunu ispatladığınla kalacaksın.”

“Ah, evet, o konuda haklısın. Bu ne kadar adaletsizce olursa olsun, sadece benim hikâyemin itibarını yerle bir etmeye yetmeyeceğini biliyordum. Belki biraz zedelenirdi ama benim peşinde olduğum yıkıcı etkiyi yaratmazdı. Hayır, Lyndon, sabah gazeteleri çarşaf çarşaf senin savaş suçlarını yazacak. Korkaklık kisvesi altında işlediğin cinayetleri. Kayıtların çoğu imha edilmiş ama alçakça suçlarınla ilgili dost çevrelerinden dışlanmana ve diğer herkesin seni bir düşman gibi görmesine yetecek kadar kanıt topladım.”

Bir anlığına gözleri irileşti.

“O zavallı erkek müsveddeleri asker üniforması giymeyi hak etmiyordu. Aileleri ve ülkemiz için birer utanç kaynağıydılar.”

“Vurduğun adamların asker kaçağı olmadığına dair kanıtım var. Görgü tanıkları o adamları öldürdüğüne ilgili ifade vermeye hazır. Aileleri adaleti hak ediyor.”

"Adaleti ben sağladım!" Sesi göğüs kafesinin içinde bir top gibi patladı.

"Tam tahmin ettiğim gibi. Gerçekten delisin sen."

Lyndon'a göre hepimiz bir satranç tahtasının taşlarıydık. İsteddiği gibi oynatabileceği önemsiz taşlar.

"Eh, kişi kendinden bilir işi. Ayrıca onlar gerçek asker değildi, askere alınan acemilerdi."

Bana zarf attığını biliyordum.

"Bazıları daha çocuktuktu, bunu biliyor muydun? Dolayısıyla evet, belki onca ölüm karşısında paniklediler ama onlar asker kaçığı değildi."

"Ah, lütfen, Opaline, bize savaş meydanındaki tecrübelerini anlatmaya devam et. Bu konulardaki bilginle beni aydınlat."

"Başka birinin hayatı konusunda bir yargıç ve bir jüri üyesi gibi karar verme hakkım olmadığını biliyorum."

"O kış, hava şartları yüzünden binlerce kişinin öldüğünü biliyor musun? Bir kat daha fazlası koleradan öldü. İmparatorluğun en iyi adamlarından milyonlarcası haftalar boyunca yağmurda, soğukta ve rüzgârda o çamurlu siperlerde tarifsiz acılar çekti. Aç ve yorgun bir hâlde düşmanın kurşun yağmuruna direndiler. Bomba sesleri ve katliamların ardı arkası kesilmiyordu. Daha iyi silahlanmış ve daha hazırlıklı bir düşmanla yüzleşecek yeni askerlere yer açmak için ölümler ve yaralılar siperlerden götürülüyordu. Vahşi ve ilkel kırlarda üzerimize siyah çamur yağıyordu. Somme'un ilk gününde yirmi bin adam öldürüldü. Sanki mahşer günü gelmişti ve her asker yanındaki silah arkadaşından başka kimsesi olmadan onunla yüzleşmek zorundaydı. Siperlerdeki ancak birileri onlara yiyecek ulaştırabilirse karınlarını doyurabiliyordu, diğer zamanlarda açlardı. Orada öldürüyor ve öldürülüyorlardı, sığ mezarlara gömülüp farelere yem oluyorlardı. Üstelik onlar şanslı olanlardı."

Bunu beklemiyordum. Bundan önce savaş hiç anlatmamıştı, anlatsaydı her şey farklı olabilirdi.

“Yine de bu bir bahane...”

“Hiçbirimiz savaşın dehşetinden kaçamadık. Kral’ı ve ül-kemizi savunmak zorundaydık. Dolayısıyla yapmam gerekeni yaptım.”

“Nedir o? Kendi askerlerini düşmandan önce öldürmek mi?”

“Başkalarına ibret olsun diye korkaklıklarını cezalandırmak. Ordular korkuyla yönetilir. Askere gönüllü yazılan adamların onları nasıl bir katliamın beklediğini bildiğini mi sanıyorsun? Oradaki her adamın o korkunç yerden ayrılabilmeyi tüm benlikleriyle istemediğini mi sanıyorsun? Sence o adamların ölüme yürümeye devam etmesini sağlayan şey ne?”

Bunu bilmiyordum.

“Görev aşkı. Haysiyet. Savunmayı vazife edindiğin sansar-larda bunların hiçbiri yoktu. Sapına kadar korkaklardı.”

“Eğer gerçekten haysiyetli biriyse kalbinin bir yerinde haksız olduğunu biliyordur. Bir kalbin yoksa –ki ben olduğun-dan şüpheliyim– o zaman vicdanın sana bunu söylüyordur. O adamların aileleri çok uzun bir zamandır bu utancı taşıyor ve ne için? Velew ki bu adamlar yenilmez bir düşmandan korktu, bunun cezası ölüm müydü? Onları affedebilirdin. Çoğu birlik komutanı bunu yaptı. Ama sen yapmadın. Senin ahlaki de-ğerlerine uymayan herkesi yok etmek zorunda mısın? Herkesi küçük düşürmek ve ezmek zorun–”

“Yeter!”

Kristal sürahinin yanına gidip kendine bir içki koydu. Ba-caklarını titremesine rağmen kendimi sakinleştirmeye çalıştım, benim de bir içkiye ihtiyacım vardı.

“Bir tek senin acıların, senin çektiğin sıkıntılar önemli. Başka kimseyi düşünmüyorsun.”

Cevap vermeye tenezzül etmedim. Hiçbir anlamı yoktu.

“Benim bu yüzden nasıl acı çektiğimi hiç düşündün mü?” Vücudunun yan tarafındaki yanan yeri gösterdi. Cebinden bir sürü ilaç şişesi çıkardı ve masaya attı. “Onlar devede kulaktı,”

dedi sakinleşerek. “Sadece görevimi yaptım. Hayatımı riske attım ve karşılığında ne aldım?”

“Sana madalyalar vermediler mi?”

“Madalyaymış! Ben saygı görmek istedim. Bir gelecek istedim. Bir ailem olmasını istedim. Bunu gören hiçbir kadın bana yaklaşmadı. Karıma çocuk bile veremezdim. İşe yaramaz bir adam. Bir iş için yalvarmak zorunda kaldım. Bunun ne kadar küçük düşürücü olduğunu biliyor musun? Senden bir tek şey istedim.”

“Bingley’yle evlenmemi mi?” diye sordum.

“Şimdi karşıma geçmiş, özgürlüğünle bana hava atıyorsun. O özgürlüğün bedelini ben ödedim!”

“Lyndon, bunları daha önce konuşsaydık sana yardım edebilirdim.”

“Sen ne yapabilirdin? Bir tek işe yarayabilirdin, onda bile bana itaat etmedin.”

“İtaat etmek mi?” Bunu düşününce içimden gülmek geldi. Buna ne hakkı vardı? Lyndon daima benim üzerimden bir yetkiye sahipmiş gibi davranmıştı ve sanırım aramızdaki yaş farkı bu davranışını normalleştirmişti. Ama bunu daha fazla yapamayacaktı. “Sana bir borcum varmış gibi konuşuyorsun. İnan bana, abi, sana hiçbir borcum yok.”

“Her şeyini bana borçlusun! Ben olmasaydım ölürdün.”

“Ne diyorsun sen?”

“Annen seni istemedi. Bugüne kadar benden olduğundan bile emin olamadım. Kahrolası Fransız orospusu.”

Başka bir sohbetin ortasına dalmış gibiydim. Lyndon’ın sözlerinin anlamını kavrayamamıştım.

“Annem mi?”

Büfeye doğru yürüdü, gümüş bir kutudan bir puro aldı ve yuvarlak, mermer bir çakmakla yaktı. Purosundan bir nefes çekerken gözlerini kıstı ve dumanı durgun havaya üfledi.

“Bildiğin gibi annem de babam da öldü. Onlar senin büyükannenle büyükbabandı.”

Başımı iki yana salladım. Bunların hiçbirisi doğru gelmiyordu.

“Bu saçmalığı dinlemeyeceğim,” dedim gitmek için arkamı dönerek.

“Gerçekleri öğrenmekte artık o kadar ısrarcı değilsin sanırım?”

Birden durdum.

“Buraya yanlış anlaşılmalari ortadan kaldırmaya, eski günahlarımı gün ışığına çıkarmaya geldiğini sanmıştım. Madem bunu istiyorsun, o zaman her şeyi öğrenmelisin.”

Midem bulanıyordu. Rahatsız edici bir his göğsümden yukarı doğru tırmandı. Ne söyleyeceğini bildiğimi fark ettim; içten içe bunu hep biliyordum ama kendime bile itiraf edememiştim.

“Yarın o paçavra gazeteler yaşananları senin bakış açınla aktardığında öz babana ihanet ettiğini bilmelisin.”

Ona döndüm ve gözlerinin içine baktım.

“Hayır,” dedim tekrar başımı sallayarak. “Sen benim babam olamazsın.”

“1900 yazında Avrupa’yı geziyorduk. Gezinin masraflarını büyükannem, yani senin büyük ninen karşılıyordu. Üniversiteden birkaç arkadaşlaydım, genç erkeklerde âdet olduğu üzere uzun bir Avrupa turuna çıkmıştık. Yirmi yaşındaydım, senin Avrupa’ya kaçtığın yaşta.”

Bizi kıyaslamasından nefret ettim. Ben ona hiç benzemiyordum.

“Fransız Riviera’sını ziyaret ediyorduk. Önce o bana yanaştı...”

“Kapa çeneni!” Ellerimle kulaklarımı kapadım. Bu kadarı çok fazlaydı. Ama üzerime yürüyüp zorla kollarımı indirdi.

“Bunlar doğal şeyler, Opaline. Genç erkekler kurtlarını dökmeli. Ama onun gibi kızlar bir fırsat yakaladıklarını bilir. Ben gitmeden önce yanıma geldi, hamile olduğunu ve bir çocuğa bakacak parası olmadığını söyledi. Ona benden hiçbir şey

koparamayacağını söyledim ama adımı biliyordu ve bir şekilde adresimizi öğrenmiş. Bir yıl sonra çıkageldi ve seni istenmeyen bir hediye gibi kapımıza bıraktı.”

Ağlıyordum fakat Lyndon anlatmaya devam etti.

“Seni bir yetimhaneye bırakmayı önerdim ama babam her zamanki iradesizliğiyle sana acıdı ve yanımızda kalman için ısrar etti. Ben hiçbir sorumluluk almak istemedim. Orduda bir kariyerim vardı. Onlar da seni kendi kızları gibi büyüttüler ve o zamandan beri benim başımın belasıdır.”

Onunla mücadele etmekten vazgeçtiğim için kollarımı bıraktı, büfeye gitti ve bir sürahidenden iki büyük bardağa konyak doldurdu. Birini bana verdiğinde onu iki yudumda bitirdim.

“Babam gerçek babam değil miydi?”

Uzun bir süre konuşmadık ve kelimelerimizin üzeri toz tuttu.

“Adı neydi?”

“Kimin?”

“O kadının. Yani... annemin.”

“Nereden bileyim? Kırk küsur yıl önceydi. Celine gibi bir şey. Yoksa Chantal mıydı?”

Kristal bardağı ona fırlattım, büfeye çarpıp parçalandı.

“Gerçekten rezil birisin. Kendinden başka kimseyi umursamıyorsun. Beni yıllarca o... o berbat yerde kilitli tuttun. Doktor Lynch babam olduğunu biliyor muydu? Tanrım, şimdi her şeyi anlıyorum.”

“Ben sana iyilik yaptım. Annenin izinden gittiğini anladım, parmağında bir yüzük olmadan hamile kaldın. Dolayısıyla senin için ondan kurtuldum. Bana böyle mi teşekkür ediyorsun?”

O kadar şaşkın ve kızgındım ki söylediklerini birkaç saniye sonra kavrayabildim.

“Bebeği kaybedeceğimi nereden bildin?”

“Ne?”

“Bebeği diyorum. Bir kızdı, ölü doğdu. Ondan kurtulduğunu söyledin ama bunun olacağını bilemezdin.”

Kendine bir içki daha koydu.

“Lyndon, ne yaptın sen?”

“O kızı bir çantaya koyup istenmeyen bir kedi yavrusu gibi boğmalıyım.”

Öyle hiddetlendim ki gözlerim karardı. Tırnaklarımı avuçlarıma batırdım. Onu öldürmek istedim.

“Tanrı aşkına neden bahsediyorsun sen?” dedim benim bile tanıyamadığım, alçak bir sesle.

“Ama dirisi ölüsünden daha kıymetliydi. Erkek olsaydı daha çok kazanırdım ama o da benim için iyi bir kazanç kapısı oldu.”

Bana baktı ve gülümsedi. Cahilliğime güldü. Ben çocukken onun küçük kardeşi olarak bazı şeyleri ondan geç anladığımdaki gibi.

“Haberin yoktu değil mi?” Muzaffer bir edayla içkisinden bir yudum aldı. “İrlandalı dostum bu sırrı kendine sakladı.”

Büfeden bir bıçak alıp ona saldırdım.

“Tanrı şahidim olsun ki, Lyndon, eğer bana hemen gerçeği söylemezsen gözlerini oyacağım.”

“Sakin ol, kızım. Elinden bir kaza çıkmadan bırak onu.” Rahat bir tavırla tekrar kolçaklı iskemlesine oturdu. “Onu sattım. Çocuğu olmayan bir çiftte. Her şeyi Lynch organize etti. Görünüşe bakılırsa, bunu daha önce de yapmıştı.”

“Kızım yaşıyor mu?” Nefesim kesilmişti, destek almak için yemek masasının sandalyelerinden birine yaslandım.

Lyndon cevap vermedi. Umduğu gibi gitmeyen bir şeyler vardı.

“Rahatlamış gibisin.”

“Tanrım, hiçbir fikrin yok, değil mi?”

“Hangi konuda?”

“Sevginin ne olduğunu bilmiyorsun!” Bir an duraksayarak kendimi yatıştırdım, Lyndon’ın insaniyetsizliğinin hangi boyutlara ulaştığının farkına vardım. “Öz torununu sattın.”

Bay Turner'ın makalesinin kopyasını masaya attım ve oradan gitmek için döndüm.

“Nerede olduğunu sormayacak mısın?”

“Bunu bana söyler miydin?”

Kıs kıs güldü.

“Beni çok iyi tanıyorsun, küçük Opal.”

Bu hitap beni huzursuz etti. Sadece Armand beni böyle çağırırdı.

“Yarından sonra herkes kim olduğunu öğrenecek.”

Odadan çıkarken her nasılsa dik durmayı başarabildim. Holde kâhyanın yanından geçtim, beni garip bakışlarla süzdü. Uçsuz bucaksız bir duygular ve artık hiçbir yere uymayan hatıralar labirentinde kayboldum. Kızım hayattaydı. Hayatıma devam etmek için sadece buna tutunmam yeterliydi.

Sokak kapısına ulaştığımda kulakları sağır edecek kadar yüksek bir silah patlaması duydum. Durdum. Sonra bir kadın çığlığı duydum. Arkamı dönmedim. Ayaklarımı zorla hareket ettirdim, sokağa çıkana kadar birini diğerinin önüne koymaya devam ettim. Havayı ciğerlerime doldurdum. Bir seçeneğim olduğunu biliyordum. Bu korkunç olaylar dizisinin benim yeni hikâyem olmasına izin verebilirdim, sonsuza dek, bir pranga gibi her yere sürüklediğim bir hikâyeye dönüşebilirdi. Ya da onun Lyndon'la birlikte yok olmasına izin verebilirdim. Bu, hayatımın geri kalanı boyunca her gün yapmak zorunda kalacağım bir tercihti.

ELLI ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Martha

Hava kararmıştı. Küçük kozamızın içinde kendimi güvende hissediyordum. Henry'nin o kozaya girmesine izin vermek beni rahatlatmıştı, artık tek başıma taşımak istemediğim yükleri onunla paylaşmak. İkimiz de bizi buraya çeken bir sebep olduğunu biliyorduk. Her öpüşmemize, her dokunuşumuza ısıltılı bir sihir katan özel bir şey vardı. Onun benim olduğuna, o gözlerin artık yalnızca bana böyle baktığına inanamıyordum. Boynuma şapşal sözcükler fısıldıyordu, parmaklarıyla tenimi keşfediyordu ve en güzeli, kollarımda uyuyakalmış olmasıydı.

Madam Bowden geri dönmemişti ve içime doğan tuhaf bir his yüzünden onu beklemekten vazgeçmiştim. İsterseniz buna bir sezgi diyebilirsiniz ama onun bu bina hakkında görünenden daha fazla şey bildiğini tahmin ediyordum. Benimle ilgili de daha çok şey biliyordu. Madam Bowden kimdi? Beni ne için sınamıştı? Akşam yemeği davetindeki arkadaşları da bu işin içinde miydi? Hepsi bir oyun muydu? Henüz tüm parçaları birleştirememiştim, yine de Ha'penny Yolu'na gelişimin sadece bir tesadüf olduğu düşüncesiyle artık kendimi kandıramazdım.

Başka bir şeyin, harika bir şeyin farkına vardım. Henry'yi yine okuyabiliyordum. Hikâyeleri benim için tanıştığımız günkü kadar berraktı. O uyurken bile babasıyla yeniden bir araya geldiğini ve karmaşık duygularına rağmen bunun onun için

ne kadar anlamlı olduğunu okuyabiliyordum. Belki de yeteneğimi körelten aşk değildi. Belki aşkın tam tersiydi, kendime olan sevgisizliğimdi. Bana kötü davranmasına rağmen Shane'le kaldığımda bir bakıma kendimi terk etmiştim. Bir şeylerin yolunda gitmediğini söyleyen iç sesimi susturup bana bunu hak etmediğimi anlatmaya çalışan sezgilerimi duymazdan gelmiştim. Oysa içimdeki ses bana birinin kum torbası olmaktan daha iyi bir hayatım olabileceğini söylemişti. Kendime ve ihtiyaçlarıma karşı körleşince Shane'i okuyabilme kabiliyetimi yitirmiştim. Aynı şekilde Henry'yi ne kadar sevdiğimi, ona ne kadar ihtiyaç duyduğumu görmezden geldiğimde de yeteneğimi kaybetmiştim.

Yanımda kıpırdandığını hissettim. Alnına düşen hafif nemli saçları kâğıt ve güz rüzgârı kokuyordu. Onu uyandırmamaya gayret ederek sessizce kalktım ve holdeki sehpadan kitabımı almak için yukarı çıktım. Madam Bowden'ın Kraliçe Anne stili koltuklarının birine oturup son birkaç sayfayı okudum.

Kayıp umutsuz bir yer değil. Orası sabrın, beklemenin mekânı. Kayıp tekrar geri dönmek üzere gidenler manasına gelmiyor. Kayıp dünyalar arasındaki köprü, geçmişin acılarının güce dönüştüğü yer. Bu özel yerin anahtarı daima avucundaydı ama şimdi o kapının kilidini açmaya hazırsın.

Kendilerini burada bulan her insan buraya özel bir armağan getirir ve eğer onu kullanırsan korkularını aşabilirsin. Hafıza yoluyla aktarılan bir hikâyeye, kelimeler olmadan seninle gizemlerini paylaşan hayatlar, bilgilerini bir nefesle usulca kulağına üfleyen kitaplar, nazik ellerde yaşama dönen mekanik kuşlar, kurtarılan ve yeniden hayat bulan nostaljik eşyalar. Bunlar, bu duvarların arasındaki gerçek sihirler. Burada istediği her şeye dönüşebilen bir enerji var. Gerçekten inananların dışında kendini herkesten gizleyen, bir zamanlar olan her şeyi

ve yeniden olabilecekleri içinde saklamaya devam eden minicik bir tohum.

Bu çışğı geçmeye ve doğuştan hakkın olanı istemeye hazır mısın?

Kökleri derinlere uzanan bir ağaç gibi, bedenem sapasağlam olduğumu ve köklendiğimi hissettim. Öte yandan, zihnim bir esintinin uçurabileceğı kadar hafıftı. Bu benim yolculuğumdı. Shane'le yaşadıklarımı ben asla seçmezdim ama onlar sayesinde daha iyi bir hayat arayışıyla buraya gelmiştim. Opaline haklıydı, kendimi güçlü hissediyordum. Egoistçe değil, sakince, bilgece. Sonunda kendi hayatıma sahip çıkmaya hazırmışım gibi.

Sonra Henry'nin söylediğı ya da aksine, kendine sakladığı bir şeyi hatırladım. Sezgilerim bana onun önemli olduğunu söyledi. Tüm gerçekleri öğrenmeye hazırdım.

“Bana ne söyleyecektin?” diye sordum yatakta yanında otururken. Gerindi ve esnedi. “Efendim?”

“Bugün buraya geldiğinde bir şey bulduğunu söyledin.”

Dirseğine dayandı ve yeniden başlatılan bir bilgisayar gibi birkaç kez gözlerini kırıştırdı. “Ah, evet, bir dakika.”

Ayaklarını yere sarkıtıp kalkmadan önce baksırını giydi. Sonra yukarıdan ceketini almaya gitti. O yanımdan ayrılır ayrılmaz üşüdüğümü hissettim ve kendi kendime gülümsedim.

“Bu normal,” diye fısıldadım. Böyle hissetmenin güvenli olduğuyla ilgili kendimi telkin etmek zorunda kalıyordum. Ona güvenmeyi öğrenmem kolay olmayacaktı. Kendime bile daha yeni yeni güvenmeye başlamıştım.

“Opaline’in bebeğı,” dedi Henry daireme döndüğünde. “O ölmemiş. Opaline’a öyle söylemişler.” Yatağın ucuna oturup

bana eski bir sertifika verdi. Bir kız bebeğın resmî olmayan bir evlat edinilme kaydıydı. Adı Rose olarak geçiyordu.

“Tanrım, bunu ona nasıl yapmışlar?”

“Sanırım para yüzünden. O zamanlar böyle şeyler yaygınmış.”

Henry elimi sıktı ve orada olduğuna memnun oldum. Bunu tek başıma atlatamazdım.

“Gözlerim bana oyun oynuyor. Bebeğı evlat edinen çiftin soyadını okur musun?”

“Clohessy. Doğru telaffuz ettim mi?”

Soğuk yüzünden dişlerim birbirine vurmaya başladı.

“Hey, ne oldu?” Henry beni yanına çekip sarıldı.

“Anneannem... Onu evlat edinen çiftin soyadı Clohessy.”

ELLI DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Henry

“Nasıl böyle sakin olabilirsin? Anneannenin adı Rose Clohessy. Yani o yıl doğan kaç tane Rose Clohessy olabilir ki? Ne büyük bir tesadüf, değil mi?” Martha’nın yataktaki zen duruşuna benzeyen dinginliğine karşın ne çok gürültü yaptığımı fark ettim. Onun bodrum kattaki dairesinde bir aşağı bir yukarı yürüyordum.

“Şu andaki duygularımı sakinlik olarak tanımlar mıydım bilemiyorum, Henry.” Aile geçmişindeki bu beklenmedik gelişme karşısında kılını kıpırdatmamıştı.

“Bunu kabullenme sürecindesin. İyi. Tamam.”

Gerçekten çılgınlıktı bu. Rüyalarımın kadınıyla tanışmıştım ve Emily Brontë’nin kayıp el yazmasını DERİSİNDE TAŞIDIĞINI öğrenmiştim ve görünüşe bakılırsa, Martha yirminci yüzyılın en önemli kitap satıcılarından biri olan Opaline Carlisle’in torununun kızıydı. Üstelik şimdiye kadar bundan tamamen habersizdi.

Asıl bunu fakültedekilere söylediğimde olacakları düşünmüyordum. Nihayet savımı kanıtlamıştım.

“Düşündüğün şey bu mu?”

“Ne? Bir dakika, sen nereden...” Bunu yüksek sesle söylememiştim değil mi?

Martha'nın kalkıp telaşla giyinmeye başlaması benim tercih ettiğimden daha farklı bir şey yapacağımızı işaret ediyordu.

"Kesinlikle bunu yazmalısın. Opaline'in hikâyesini herkes öğrenmeli. Onu mutlaka sen anlatmalısın."

"İyi ama benim bunu düşündüğümü nasıl..."

"Bu bir yetenek, Henry. Üstelik onu daha fazla saklamayı planlamıyorum."

Bunu sinir bozucu bulduğumu belli etmedim, sonra diğer düşüncelerimi beynimden söküp almaması için hemen zihnimi boşaltmaya çalıştım. Ağacın dalları hissedilmeyen bir esintiyle çırpındı ve kapı teatral bir gıcırtyla yavaşça açıldı.

"Ama Emily'nin el yazmasına kimseyi inandıramayacağız değil mi?"

Doğru söylüyordu. Onun gerçek olduğuna dair bir kanıtımız yoktu. Ama biz bunu biliyorduk ve bu kadarı yeterliydi. Bunu fark etmek beni şok etti. Tanınmayı artık umursamıyordum.

"Onu gören tek kişi olmakla yetinmek zorunda kalacaksın," dedi Martha beni yanağımdan öperek.

"Sanırım bunu sorun etmiyorum." Hem de hiç etmiyordum.

"Tamam, şunu deneyelim mi?" diye sordu ayakkabılarını giyerken.

"Everest'e tırmanmayı mı? Yeni Uzakdoğu restoranını mı?" Ondaki yetenek belli ki bende yoktu.

Koluma vurdu ve içimi eriten bir gülümsemeyle bana baktı. "Kitapçıyı bulmayı. Son sayfayı okumadın mı?"

Orada yazarları gözümde canlandırmaya çalıştım.

Gecenin ruhu altüst oldu...

"Ne demek bu... Gecenin ruhu?"

"Kelimelerin yalnızca asıl anlamlarını düşünme," dedi onda daha önce görmediğim bir özgüvenle. Bu tavır ona yakışıyordu. "Eğer yeni hamisi olacaksam –ki buraya geldiğimden beri her şey bana bunu haykırıyor– önce ona inanmalıyım. Uzun bir

zamandır inkârdaydım. Sanırım hiçbir zaman umut etmeye cesaret...”

Duyguları sesine yansıyınca sustu. Beline sarıldım ve ona sakinleşip bir nefes almasını söyledim.

“Sen öyle özelsin ki. Bunu sadece sen göremiyorsun.” Başımı eğdim ve dudaklarımı yumuşak ağzına değdirdim. Nefesinin tatlı kokusunun cazibesine kapıldığımı hissettim. “Sadece benim bu hikâyedeki rolümden emin değilim,” dedim isteksizce ondan uzaklaştığımda. Ne aptalca bir düşünceydi bu.

“Kitapçıyı sadece sen gördün. Bunun bir anlamı olmalı.”

Doğru söylüyordu. El yazmasını araştırırken ayaklarım beni buraya getirmişti ve aradığımı bile bilmediğim hazineyi bulmuştum. Elimi tuttu ve beni yukarı çıkardı. Lambalar yanmıyordu ama şaşılacak kadar büyük görünen dolunayın ışığı pencerelerden içeri sızıyordu.

“Madam Bowden ne olacak?” diye sordum giriş katından birinci katın sahanlığına çıkarken.

“Bence geri dönmeyecek.”

Sesinde kaygıya dair bir iz kalmamıştı. Neler oluyordu? Bir an durdu ve bana döndü.

“Bunu tuhaf bulur musun bilmem ama...”

“Martha,” dedim omuzlarını yakalayarak. “Bence o sınırı çoktan geçtik.”

Gülümsedi ve onu kısıtlayan son şüphelerinden kurtulmak istercesine silkindi.

“Madam Bowden’i bizden başka gören yok. Üniversiteden arkadaşlara sordum, doğum günü partimde onu hiçbiri görmemiş. Annem bile.”

“Evet, doğru. Gerçekten garip.”

“Bir de Shane’den başka,” diye ekledi ve alnını kırıştırarak kötü anılara daldı. “Ama neden?” diye fısıldadı kendi kendine söylenir gibi.

Madam Bowden'ı görmemiş olmayı yeğledim. O bir hayalet miydi?

"Ben hayalet olduğunu sanmıyorum."

"Düşüncelerimi okumaya mı başladın? Bundan hoşlandığımdan emin değilim!"

Martha gülümsedi ve beni *rafine* bir yeteneği olmadığına ikna etti.

"Sadece insanların hikâyelerini okuyabiliyorum, tek tek düşüncelerini değil. Gerçi bazen düşüncelerin çok kolay okunuyor," dedi karanlıkta bana sokularak. Tekrar öpüştük çünkü her fırsatı değerlendiriyorduk.

Koridorun ucundaki küçük kapı bir cüce evinin kapısına benziyordu ve ikimiz de ondan geçmek için şekilden şekle girmek zorunda kaldık. Noel'in senenin on bir ayında saklandığı sıradan bir tavan arası yarım porsiyonluk pencerelerden sızan beyaz ay ışığıyla aydınlanıyordu. Ne idiği belirsiz karaltıların üzerine beyaz çarşaflar serilmişti. Odanın diğer ucundaki ayaklı boy aynası tıpatıp bizimkine benzeyen, minik bir kapıdan içeri giren başka bir genç çifti yansıtıyordu. Camden yakınlarındaki bir hayır kurumu mağazasının ucuzluk sepetinin dibinde bulunduğum bir kitabı hatırladım. Binaların anıları olduğundan ve onların duvarlara sindiğinden bahsediyordu. *Onlar biz ölümlülerin yanlış bir yere koyduklarını asla unutmaz.* Bunu şimdiye kadar hiç düşünmemiştim.

"Bir not var," dedi Martha üzerinde ismi yazan bir zarfı eline alırken.

Martha,

Başka insanların hikâyelerindeki türlü türlü karakterleri oynadım. Senin hikâyeyi en sevdiğimdi ve en güzel kısmı daha yeni başlıyor. Bir şeyin var olabilmesi için önce ona inanmalısın. Kalbini gözlerinin göremediğini

*görmeye davet et. Kendi yolundan git ve âlimini de getir,
onun etrafta olması hoşuma gidiyor.*

B.

“Bu onun el yazısı mı?” diye sordum.

“Onun mu?”

“Evet, Madam Bowden.”

“Madam Bowden’in sandığımız kişi olduğunu sanmıyorum.”

“Ne demek o?”

Mektubu bıraktı ve derin bir nefes aldıktan sonra kendi kendine güldü. “Aslında hiç gitmedin, değil mi?”

Biraz bekledim ve küçük tavan arasına göz gezdirdim. Martha kiminle konuşuyordu?

Doğrusunu söylemek gerekirse duygularım karıştı. Mutluydum çünkü burada Martha’yla idim, kendimi aptal gibi hissediyordum çünkü olağanüstü bir şeyler olmasını beklemiştim ve kendimi işe yaramaz hissediyordum çünkü ne yaptığımıza dair en ufak bir fikrim yoktu. Tüm araştırmayı ben yapmıştım fakat Martha onu içgüdüsel olarak hissedebiliyordu. *The Whole of the Moon* şarkısındaki gibi.

“Ben kanatlardan söz ettim. Sen sadece uçtun.”

“Bu bir şiir mi?”

“Hayır, bir şarkı,” dedim elini tutarak. Onunla aynı odayken ona dokunmaktan kendimi alamıyordum. “Aydan, aptal bir adamdan ve her şeyi bilen bir kızıdan bahsediyor.”

“Sanki bizi anlatıyor!”

“Kesinlikle. Hoşuna gideceğini biliyordum.”

Martha boynuma sarıldı ve müziksiz bir dansa başladık.

“Tüm bunları fazla tuhaf bulmuyorsun, değil mi?” Yüzünü yün kazağımın omzuna gömerek konuştuğu için sesi boğuk çıktı.

“Öyle bulsaydım bunu o ağaç senin dairenden dışarı fıskırdığında söyledim.”

Alayla homurdanınca ikimiz de güldük.

“Bir rüyada gibiyim,” dedi ve ona hak verdim. Ama rüyalar er geç biterdi. Bizim rüyamızın farklı olacağına içimden söz verdim.

“Başka bir kapı var!” Kollarımdan kurtuldu ve odanın diğer ucuna koştu.

Yakından baktığımızda gerçekten bir kapı daha olduğunu gördük. Bizim aksimizi gördüğüm boy aynasının yerindeydi. Yavaşça gözlerimi kırptırdım. Hayır, bu bir kapıydı. Yanılmam imkânsızdı.

“Nereye gittiğimizi nasıl göreceğiz?” diye sordum zifiri karanlıkta Martha’yı otuz saniye kadar izledikten sonra. Çatının saçaklarının içinde yürüyor gibiydik.

“Buna gerek yok. Bana güven yeter.”

“Ama sen de nereye gittiğimizi bilmiyorsun,” dedim nefes nefese. Biraz önce bir çatı kirişine başımı çarptığım için iki büklüm olmuşum.

“Bir keresinde sana güvenmemi istemiştin ve bir daha sızlandığımı görmedin,” diye iğneledi beni.

Bir dakika kadar daha sesimi çıkarmadım ama sonra yukarı çıktığımızı hissettim.

“Sadece meraktan soruyorum. Tavan arasında olmamıza rağmen yukarı çıktığımızın farkında mısın?”

“Evet.”

Elini arkaya uzatıp başımın yanına vurdu. Doğrusu pek rahatlamadım.

“Kitapta baş aşağı duran bir merdivenden söz ediliyordu, hatırlıyor musun?”

Evet, hatırlıyordum ama ben onu çocuklar için yazılmış şirin bir masal sanmıştım, bir şeyin –acaba neyin?– haritası olduğunu anlamamıştım.

“Evet ama gerçekten kitabevini bulacağımıza inanmıyorsun, değil mi?”

Sesi giderek uzaklaşıyordu. “Hiç kaybolmamış bir şeyi bulamazsın!”

Harika. Şimdi Martha da bulmaca gibi konuşuyordu. Madam Bowden’dan etkilendiği muhakkaktı. Hem Madam Bowden hangi cehennemdeydi? Mantıklı düşünecek vakit yoktu, tünel giderek daralıyordu ve duvarların ellerimi çizdiğini hissediyordum.

“Klostrofobim olduğundan bahsetmek için uygun bir zaman mı?” dedim elimden geldiğince rahat bir tavır takınarak. Bu arada, giderek daralan merdivenden döne döne aşağı indiğimizi hissettiğimi cesurca kendime sakladım.

“Bence bunlar ağacın kökleri. Sence?”

Tabii öyle, diye mırıldandım kendi kendime. Biraz önce birinci sınıf bir uyuşturucu kullanmışsanız bunlar size gayet mantıklı gelebilirdi. Ya da soyadınız Pevensie’yse ve kürk paltolarla dolu bir gardıroba yuvarlandıysanız. Birden kendi düşüncelerimin farkına vardım, bu saçmalıklar silsilesinin. Martha’nın söylediği gibi, buradaki ilk gecemde doğruca o kitabevinin içine giren ben değil miydim? Gelgelelim, bunu sarhoşluğuma bağlayarak derhâl inkâr etmiştim.

Zihnim inanmama izin vermemişti. Martha böyle bir direnç göstermemişti ve kitabevinin varlığına olmasa bile en azından ona inanmaya karar verdim.

“Gecenin ruhu altüst oldu.”

“Pardon?”

“Kitaptaki söz. Sana kendine güvenmeni ve olman gereken yere varacağını söyledi.”

“Ben zaten oraya vardığımı hissediyorum,” dedim ama Martha’nın beni duyduğundan emin olamadım. Ben bu sözleri söyler söylemez, tünelin ucunda gerçek bir ışık belirdi. Kalbim çarpmaya başladı.

ELLI BEŞİNCİ BÖLÜM

Opaline

Dublin, 1952

*Tüylü bir şeydir umut...
Ruhumuza tüneyen...
Ve sözsüz şarkılar söyleyen...
Ve hiçbir zaman sonu gelmeyen...*

Emily Dickinson'ın şiir kitabının kucağımdan düşmesine aldırmadım ve dükkânın mozaik camlı penceresine baktım; şimdi oradaki renkler bir kuş ve kapısı açık bir kuş kafesi deseni oluşturmuştu. Kalbimin kapısını açık tutacağıma dair evrenle bir anlaşma yaptım ve bir gün küçük kızımın o kapıdan gireceğine inandım. Bu arada, o günün çabucak gelmesi için bir şeyler yaptığım yanılsamasını yaratan bir uğraş icat ettim. Bir kitap yazmaya başladım. Bir çocuk kitabı. *Kayıp Adında Bir Yer*. Bu duvarların arasında tuhaf bir sihir olduğunu biliyordum. Gezgin gösterilerinde veya büyük sirk çadırlarında bulabileceğiniz sihiirlere benzemiyordu ama onlardan daha derin, daha gizemli bir şeydi.

Işıkları yakmaya başladım ve bunu yaparken oyalandım. Bir şeyin ya da birinin yakınımda olduğuna dair açıklanamaz bir hissiyat içindeydim. Tanıdığım ve sevdiğim birinin. Ama bu

hisse güvenemezdım. Güvenmeyecektim. Cam kapının tıklatıldığını duyduğumda bile oraya bakmadım. Yanılmış olmanın hayal kırıklığını kaldıramazdım. Avuçlarımı yazı masasına koydum ve ağırlığımı onlara vererek gözlerimi yumdum. Kalbim aklıma itaatsizlik ediyordu ve bilinçli bir karar vermeksizin arkamı döndüm.

Oradaydı.

Josef. Kar taneleri başına ve omuzlarına nazikçe konuyordu.

Rahat bir nefes aldım, raflardaki kitapların da iç çektiğine yemin edebilirdim. St. Agnes's'tan ilk kaçtığımda ve ona en fazla ihtiyaç duyduğum bir zamanda kitabevi Josef'e kucak açmıştı. Şimdi Josef geri dönmüştü ve umutlarım yeniden yeşermişti. Vitrine yaklaşırken ben de onu takip ettim. Bizi ayıran tek şey aramızdaki incecik camdı. Gözlerine, dudaklarına ve tüm vücuduna göz gezdirdim. Gerçek miydi?

"Beni içeri alacak mısınız?" diye sordu dudaklarını çarpıtarak gülümserken. "Hava biraz soğuk."

Bir kahkaha attım ve bu ses gümüş çanlar gibi kulaklarımda çınladı, yıllardır çalmayan çanlar gibi. Kapıyı açtım, çiçekli mozaik camın altındaki eşikte karşılıklı durduk.

"Temelli mi döndün?"

"Babam sonbaharda öldü."

Elimi kalbime götürdüm. "Çok üzüldüm."

"Tavan arasındaki eski müzik kutularını onarabilirim. Kırılan, bozulan ne varsa..."

"Sen buradaki kırık şeyi zaten onardın," dedim ve kollarına atıldım.

"Kim bilir kaç gece seni ve burayı hayal ettim," dedi Josef bundan sonra bizi hiçbir kuvvet ayıramazmış gibi beni sıkıca kucaklayarak.

"Bu kitabevi benim kalbime kök saldı," dedim. "Onu ayakta tutmanın bir yolunu bulmalıyım. Kızım için."

Geri çekildi ve gözlerini yüzümde dolaştırarak benden bir açıklama bekledi.

“O hayatta. Bebeğim yaşıyor.”

Bir şeyler söylemek için ağzını açtı ama dili tutuldu. Gözlerindeki mutluluk benim için yeterliydi.

“Lütfen, içeri gir,” dedim sonunda.

Yanında yalnızca büyük, kanvas bir çanta vardı ve ön cebindeki kitabın kenarı görünüyordu. Kırmızı deri ciltliydi ve sayfalarının kenarları altın yaldızlıydı. Bana çok tanıdık geldi ama bu o kadar olmayacak bir şeydi ki ümitlenmeye cesaret edemedim.

“Senin için,” dedi bakışlarımı takip ederek ve onu bana verdi. “Avusturya’daki eski bir kitapçıda buldum.”

Zamanın yıprattığı kitabı elime aldım ve çocukluğun sihrinin beni selamladığını hissettim. İçindeki yazıyı aradım ve bulduğumda inledim. Alfred Carlisle. *Gerçek* babam.

“Bunu nasıl?..”

“*Mein liebbling*, rica ederim, konuşmayı bırak ve öp beni.”

ELLİ ALTINCI BÖLÜM

Martha

O gece, çok tuhaf bir rüya gördüm. Eski bir İtalyan köyünde yürüyordum, yaz güneşinin kavurduğu sokaklar sıcak ve tozlu. Serin ve karanlık bir binaya girdim, duvarları yerden tavana kadar eski kitaplarla doluydu. Orada bir adam vardı ve bana bir anahtar verdi. Sonra ansızın kendimi Ha'penny Yolu'nda buldum. Her şey aynı ama farklıydı. İçeride bir kadın vardı, tanıdık bir yabancı. Bana beni beklediğini söyledi. Dükkânın da beni beklediğini.

“Uyan,” dedi. “Uyan.”

Sabah ışığında Henry'nin yanımdaki yastıktaki açık kumral saçlarını gördüm. Kitabevini bulamamamız onu hayal kırıklığına uğrattıysa da bunu bana belli etmemişti. Dar tünel benim dairemde son bulmuştu. Başka bir boyuta açılan gizli bir geçit değildi, yalnızca eskiden hizmetlilerin kullandığı bir servis koridoru ya da onun gibi bir şeydi. Henry beni yatağa götürmüş ve istediğinin zaten bulunduğunu söylemişti. Ben hayal ettiğimden daha fazlasını bulmuş olsam da bir şeyler eksik gibi geliyordu.

“Ağaç!”

“Uyanığım, uyanığım,” diye yanıt verdi Henry çılgılığıma. Bir gözü hâlâ kapalıydı ve saçlarının uçları dikilmişti.

“Ağaç yok.”

“Tamam. Burada bir ağacın büyümesi zaten normal değildi ama bu... Ne yapıyorsun?”

Giyiniyordum. Hızlıca.

“Eee, gelmiyor musun?”

Henry gözlerini kırptırdı, sonra isteksizce kotunu giydi. Merdiveni onun önünden koşarak çıktım.

“Martha? Basamaklarda bu kelimeler yazıyor muydu? *Kayıp adında bir yerde tuhaf şeyler bulundu...*” diye bağırdı ama ben daha da tuhaf bir şey bulmuştum.

Benim dairemdeki merdivenden Ha’penny Yolu, 12 numaranın holüne çıkacağımı sanıyordum. Bunun yerine, kendimi o âna dek varlığına hiçbir zaman tam anlamıyla inanmadığım bir yerde buldum: Opaline’in kitabevi. Vitrinden içeri giren gün ışığı içeride ışık huzmeleri yaratıyordu ve konfeti gibi yağın toz zerrecikleri güneşte pırıldıyordu. Dükkânın buhar olup uçmasından korktuğum için nefes almaya bile cesaret edemiyordum. Gözlerimin karşımda duran şeye alışmasını bekledim. Tavandan yere kadar ahşap kitaplıkların üzeri incecik yosun tutmuştu ve kenarlarını sarmaşıklar bürümüştü. Düşen yapraklar karo zeminde sessizce uçuşuyordu ve tavana oyuncak sıcak hava balonları asılmıştı. Dükkân Rip Van Winkle misali uzun bir uykudan yeni uyanmış da yıllar süren bu kış uykusunun miskinliğini üzerinden atmaya çalışıyor gibiydi. Gözlerimi kırptırdım ama kaybolmadı. Sıcak tahta ve kâğıt kokusu sapsarı bir eylül elması gibi tatlı bir kokuyla birleşerek havayı doldurdu. Her yerde bizim gelişimizi bekleyen rengârenk antika kitaplar ve türlü ilginç ve harika şey vardı.

Evime gelmiştim.

Henry merdivenin başında bana çarptı, sonra karşısındaki manzaraya baktı.

“Lütfen, bana bunu senin de gördüğünü ve bir nöbet geçirmediğimi söyle.”

“Hepsi gerçek, Henry.” Ona döndüm ve gülümsedim.

“Onu görüyorum ama inanamıyorum,” diye fısıldadı. “Bu nasıl olabilir?”

Uzun, derin bir nefes aldım ve Opaline’in kitabının son satırlarını hatırlamaya çalıştım.

“Belki en başından beri kayıp olan bendim, kitapçı değildi.”

Henry’nin eline uzandım ve onu sıkıca tuttum.

“Başardık,” dedim. “Kitabevini bulduk.”

Gülümsemesi küçük bir çocuğunki kadar güzel ve içtendi.

“Şuna bak,” dedi. Camların üzerindeki şimdiye dek gördüğüm hiçbir şeye benzemeyen ama açıklanamaz bir şekilde tanıdık gelen mozaikleri gösterdi.

“Bu...” Henry onlara yaklaştı ve en köşedeki deseni işaret etti. Uzun bir palto ve pantolon giyen kısacık saçlı bir kadın, bir askerle el ele tutuşuyordu.

SON SÖZ

Dışarıda yağmur biraz hafiflemişti ve kabarık bir yorgan gibi şehrin üzerini örten gri bulutların dağılmaya başlamasıyla gökyüzünde küçük ve düzensiz mavi pencereler açılmaya başlamıştı.

“Bunlar gerçek mi?” diye sordu küçük oğlan, bir çay çöreğini daha sonra yemek üzere alenen cebine koyarken.

“Kelimesi kelimesine,” dedi Martha. Zarfları ve mektupları karıştırmaya başladı. İşe geri dönme zamanı gelmişti.

“Eve ve yaşlı hanıma ne oldu?”

“12 numaraya mı? O hâlâ burada. Ama şimdi orada başka biri oturuyor.”

Bu açıklamayı gayet tatmin edici bulmuşçasına başını salladı.

“Yani kitapçı olacağını sana kitap mı söyledi?”

Martha bir an bunu düşündü. “Sanırım evet, bir bakıma öyle oldu.”

Çocuk kaşlarını çatarak düşündü.

“Ne oldu?”

“Keşke ben de yaşlanınca bana ne olacağımı söyleyen bir kitap bulabilseydim.”

“Büyüyünce,” diye düzeltti Martha. “Bence o seni çoktan buldu.”

“Nasıl yani?”

“Ne olmak istediğini zaten biliyorsun.”

“Öyle mi?”

Martha sabırla başını salladı. “Sana Matthew Fitzpatrick’ten söz ettiğimde birden heyecanlanmadın mı?”

“Ah, onu diyorsun.”

“Evet. O!”

Tabureden kayarak indi ve karo zeminde ayaklarını sürüye-rek okul çantasının yanına gitti. Çantayı sanki dünyanın tüm dertlerini içinde taşıyormuş gibi zar zor omzuna astı.

“Öğretmenim bunun aptalca bir fikir olduğunu söylüyor.”

“Bana sorarsan en iyi fikirler aptalca olanlardır.”

Çocuk Martha’ya merakla baktı. Martha ona meydan okuyor gibiydi. Hâlbuki büyükler genellikle onu yarım kulak dinlerdi ve gerçekten dinlediklerinde aptalca fikirlerini kesinlikle desteklemezlerdi.

“Kitapların en güzel tarafı,” dedi Martha, “hayal ettiğinden daha dolu dolu ve daha iyi bir hayat düşlemene yardımcı olmaları.”

Sonra kapının üzerindeki çan çınladı ve saçları gözlerinin önüne düşmüş, uzun boylu bir adam dükkâna girdi. Doğruca Martha’nın yanına gitti ve küçük çocuk adamın Martha’nın yanağını uzun uzun öpmesini tek kelimeyle iğrenç buldu.

“Burada kim varmış?” diye sordu adam nihayet.

“Ne dersin?” diye sordu Martha küçük oğlana. “Ona gerçekte kim olduğunu söyleyelim mi?”

Çocuk başta biraz tereddüt etti, sonra cesaretlendi ve göğsünü şişirdi.

“Ben bir hokkabazım!” diye ilan etti.

“Yok canım?” dedi Henry.

“Evet,” dedi Martha. “İlk numarası olarak tüm sabah okuduğu sihir kitabını yok edecek.” Çocuğa başıyla onu almasını işaret etti.

“Bedava mı?” diye sordu çocuk.

“İlki her zaman bedava,” diye yanıtladı Martha ve çocuk birkaç dakika içinde onu okul çantasına koyup fişek gibi kapıdan fırladı ve gizemli sabah ışığında sırtında bir pelerin dalgalanıyormuş gibi göründü.

“Yine yaptın yapacağını,” dedi Henry, Martha’nın beline sarılarak.

“Ne yaptım, Bay Field?”

“Birini çok ama çok mutlu ettiniz, Bayan Field.”

Bu kez öyle uzun öpüştüler ki dükkânı kapamak zorunda kaldılar.

Hikâyemiz burada sona eriyor. Gerçi Emily Brontë’nin kayıp el yazmasını hiçbir zaman bulamadılar. O gün bugündür, bir İrlanda bankasının kasasında gizli duruyor ve başka birinin hikâyesinin bir parçası olmayı bekliyor.

TEŞEKKÜRLER

Öncelikle editörüm Charlotte Ledger'a teşekkür etmek isterim. Onun bu kitapla ilgili coşkusu sürece pozitif enerji kattı ve onunla çalışmak rüya gibiydi. One More Chapter ve Harper Collins UK'nin ekibindeki herkes, tutkunuz ve tecrübenizle bu kitabı bir şahesere dönüştürmenizi daima takdir edeceğim.

Bu kitabın ilk bölümlerinde beni cesaretlendiren Gillian Green'e ve yüreklendirici geri bildirimleri ve akıl hocalığı için Sophie Hannah'ya teşekkür ederim.

Aileme, özellikle de sevgileri ve cömertlikleriyle beni daima destekleyen annemle babama yürekten minnettarım. Ayrıca ne şanslıyım ki o da bir yazar olan kız kardeşime ilham verici tez konusu ve bu kitaba olan sonsuz inancı için teşekkür ederim.

Son olarak, siz sevgili okuyucularım, inancınız, *Kayıp Kitabevi*'nin dünyasına adım attığınız ve kalplerinizde ona hayat verdiğiniz için minnettarım.

YAZAR HAKKINDA

Gerçek adı, Evie Gaughan olan ve Evie Woods takma ismini kullanan yazar *The Story Collector*, *The Heirloom* ve *The Mysterious Bakery on Rue De Paris* gibi çoksatır kitapları kaleme aldı. İrlanda'nın Batı Kıyısı'nda yaşayan, Evie çalışma odasına dönüştürülen bir tavan arasında hikâyelerini yazarak sert hava koşullarından kaçınırken bir yandan da yerden ısıtılmalı bir odanın hayalini kuruyor. Evie'nin kitapları günlük hayatla hayali bir dünya arasında merak uyandırıcı bir köprü kurarak sıradan hayatlarımızdaki mucizeleri görmemizi sağlıyor.

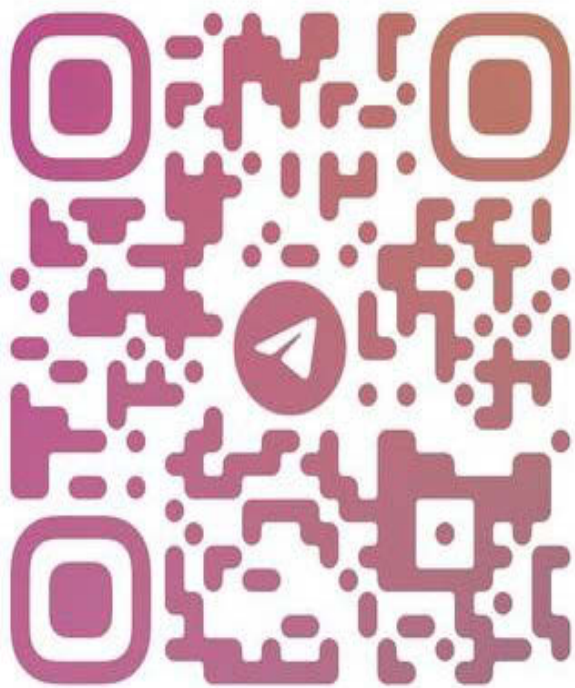
X / evgaughan

**Bu kitabın taraması Ay Işığı ekibi tarafından
yapılmış ve ücretsiz olarak paylaşılmıştır.
Lütfen pdf'lere para vermeyin ve daha fazla
yeni kitap için bizi Telegram'dan takip edin.**

<https://t.me/ayisigik kitap>

Ayısıgı Kütüphanesi

@AYISIGIKITAP